FAUSKE KOMMUNE

Møteinnkalling for Kommunestyre

Tid: 15.04.2021 kl.: 11:00 - 18:00
Sted: På Teams

Eventuelle forfall meldes på telefon 75 60 40 20

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.
Vi ber om at sakspapirer ikke kastes etter møte, da møteprotokoll fra møtet kun vil inneholde innstilling og vedtak i sakene.

Merknader til møtet:
Kommuneplanens samfunnsdel - Status

Omstillingsprosjektet - Status

Kommunestyremøtet starter ikke før kl. 11.00 grunnet at ordfører er i eiermøte i SKS og varaordfører er i møtet departementet ang. ny gruvedrift

SAKSLISTE: - MØTE NR 3/2021

Sak nr.	Sakstittel
039/21	Godkjenning av møtebok
040/21	Referatsaker i perioden
041/21	Sikring av Farvikbekken - endring av finansiering
042/21	Oppsigelse av opsjon tomteareal - tilbakeføring av tomt
043/21	Utredning - anskaffelse av brukt tankvogn til Sulitjelma
044/21	Innspill til bruk av Iris-fondet 2021
045/21	Nyvalg til styre for Sulitjelma boligfond for perioden 2019 - 2023
046/21	Reglement for utbetaling av kommunal støtte til politiske partier
047/21	Vigselsmyndighet i kommunen

Fauske, 09.04.21

Marlen Rendall Berg
Ordfører

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 21/5243 Arkiv sakID.: 21/807	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
039/21	Kommunestyre	15.04.2021

Godkjenning av møtebok

Rådmannens forslag til vedtak:

Møtebok nr. 1/2021 og 2/2021 godkjennes.

Vedlegg:

25.02.2021	Protokoll - Kommunestyre - 25.02.2021	1468330
28.03.2021	Protokoll - Kommunestyre - 11.03.2021	1470974

Ellen Beate Lundberg
kommunedirektør

Møteprotokoll **Fauske Kommune**

Kommunestyre

Møtedato:	25.02.2021	Fra kl.	09:00	Til behandling: Sakene	
Møte nr:	1/2021	Til kl.	09:40	Møtested: Valnesfjord flerbrukshall	

TILSTEDE PÅ MØTET:

Medlemmer	**Parti**
Elisabeth Sollihaug	AP
Geir Mosti	AP
Hilde Johanne Dybwad	AP
Kathrine Moan Larsen	AP
Nils-Christian Steinbakk	AP
Vegard Setså	AP
Kassandra Eleni Bredrup Petsas	FRP
Stian Stenberg	FRP
Ketil Skår	H
Marianne Tverå	H
Ronny Borge	H
Audun Krarup Jonassen	KRF
Anne Helene Godding	R
Per-Gunnar Kung Skotåm	R
Audun Dahl	SP
Karl Gunnar Strøm	SP
Marlen Rendall Berg	SP
Richard Furnes Skagen	SP
Øystein Gangstø	SP
Anne Fagerthun Stenhammer	SV

Varamedlemmer	**Parti**
Embla Sofie K. Sørensen	AP
Gisela Hansen Gulstad	AP
Gunn Lisbeth Pedersen	AP
Michael Sagnes	FRP
Kristin Setså	H
Per Kristen Løkås	H
Tor-William B. Paasche	SV

Møtenotater:
Møtet var innkalt på lovlig måte. Møtet var kunngjort i distriktets lokalaviser, og dokumentene var utlagt til ettersyn på kommunens hjemmeside.

Ordfører Marlen Rendall Berg og varaordfører Ronny Borge ledet møtet.

Det var ingen merknader til innkallinga.

En bil er tatt i raset på Kistrand.
Ordfører rådførte seg med formannskapets medlemmer, før ordfører foreslo å utsette

kommunestyremøtet til 11. mars.

UNDERSKRIFTER:
Vi bekrefter med våre underskrifter at møteboken er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet:

Fauske 25.02.21

Berit Vestvann Johnsen
formannskapssekretær

Marlen Rendall Berg representant representant
ordfører

Protokollen er godkjent av kommunestyre i møte nr den

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel
001/21	Godkjenning av møtebok
002/21	Referatsaker i perioden
003/21	Fauske kommune - ny brannordning, Salten Brann IKS
004/21	Statusrapport 2020 - Ny by-Ny E6 - Fra bru til bru
005/21	Orientering status salgsprosjekt kommunale bygg - Fauske kommune
006/21	Habilitering og rehabiliteringsplan for Fauske kommune - Temaplan 2021 - 2025
007/21	Helsefellesskap - Partnerskap mellom kommunene og Nordlandssykehuset HF
008/21	Videreføring av avtale mellom Fauske kommune og Visit Bodø
009/21	Forespørsel Nordland fylkeskommune om innspill til regional transportplan
010/21	Forslag til nye satser utfartsparkering
011/21	Detaljregulering for Sjåheia
012/21	Fastsetting planprogram - detaljregulering deponi Ågifjellet
013/21	Områderegulering for Klungsetmarka fritidspark
014/21	Høring - NOU 2020:15 Det handler om Norge
015/21	Krav om lovlighetskontroll av vedtak i kommunestyresak 106/20 - Årsbudsjett 2021 - Økonomiplan 2021 - 2024
016/21	Salten kontrollutvalgservice - Omdanning til Kommunalt oppgavefelleskap og tilslutning fra Rødøy kommune
017/21	Søknad om fritak fra politiske verv - Jens B. Kyed
018/21	Interpellasjon til kommunestyremøtet 11. desember 2020 - Om journalsystemet AKSON
019/21	Ompostering midler til prosjekt
020/21	Høring - Forslag til endring av stedsnavnloven

001/21: Godkjenning av møtebok

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Møtebok nr. 6/2020 godkjennes.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 001/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

002/21: Referatsaker i perioden

Rådmannens forslag til vedtak:

Dokumentene tas til orientering.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 002/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

003/21: Fauske kommune - ny brannordning, Salten Brann IKS

Rådmannens forslag til vedtak:
Kommmunestyret slutter seg til forslaget til ny brannordning, slik beskrevet fra Salten Brann IKS.

Kommunestyre 11.12.2020:

Behandling:
Siv Anita Johnsen Brekke (H) stilte spørsmål med egen habilitet. Hun er vara til styre i Salten Brann IKS.
Brekke ble enstemmig erklært habil.

Geir Olsen (AP) fremmet følgende utsettelsesforslag:
Saken utsettes til neste kommunestyremøte.

AP's utsettelsesforslag ble enstemmig vedtatt.

KOM- 108/20 Vedtak:
Vedtak:

Saken utsettes til neste kommunestyremøte.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 003/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

004/21: Statusrapport 2020 - Ny by-Ny E6 - Fra bru til bru

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 02.02.2021
Innstilling til kommunestyret:

1. Fauske kommunestyre vedtar formelt at prosjektet "Ny by- ny E6" endres i innhold og prosjekttittel til «Fra bru til bru».

Punkt 2 og 3 tas ut av innstillingen og tas med i en egen sak som fremmes for formannskapet. Ny sak tar inn i seg utredning i forhold til hvordan andre kommuner har behandlet prinsippvedtak om bompengefinansiering.

4. Kommunestyret tar saken orienteringen.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

1. Fauske kommunestyre vedtar formelt prosjektet «Fra bru til Bru».
2. Fauske kommunestyre gjør et prinsippvedtak om å bompengefinansiere omlegging av E6 og RV 80 ut av Fauske sentrum.
3. Fauske kommunestyre vedtar å igangsette en mulighetsstudie for bompengefinansiering av overnevnte strekninger.
4. Kommunestyret tar saken orienteringen.

Formannskap 02.02.2021:

Behandling:
Forslag, foreslått av Marlen Rendall Berg, Senterpartiet
Punkt 2 og 3 tas ut av innstillingen og tas med i en egen sak som fremmes for formannskapet. Ny sak tar inn i seg utredning i forhold til hvordan andre kommuner har behandlet prinsippvedtak om bompengefinansiering.

Forslag, foreslått av Marlen Rendall Berg, Senterpartiet
1. Fauske kommunestyre vedtar formelt at prosjektet "Ny by- ny E6" endres i innhold og prosjekttittel til «Fra bru til bru».

SP's forslag pkt. 1 ble enstemmig vedtatt.
Kommunedirektørens forslag til innstilling pkt. 2 ble forkastet med 8 (3AP, 1FRP, 2H, 2SP) mot 1 (1SV) stemme.
Kommunedirektørens forslag til innstilling pkt. 3 ble forkastet med 8 (3AP, 1FRP, 2H, 2SP) mot 1 (1SV) stemme.
SP's forslag pkt. 2 og 3 ble vedtatt med 5 (1FRP, 2H, 2SP) mot 4 (3AP, 1SV) stemmer.
Kommunedirektørens forslag til innstilling pkt. 4 ble enstemmig vedtatt.

FOR- 008/21 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

1. Fauske kommunestyre vedtar formelt at prosjektet "Ny by- ny E6" endres i innhold og prosjekttittel til «Fra bru til bru».

Punkt 2 og 3 tas ut av innstillingen og tas med i en egen sak som fremmes for formannskapet. Ny sak tar inn i seg utredning i forhold til hvordan andre kommuner har behandlet prinsippvedtak om bompengefinansiering.

4. Kommunestyret tar saken orienteringen.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 004/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

005/21: Orientering status salgsprosjekt kommunale bygg - Fauske kommune

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 02.02.2021
Innstilling til kommunestyret:

Saken tas til orientering. Kommunedirektøren redegjør nærmere i møtet på konkret status.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Saken tas til orientering. Kommunedirektøren redegjør nærmere i møtet på konkret status.

Formannskap 02.02.2021:

Behandling:
Kommunalsjef orienterte.
Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 012/21 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Saken tas til orientering. Kommunedirektøren redegjør nærmere i møtet på konkret status.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 005/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

006/21: Habilitering og rehabiliteringsplan for Fauske kommune - Temaplan 2021 - 2025

Vedtak som innstilling fra Helse- og omsorgsutvalg - 20.11.2020
Innstilling til kommunestyret:

Habilitering og rehabilitieringsplan for Fauske kommune – Temaplan 2021 – 2025, som vedlagt, vedtas.

Rådmannens forslag til innstilling:

Habilitering og rehabilitieringsplan for Fauske kommune – Temaplan 2021 – 2025, som vedlagt, vedtas.

Helse- og omsorgsutvalg 20.11.2020:

Behandling:
Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

HEOM- 023/20 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Habilitering og rehabilitieringsplan for Fauske kommune – Temaplan 2021 – 2025, som vedlagt, vedtas.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 006/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

007/21: Helsefellesskap - Partnerskap mellom kommunene og Nordlandssykehuset HF

Vedtak som innstilling fra Helse- og omsorgsutvalg - 20.11.2020
Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommune inngår i partnerskapet «Helsefellesskap Nordlandssykehuset» i tråd med modell for Helsefellesskap mellom Nordlandssykehuset og 20 kommuner, presentert i denne sak.

Fauske kommune tilslutter seg konsensusprinsippet som innebærer at konsensusbeslutninger i helsefellesskapet forplikter Fauske kommune.

Fauske kommune støtter etablering av en kommunal samhandlingssjef i 100% stilling, og tilrår at Bodø kommune ivaretar arbeidsgiveransvaret og søker om tilskudd til kommunal sekretariatsfunksjon for helsefellesskapet på vegne av kommunene i Nordlandssykehuset HF helsefellesskap.

Fauske kommune vil bidra med delfinansiering av kommunal samhandlingssjef med kroneandel i forhold til antall innbyggere. Fauske forventer da en vekting av stemmene ved beslutninger i samsvar med finansieringsandelen.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Fauske kommune inngår i partnerskapet «Helsefellesskap Nordlandssykehuset» i tråd med modell for Helsefellesskap mellom Nordlandssykehuset og 20 kommuner, presentert i denne sak.

Fauske kommune tilslutter seg konsensusprinsippet som innebærer at konsensusbeslutninger i helsefellesskapet forplikter Fauske kommune.

Fauske kommune støtter etablering av en kommunal samhandlingssjef i 100% stilling, og tilrår at Bodø kommune ivaretar arbeidsgiveransvaret og søker om tilskudd til kommunal sekretariatsfunksjon for helsefellesskapet på vegne av kommunene i Nordlandssykehuset HF helsefellesskap.

Fauske kommune vil bidra med delfinansiering av kommunal samhandlingssjef med kroneandel i forhold til antall innbyggere. Fauske forventer da en vekting av stemmene ved beslutninger i samsvar med finansieringsandelen.

Helse- og omsorgsutvalg 20.11.2020:

Behandling:
Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

HEOM- 024/20 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommune inngår i partnerskapet «Helsefellesskap Nordlandssykehuset» i tråd med modell for Helsefellesskap mellom Nordlandssykehuset og 20 kommuner, presentert i denne sak.

Fauske kommune tilslutter seg konsensusprinsippet som innebærer at konsensusbeslutninger i helsefellesskapet forplikter Fauske kommune.

Fauske kommune støtter etablering av en kommunal samhandlingssjef i 100% stilling, og tilrår at Bodø kommune ivaretar arbeidsgiveransvaret og søker om tilskudd til kommunal sekretariatsfunksjon for helsefellesskapet på vegne av kommunene i Nordlandssykehuset HF helsefellesskap.

Fauske kommune vil bidra med delfinansiering av kommunal samhandlingssjef med kroneandel i forhold til antall innbyggere. Fauske forventer da en vekting av stemmene ved beslutninger i samsvar med finansieringsandelen.

Eldrerådet 30.11.2020:

Behandling:
Eldrerådet støtter kommunedirektørens forslag til vedtak.

ELD- 022/20 Vedtak:
Vedtak:
Eldrerådet støtter kommunedirektørens forslag til vedtak. Vedtaket er enstemmig.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:

Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 007/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

008/21: Videreføring av avtale mellom Fauske kommune og Visit Bodø

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 24.11.2020
Innstilling til kommunestyret:

Med bakgrunn i evalueringen av samarbeidet, samt næringens omstillingsbehov, vurderes det at man ikke får tilstrekkelig verdier igjen for investeringene. På bakgrunnen av dette videreføres ikke avtalen slik den foreligger i dag.

Fauna KF bes om å gå i dialog med reiselivsnæringen i Fauske kommune for å diskutere alternative organiseringsformer og kartlegge behov og muligheter, med de gitte økonomiske rammebetingelsene. En handlingsplan for utvikling av reiselivet skal være klart i løpet av første halvdel av 2021.

Tilskuddet på inntil kr. 300 000,- forbeholdes innsats knyttet til reiselivsutvikling, og hentes fra Fauske kommunale næringsfond.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Med bakgrunn i evalueringen av samarbeidet, samt næringens omstillingsbehov, vurderes det at man ikke får tilstrekkelig verdier igjen for investeringene. På bakgrunnen av dette videreføres ikke avtalen slik den foreligger i dag.

Fauna KF bes om å gå i dialog med reiselivsnæringen i Fauske kommune for å diskutere alternative organiseringsformer og kartlegge behov og muligheter, med de gitte økonomiske rammebetingelsene. En handlingsplan for utvikling av reiselivet skal være klart i løpet av første halvdel av 2021.

Tilskuddet på inntil kr. 300 000,- forbeholdes innsats knyttet til reiselivsutvikling, og hentes fra Fauske kommunale næringsfond.

Formannskap 24.11.2020:

Behandling:
Hilde Dybwad (AP) foreslo:
Med bakgrunn i evalueringen av samarbeidet og den økonomiske situasjonen som Fauske kommune befinner seg i, forutsettes det at det søkes om interkommunale midler til prosjektet for de neste to årene for å begrense de kommunale utgiftene til prosjektet.

Vedtaket forutsetter at det gjøres endringer som sikrer involvering, forankring og tydelighet til Destinasjon Salten som merkevare. Det forutsetter også en styresammensetning slik at kommunene i destinasjonssamarbeidet har minst én felles representant i styret til Visit Bodø.

På bakgrunn av dette vedtar kommunestyret å benytte seg av retten til videreføring av avtalen med Visit Bodø på 2 (to) år.

Midler til videreføring av avtalen hentes fra Fauske kommunale næringsfond.

Fauna KF bes om å gå i dialog med reiselivsnæringen i Fauske kommune for å diskutere

alternative organisasjonsformer og kartlegge behov og muligheter.

Kommunedirektørens forslag til innstilling ble vedtatt med 6 (1FRP, 2H, 1R, 2SP) mot 3 (3AP) stemmer avgitt for AP's forslag.

FOR- 125/20 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Med bakgrunn i evalueringen av samarbeidet, samt næringens omstillingsbehov, vurderes det at man ikke får tilstrekkelig verdier igjen for investeringene. På bakgrunnen av dette videreføres ikke avtalen slik den foreligger i dag.

Fauna KF bes om å gå i dialog med reiselivsnæringen i Fauske kommune for å diskutere alternative organiseringsformer og kartlegge behov og muligheter, med de gitte økonomiske rammebetingelsene. En handlingsplan for utvikling av reiselivet skal være klart i løpet av første halvdel av 2021.

Tilskuddet på inntil kr. 300 000,- forbeholdes innsats knyttet til reiselivsutvikling, og hentes fra Fauske kommunale næringsfond.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 008/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

009/21: Forespørsel Nordland fylkeskommune om innspill til regional transportplan

Vedtak som innstilling fra Plan- og utviklingsutvalg - 26.01.2021
Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommunestyret slutter seg til uttalelsen i saksutredningen.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Fauske kommunestyret slutter seg til uttalelsen i saksutredningen.

Plan- og utviklingsutvalg 26.01.2021:

Behandling:
Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

PLUT- 008/21 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommunestyret slutter seg til uttalelsen i saksutredningen.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 009/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

010/21: Forslag til nye satser utfartsparkering

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Satser
Årskort kr. 1.300,- (+ avgift easypark)
Døgnsats kr. 100,- (+ avgift easypark)

Årskort kan også kjøpes ved servicetorget på Administrasjonsbygget

Dato for innføring, når den er klar, vil bli annonsert på kommunens hjemmeside og i lokale aviser i god tid før innføring, slik at alle kan sette seg inn i ordningen på forhånd.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 010/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

011/21: Detaljregulering for Sjåheia

Vedtak som innstilling fra Plan- og utviklingsutvalg - 26.01.2021
Innstilling til kommunestyret:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12 -12 godkjenner Fauske kommunestyre det framlagte forslag til revidert detaljregulering for Sjåheia.

Nye veinavn i planområdet er Vårlyngveien, Solbærveien, Blokkebærveien og Ripsbærveien.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12 -12 godkjenner Fauske kommunestyre det framlagte forslag til revidert detaljregulering for Sjåheia.

Nye veinavn i planområdet er Vårlyngveien, Solbærveien, Blokkebærveien og Ripsbærveien.

Plan- og utviklingsutvalg 26.01.2021:

Behandling:
Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

PLUT- 004/21 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12 -12 godkjenner Fauske kommunestyre det framlagte forslag til revidert detaljregulering for Sjåheia.

Nye veinavn i planområdet er Vårlyngveien, Solbærveien, Blokkebærveien og Ripsbærveien.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 011/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

012/21: Fastsetting planprogram - detaljregulering deponi Ågifjellet

Vedtak som innstilling fra Plan- og utviklingsutvalg - 26.01.2021
Innstilling til kommunestyret:
Med hjemmel i plan- og bygningslovens § 11-13, vedtas og fastsettes planprogram for massedeponi ved Ågifjellet.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:
Med hjemmel i plan- og bygningslovens § 11-13, vedtas og fastsettes planprogram for massedeponi ved Ågifjellet.

Plan- og utviklingsutvalg 26.01.2021:

Behandling:
Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

PLUT- 006/21 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:
Med hjemmel i plan- og bygningslovens § 11-13, vedtas og fastsettes planprogram for massedeponi ved Ågifjellet.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 012/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

013/21: Områderegulering for Klungsetmarka fritidspark

Vedtak som innstilling fra Plan- og utviklingsutvalg - 26.01.2021
Innstilling til kommunestyret:
Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12 -12 godkjenner Fauske kommunestyre det framlagte forslag til områderegulering for Klungsetmarka fritidspark.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12 -12 godkjenner Fauske kommunestyre det framlagte forslag til områderegulering for Klungsetmarka fritidspark.

Plan- og utviklingsutvalg 26.01.2021:

Behandling:
Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

PLUT- 005/21 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:
Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12 -12 godkjenner Fauske kommunestyre det framlagte forslag til områderegulering for Klungsetmarka fritidspark.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 013/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

014/21: Høring - NOU 2020:15 Det handler om Norge

Ordførerens forslag til vedtak:
Kommunestyret delegerer til ordfører til å utferdige høringsuttalelse på grunnlag av innspill fra kommunestyret.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
På grunn av at møtet ble utsatt, gis innspill til høring til ordfører på epost.

KOM- 014/21 Vedtak:
På grunn av at møtet ble utsatt, gis innspill til høring til ordfører på epost.

015/21: Krav om lovlighetskontroll av vedtak i kommunestyresak 106/20 - Årsbudsjett 2021 - Økonomiplan 2021 - 2024

Ordførerens forslag til vedtak:
Kommunestyret opprettholder sitt vedtak av 11.12.2020 i sak 106/20.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:

Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 015/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

016/21: Salten kontrollutvalgservice - Omdanning til Kommunalt oppgavefelleskap og tilslutning fra Rødøy kommune

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 02.02.2021
Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret godkjenner samarbeidsavtale og omdanning av Salten Kontrollutvalgservice til Kommunalt oppgavefellesskap, jf. kommuneloven kapittel 19.

Kommunestyret godkjenner utvidelse av Salten Kontrollutvalgservice med Rødøy kommune som ny deltaker.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Kommunestyret godkjenner samarbeidsavtale og omdanning av Salten Kontrollutvalgservice til Kommunalt oppgavefellesskap, jf. kommuneloven kapittel 19.

Kommunestyret godkjenner utvidelse av Salten Kontrollutvalgservice med Rødøy kommune som ny deltaker.

Formannskap 02.02.2021:

Behandling:
Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 010/21 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret godkjenner samarbeidsavtale og omdanning av Salten Kontrollutvalgservice til Kommunalt oppgavefellesskap, jf. kommuneloven kapittel 19.

Kommunestyret godkjenner utvidelse av Salten Kontrollutvalgservice med Rødøy kommune som ny deltaker.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 016/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

017/21: Søknad om fritak fra politiske verv - Jens B. Kyed

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

1. Med hjemmel i kommunelovens § 7-9 andre ledd innvilges Jens B. Kyed fritak fra sine politiske verv i Fauske kommune.

2. Med hjemmel i valgloven § 14-2 suppleres vararepresentantlista med følgende:
- Gunnar Bråthen, Vikaveien 47, 8200 Fauske

3. Med hjemmel i kommuneloven § 7-10 fjerde ledd velges følgende som medlem av oppvekst- og kulturutvalget:
- ……..

4. Med hjemmel i kommuneloven § 7-10 fjerde ledd velges følgende som nestleder i oppvekst- og kulturutvalget:
- ……..

5. Som ny fast møtefullmektig til forliksrådet velges:
- ……..

6. Som ny representant til samarbeidsutvalget ved Valnesfjord skole velges:
- ……..

7. Som ny meddommer til Salten tingrett for perioden 1. januar 2021 – 31. desember 2024 velges:
- ……..

Formannskap 24.11.2020:

Behandling:
Ronny Borge (H) foreslo:
Saken oversendes kommunestyret uten realitetsbehanding i formannskapet.

H's forslag ble enstemmig vedtatt.

FOR- 143/20 Vedtak:
Vedtak:
Saken oversendes kommunestyret uten realitetsbehanding i formannskapet.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 017/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

018/21: Interpellasjon til kommunestyremøtet 11. desember 2020 - Om journalsystemet AKSON

Kommunestyre 11.12.2020:

Behandling:
Ordfører foreslo:

Saken utsettes til neste møte, ettersom interpellanten har forfall.

Ordførers forslag ble enstemmig vedtatt.

KOM- 124/20 Vedtak:
Vedtak:
Saken utsettes til neste møte, ettersom interpellanten har forfall.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 018/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

019/21: Ompostering midler til prosjekt

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

> 2 millioner kr fra prosjekt «EPS3009 Ny ventilasjon Vestmyra Rød» omfordeles til «EPS3005 Ombygging gamle Erikstad skole til barnehage».

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 019/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

020/21: Høring - Forslag til endring av stedsnavnloven

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

> Kommunestyret vedtar å delegere behandlingen av vedtak i ovennevnte sak til Formannskapet 23.03.2021.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 020/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Møteprotokoll # Fauske Kommune

Kommunestyre

Møtedato:	11.03.2021	Fra kl.	09:00	Til behandling: Sakene	
Møte nr:	2/2021	Til kl.	18:10	Møtested: Teams-møte	

TILSTEDE PÅ MØTET:

Medlemmer	**Parti**
Elisabeth Sollihaug	AP
Geir Mosti	AP
Geir Olsen	AP
Hilde Johanne Dybwad	AP
Kathrine Moan Larsen	AP
Nils-Christian Steinbakk	AP
Trine Nordvik Løkås	AP
Vegard Setså	AP
Leif Johan Lindstrøm	FRP
Stian Stenberg	FRP
Christian Bringsli	H
Ketil Skår	H
Marianne Tverå	H
Ronny Borge	H
Audun Krarup Jonassen	KRF
Anne Helene Godding	R
Per-Gunnar Kung Skotåm	R
Audun Dahl	SP
Karl Gunnar Strøm	SP
Marlen Rendall Berg	SP
Richard Furnes Skagen	SP
Øystein Gangstø	SP
Anne Fagerthun Stenhammer	SV
Ole Tobias Orvin	SV

Varamedlemmer	**Parti**
Gunn Lisbeth Pedersen	AP
Michael Sagnes	FRP
Ari Christian Tollånes	H

Andre:

Berit Vestvann Johnsen
Christer Nyrud
Erik Holm Melby
Geir-Ove Kjellbakk
Gregory Hautois
Helge Delphin Akerhaugen
Kariann Skar Sørdahl
Nils-Are Johnsplass
Terje Valla
Torill Mørkhagen
Trond Heimtun

Møtenotater:
Møtet var innkalt på lovlig måte. Dokumentene var utlagt til ettersyn på kommunens hjemmeside.

Ordfører Marlen Rendall Berg og varaordfører Ronny Borge ledet møtet.

Det var ingen merknader til innkalling.

Inhabilitet:
Ketil Skår: Sak 35/21
Anne Stenhammer: Sak 31/21

Merknader til dagsorden:

Ole Tobias Orvin (SV) har 2 spørsmål til ordfører:
1. Angående direktør Hjelsengs avtreden som direktør i IRIS.
Tidlig i oktober kunne vi lese i media at direktør i IRIS var ferdig i jobben. Det framgikk som at dette ikke hadde vært del av en lengre naturlig prosess. Først tidlig i januar ble det søkt etter ny administrerende direktør. Informasjon i denne saken har vært minimal, og med lite informasjon blir det fort spekulasjoner. Dersom det er spesielle hensyn til at denne informasjonen ikke er gitt i det offentlige kunne slik informasjon vært gitt i et lukket møte.
Kan ordfører informere kommunestyret om hva som lå bak saken om Hjelsengs avgang?

2. Angående Samfunnshuset.
I en interpellasjon i kommunestyret 11.12 20 spør interpellanten ordfører hvorvidt ordfører tar stilling til muligheten for å imøtekomme innbyggerne og finne løsninger, framfor at man tvister saker i rettsapparatet. Ordfører svarer at kommunen alltid vil søke å finne løsninger på lavest mulig nivå. Samtidig sier ordfører at kommunens juridiske interesser sikres i forhold til likebehandling og at det ikke skapes presedens. Saken om samfunnshuset er så vidt undertegnede erfarer nå på vei til høyesterett. Dette i en sak hvor kommunen tapte klart i forrige rettsinstans.
Mener ordfører at vi i denne saken imøtekommer våre innbyggere, og søker saken løst på laveste nivå?
Denne saken er et resultat av tidligere politisk vedtak, og har stor prinsipiell betydning. Hva er begrunnelsen for at denne saken ikke er behandlet politisk i kommunen?

Per-Gunnar Skotåm (R):
Ber om orientering status mobbesak og samfunnshussak

Nils-Christian Steinbakk (AP):
Ber om en kort status på ventelister institusjonplasser

Kathrine Moan Larsen (AP) har spørsmål ang. 3 tema:
1. Stenging av bassenget i Sulitjelma og avkortning i svømmeundervisningen

1.1. Iht Kommunestyrets vedtak, skulle ikke elevene få svømmeundervisning på skolen hele skoleåret ? (Spesielt mtp hvor mye bassenget har vært stengt)
1.2. Iht vedtak skulle kommunen prøve å få til en frivillig ordning for åpent basseng på ettermiddag i sentrum og Sulis. Hvorfor gikk kommunen ut med at bassenget i Sulitjelma var stengt for offentlig bad allerede 4.januar, var dette iht vedtak ? Har det vært møter mellom kommunen og SNU eller andre frivillige ?
1.3. Hvordan kan en frivillig ordning organiseres ? Kurser kommunen de frivillige og får de frivillige billettinntektene ved å ha et tilbud på ettermiddag ?
1.4. Er det tilfelle at det planlegges å tappe ut vatnet i bassenget igjen før en avklaring med

svømmeundervisningen og en frivillig ordning er avklart og at Kommunestyret evt blir orientert ? Er det garanti på bassenget ennå ?
1.5. Stemmer det at ansatte i Sulitjelma bad er blitt overflyttet til Fauske bad slik at lønnskostnader likevel påløper ?

2. Hvordan ligger det an i eldreomsorgen ? Får innbyggerne den hjelpen de trenger og er det mange på vent for en sykehjemsplass eller kortidsplass ?
Ønsker å få en oversikt fra Tildelingskontoret. Siste oversikt mener jeg var i november 2020.

3. Søppelhåndteringen i Sulitjelma
De siste vintrene i Sulitjelma har det vært store utfordringer ift søppelhåndteringen fra IRIS. Det har vært flere møter mellom kommunen, Iris og Sulitjelma Nærmiljøutvalg. Iris har ikke levert og det pekes på for dårlig brøyting, snuplasser, HMS, fremkommelighet og ikke egnet utstyr for kjøring i bratt terreng de siste år ?. Roder som har vært kjørt i 100 år, er plutselig blitt problematisk.
En del av befolkningen har periodevis ikke fått tømt søppla. Iris har «tvangsetablert» flere felles tømmeplasser der befolkningen må transportere søppelet dit eller plassere dunker ved «hovedvei», noe som er spesielt problematisk for den eldre befolkningen samt snøforhold og brøyting også ved «fellestømmingen».

Ordfører er sikkert kjent med de siste brevene og møter som er gått mellom Sulitjelma Nærmiljøutvalg, Iris og kommunen de siste årene.
Hva mener Ordføreren om dette og er det akseptabelt fra IRIS og innføre en slik ordning uten at dette er vedtatt av kommunestyret, tenker både på ny innført ordning og avgift i forhold til levering til befolkningen i kommunen ?

Anne F. Stenhammer (SV):
Bør ikke spørsmålene komme inn på sakslista?

Dagsorden med merknader ble enstemmig godkjent.

Orientering:
Covid-19-orientering v/smittevernlege Gregory Hautois
Politiske møter vil bli avholdt på Teams fram til påske.

Sak 23/21 ble behandlet før sak 21/21 og 22/21.
Sak 25/21 ble behandlet etter orienteringene.

Orienteringer:
Regnskap 2020 - Foreløpig og regnskap pr. 31.01.2021 v/kommunalsjef Kariann Skar Sørdahl

Omstillingsprosjektet v/prosjektleder Erik Holm Melby
Administrasjon og styring v/kommunalsjef Kariann Skar Sørdahl
Samhandlingsområde eiendom, plan og samfunnsutvikling v/kommunalsjef Trond Heimtun
Helse og omsorg v/kommunalsjef Torill Mørkhagen
Samhandlingsområdet oppvekst og kultur v/kommunalsjef Terje Valla
Utrede tildelingskontoret v/Nils-Are Johnsplass

Svar på spørsmål:

Ole Tobias Orvin:
Punkt 1. Ordfører svarte. Saken ble orientert om i representantskapet. Samme orientering har stått i media. Det er styret som ansetter. De har hatt juridisk bistand i saken og det er laget en sluttavtale. I følge denne avtalen skal årsak til avgang ikke omtales. Det er bare styret som vet årsak.
Punkt 2. Ordfører svarte. I denne saken er det ført forhandlinger. Det ble ikke enighet og den andre part brakte saken inn for retten. Kommunens frifinnelse i tingretten ble anket av den andre parten. I lagmannsretten ble kommunen dømt til å rive bygget og festerett skulle bort. Kommunen anket riving til Høyesterett. Prinsipiell sak hvor riving av bygg uten å gå via tomtefesteloven. Det er innhentet ytterligere infomasjon.
Saken er ikke resultat av et politisk vedtak, men en festeavtale mellom Ruth og Berit Jensen og A/L Fauske Samfunnhus. Ordfører er delegert myndighet i saken.

Per-Gunnar Skotåm:
Status mobbesak. Ordfører svarte. Denne saken er avsluttet med forlik. Etter forliket ønsker fornærmede ikke at saken skal omtales mer.

Kathrine Moan Larsen:
Punkt 1. Ordfører svarte.
1.1. Ingen elever i Fauske Kommune får svømmeundervisning hele skoleåret. Det er laget en fordeling av antall timer som gis til svømmeundervisning for å nå kompetansemålene i faget.

Fordeling av timer er i tråd med anbefalt timebruk j.fr. www.svømmedyktig.no

Kompetansemålene i svømming sier følgende:

Kompetansemål for symjing, sjølvberging og livberging er nedfelt i læreplan for kroppsøvingsfaget og er spesifisert etter 2.-, 4.-, 7.- og 10. trinn.
Kompetansemåla syner ein progresjon frå å vera vanntilvendt, til å vere symjedykig og å kunne utføre varierte symjeteknikkar, til å symje ein lengre distanse. Dei syner også progresjon frå å øve på trygg og sporlaus ferdsel ved vatn, kunne tilkalle hjelp, berge seg sjølv, og til å kunne forstå og gjennomføre livberging i, ved og på vatn ute i naturen.

2. trinn
- leike og utføre grunnleggjande øvingar med tilvenning til vatn, som å dykke, flyte, gli, skape framdrift, hoppe uti og orientere seg i vatn
- øve på trygg ferdsel ved vatn og på å kunne tilkalle hjelp

4. trinn
- vere symjedyktig ved å falle uti på djupt vatn, symje 100 meter på magen, og undervegs dykke ned og hente ein gjenstand med hendene, stoppe og kvile i 3 minutt (imens flyte på magen, orientere seg, rulle over, flyte på rygg), så symje 100 meter på rygg og ta seg opp på land
- øve på trygg og sporlaus ferdsel i naturen

7. trinn
- utføre grunnleggjande teknikkar i symjing på magen, på ryggen og under vatn
- vurdere sikkerheit i uteaktivitet og naturferdsel og gjennomføre sjølvberging i vatn

10. trinn
- utføre varierte symjeteknikkar og kunne symje ein lengre distanse basert på eiga målsetjing
- forstå og gjennomføre livberging i, på og ved vatn ute i naturen
- forstå og gjennomføre livreddande førstehjelp

Det er laget en egen oversikt med informasjon om svømmeopplæringen i Fauske kommune.

1.2. Bassenget i Sulitjelma ble stengt for offentlig bad 4. januar fordi det ikke var satt av midler i

budsjettet til drift.

1.3. Administrasjonen har orientert muligheter og begrensninger rundt frivillig ordning i møte på Sulitjelma samfunnshus i januar 2020. Kommunen kan og må kurse frivillige badevakter før bassenget kan være i bruk på ettermiddagstid. Dette har vi signalisert at vi vil gjøre. Inntekter må det lages avtaler og avklares rundt, ut fra hvordan den eventuelle frivillige ordningen organiseres. Kommunen vil ha noen ekstrautgifter ved åpning på ettermiddagstid knyttet til strøm, hyppigere vannprøver og renhold. Om kommunen i slike avtaler skal søke å få dekket disse kan være et politisk spørsmål. Størrelsen på dette kommer an på hyppighet på åpningstid.

1.4. Det tappes ikke ut vatnet av bassenget, hvis det ikke skal foretas vedlikehold. Garantibefaring har vært gjort.

1.5. Nei. Ansatte i Sulitjelma bad er flyttet i ledige vikariater med egne lønnsmidler. Detaljer om dette gis ikke ut.

Punkt 2. Ordfører svarte. Rapport pr. 24.02.21 vil bli lagt ut på møteportalen.

Punkt 3. Ordfører svarte. Ordfører har engasjert seg i saken, selv om dette er en privat avtale mellom husstandene og IRIS. Har vært i kontakt med styret og daglig leder. Det vil bli opprettet et klageorgan i representantskapet i mai.

Anne F. Stenhammer:
Ordfører svarte. Det er vanskelig å sette spørsmålene på dagsorden, ettersom det er frist for innlevering 2 dager før møtet. Svar legges inn i protokoll.

Dette er siste kommunestyremøte før konstituert kommunedirektør Helge D. Akerhaugen trer av. Han ble takket av ordfører med blomster.

UNDERSKRIFTER:
Vi bekrefter med våre underskrifter at møteboken er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet:

Fauske 28.03.21

Berit Vestvann Johnsen
formannskapssekretær

Marlen Rendall Berg representant representant
ordfører

Protokollen er godkjent av kommunestyre i møte nr den

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel
021/21	Godkjenning av møtebok
022/21	Referatsaker i perioden
023/21	Fauske kommune - ny brannordning, Salten Brann IKS
024/21	Statusrapport 2020 - Ny by-Ny E6 - Fra bru til bru
025/21	Orientering status salgsprosjekt kommunale bygg - Fauske kommune
026/21	Habilitering og rehabiliteringsplan for Fauske kommune - Temaplan 2021 - 2025
027/21	Helsefellesskap - Partnerskap mellom kommunene og Nordlandssykehuset HF
028/21	Videreføring av avtale mellom Fauske kommune og Visit Bodø
029/21	Forespørsel Nordland fylkeskommune om innspill til regional transportplan
030/21	Forslag til nye satser utfartsparkering
031/21	Detaljregulering for Sjåheia
032/21	Fastsetting planprogram - detaljregulering deponi Ågifjellet
033/21	Områderegulering for Klungsetmarka fritidspark
034/21	Salten kontrollutvalgservice - Omdanning til Kommunalt oppgavefelleskap og tilslutning fra Rødøy kommune
035/21	Ompostering midler til prosjekt
036/21	Krav om lovlighetskontroll av vedtak i kommunestyresak 106/20 - Årsbudsjett 2021 - Økonomiplan 2021 - 2024
037/21	Søknad om fritak fra politiske verv - Jens B. Kyed
038/21	Interpellasjon til kommunestyremøtet 11. desember 2020 - Om journalsystemet AKSON

021/21: Godkjenning av møtebok

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Møtebok nr. 6/2020 godkjennes.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 001/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Kommunestyre 11.03.2021:

Behandling:
Kommunedirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KOM- 021/21 Vedtak:
Vedtak:

Møtebok nr. 6/2020 godkjennes.

022/21: Referatsaker i perioden

Rådmannens forslag til vedtak:

Dokumentene tas til orientering.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 002/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Kommunestyre 11.03.2021:

Behandling:
Kommunedirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KOM- 022/21 Vedtak:
Vedtak:

Dokumentene tas til orientering.

023/21: Fauske kommune - ny brannordning, Salten Brann IKS

Rådmannens forslag til vedtak:

Kommmunestyret slutter seg til forslaget til ny brannordning, slik beskrevet fra Salten Brann IKS.

Kommunestyre 11.12.2020:

Behandling:
Siv Anita Johnsen Brekke (H) stilte spørsmål med egen habilitet. Hun er vara til styre i Salten Brann IKS.
Brekke ble enstemmig erklært habil.

Geir Olsen (AP) fremmet følgende utsettelsesforslag:
Saken utsettes til neste kommunestyremøte.

AP's utsettelsesforslag ble enstemmig vedtatt.

KOM- 108/20 Vedtak:
Vedtak:

Saken utsettes til neste kommunestyremøte.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 003/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Kommunestyre 11.03.2021:

Behandling:
Forslag fra Fauske Ap, foreslått av Kathrine Moan Larsen, Arbeiderpartiet
Fauske kommune har mange risikoområder over store avstander. En brannvernsordning må være dimensjonert ut i fra risiko og innsatstid, tilstrekkelig antall konstabler og nødvendig kompetanse og utstyr, spesielt når det kommer til livreddende innsats. Ved å redusere beredskapen med 2 konstabler, fjerne røykdykkertjenesten og erstatte brannbilen i Sulitjelma med en fremskutt enhet, vil brannvernordningen totalt sett svekkes betraktelig i Fauske kommune.
Kommunestyret slutter seg til forslaget til ny brannordning med unntak av følgende i Sulitjelma:
• reduksjon av 2 konstabler
• nedleggelse av røykdykkertjenesten
• erstatte mannskapsbilen med fremskutt enhet

Minimum 50 % av mannskapsstyrken skal være godkjente røykdykkere ved begge brannstasjoner

Tilleggspunkt til innstillingen:, foreslått av Ronny Borge, Høyre
KD utreder anskaffelse av en velfungerende brukt tankvogn som plasseres i Sulitjelma. Det

utredes om innkjøpet kan finansieres gjennom selvkostområdet. KD kommer tilbake til K-styret i neste møte med sak om dette.

Brann- og redningssjef Per Gunnar Pedersen, brigadeleder øst Tom Andre Thuv, branninspektør Trond Dagfinn Nilsen og avdelingsleder Ivar Hogstad orienterte.

Kommunedirektørens forslag til vedtak ble vedtatt med 16 (3FRP, 5H, 1KRF, 5SP, 2SV) mot 11 (9AP, 2R) stemmer.
AP's forslag ble forkastet med 16 (3FRP, 5H, 1KRF, 5SP, 2SV) mot 11 (9AP, 2R) stemmer.
H's tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

KOM- 023/21 Vedtak:
Vedtak:

Kommmunestyret slutter seg til forslaget til ny brannordning, slik beskrevet fra Salten Brann IKS.

KD utreder anskaffelse av en velfungerende brukt tankvogn som plasseres i Sulitjelma. Det utredes om innkjøpet kan finansieres gjennom selvkostområdet. KD kommer tilbake til K-styret i neste møte med sak om dette.

024/21: Statusrapport 2020 - Ny by-Ny E6 - Fra bru til bru

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 02.02.2021
Innstilling til kommunestyret:

1. Fauske kommunestyre vedtar formelt at prosjektet "Ny by- ny E6" endres i innhold og prosjekttittel til «Fra bru til bru».

Punkt 2 og 3 tas ut av innstillingen og tas med i en egen sak som fremmes for formannskapet. Ny sak tar inn i seg utredning i forhold til hvordan andre kommuner har behandlet prinsippvedtak om bompengefinansiering.

4. Kommunestyret tar saken orienteringen.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

1. Fauske kommunestyre vedtar formelt prosjektet «Fra bru til Bru».
2. Fauske kommunestyre gjør et prinsippvedtak om å bompengefinansiere omlegging av E6 og RV 80 ut av Fauske sentrum.
3. Fauske kommunestyre vedtar å igangsette en mulighetsstudie for bompengefinansiering av overnevnte strekninger.
4. Kommunestyret tar saken orienteringen.

Formannskap 02.02.2021:

Behandling:
Forslag, foreslått av Marlen Rendall Berg, Senterpartiet
Punkt 2 og 3 tas ut av innstillingen og tas med i en egen sak som fremmes for formannskapet. Ny sak tar inn i seg utredning i forhold til hvordan andre kommuner har behandlet prinsippvedtak om bompengefinansiering.

Forslag, foreslått av Marlen Rendall Berg, Senterpartiet
1. Fauske kommunestyre vedtar formelt at prosjektet "Ny by- ny E6" endres i innhold og prosjekttittel til «Fra bru til bru».

SP's forslag pkt. 1 ble enstemmig vedtatt.
Kommunedirektørens forslag til innstilling pkt. 2 ble forkastet med 8 (3AP, 1FRP, 2H, 2SP) mot 1 (1SV) stemme.
Kommunedirektørens forslag til innstilling pkt. 3 ble forkastet med 8 (3AP, 1FRP, 2H, 2SP) mot 1 (1SV) stemme.
SP's forslag pkt. 2 og 3 ble vedtatt med 5 (1FRP, 2H, 2SP) mot 4 (3AP, 1SV) stemmer.
Kommunedirektørens forslag til innstilling pkt. 4 ble enstemmig vedtatt.

FOR- 008/21 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

1. Fauske kommunestyre vedtar formelt at prosjektet "Ny by- ny E6" endres i innhold og prosjekttittel til «Fra bru til bru».

Punkt 2 og 3 tas ut av innstillingen og tas med i en egen sak som fremmes for formannskapet. Ny sak tar inn i seg utredning i forhold til hvordan andre kommuner har behandlet prinsippvedtak om bompengefinansiering.

4. Kommunestyret tar saken orienteringen.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 004/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Kommunestyre 11.03.2021:

Behandling:
Formannskapets innstiilling pkt. 1 ble vedtatt med 25 (9AP, 3FRP, 5H, 1KRF, 5SP, 2SV) mot 2 (2R) stemmer.
Formannskapets innstilling pkt. 4 ble enstemmig vedtatt.
Formannskapets innstillling pkt 2 og 3 ble entemmig vedtatt.

KOM- 024/21 Vedtak:
Vedtak:

1. Fauske kommunestyre vedtar formelt at prosjektet "Ny by- ny E6" endres i innhold og prosjekttittel til «Fra bru til bru».

Punkt 2 og 3 tas ut av innstillingen og tas med i en egen sak som fremmes for formannskapet. Ny sak tar inn i seg utredning i forhold til hvordan andre kommuner har behandlet prinsippvedtak om bompengefinansiering.

4. Kommunestyret tar saken orienteringen.

025/21: Orientering status salgsprosjekt kommunale bygg - Fauske kommune

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 02.02.2021
Innstilling til kommunestyret:

Saken tas til orientering. Kommunedirektøren redegjør nærmere i møtet på konkret status.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Saken tas til orientering. Kommunedirektøren redegjør nærmere i møtet på konkret status.

Formannskap 02.02.2021:

Behandling:
Kommunalsjef orienterte.
Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 012/21 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Saken tas til orientering. Kommunedirektøren redegjør nærmere i møtet på konkret status.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 005/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Kommunestyre 11.03.2021:

Behandling:
Forslag fra AP, foreslått av Nils-Christian Steinbakk, Arbeiderpartiet
1 Saken tas til orientering
2 Teletunet er et unikt kulturminne i Fauske kommune og representerer en viktig del av vår historie.
I tillegg til dette benytter mange lag og foreninger bygningsmassen til sine aktiviteter. Det er viktig at både bygningsmassen bevares og at lag og foreningens behov ivaretas før endelig vedtak fattes.
3 Vestmyra hvit barnehage er også lokasjoner til flere lag og foreninger som driver med aktivitet for barn og unge. Kommunestyret ber kommunedirektøren avklare disse forhold og eventuelt drøfte om disse kan overta bygget til en symbolsk sum.
4 Eventuelle salg av disse eiendommene legges frem som egen sak

Kommunalsjef orienterte.

Formannskapets innstilling ble vedtatt med 16 (3FRP, 5H, 1KRF, 5SP, 2SV) mot 11 (9AP, 2R) stemmer avgitt for AP's forslag.

KOM- 025/21 Vedtak:
Vedtak:
Saken tas til orientering. Kommunedirektøren redegjør nærmere i møtet på konkret status.

026/21: Habilitering og rehabiliteringsplan for Fauske kommune - Temaplan 2021 - 2025

Vedtak som innstilling fra Helse- og omsorgsutvalg - 20.11.2020
Innstilling til kommunestyret:

Habilitering og rehabilitieringsplan for Fauske kommune – Temaplan 2021 – 2025, som vedlagt, vedtas.

Rådmannens forslag til innstilling:

Habilitering og rehabilitieringsplan for Fauske kommune – Temaplan 2021 – 2025, som vedlagt, vedtas.

Helse- og omsorgsutvalg 20.11.2020:

Behandling:
Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

HEOM- 023/20 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Habilitering og rehabilitieringsplan for Fauske kommune – Temaplan 2021 – 2025, som vedlagt, vedtas.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 006/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Kommunestyre 11.03.2021:

Behandling:
Helse- og omsorgsutvalgets innstiling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 026/21 Vedtak:
Vedtak:

Habilitering og rehabilitieringsplan for Fauske kommune – Temaplan 2021 – 2025, som vedlagt, vedtas.

027/21: Helsefellesskap - Partnerskap mellom kommunene og Nordlandssykehuset HF

Vedtak som innstilling fra Helse- og omsorgsutvalg - 20.11.2020
Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommune inngår i partnerskapet «Helsefellesskap Nordlandssykehuset» i tråd med modell for Helsefellesskap mellom Nordlandssykehuset og 20 kommuner, presentert i denne sak.

Fauske kommune tilslutter seg konsensusprinsippet som innebærer at konsensusbeslutninger i helsefellesskapet forplikter Fauske kommune.

Fauske kommune støtter etablering av en kommunal samhandlingssjef i 100% stilling, og tilrår at Bodø kommune ivaretar arbeidsgiveransvaret og søker om tilskudd til kommunal

sekretariatsfunksjon for helsefellesskapet på vegne av kommunene i Nordlandssykehuset HF helsefellesskap.

Fauske kommune vil bidra med delfinansiering av kommunal samhandlingssjef med kroneandel i forhold til antall innbyggere. Fauske forventer da en vekting av stemmene ved beslutninger i samsvar med finansieringsandelen.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Fauske kommune inngår i partnerskapet «Helsefellesskap Nordlandssykehuset» i tråd med modell for Helsefellesskap mellom Nordlandssykehuset og 20 kommuner, presentert i denne sak.

Fauske kommune tilslutter seg konsensusprinsippet som innebærer at konsensusbeslutninger i helsefellesskapet forplikter Fauske kommune.

Fauske kommune støtter etablering av en kommunal samhandlingssjef i 100% stilling, og tilrår at Bodø kommune ivaretar arbeidsgiveransvaret og søker om tilskudd til kommunal sekretariatsfunksjon for helsefellesskapet på vegne av kommunene i Nordlandssykehuset HF helsefellesskap.

Fauske kommune vil bidra med delfinansiering av kommunal samhandlingssjef med kroneandel i forhold til antall innbyggere. Fauske forventer da en vekting av stemmene ved beslutninger i samsvar med finansieringsandelen.

Helse- og omsorgsutvalg 20.11.2020:

Behandling:
Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

HEOM- 024/20 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommune inngår i partnerskapet «Helsefellesskap Nordlandssykehuset» i tråd med modell for Helsefellesskap mellom Nordlandssykehuset og 20 kommuner, presentert i denne sak.

Fauske kommune tilslutter seg konsensusprinsippet som innebærer at konsensusbeslutninger i helsefellesskapet forplikter Fauske kommune.

Fauske kommune støtter etablering av en kommunal samhandlingssjef i 100% stilling, og tilrår at Bodø kommune ivaretar arbeidsgiveransvaret og søker om tilskudd til kommunal sekretariatsfunksjon for helsefellesskapet på vegne av kommunene i Nordlandssykehuset HF helsefellesskap.

Fauske kommune vil bidra med delfinansiering av kommunal samhandlingssjef med kroneandel i forhold til antall innbyggere. Fauske forventer da en vekting av stemmene ved beslutninger i samsvar med finansieringsandelen.

Eldrerådet 30.11.2020:

Behandling:
Eldrerådet støtter kommunedirektørens forslag til vedtak.

ELD- 022/20 Vedtak:
Vedtak:
Eldrerådet støtter kommunedirektørens forslag til vedtak. Vedtaket er enstemmig.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 007/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Kommunestyre 11.03.2021:

Behandling:
Helse- og omsorgsutvalgets innstilling ble vedtatt med 25 (9AP, 3FRP, 5H, 1KRF, 5SP, 2SV) mot 2 (2R) stemmer.

KOM- 027/21 Vedtak:
Vedtak:

Fauske kommune inngår i partnerskapet «Helsefellesskap Nordlandssykehuset» i tråd med modell for Helsefellesskap mellom Nordlandssykehuset og 20 kommuner, presentert i denne sak.

Fauske kommune tilslutter seg konsensusprinsippet som innebærer at konsensusbeslutninger i helsefellesskapet forplikter Fauske kommune.

Fauske kommune støtter etablering av en kommunal samhandlingssjef i 100% stilling, og tilrår at Bodø kommune ivaretar arbeidsgiveransvaret og søker om tilskudd til kommunal sekretariatsfunksjon for helsefellesskapet på vegne av kommunene i Nordlandssykehuset HF helsefellesskap.

Fauske kommune vil bidra med delfinansiering av kommunal samhandlingssjef med kroneandel i forhold til antall innbyggere. Fauske forventer da en vekting av stemmene ved beslutninger i samsvar med finansieringsandelen.

Fauske kommunale råd for personer med funksjonsnedsettelse 16.03.2021:

Behandling:
Fauske kommunale råd for personer med funksjonsnedsettelse støtter kommunedirektørens forslag til vedtak.

FUN- 004/21 Vedtak:
Vedtak:
Fauske kommunale råd for personer med funksjonsnedsettelse støtter kommunedirektørens forslag til vedtak.

Vedtaket er enstemmig.

028/21: Videreføring av avtale mellom Fauske kommune og Visit Bodø

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 24.11.2020
Innstilling til kommunestyret:

Med bakgrunn i evalueringen av samarbeidet, samt næringens omstillingsbehov, vurderes det at man ikke får tilstrekkelig verdier igjen for investeringene. På bakgrunnen av dette videreføres ikke avtalen slik den foreligger i dag.

Fauna KF bes om å gå i dialog med reiselivsnæringen i Fauske kommune for å diskutere alternative organiseringsformer og kartlegge behov og muligheter, med de gitte økonomiske rammebetingelsene. En handlingsplan for utvikling av reiselivet skal være klart i løpet av første halvdel av 2021.

Tilskuddet på inntil kr. 300 000,- forbeholdes innsats knyttet til reiselivsutvikling, og hentes fra Fauske kommunale næringsfond.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Med bakgrunn i evalueringen av samarbeidet, samt næringens omstillingsbehov, vurderes det at man ikke får tilstrekkelig verdier igjen for investeringene. På bakgrunnen av dette videreføres ikke avtalen slik den foreligger i dag.

Fauna KF bes om å gå i dialog med reiselivsnæringen i Fauske kommune for å diskutere alternative organiseringsformer og kartlegge behov og muligheter, med de gitte økonomiske rammebetingelsene. En handlingsplan for utvikling av reiselivet skal være klart i løpet av første halvdel av 2021.

Tilskuddet på inntil kr. 300 000,- forbeholdes innsats knyttet til reiselivsutvikling, og hentes fra Fauske kommunale næringsfond.

Formannskap 24.11.2020:

Behandling:
Hilde Dybwad (AP) foreslo:
Med bakgrunn i evalueringen av samarbeidet og den økonomiske situasjonen som Fauske kommune befinner seg i, forutsettes det at det søkes om interkommunale midler til prosjektet for de neste to årene for å begrense de kommunale utgiftene til prosjektet.

Vedtaket forutsetter at det gjøres endringer som sikrer involvering, forankring og tydelighet til Destinasjon Salten som merkevare. Det forutsetter også en styresammensetning slik at kommunene i destinasjonssamarbeidet har minst én felles representant i styret til Visit Bodø.

På bakgrunn av dette vedtar kommunestyret å benytte seg av retten til videreføring av avtalen med Visit Bodø på 2 (to) år.

Midler til videreføring av avtalen hentes fra Fauske kommunale næringsfond.

Fauna KF bes om å gå i dialog med reiselivsnæringen i Fauske kommune for å diskutere alternative organisasjonsformer og kartlegge behov og muligheter.

Kommunedirektørens forslag til innstilling ble vedtatt med 6 (1FRP, 2H, 1R, 2SP) mot 3 (3AP) stemmer avgitt for AP's forslag.

FOR- 125/20 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Med bakgrunn i evalueringen av samarbeidet, samt næringens omstillingsbehov, vurderes det at man ikke får tilstrekkelig verdier igjen for investeringene. På bakgrunnen av dette videreføres ikke avtalen slik den foreligger i dag.

Fauna KF bes om å gå i dialog med reiselivsnæringen i Fauske kommune for å diskutere alternative organiseringsformer og kartlegge behov og muligheter, med de gitte økonomiske rammebetingelsene. En handlingsplan for utvikling av reiselivet skal være klart i løpet av første halvdel av 2021.

Tilskuddet på inntil kr. 300 000,- forbeholdes innsats knyttet til reiselivsutvikling, og hentes fra Fauske kommunale næringsfond.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 008/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Kommunestyre 11.03.2021:

Behandling:
Geir Olsen (AP) fremmet følgende forslag:
Med bakgrunn i evalueringen av samarbeidet og den økonomiske situasjonen som Fauske kommune befinner seg i, forutsettes det at det søkes om interkommunale midler til prosjektet for de neste to årene for å begrense de kommunale utgiftene til prosjektet.

Vedtaket forutsetter at det gjøres endringer som sikrer involvering, forankring og tydelighet til Destinasjon Salten som merkevare. Det forutsetter også en styresammensetning slik at kommunene i destinasjonssamarbeidet har minst én felles representant i styret til Visit Bodø.

På bakgrunn av dette vedtar kommunestyret å benytte seg av retten til videreføring av avtalen med Visit Bodø på 2 (to) år.

Midler til videreføring av avtalen hentes fra Fauske kommunale næringsfond.

Fauna KF bes om å gå i dialog med reiselivsnæringen i Fauske kommune for å diskutere alternative organisasjonsformer og kartlegge behov og muligheter.

Formannskapets innstilling ble vedtatt med 16 (3FRP, 5H, 1KRF, 5SP, 2R) mot 11 (9AP, 2SV) stemmer avgitt for AP's forslag.

KOM- 028/21 Vedtak:
Vedtak:

Med bakgrunn i evalueringen av samarbeidet, samt næringens omstillingsbehov, vurderes det at man ikke får tilstrekkelig verdier igjen for investeringene. På bakgrunnen av dette videreføres ikke avtalen slik den foreligger i dag.

Fauna KF bes om å gå i dialog med reiselivsnæringen i Fauske kommune for å diskutere alternative organiseringsformer og kartlegge behov og muligheter, med de gitte økonomiske rammebetingelsene. En handlingsplan for utvikling av reiselivet skal være klart i løpet av første halvdel av 2021.

Tilskuddet på inntil kr. 300 000,- forbeholdes innsats knyttet til reiselivsutvikling, og

hentes fra Fauske kommunale næringsfond.

029/21: Forespørsel Nordland fylkeskommune om innspill til regional transportplan

Vedtak som innstilling fra Plan- og utviklingsutvalg - 26.01.2021
Innstilling til kommunestyret:
Fauske kommunestyret slutter seg til uttalelsen i saksutredningen.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:
Fauske kommunestyret slutter seg til uttalelsen i saksutredningen.

Plan- og utviklingsutvalg 26.01.2021:

Behandling:
Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

PLUT- 008/21 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:
Fauske kommunestyret slutter seg til uttalelsen i saksutredningen.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 009/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Kommunestyre 11.03.2021:

Behandling:
Plan- og utviklingsutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 029/21 Vedtak:
Vedtak:
Fauske kommunestyret slutter seg til uttalelsen i saksutredningen.

030/21: Forslag til nye satser utfartsparkering

Kommunedirektørens forslag til vedtak:
Satser
Årskort kr. 1.300,- (+ avgift easypark)
Døgnsats kr. 100,- (+ avgift easypark)

Årskort kan også kjøpes ved servicetorget på Administrasjonsbygget

Dato for innføring, når den er klar, vil bli annonsert på kommunens hjemmeside og i lokale aviser i god tid før innføring, slik at alle kan sette seg inn i ordningen på forhånd.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 010/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Kommunestyre 11.03.2021:

Behandling:
Forslag fra AP, foreslått av Nils-Christian Steinbakk, Arbeiderpartiet
Saken utsettes.

Vedtak om innføring av avgiftsparkering i utfartsområder oppheves.

Kommunestyret opplever denne saken som mangelfull og lite utredet. Det må gjennomføres en konsekvensutredning og det må inviteres til å finne gode løsninger med næringslivet, hytteforeninger, nærmiljøutvalg, grunneiere med flere.

Kommunestyret ber seg forelagt en detaljert og oppdatert kostnadsanalyse, hvor både inntekter og utgifter fremkommer.

AP's utsettelsesforslag ble forkastet med 14 (3FRP, 5H, 1KRF, 5SP) mot 13 (9AP, 2R, 2SV) stemmer.
Kommunedirektørens forslag til vedtak ble vedtatt med 16 (3FRP, 5H, 1KRF, 5SP, 2SV) mot 11 (9AP, 2R) stemmer.

KOM- 030/21 Vedtak:
Vedtak:

Satser
Årskort kr. 1.300,- (+ avgift easypark)
Døgnsats kr. 100,- (+ avgift easypark)

Årskort kan også kjøpes ved servicetorget på Administrasjonsbygget

Dato for innføring, når den er klar, vil bli annonsert på kommunens hjemmeside og i lokale aviser i god tid før innføring, slik at alle kan sette seg inn i ordningen på forhånd.

031/21: Detaljregulering for Sjåheia

Vedtak som innstilling fra Plan- og utviklingsutvalg - 26.01.2021
Innstilling til kommunestyret:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12 -12 godkjenner Fauske kommunestyre det framlagte forslag til revidert detaljregulering for Sjåheia.

Nye veinavn i planområdet er Vårlyngveien, Solbærveien, Blokkebærveien og Ripsbærveien.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12 -12 godkjenner Fauske kommunestyre det framlagte forslag til revidert detaljregulering for Sjåheia.

Nye veinavn i planområdet er Vårlyngveien, Solbærveien, Blokkebærveien og Ripsbærveien.

Plan- og utviklingsutvalg 26.01.2021:

Behandling:
Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

PLUT- 004/21 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12 -12 godkjenner Fauske kommunestyre det framlagte forslag til revidert detaljregulering for Sjåheia.

Nye veinavn i planområdet er Vårlyngveien, Solbærveien, Blokkebærveien og Ripsbærveien.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 011/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Kommunestyre 11.03.2021:

Behandling:
Anne Stenhammer (SV) stilte spørsmål med egen habilitet. Sønnen er nabo til planen. Stenhammer ble enstemmig erklært habil.

Plan- og utviklingsutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 031/21 Vedtak:
Vedtak:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12 -12 godkjenner Fauske kommunestyre det framlagte forslag til revidert detaljregulering for Sjåheia.

Nye veinavn i planområdet er Vårlyngveien, Solbærveien, Blokkebærveien og Ripsbærveien.

032/21: Fastsetting planprogram - detaljregulering deponi Ågifjellet

Vedtak som innstilling fra Plan- og utviklingsutvalg - 26.01.2021
Innstilling til kommunestyret:

Med hjemmel i plan- og bygningslovens § 11-13, vedtas og fastsettes planprogram for massedeponi ved Ågifjellet.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Med hjemmel i plan- og bygningslovens § 11-13, vedtas og fastsettes planprogram for

massedeponi ved Ågifjellet.

Plan- og utviklingsutvalg 26.01.2021:

Behandling:
Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

PLUT- 006/21 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:
Med hjemmel i plan- og bygningslovens § 11-13, vedtas og fastsettes planprogram for massedeponi ved Ågifjellet.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 012/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Kommunestyre 11.03.2021:

Behandling:
Plan- og utviklingsutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 032/21 Vedtak:
Vedtak:
Med hjemmel i plan- og bygningslovens § 11-13, vedtas og fastsettes planprogram for massedeponi ved Ågifjellet.

033/21: Områderegulering for Klungsetmarka fritidspark

Vedtak som innstilling fra Plan- og utviklingsutvalg - 26.01.2021
Innstilling til kommunestyret:
Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12 -12 godkjenner Fauske kommunestyre det framlagte forslag til områderegulering for Klungsetmarka fritidspark.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12 -12 godkjenner Fauske kommunestyre det framlagte forslag til områderegulering for Klungsetmarka fritidspark.

Plan- og utviklingsutvalg 26.01.2021:

Behandling:
Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

PLUT- 005/21 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12 -12 godkjenner Fauske kommunestyre det framlagte forslag til områderegulering for Klungsetmarka fritidspark.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 013/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Kommunestyre 11.03.2021:

Behandling:
Ketil Skår (H) stilte spørsmål med egen habilitet. Han er grunneier i og med at vei går over hans eiendom.
Skår ble enstemmig erklært inhabil.

Plan- og utviklingsutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 033/21 Vedtak:
Vedtak:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12 -12 godkjenner Fauske kommunestyre det framlagte forslag til områderegulering for Klungsetmarka fritidspark.

034/21: Salten kontrollutvalgservice - Omdanning til Kommunalt oppgavefelleskap og tilslutning fra Rødøy kommune

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 02.02.2021
Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret godkjenner samarbeidsavtale og omdanning av Salten Kontrollutvalgservice til Kommunalt oppgavefellesskap, jf. kommuneloven kapittel 19.

Kommunestyret godkjenner utvidelse av Salten Kontrollutvalgservice med Rødøy kommune som ny deltaker.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Kommunestyret godkjenner samarbeidsavtale og omdanning av Salten Kontrollutvalgservice til Kommunalt oppgavefellesskap, jf. kommuneloven kapittel 19.

Kommunestyret godkjenner utvidelse av Salten Kontrollutvalgservice med Rødøy kommune som ny deltaker.

Formannskap 02.02.2021:

Behandling:
Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 010/21 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret godkjenner samarbeidsavtale og omdanning av Salten Kontrollutvalgservice til Kommunalt oppgavefellesskap, jf. kommuneloven kapittel 19.

Kommunestyret godkjenner utvidelse av Salten Kontrollutvalgservice med Rødøy kommune som ny deltaker.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 016/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Kommunestyre 11.03.2021:

Behandling:
Formannskapets innstillling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 034/21 Vedtak:
Vedtak:

Kommunestyret godkjenner samarbeidsavtale og omdanning av Salten Kontrollutvalgservice til Kommunalt oppgavefellesskap, jf. kommuneloven kapittel 19.

Kommunestyret godkjenner utvidelse av Salten Kontrollutvalgservice med Rødøy kommune som ny deltaker.

035/21: Ompostering midler til prosjekt

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

2 millioner kr fra prosjekt «EPS3009 Ny ventilasjon Vestmyra Rød» omfordeles til «EPS3005 Ombygging gamle Erikstad skole til barnehage».

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 019/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Kommunestyre 11.03.2021:

Behandling:
Ketil Skår (H) stilte spørsmål med egen habilitet. Han er eier av firma som kan bli underentreprenør i prosjektet.
Skår ble enstemmig erklært inhabil.

Kommunedirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KOM- 035/21 Vedtak:
Vedtak:

2 millioner kr fra prosjekt «EPS3009 Ny ventilasjon Vestmyra Rød» omfordeles til «EPS3005 Ombygging gamle Erikstad skole til barnehage».

036/21: Krav om lovlighetskontroll av vedtak i kommunestyresak 106/20 - Årsbudsjett 2021 - Økonomiplan 2021 - 2024

Ordførerens forslag til vedtak:

Kommunestyret opprettholder sitt vedtak av 11.12.2020 i sak 106/20.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 015/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Kommunestyre 11.03.2021:

Behandling:
Ordførers forslag tl vedtak ble 14 (3FRP, 5H, 1KRF, 5SP) mot 13 (9AP, 2R, 2SV) stemmer.

KOM- 036/21 Vedtak:
Vedtak:

Kommunestyret opprettholder sitt vedtak av 11.12.2020 i sak 106/20.

037/21: Søknad om fritak fra politiske verv - Jens B. Kyed

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

1. Med hjemmel i kommunelovens § 7-9 andre ledd innvilges Jens B. Kyed fritak fra sine politiske verv i Fauske kommune.

2. Med hjemmel i valgloven § 14-2 suppleres vararepresentantlista med følgende:
- Gunnar Bråthen, Vikaveien 47, 8200 Fauske

3. Med hjemmel i kommuneloven § 7-10 fjerde ledd velges følgende som medlem av oppvekst- og kulturutvalget:
- ……..

4. Med hjemmel i kommuneloven § 7-10 fjerde ledd velges følgende som nestleder i oppvekst- og kulturutvalget:
- ……..

5. Som ny fast møtefullmektig til forliksrådet velges:
- ……..

6. Som ny representant til samarbeidsutvalget ved Valnesfjord skole velges:

- ……..

7. Som ny meddommer til Salten tingrett for perioden 1. januar 2021 – 31. desember 2024 velges:
- ……..

Formannskap 24.11.2020:

Behandling:
Ronny Borge (H) foreslo:
Saken oversendes kommunestyret uten realitetsbehanding i formannskapet.

H's forslag ble enstemmig vedtatt.

FOR- 143/20 Vedtak:
Vedtak:
Saken oversendes kommunestyret uten realitetsbehanding i formannskapet.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 017/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Kommunestyre 11.03.2021:

Behandling:
Forslag om nye personer inn i Jens Kyed sine verv, foreslått av Audun Krarup Jonassen, Kristelig Folkeparti
5. Som ny fast møtefullmektig til forliksrådet velges: Monja Bråthen

6. Som ny representant til samarbeidsutvalget ved Valnesfjord skole velges: Aina Paulsen

7. Som ny meddommer til Salten tingrett for perioden 1. januar 2021 – 31. desember 2024 velges: Gunnar Bråthen

Kommunedirektørens forslag til innstilling pkt. 1 og 2 og KRF's forslag pkt. 5, 6 og 7 ble enstemmig vedtatt.
Kommunedirektørens forslag til innstilling pkt. 3 og 4 slettes i og med at oppvekst- og kulturutvalget er nedlagt.

KOM- 037/21 Vedtak:
Vedtak:
1. Med hjemmel i kommunelovens § 7-9 andre ledd innvilges Jens B. Kyed fritak fra sine politiske verv i Fauske kommune.

2. Med hjemmel i valgloven § 14-2 suppleres vararepresentantlista med følgende:
- Gunnar Bråthen, Vikaveien 47, 8200 Fauske

5. Som ny fast møtefullmektig til forliksrådet velges:
- Monja Bråthen

6. Som ny representant til samarbeidsutvalget ved Valnesfjord skole velges:
- Aina Paulsen

7. Som ny meddommer til Salten tingrett for perioden 1. januar 2021 – 31. desember 2024 velges:
- Gunnar Bråthen

038/21: Interpellasjon til kommunestyremøtet 11. desember 2020 - Om journalsystemet AKSON

Kommunestyre 11.12.2020:

Behandling:
Ordfører foreslo:
Saken utsettes til neste møte, ettersom interpellanten har forfall.

Ordførers forslag ble enstemmig vedtatt.

KOM- 124/20 Vedtak:
Vedtak:
Saken utsettes til neste møte, ettersom interpellanten har forfall.

Kommunestyre 25.02.2021:

Behandling:
Saken utsettes til møte 11. mars.

KOM- 018/21 Vedtak:
Saken utsettes til møte 11. mars.

Kommunestyre 11.03.2021:

Behandling:
Interpellanten leste interpellasjonen.

KOM- 038/21 Vedtak:
Ordfører svarte:
Helse og omsorgsdepartementet inviterte i slutten av april alle landets kommuner, utenom kommuner i helseregion Midt-Norge til å underskriver en intensjonserklæring for å trygge regjeringen på at kommunene stiller seg bak forutsetninger for, og det videre arbeidet med å realisere Akson.
Svarfristen for å underskrive intensjonserklæringen var 1.juli 2020.
Fauske kommunes administrasjon har i perioden mai og juni ikke kapasitet til å arbeide med problemstillinger knyttet til Akson og arbeidet blir derfor ikke prioritert fra ordførerens side.
Fauske kommune har ikke skrevet under på intensjonserklæringen innen tidsfristen. 182 av landets kommuner har signert intensjonserklæringen.
Det foreligger ingen planer fra Fauske kommunes side å delta i arbeid eller investeringer knyttet til Akson.

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 21/5408 Arkiv sakID.: 21/807	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
040/21	Kommunestyre	15.04.2021

Referatsaker i perioden

Rådmannens forslag til vedtak:

Dokumentene tas til orientering.

Underliggende saker:
1, Nord-Norgebanen - Oppfordring til politikere om et forpliktende vedtak i Stortinget om at igangsetting av arbeidet med realisering av Nord-Norgebanen tas inn i Nasjonal Transportplan 2022-33

2, Høringsinnspill NOU 2020:15 Det handler om Nord-Norge

3, Oversendelse av protokoller fra møte 240221

4, Svar på krav om lovlighetskontroll - vedtak - Årsbudsjett 2021 - Fauske

5, Uttalelse fra Salten Regionråd som gjelder omorganisering av deler av Husbanken

6, Uttalelse fra Salten Regionråd vedrørende Sjunkhatten folkehøgskole

7, Uttalelse fra Salten Regionråd vedrørende utbygging av digital infrastruktur / internettdekning

8, Vedtak i SR-sak 04/21 - Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten

9, Årsmelding - Hålogaland lagmannsrett - 2020

Ellen Beate Lundberg
kommunedirektør

Tromskomiteen for jernbane **Aksjonsgruppa for Nord-Norgebanen**

Til _____

Nordnorske stortingspolitikere
Fylkesordfører
Fylkesrådets medlemmer
Ordførere i Nord-Norge
Regionråd i Nord-Norge
Jernbaneforum Nord
Arktisk Jernbaneforum

Nord-Norgebanen skal binde landet sammen

Statens vegvesen (SVV) ble i juni 2020 tildelt oppdraget med å koordinere arbeidet med konseptvalgutredning (KVU) for transportløsninger i Nord-Norge, inkludert forlengelse av Nord-Norgebanen fra Fauske til Tromsø.

Mandatet for utredningsarbeidet ble nylig oversendt fra Samferdselsdepartementet.

Samfunnsmål for KVUen:

Det skal legges til rette for en infrastruktur som:

- *Binder landet mer effektivt sammen.*
- *Gir god utnyttelse av landsdelens ressursgrunnlag og*
- *Fremmer verdiskaping og regional- og nasjonal utvikling.*
- *Sentrale stikkord: Samfunnssikkerhet, Beredskap, Klima, Miljø*

Nord-Norgebanen oppfyller samtlige av disse definerte samfunnsmålene.

- Bygging av Nord-Norgebanen (NNB) må ligge som forutsetning i arbeidet med KVUen. Så kan E6 og andre hoved- og tilførselsveier planlegges ut fra denne.
- Representantforslaget fra Torgeir Knag Fylkesnes/**SV** og Per Willy Amundsen/**Frp** (Dok 8: 14S 2019-2020) om å sette i gang arbeidet med å realisere NNB fikk støtte fra **SP**, **MDG** og **Rødt**. Samtidig ble det fra **Arbeiderpartiet** foreslått å forsere arbeidet med KVUen slik at NNB kan vurderes ved kommende NTP.
- Derfor er det mulig å samle et flertall i Stortinget om et vedtak som sikrer at bygging av Nord-Norgebanen kommer med i NTP 2022 – 2033.

Tiden er inne for å bygge Nord-Norgebanen, - og vår oppfordring til deg/dere er:

Krev et forpliktende vedtak i Stortinget i vår om at igangsetting av arbeidet med realisering av Nord-Norgebanen tas inn i NTP 2022-33. Et tverrpolitisk krav fra Nord-Norgebenken vil påvirke resten av Stortinget positivt.

Med vennlig hilsen for styrene i

Aksjonsgruppa for Nord-Norgebanen
Svein Arnt Uhre, leder

Tromskomiteen for Jernbane
Irene Dahl, leder

Vår felles formålsparagraf:
Arbeide for videreføring av jernbane på langs av Nord-Norge nord for Fauske.

10. februar 2021

Fra: Svein Uhre <svein.uhre@sbnett.no>
Sendt: onsdag 10. februar 2021 10:06
Til: postmottak@saltdal.kommune.no; postmottak@sortland.kommune.no; postmottak@steigen.kommune.no; post@somna.kommune.no; post@sorfold.kommune.no; post@trana.kommune.no; post@vefsn.kommune.no; postkasse@vega.kommune.no; postmottak@vestvagoy.kommune.no; post@vevelstad.kommune.no; postmottak@varoy.kommune.no; postmottak@vagan.kommune.no; postmottak@flakstad.kommune.no; postmottak@gildeskal.kommune.no; post@grane.kommune.no; postmottak@hadsel.kommune.no; postmottak@hamaroy.kommune.no; post@hattfjelldal-kommune.no; postmottak@hemnes.kommune.no; post@heroy-no.kommune.no; postmottak@leirfjord.kommune.no; postmottak@luroy.kommune.no; postmottak@oksnes.kommune.no; post@alstahaug.kommune.no; postmottak@andoy.kommune.no; post@beiarn.kommune.no; postmottak@lodingen.kommune.no; postmottak@bindal.kommune.no; postmottak@meloy.kommune.no; postmottak@bodo.kommune.no; postmottak@moskenes.kommune.no; postmottak@bronnoy.kommune.no; postmottak@narvik.kommune.no; post@boe.kommune.no; postmottak@nesna.kommune.no; post@donna.kommune.no; postmottak@rana.kommune.no; postmottak@evenes.kommune.no; postmottak@rodoy.kommune.no; Postmottak; postkasse@rost.kommune.no
Emne: Nord-Norgebanen skal binde landet sammen, oppfordring til ordførere i Nord-Norge
Vedlegg: Nord-Norgebanen_skal_binde_landet_sammen_20210210.pdf

Til ordførere i Nord-Norge

NORD-NORGEBANEN SKAL BINDE LANDET SAMMEN

I snart 15 år har nordområdene hatt stor fokus fra regjeringens side.
Transportinfrastruktur har vært utredet mange ganger, også jernbane. Det er snart 60 år siden jernbanen kom til Bodø. Etter det er det ikke bygget ny jernbane i nord. EU har valgt 2021 til jernbanens år.

NTP 2022 - 2033 skal behandles til våren. Det er viktig at vi fra Nord er tydelig på at tida nå er inne for å starte arbeidet med Nord-Norgebanen.

Tromskomiteen for jernbane og Aksjonsgruppa for Nord-Norgebanen har en felles oppfordring til alle politikere fra Nord-Norge om å bidra til et forpliktende vedtak i Stortinget i vår om at igangsetting av arbeidet med realisering av Nord-Norgebanen tas inn i NTP 2022 - 2033.

Se vedlagt skriv.

Med vennlig hilsen
for styrene i Aksjonsgruppa for Nord-Norgebanen og Tromskomiteen for jernbane

Svein Arnt Uhre
leder Aksjonsgruppa for Nord-Norgebanen

Utskrift fra møteprotokoll

Møte i: **Styret i Salten Regionråd**
Dato: **Møte 19. mars 2021**

Sak: **Styre-sak 15/21**
Høringsinnspill NOU 2020:15 – Det handler om Norge

Enstemmig vedtak:

Salten Regionråd er et politisk samarbeidsorgan mellom kommunene Beiarn, Bodø, Gildeskål, Fauske, Hamarøy, Meløy, Rødøy, Saltdal, Steigen og Sørfold.

Salten Regionråd viser til høring av NOU 2020:15 «Det handler om Norge – Bærekraft i hele landet. Utredning om konsekvenser av demografiutfordringer i distriktene». Salten Regionråd behandlet saken i sitt møte den 18. februar 2021 og ønsker å avgi følgende høringsinnspill i saken:

Stortingsmeldingen er interessant og reiser viktige problemstillinger som krever gode politiske løsninger. Salten Regionråd er derfor glad for at temaet er satt på dagsorden og utredet nærmere. Salten Regionråd støtter i all hovedsak forslagene som fremkommer i NOU 2020:15.

Salten Regionråd ønsker å fremheve følgende:

- Salten Regionråd mener at NOU 2020:15 «Det handler om Norge – Bærekraft i hele landet» gir en god beskrivelse og analyse av situasjonen som vi kjenner oss igjen i. Utredning om konsekvenser av demografiutfordringer i distriktene peker på mange gode og kreative forslag, noe som bidrar til behovet for å tenke nytt om distriktspolitikken. NOU'en tar opp viktige temaer om demografiutfordringer i distriktene som også gjelder for kommunene i Salten.

- NOU'en peker på at den nasjonale politikken som føres er og vil være avgjørende for fremtiden til distriktene, noe vi støtter fullt ut. Salten er, som flere andre regioner, et Norge i miniatyr, og en region med både storbyutfordringer og utfordringer i distriktene. Vi ønsker å påpeke at det er viktig at dette ses i sammenheng når man skal utvikle gode distriktspolitiske løsninger, slik at man unngår å sette by og land opp mot hverandre.

- Mange forhold i meldingen gjelder ikke bare distriktene, men også samfunnet i sin helhet. For eksempel når det gjelder tilgang til helse- og omsorgsarbeidere. Dette er en nasjonal utfordring det må settes økt fokus på, og som ikke bare kan løses gjennom en proporsjonal vekst i antall helsearbeidere. Tilrettelegging av aldersvennlige samfunn vil i økende grad bli nødvendig. Salten Regionråd støtter disse vurderingene.

- Salten Regionråd og kommunene i Salten ønsker å i større grad å ta en samfunnsutviklerrolle ved å arbeide for en bærekraftig demografiutvikling, noe som blant annet gjenspeiles i Saltenstrategier 2020-2024. Kommunene har et ansvar for å bidra til å skape attraktive og livskraftige lokalsamfunn hvor også befolkning og næringsliv engasjeres i å utvikle bomiljø og attraktivitet. Det er behov for en mer helhetlig tenkning rundt utformingen av nye arbeidsplasser, etablering av mer velfungerende lokale boligmarkeder, tilrettelegging for integrering av nye innbyggere, styrking av grunnlaget for kommunenes finansiering av tjenestetilbudet og den sosiale organiseringen lokalt. Salten Regionråd ber derfor nasjonale myndigheter å sette fokus på dette og invitere kommunene og andre aktører inn i en prosess for å tenke mer helhetlig rundt utformingen av attraktive og livskraftige lokalsamfunn. Dette krever økt handlingsrom og økonomiske rammer fra nasjonale myndigheter.

- Utvalget mener at tiltak rettet mot utdanningssystemet vil være mest effektivt for å sikre rekruttering av kompetanse til distriktskommuner. Dette er en svært kompleks sak, da man på den ene siden blant annet opplever at tilbudet innen videregående opplæring i større grad sentraliseres, samtidig som man ønsker økt tilflytting til, og større verdiskaping i distriktene. Nærhet til både videregående og høgere utdanning er viktig dersom vi skal sikre kontinuerlig behov for kompetanse innenfor mange yrker.

  Salten og Nordland har et sterkt næringsliv innenfor mange ulike næringer med behov for framtidig arbeidskraft. Det er også stor mangel på blant annet lærere og sykepleiere i kommunene. Skal man kunne utvikle nye arbeidsplasser i framtiden og samtidig sikre nok lærere og sykepleiere, og bidra til å øke attraksjonskraften i distriktene, må både privat og offentlig næringsliv sikres kompetent arbeidskraft. Dette gjøres blant annet gjennom å gi gode tilbud innenfor videregående opplæring både i by og distrikt, og ikke minst gi gode tilbud innenfor høgere utdanning.

  Undersøkelser viser at det er en klar sammenheng mellom hvor du studerer, og hvor du blir boende. Av de unge som reiser ut for å ta utdanning, er det kun et mindretall som flytter tilbake til hjemplassen etter endt utdanning. Desentraliserte og samlingsbaserte tilbud kan derfor i noen sammenhenger være et viktig supplement til campus innenfor høgere utdanning, noe som også Meld. St. 16 (2020 – 2021) «Utdanning for økt omstilling – Økt arbeidslivsrelevans i høyere utdanning» tar opp og bekrefter. Dette gjelder også i noen tilfeller videregående utdanning, og vi viser blant annet til «Steigenmodellen» ved Knut Hamsun vgs. avd Steigen som et eksempel på et tilbud med alternativ læringsmodell. I de tilfellene hvor ungdommen må flytte på hybel i forbindelse med videregående opplæring, er det viktig å finne tiltak som kan bidra til å forsterke fokuset rundt «hybellivet» til den enkelte ungdom, for å forhindre frafall og bidra til at flere gjennomfører sitt utdanningsløp.

- Utvalget understreker at digital infrastruktur er en forutsetning for likeverdig deltakelse og tilgang til offentlige tjenester i samfunnet, særlig i distriktene. Salten Regionråd mener det er essensielt at alle kan ha tilgang til bredbånd med et fremtidsrettet kapasitetsmål i årene fremover. Dekning, hastighet og robusthet i den digitale infrastrukturen er avgjørende for at stabile digitale innbyggertjenester kan gis i hele landet.

I næringslivet er internett en forutsetning for verdiskaping og for å ivareta arbeidsplasser i distriktene. Geografien i så vel Salten, som andre deler av Norge, tilsier at det vil være utfordringer med stabilt brebånd med tilstrekkelig hastighet for å dekke næringslivets behov. Utbyggingstakten i vår region møter ikke forventningene og skaper utfordringer for vekst og utvikling.

Visjonen om en enklere hverdag for innbyggere og næringsliv gjennom sammenhengende digitale offentlige tjenester tilsier at tilgang til bredbånd bør bli en rettighet for alle våre innbyggere. Kommunene ønsker å bidra i utbygningen av den digitale infrastrukturen, men kravet om 25% egeninnsats til bredbåndstilskuddene er en for stor hindring dersom ambisjonen er utbygging av digital infrastruktur med full dekning for innbyggere og næringsliv. Nasjonale myndigheter bør derfor ta bort egenkapitalkravet til bredbåndsutbygging slik at vi sammen kan jobbe for at digitalisering kan bidra til en mer effektiv offentlig sektor, mer verdiskaping i næringslivet og ikke minst en enklere hverdag for folk flest.

- Utvalget peker på muligheten for at hjemmekontor kan utvide arbeidsmarkedene. Salten Regionråd støtter dette synet, og ser at større mulighet og aksept for fjernarbeid og hjemmekontor, kan åpne muligheten for mer pendling over lange avstander og lange perioder. Dette kan gi økt bosetting i distriktskommuner, hvor man jobber hjemmefra i lengre perioder, og er innom en mer sentralt plassert arbeidsplass i kortere perioder. Dette kan gi endrede pendlings- og bosettingsmønstre. Dette er aktualisert av Covid-19-situasjonen, men også politiske utspill/forslag om f.eks. å åpne for fritt arbeidssted i statlige direktorater, er en utvikling vi ønsker velkommen.

- Utredningen tar opp samferdsel som en viktig faktor for bosetting i distriktene. Dette er helt i tråd med Salten Regionråds erfaringer og strategier. Regionforstørring er en viktig strategi for Saltenregionen, hvor vi bl.a. ser store effekter av Agendatoget mellom Bodø, Fauske og Rognan, vegutbygging og –forkorting, samt hurtigbåt- og fergeforbindelser langs kysten. Salten har potensial for fortsatt regionforstørring og utvikling av flere mindre BAS-regioner.

  Gode samferdselsløsninger er også avgjørende for næringsliv og dermed arbeidsplasser i distriktene. Dette gjelder både vareproduserende næringsliv som industri og marine næringer, men også kompetanse-, tjeneste- og reiselivsnæring. For befolkningen og næringslivet er det avgjørende med transport av så vel forbruksvarer som innsatsfaktorer til en fornuftig kostnad og tidsbruk. Fylkesvegene er en utfordring for spesielt næringstransport, mens både rutetilbud og priser på hurtigbåt og ferger er en utfordring for pendling.

  I tillegg til samferdsel internt i regionen, er transportløsninger som reduserer avstandsulemper til andre regioner, byer og markeder også en faktor. Dette gjelder både for næringsliv og befolkning. Avstandsulemper vil være knyttet til både reise-/transporttid og kostnad. Flyruter og –priser, gode riksveger og en opprusting av Nordlandsbanen mht. både kapasitet, hastighet og miljøvennlig drift er hovedutfordringer her.

Utredningen treffer svært godt på beskrivelsen av utfordringene knyttet til billettpriser på ferger og kollektivtransport og behov for bedre tilpasset kollektivtilbud for økt mobilitet. Det er et sterkt politisk fokus på fergepriser, men også billett- og fraktkostnader på hurtigbåt er et viktig element for både kystregionen Salten og for Nordland. Bussruter i distriktene er i hovedsak tilrettelagt for skoleskyss, med lite fleksibilitet for øvrige brukere, bl.a. på grunn av avtalestrukturene med selskapene. Nye kollektivmodeller og mer fleksible ruter etterspørres, også på ettermiddag/kveld. Mange kommuner ønsker å utvikle mindre regionsentra som kan gi mer sosialt samvær og bolyst, spesielt blant unge. Dette krever andre og mer fleksible kollektivtilbud.

En fellesnevner for mange av utfordringene, er fylkeskommunens forutsetninger for å levere et samferdselstilbud, både mht infrastruktur og tjenestestruktur. Fylkesveiene, inkl. fergeforbindelser, er en hovedfaktor for næringstransporter, og til dels for regionforstørring. Kollektivtilbudet, både mht. omfang og prising av tilbudet, har stor betydning både for regionforstørring, utvikling av flere små BAS-regioner, og ikke minst for tilgjengelighet og fleksibilitet for ungdom og eldre uten bil. Fylkeskommunene har ulike forutsetninger for å oppfylle disse behovene. I Nordland er det store utfordringer knyttet til vedlikeholdsetterslep på fylkesveger, og samtidig en geografi som krever et stort omfang av både ferger og hurtigbåter, med tilsvarende høye kostnader. Det bør være et større fokus på dette ved fordeling statlige midler til fylkeskommunene.

- Salten Regionråd støtter utvalget i behovet for å utvikle boligmarkedet i distriktene. Det er behov for flere statlige ordninger, med Husbanken som en viktig utviklingsaktør i så måte. Hvis man skal kunne sikre positiv befolkningsutvikling både i by og land, trenger man tilgang til varierte boliger og flere utleieboliger. Kommunene har også behov for insentiver slik at mest mulig av eksisterende boligmasse blir tatt i bruk, og vi er derfor positive til forslaget om skattefritak for langtidsutleie av bolig i distriktene.

- Frivillig sektor er viktig for trivsel, aktivitet og samskaping i og mellom kommunene. Vi mener det kan være hensiktsmessig å vurdere tiltak rettet mot frivillig sektor, og hvordan dette kan bidra til økt tilflytting og trivsel i distriktene.

Fra:	Kjersti Bye Pedersen <Kjersti.Bye.Pedersen@salten.no>
Sendt:	onsdag 24. mars 2021 10:51
Til:	Beiarn kommune; Postmottak Bodø Kommune; Postmottak; Gildeskål kommune; Hamarøy kommune; Meløy kommune; Rødøy kommune; Saltdal kommune; Steigen kommune; Sørfold kommune
Kopi:	post@nfk.no; Eirik Sivertsen; 'siv.mossleth@stortinget.no'; 'asunn.lyngedal@stortinget.no'; margunn.ebbesen@stortinget.no; willfred.nordlund@stortinget.no; 'kjell-borge.freiberg@stortinget.no'; elizabeth.asjord.sire@stortinget.no; 'hanne.dyveke.sottar@stortinget.no'; 'mona.fageras@stortinget.no'; Sturla Bangstad; Bianca Maria Johansen (Bianca.Maria.Johansen@vestreg.no); Lofotrådet; Arne Langset; Stig Sørra; Avisa Nordland; 'redaksjonen@saltenposten.no'; 'tips@nord-salten.no'; post@kulingen.no; ordforer; André Kristoffersen; Bjørn Magne Pedersen (pedbjo@gildeskal.kommune.no); Britt Kristoffersen; Gisle Erik Hansen; Ida Maria Pinnerød; Inger Monsen; Marlen Rendall Berg; Rune Berg; Sigurd Stormo; adelheid.kristiansen; Geir Mikkelsen; Helge Akerhaugen; Kitt Grønningsæter; Ole Petter Nybakk; Rolf Kåre Jensen; stig.holtedahl; Tordis S. Langseth; stein.ole.rorvik; Kurt.Fossvik
Emne:	Høringsinnspill NOU 2020:15 Det handler om Nord-Norge
Vedlegg:	Styre-sak 1521 -Vedtak - Høringsinnspill NOU 2020-15 - det handler om Norge.pdf

Til
Kommunene i Salten Regionråd

Kopi:
Nordland fylkeskommune
Nordlandsbenken
Regionrådene i Nordland
Media

Vedlagt følger enstemmig vedtatte uttalelse fra Salten Regionråd i anledning offentlig høring for NOU 2020:15 Det handler om Norge - Bærekraft i hele landet (Distriktsdemografiutvalget, ledet av Viktor Normann).

Uttalelsen er i dag sendt til Kommunal- og moderniseringsdepartementet via departementets portal.

Dette til orientering.

Beste hilsen
Salten Regionråd

Kjersti Bye Pedersen

daglig leder

Tlf: +47 75 54 86 00
Mobil: +47 936 15 198
Besøksadresse: Sjøgata 27, 1. etg., 8006 Bodø
Postadresse: Postboks 915, 8001 Bodø
Kjersti.bye.pedersen@salten.no
www.salten.no

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
24.02.2021	21/184	413– 5.4

PROTOKOLL – FAUSKE KONTROLLUTVALG

Møtedato: **Onsdag, 24. februar 2021 kl. 09.00 – 10.45**
Møtested: **Formannskapssalen, Fauske rådhus.**
Saksnr.: **01/21 – 07/21**

Til stede:
Jørn Stene, leder
Gisela Hansen Gulstad, nestleder
Richard Skagen, medlem
Kristin Setså, medlem
Gunnar Braathen, medlem

Forfall:
Ingen

Varamedlemmer:
Ingen

Øvrige:
Daglig leder Kristian Amundsen, Fauna KF, sak 02/21
Kommunedirektør Helge Akerhaugen,
Økonomisjef Kariann Sørdahl, og
Prosjektleder for omstilling Erik Holm Melby, sak 03/21
Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Barbro Sakariassen,
Sekretær for kontrollutvalget Lars Hansen.

Godkjenning av innkalling og sakliste
Innkalling og sakliste til møtet ble godkjent.

Merknader:
Ingen merknader.

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
01/21	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 22. oktober 2020
02/21	Redegjørelse fra Fauna KF om forvaltning av tilskuddsordning til kommunale næringsfond som følge av covid-19-utbruddet
03/21	Redegjørelse fra administrasjonen: Status for økonomi og regnskap
04/21	Dialog med revisor: Etterlevelseskontroll regnskapsåret 2020
05/21	Møteplan 2021 for kontrollutvalget
06/21	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
07/21	Eventuelt

01/21 Godkjenning av protokoller fra kontrollutvalgets møte 22. oktober 2020

Forslag til vedtak:
Protokoll fra kontrollutvalgets møte 22. oktober 2020 godkjennes.

Votering:
Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Protokoll fra kontrollutvalgets møte 22. oktober 2020 godkjennes.

02/21 Redegjørelse fra Fauna KF om forvaltning av tilskuddsordning til kommunale næringsfond som følge av covid-19-utbruddet

Daglig leder Kristian Amundsen møtte fra foretaket for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:
Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag til vedtak:
Redegjørelsen fra Fauna KF tas til orientering.

Votering:
Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Redegjørelsen fra Fauna KF tas til orientering.

03/21 Redegjørelse fra administrasjonen: Status for økonomi og regnskap

Kommunedirektør Helge Akerhaugen, økonomisjef Kariann Sørdahl og prosjektleder for omstilling Erik Holm Melby møtte fra administrasjonen for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:
Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag:
Redegjørelsen fra kommunedirektøren om forventet økonomisk resultat for 2020 tas til orientering.

Votering:
Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Redegjørelsen fra kommunedirektøren om forventet økonomisk resultat for 2020 tas til orientering.

04/21 Dialog med revisor: Etterlevelseskontroll regnskapsåret 2020

Forslag til vedtak:
Redegjørelsen fra revisor tas til orientering. Kontrollutvalget registrerer at det for regnskapsåret 2020 vil bli gjennomført etterlevelseskontroll med følgende tema:.....

Omforent forslag til vedtak:
Redegjørelsen fra revisor tas til orientering. Kontrollutvalget registrerer at det for regnskapsåret 2020 vil bli gjennomført etterlevelseskontroll med følgende tema: Tilskudd til private barnehager.

Votering:
Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Redegjørelsen fra revisor tas til orientering. Kontrollutvalget registrerer at det for regnskapsåret 2020 vil bli gjennomført etterlevelseskontroll med følgende tema: Tilskudd til private barnehager.

05/21 Møteplan 2021 for kontrollutvalget

Forslag til vedtak:
Kontrollutvalget avholder møte følgende datoer i 2021:

Onsdag 24. februar
Onsdag 7. april
Mandag 3. mai (uttalelse til regnskap kommune og kommunalt foretak)

Onsdag 15. september
Tirsdag 26. oktober

Ytterligere møter avholdes ved behov.

Votering:
Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Kontrollutvalget avholder møte følgende datoer i 2021:

Onsdag 24. februar
Onsdag 7. april
Mandag 3. mai (uttalelse til regnskap kommune og kommunalt foretak)

Onsdag 15. september
Tirsdag 26. oktober

Ytterligere møter avholdes ved behov.

06/21 Orienteringer fra revisjon og sekretariat

Revisor orienterte:

- Regnskapsrevisjon: Revisor venter på kommuneregnskapet, som ifølge administrasjonen snart er ferdig. Regnskap for Fauna KF er allerede mottatt.

Sekretariatet orienterte:

- Om dokumenter vedlagt saken
- Om informasjon fra forvaltningsrevisor om at prosjekt Økonomistyring er i rute.

07/21 Eventuelt

Utvalget drøftet behov for informasjon underveis til medlemmene om saker som er under utredning.

Det fremkom ikke ytterligere saker til behandling.

Fauske, den 24. februar 2021

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Utskrift sendes: Kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer, Fauske kommune v/ ordfører og kommunedirektør, Salten kommunerevisjon IKS

Fra:	Lars Hansen <lars@sekretariatet.no>
Sendt:	torsdag 25. februar 2021 21:31
Til:	Postmottak
Kopi:	Helge Akerhaugen; Berit Vestvann Johnsen
Emne:	Fauske kontrollutvalg: Oversendelse av protokoller fra møte 24. februar
Vedlegg:	Oversendelse Fauske 25022021.pdf; Protokoll Fauske 24022021.pdf

Hei!
Vedlagt oversendes protokoller fra kontrollutvalgets møte 24. februar.

Hilsen Lars

Med vennlig hilsen
Lars Hansen
Sekretariatsleder
https://url11.mailanyone.net/v1/?m=1lFNHm-0007ci-5z&i=57e1b682&c=JdJjAG9UMZ6LZrZJAkMpvMNjf0-2P_kCSbNTWKd51lvNmEmdLp4CghohB_kwDAIT45ut39Bl1hS-FsDXKRmGbNmHPcWNlX0cI0zHEnwssRiIwqH4nJszTnMzjnIyn0UCsXFjZ4MCy9FibHHQ45lFFbRPosuSG4NHl5wfzdlL50ekL9rTbFyKJwW6HYzqvdsBcuTVfKpIfmeR0Mz2-1aLbViKSV4N0v4EdCscq53O0wg
Tlf 470 37 452

Salten Kontrollutvalgservice

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
25.02.2021	21/205	413– 5.4

Fauske kommune
Kommunedirektøren
Postboks 93
8201 Fauske

Oversendelse av protokoller fra Fauske kontrollutvalg 24. februar 2021

Vedlagt oversendes

- Protokoll fra kontrollutvalgets møte 24. februar 2021

- Saksprotokoll for følgende behandlede saker:
  - Sak 03/21: Redegjørelse fra administrasjonen: Status for økonomi og regnskap, oversendes kommunedirektøren.
  - Sak 05/21: Møteplan 2021 for kontrollutvalget, oversendes kommunestyret, og kommunedirektøren.

1

Inndyr, 25.februar 2021

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
25.02.2021	21/199	413– 6.1

SAKSPROTOKOLL – KONTROLLUTVALGET I FAUSKE

Saksbehandler: Lars Hansen

Saksgang

Kontrollutvalget i Fauske	24.02.2021	03/21

03/21 Redegjørelse fra administrasjonen: Status for økonomi og regnskap

Kommunedirektør Helge Akerhaugen, økonomisjef Kariann Sørdahl og prosjektleder for omstilling Erik Holm Melby møtte fra administrasjonen for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:
Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag:
Redegjørelsen fra kommunedirektøren om forventet økonomisk resultat for 2020 tas til orientering.

Votering:
Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Redegjørelsen fra kommunedirektøren om forventet økonomisk resultat for 2020 tas til orientering.

Rett utskrift:

Dato: 25. februar 2021

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Saksprotokoll sendt:
Fauske kommune, kommunedirektøren

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
25.02.2021	21/201	413– 1.4

SAKSPROTOKOLL – KONTROLLUTVALGET I FAUSKE

Saksbehandler: Lars Hansen

Saksgang

Kontrollutvalget i Fauske	24.02.2021	05/21

05/21 Møteplan 2021 for kontrollutvalget

Forslag til vedtak:
Kontrollutvalget avholder møte følgende datoer i 2021:

Onsdag 24. februar
Onsdag 7. april
Mandag 3. mai (uttalelse til regnskap kommune og kommunalt foretak)

Onsdag 15. september
Tirsdag 26. oktober

Ytterligere møter avholdes ved behov.

Votering:
Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Kontrollutvalget avholder møte følgende datoer i 2021:

Onsdag 24. februar
Onsdag 7. april
Mandag 3. mai (uttalelse til regnskap kommune og kommunalt foretak)

Onsdag 15. september
Tirsdag 26. oktober

Ytterligere møter avholdes ved behov.

Rett utskrift:

Dato: 25. februar 2021

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Saksprotokoll sendt:
Fauske kommunestyre,
Fauske kommune, kommunedirektøren
Fauna KF
Salten kommunerevisjon IKS

Statsforvalteren i Nordland

Vår dato:	Vår ref:
24.03.2021	2021/2160
Deres dato:	Deres ref:
19.03.2021	21/4450

Fauske kommune
Postboks 93
8201 Fauske

Saksbehandler, innvalgstelefon
Monica Antonsen,

Svar på krav om lovlighetskontroll - vedtak - Årsbudsjett 2021 - Fauske

Det vises til oversendelse 19.03.2021

Statsforvalteren har allerede gjennomført lovlighetskontroll av Fauske kommune sitt budsjettvedtak for 2021, K-sak 106/20, jfr Lovlighetskontroll – Budsjett 2021 – Fauske kommune med dato 20.01.2021, ref 2021/186.

Lovlighetskontrollen har avdekket at kommunen har vedtatt årsbudsjettet med et merforbruk på 68,9 mill. kr. Budsjett for 2021 er vedtatt i ubalanse og dermed i strid med kommuneloven § 14-4 fjerde ledd. Etter en konkret vurdering anses kommunens budsjettvedtak 2021 ulovlig og ble dermed opphevet.

Statsforvalteren har ikke mottatt informasjon om at Fauske kommune har vedtatt et nytt budsjett for 2021, dermed foreligger det heller ikke et gyldig budsjettvedtak å føre lovlighetskontroll av.

Kommuneloven § 27-3: Ved lovlighetskontroll skal statsforvalteren ta stilling til om vedtaket

- Har et lovlig innhold
- Er truffet av noen som har myndighet til å treffe et slikt vedtak
- Har blitt til på lovlig måte

Krav om lovlighetskontroll må fremmes innen tre uker fra vedtaket ble truffet, jfr. Kommuneloven § 27-1. Fauske kommune vedtok budsjett for 2021 i kommunestyremøte 11.12.2020. Krav om lovlighetskontroll ble fremmet innen fristen, jfr. brev datert 01.01.2021. Fauske kommunestyre utsatte behandlingen av lovlighetskontrollen til kommunestyremøte 11.03.2021.

På bakgrunn av overnevnte finner ikke statsforvalteren det hensiktsmessig å gjennomføre ny lovlighetskontroll av vedtak i kommunestyresak 106/20 – Årsbudsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024. Statsforvalteren tar forbehold om å kunne komme tilbake til spørsmålet etter at kommunen har behandlet budsjett 2021 på nytt.

E-postadresse: sfnopost@statsforvalteren.no
Sikker melding: www.statsforvalteren.no/melding
Postadresse: Postboks 1405, 8002 Bodø
Besøksadresse: Fridtjof Nansens vei 11, 8003 Bodø
Telefon: 75 53 15 00
www.statsforvalteren.no/no
Org.nr. 974 764 687

Med hilsen

Egil Johansen (e.f.)
Direktør Kommunal- og beredskap

Monica Antonsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Utskrift fra møteprotokoll

Møte i: **Salten Regionråd**
Dato: **18. februar 2021**

Sak: **SR-sak 12/21**
Uttalelse som gjelder omorganisering av deler av Husbanken

Enstemmig vedtak:

Salten Regionråd er et politisk samarbeidsorgan mellom kommunene Bodø, Beiarn, Gildeskål, Fauske, Hamarøy, Meløy, Rødøy, Saltdal, Steigen og Sørfold.

Salten Regionråd viser til endringene ved Husbanken region Bodø og forsøksordningen som omhandler at de kommunerettede oppgavene og ressursene knyttet til Husbankens avdeling for kommune og marked er overført til Statsforvalteren i Nordland.

Salten Regionråd er bekymret for konsekvensene av forsøksordningen som nå er iverksatt for Vestland, Rogaland og Nordland. Husbankens viktigste samarbeidspartnere er kommunene, og Husbanken *sammen med kommunene*, er de aktørene som utformer og gjennomfører den praktiske boligpolitikken – som igjen er en viktig del av velferden her i landet. Hvordan denne helt avgjørende samhandlingen skal skje i den nye organisasjonsmodellen synes å være uklar for vår del.

Vi ønsker å understreke at kommunene i Salten er svært tilfredse med samarbeidet de har hatt med Husbankens regionkontor i Bodø. I forbindelse med overføringen av Husbankens avdeling til Statsforvalteren i Nordland er vi imidlertid bekymret for at viktig regional og lokal kompetanse kan forvitre i forsøksperioden.

Husbankens ansatte har over år opparbeidet seg svært god kunnskap gjennom tett samarbeid og dialog med kommunene, om de ulike boligutfordringene kommune har behov for å løse. Kommunene på sin side har erfart at de gjennom et godt samarbeid med Husbanken har funnet gode løsninger for hvordan Husbankens virkemidler kan komme til anvendelse på de ulike boligsosiale problemstillingene som kommunene sitter med. Dette har blant annet bidratt til at flere av kommunene har utviklet boligpolitiske planer der Husbankens kunnskap og rolle har vært viktig for å gi et godt plangrunnlag for utvikling av boligområdet i kommunene. Vi mener derfor at det i forsøksordningen vil være utfordrende at de økonomiske virkemidlene blir værende igjen i Husbanken, mens kunnskapen om bruken av disse inn mot gode løsninger og tiltak for en helhetlig boligpolitisk planlegging, flyttes over til Statsforvalteren.

Salten Regionråd anmoder om at kommunene direkte, eller gjennom KS på regionalt nivå, blir koplet på den videre prosessen for hvordan Husbanken kan styrkes og videreutvikles som en regional utviklingsaktør. Sammen bør det etableres forhåndsdefinerte, klare og felles forståtte vurderingskriterier for hva som skal legges til grunn før forsøksordningen eventuelt gjøres permanent.

Fra:	Kjersti Bye Pedersen <Kjersti.Bye.Pedersen@salten.no>
Sendt:	onsdag 24. februar 2021 10:57
Til:	sfnopost@statsforvalteren.no
Kopi:	'post@husbanken.no'; therese.blomso@husbanken.no; 'postmottak@kmd.dep.no'; Eirik Sivertsen; 'siv.mossleth@stortinget.no'; 'asunn.lyngedal@stortinget.no'; margunn.ebbesen@stortinget.no; willfred.nordlund@stortinget.no; 'kjell-borge.freiberg@stortinget.no'; elizabeth.asjord.sire@stortinget.no; 'hanne.dyveke.sottar@stortinget.no'; 'mona.fageras@stortinget.no'; robert.isaksen@ks.no; tom.mikalsen@ks.no; post@nfk.no; Stig Sørra; 'langset@ihr.no'; Bianca Maria Johansen (Bianca.Maria.Johansen@vestreg.no); Hanne Ulrichsen; Sturla Bangstad; Beiarn kommune; Postmottak Bodø Kommune; Postmottak; Gildeskål kommune; Hamarøy kommune; Meløy kommune; Rødøy kommune; Saltdal kommune; Steigen kommune; Sørfold kommune; Avisa Nordland; 'redaksjonen@saltenposten.no'; 'tips@nord-salten.no'; post@kulingen.no; ordforer; André Kristoffersen; Bjørn Magne Pedersen (pedbjo@gildeskal.kommune.no); Britt Kristoffersen; Gisle Erik Hansen; Ida Maria Pinnerød; Inger Monsen; Marlen Rendall Berg; Rune Berg; Sigurd Stormo; adelheid.kristiansen; Eirik Andre Hopland; Geir Mikkelsen; Helge Akerhaugen; Kitt Grønningsæter; Ole Petter Nybakk; Rolf Kåre Jensen; Ronny.Seljeseth; stig.holtedahl; Tordis S. Langseth
Emne:	Uttalelse fra Salten Regionråd som gjelder omorganisering av deler av Husbanken
Vedlegg:	Br20210224 - Følgebrev til Statsforvalteren i Nordland.pdf; SR-sak 1221 - Vedtak - Uttalelse som gjelder omorganisering av deler av Husbanken.pdf

Til Statsforvalteren i Nordland

Kopi til:
Husbanken
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Nordlandsbenken på Stortinget
KS Nord-Norge
Nordland fylkeskommune
Regionrådene i Nordland
Kommunene i Salten Regionråd
Media

Salten Regionråd har i sitt møte den 18. februar 2021 vedtatt enstemmig uttalelse som gjelder omorganiseringen av deler av Husbanken.

Uttalelsen sendes kun elektronisk.

Beste hilsen
Salten Regionråd

Kjersti Bye Pedersen
daglig leder

Tlf: +47 75 54 86 00

Mobil: +47 936 15 198
Besøksadresse: Sjøgata 27, 1. etg., 8006 Bodø
Postadresse: Postboks 915, 8001 Bodø
Kjersti.bye.pedersen@salten.no
www.salten.no

Salten Regionråd

Statsforvalteren i Nordland
sfnopost@statsforvalteren.no

Bodø, 24. februar 2021

Uttalelse som gjelder omorganisering av deler av Husbanken

Salten Regionråd har i sitt møte den 18. februar 2021 vedtatt uttalelse vedrørende overnevnte.

Utskrift av møteprotokollen følger vedlagt.

Vedtaket er enstemmig.

Med vennlig hilsen

Salten Regionråd

Ida M. Pinnerød (sign.)
leder

Kjersti Bye Pedersen (sign.)
daglig leder

Kopi:
Husbanken
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Nordlandsbenken
KS Nord-Norge
Nordland fylkeskommune
Regionrådene i Nordland
Kommunene i Salten Regionråd
Media

Arkiv: SR/2021
Dokument: br20210224 - følgebrev til statsforvalteren i nordland

Besøksadresse: Sjøgata 27, 8006 Bodø
Postadresse: Postboks 915, 8001 Bodø
Telefon: 75 54 86 00 | Web: www.salten.no | E-post: regionradet@salten.no

Utskrift fra møteprotokoll

Møte i: **Salten Regionråd**
Dato: **18. februar 2021**

Sak: **SR-sak 07/21a**
Uttalelse vedørende Sjunkhatten folkehøgskole

Enstemmig vedtak:

Investeringskostnader i forbindelse med etablering av Sjunkhatten folkehøgskole

Salten Regionråd er et politisk samarbeidsorgan mellom kommunene Bodø, Beiarn, Gildeskål, Fauske, Hamarøy, Meløy, Rødøy, Saltdal, Steigen og Sørfold.

Siden 2011 har det pågått et omfattende arbeid for å etablere Sjunkhatten folkehøgskole, i nær sameksistens med Valnesfjord helsesportsenter og Nasjonal kompetansetjeneste for barn og unge med funksjonsnedsettelser. Fauske kommune er prosjekteier og har drevet fram prosjektet fra idèstadiet til øremerkede midler på statsbudsjettet. Prosjektet er enda i forprosjekt i påvente av å få på plass en finansieringspakke for skolebygget. Først når det statlige investeringstilskuddet er bevilget, kan SHFHS gå over i hovedprosjekt og etablering. Historisk sett har det tatt 5-10 år å etablere en ny folkehøgskole, prosjektet er nå inne i sitt tiende år.

Gjeldende driftstilskudd (husleietilskuddet) for folkehøgskoler, kan betjene et låneopptak på 49 912 384,-. Investeringskostnadene for etableringen av skole og internatbygg er satt til 189 912 384,-. Prosjektet har hele tiden vært tydelig på at et premiss for etableringen, er at det bevilges et statlig investeringstilskudd på 100 000 000 kr. Prosjektet har påtatt seg å fremskaffe en egenkapital på 40 millioner kroner. Per tiden har man fremskaffet halve beløpet, med bidrag fra SKS, Rørlegger`n, Fauske Bygg, Nordland fylkeskommune, Iris-fondet og Fauske kommune. Prosjektet har mottatt øremerkede midler til planlegging av oppstart, direkte over statsbudsjettet i 2019 og 2020.

SHFHS må ha på plass en statlig finansieringspakke for å etableres. Ved en statlig investeringsstøtte kan skolen etableres med driftsbudsjett basert på ordinære tilskuddsordning for drift av folkehøgskoler. I statsbudsjettet for 2021 viser utdanningskomiteen til merknad fra Prop 1. S av 2020 om Sjunkhatten Folkehøgskole hvor de fikk videreført oppstartstilskudd i 2020 på samme nivå som i 2019.
“Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen har foreslått å videreføre oppstartstilskudd til Sjunkhatten også i 2021. Flertallet er positive til etableringen av Sjunkhatten folkehøgskole og peker på at planene om etablering kan gi et viktig bidrag for at flere kan gå på folkehøgskole. Flertallet peker på at videre vurdering av tilskudd må skje på lik linje med andre prosjekt, og innenfor rammene av dagens tilskuddsordninger.”

I statsbudsjett for 2021 har regjeringen valgt å se bort fra det faktum at det er et behov for statlig investeringsstøtte til etableringen av skole og internatbygg. Statlig investeringstilskudd

er avgjørende for at skolen gis mulighet til å driftes basert på gjeldende driftstilskudd for folkehøgskoler. Øremerkede midler har allikevel vært bevilget over tre år og gjøres til tross for at behovet for statlig investeringsstøtte har vært kommunisert åpent gjennom hele prosjektet.

Salten Regionråd stiller seg bak etableringen av Sjunkhatten folkehøgskole og anmoder Storting og Regjering om å jobbe politisk for å få på plass finansielle rammer som gjør at Sjunkhatten folkehøgskole etableres ut fra gjeldende framdriftsplan, med åpning i 2024.

Fra:	Kjersti Bye Pedersen <Kjersti.Bye.Pedersen@salten.no>
Sendt:	onsdag 24. februar 2021 15:06
Til:	'postmottak@kd.dep.no'; postmottak@asd.dep.no; postmottak@fd.dep.no; 'postmottak@hod.dep.no'; 'ap.postmottak@stortinget.no'; 'hoyre.postmottak@stortinget.no'; 'frp.postmottak@stortinget.no'; 'sp.postmottak@stortinget.no'; 'sv.postmottak@stortinget.no'; 'venstre.postmottak@stortinget.no'; 'krf.postmottak@stortinget.no'; 'mdg.postmottak@stortinget.no'; postmottak.rodt@stortinget.no
Kopi:	Eirik Sivertsen; 'siv.mossleth@stortinget.no'; 'asunn.lyngedal@stortinget.no'; margunn.ebbesen@stortinget.no; willfred.nordlund@stortinget.no; 'kjell-borge.freiberg@stortinget.no'; elizabeth.asjord.sire@stortinget.no; 'hanne.dyveke.sottar@stortinget.no'; 'mona.fageras@stortinget.no'; post@nfk.no; Beiarn kommune; Postmottak Bodø Kommune; Postmottak; Gildeskål kommune; Hamarøy kommune; Meløy kommune; Rødøy kommune; Saltdal kommune; Steigen kommune; Sørfold kommune; Avisa Nordland; 'redaksjonen@saltenposten.no'; 'tips@nord-salten.no'; post@kulingen.no; Marlen Rendall Berg; Ida Maria Pinnerød; Mathilde Winther
Emne:	Uttalelse fra Salten Regionråd vedrørende Sjunkhatten folkehøgskole
Vedlegg:	Br20210224 - Følgebrev vedrørende uttalelse Sjunkhatten folkehøgskole.pdf; SR-sak 0721a - Vedtak - Uttalelse vedrørende Sjunkhatten folkehøgskole.pdf

Til:
Kunnskapsdepartementet v/ Kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby
Arbeids- og sosialdepartementet v/Arbeids- og sosialminister Torbjørn Røe Isaksen
Finansdepartementet v/Finansminister Jan Tore Sanner
Helse- og omsorgsdepartementet v/Helse- og omsorgsminister Bent Høie
Partiene på Stortinget

Kopi:
Nordlandsbenken
Nordland fylkeskommune
Kommunene i Salten Regionråd
Media

Salten Regionråd har i sitt møte den 18. februar 2021 vedtatt enstemmig uttalelse som gjelder Sjunkhatten folkehøgskole.

Uttalelsen sendes kun elektronisk.

Beste hilsen
Salten Regionråd

Kjersti Bye Pedersen
daglig leder

Tlf: +47 75 54 86 00

Mobil: +47 936 15 198
Besøksadresse: Sjøgata 27, 1. etg., 8006 Bodø
Postadresse: Postboks 915, 8001 Bodø
Kjersti.bye.pedersen@salten.no
www.salten.no

Salten Regionråd

Kunnskapsdepartementet
Arbeids- og sosialdepartementet
Finansdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Partiene på Stortinget

Bodø, 24. februar 2021

Uttalelse vedrørende etablering av Sjunkhatten folkehøgskole

Salten Regionråd har i sitt møte den 18. februar 2021 vedtatt uttalelse vedrørende overnevnte.

Utskrift av møteprotokollen følger vedlagt.

Vedtaket er enstemmig.

Med vennlig hilsen

Salten Regionråd

Ida M. Pinnerød (sign.)
leder

Kjersti Bye Pedersen (sign.)
daglig leder

Kopi:
Nordlandsbenken på Stortinget
Nordland fylkeskommune
Kommunene i Salten Regionråd
Media

Arkiv: SR/2021
Dokument: br20210224 - følgebrev vedrørende uttalelse sjunkhatten folkehøgskole

Besøksadresse: Sjøgata 27, 8006 Bodø
Postadresse: Postboks 915, 8001 Bodø
Telefon: 75 54 86 00 | Web: www.salten.no | E-post: regionradet@salten.no

Utskrift fra møteprotokoll

Møte i: **Styret i Salten Regionråd**
Dato: **Møte 19. mars 2021**

Sak: **Styre-sak 21/21**
Uttalelse digital infrastruktur - Internettdekning

Enstemmig vedtak:

Salten Regionråd er et politisk samarbeidsorgan mellom kommunene Bodø, Beiarn, Gildeskål, Fauske, Hamarøy, Meløy, Rødøy, Saltdal, Steigen og Sørfold. Salten er Nord-Norges største region med om lag 84 000 innbyggere og vertskap for flere viktige næringer, blant annet sjømatnæringen, landbruk, kraft og industri og reiseliv. Salten utgjør en sterk og viktig motor i Nordland og er en av de mest verdiskapende regionene i Nord-Norge.

Salten Regionråd har fulgt med på Regjeringens arbeid med utbygging av bredbånd og digital infrastruktur i Norge. Vi ønsker med dette å komme med en uttalelse vedrørende mulighetsrommet for en raskere utbygging av den digitale infrastrukturen i Salten.

Digitalisering av offentlig sektor har som visjon å skape en enklere hverdag for innbyggere og næringsliv i Norge og i Salten. Det er i stor grad i kommunene tjenestene leveres til innbyggerne. Infrastrukturen for elektronisk kommunikasjon er således grunnmuren for digitaliseringen og en forutsetning for om vi skal lykkes med å nå visjonen.

Dekning, hastighet og robusthet i den digitale infrastrukturen er avgjørende for at stabile digitale innbyggertjenester kan gis i hele landet. Gjennom 2020 fikk Norge testet vår digitale kompetanse og kapasitet. Vi skal være stolte over det arbeidet som ble gjort, men vi ser også at vi har utfordringer som må løses. Det kan for eksempel være plagsomt at bildet fryser midt i en underholdende film, men det er ikke kritisk. Det er imidlertid avgjørende med stabil og tilstrekkelig kapasitet i bredbåndsnettet for at det kan gis et godt utdanningstilbud og muligheter for hjemmekontor, samtidig som det skal tilbys helsetjenester ved bruk av velferdsteknologi.

I næringslivet er internett ofte en forutsetning for verdiskaping og for å ivareta arbeidsplasser i distriktene. Geografien i Salten tilsier at det vil være utfordringer med stabilt brebånd med tilstrekkelig hastighet for å dekke næringslivets behov. Utbyggingstakten i vår region møter ikke forventningene og skaper utfordringer for vekst og utvikling.

Salten Regionråd vil legge vekt på betydningen av at det er en regional aktør og samfunnsutvikler med kunnskaper om de lokale behovene i kommunene som forvalter bredbåndstilskuddene. Salten Regionråd ønsker derfor at det er Nordland fylkeskommune som samarbeider med kommunene i fortsettelsen også.

Selv om det mangler en totaloversikt over manglende dekningsområder, kan en si at dagens størrelse på bredbåndtilskuddene i Salten ikke er tilstrekkelige til å dekke behovene for utbygging. Til tross for at de gjenstående hvite flekkene er små, er de kanskje de mest kostbare å bygge ut.

KS har fått utarbeidet en rapport om ekom-infrastrukturen i hele landet, som ble publisert i februar i år. I rapporten kommer det fram at rundt 96 % av husstandene i tettbygde strøk har tilbud om høykapasitets bredbånd i form av tilgang til fibernett eller oppgraderte kabel-TV-nett, mens rundt 56 % av husstandene i spredtbygde strøk har et tilsvarende tilbud. Mer spesifikt for Nordland viser rapporten at alle fylker har minst 85 % dekning for bredbånd med 100 Mbit/s nødstrøms kapasitet eller mer, mens Nordland har dårligst dekning med 77%.

Kommunene har et sterkt ønske om å bidra i utviklingen av bedre bredbåndsutbygging, men opplever at det er få midler til fordeling sammenlignet med antallet søknader. Fordelingsnøkkelen som brukes ved fordelingen av bredbåndstilskudd for 2021 viser at Nordland kommer dårlig ut med færre midler i år enn i 2020 med 38,8mill i 2020 mot 26,9mill i 2021. Dette til tross for at fylket har lavest dekningsgrad i landet.

I tillegg er kravet om 25% egeninnsats et for stort hinder spesielt for kommuner begrenset økonomisk handlingsrom.

Vi er inne i en positiv utvikling med digitaliseringen av offentlige tjenester i Norge. Teknologiutviklingen går raskt og det må settes en frist for utbygging av god nok ekom-infrastruktur fram til 2025. Dette vil kreve en kraftig økning av tilskuddene for utbygging av bredbånd over nasjonalbudsjettet.

Visjonen om en enklere hverdag for innbyggere og næringsliv gjennom sammenhengende digitale offentlige tjenester tilsier at tilgang til bredbånd bør bli en rettighet for alle våre innbyggere. Kommunene ønsker å bidra i utbygningen av den digitale infrastrukturen, men kravet om 25% egeninnsats til bredbåndstilskuddene er en for stor hindring dersom ambisjonen er utbygging av digital infrastruktur med full dekning for innbyggere og næringsliv innen 2025. Salten Regionråd ber derfor Regjeringen primært fjerne egenkapitalkravet, sekundært redusere dette, slik at vi sammen kan jobbe for at digitalisering skal bidra til en mer effektiv offentlig sektor, mer verdiskaping i næringslivet og ikke minst en enklere hverdag for folk flest.

Fra:	Kjersti Bye Pedersen <Kjersti.Bye.Pedersen@salten.no>
Sendt:	tirsdag 30. mars 2021 10.09
Til:	'postmottak@kmd.dep.no'
Kopi:	Eirik Sivertsen; 'siv.mossleth@stortinget.no'; 'asunn.lyngedal@stortinget.no'; margunn.ebbesen@stortinget.no; willfred.nordlund@stortinget.no; 'kjell-borge.freiberg@stortinget.no'; 'hanne.dyveke.sottar@stortinget.no'; 'mona.fageras@stortinget.no'; Jonny.Finstad@stortinget.no; post@nfk.no; linhau@nfk.no; robert.isaksen@ks.no; Hanne Ulrichsen; Bianca Maria Johansen (Bianca.Maria.Johansen@vestreg.no); Stig Sørra; Sturla Bangstad; Arne Langset; Beiarn kommune; Postmottak Bodø Kommune; Postmottak; Gildeskål kommune; Hamarøy kommune; Meløy kommune; Rødøy kommune; Saltdal kommune; Steigen kommune; Sørfold kommune; Ida Maria Pinnerød; Tom Erik Holteng
Emne:	Uttalelse fra Salten Regionråd vedrørende utbygging av digital infrastruktur / internettdekning
Vedlegg:	Br210330 - Følgebrev - Uttalelse digital infrastruktur.pdf; Styre-sak 2121 - Vedtak - Uttalelse digital infrastruktur - internettdekning.pdf

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Att: Distrikts- og digitaliseringsminister Linda Hofstad Helleland

Kopi:
Nordlandsbenken på Stortinget
Nordland fylkeskommune
KS Nord-Norge
Regionrådene i Nordland
Kommunene i Salten Regionråd

Vedlagt følger uttalelse fra Salten Regionråd vedrørende utbygging av digital infrastruktur / internettdekning.

Beste hilsen
Salten Regionråd

Kjersti Bye Pedersen
daglig leder

Tlf: +47 75 54 86 00
Mobil: +47 936 15 198
Besøksadresse: Sjøgata 27, 1. etg., 8006 Bodø
Postadresse: Postboks 915, 8001 Bodø
Kjersti.bye.pedersen@salten.no
www.salten.no

Miljøfyrtårn®

Salten Regionråd

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
postmottak@kmd.dep.no
Att: Distrikts- og digitaliseringsminister Linda Hofstad Helleland

Bodø, 30. mars 2021

Uttalelse – Digital infrastruktur / internettdekning

Styret i Salten Regionråd har i sitt møte den 19. mars 2021 vedtatt en enstemmig uttalelse vedrørende utbygging av digital infrastruktur.

Vedlagt følger utskrift av møteprotokollen.

Ta gjerne kontakt ved eventuelle spørsmål.

Med vennlig hilsen

Salten Regionråd

Ida M. Pinnerød (sign.)
leder

Kjersti Bye Pedersen (sign.)
daglig leder

Kopi:
Nordlandsbenken på Stortinget
Nordland fylkeskommune
KS Nord-Norge
Regionrådene i Nordland
Kommunene i Salten Regionråd

Arkiv: styret/2021
Dokument: br210330 - følgebrev - uttalelse digital infrastruktur

Besøksadresse: Sjøgata 27, 8006 Bodø
Postadresse: Postboks 915, 8001 Bodø
Telefon: 75 54 86 00 | Web: www.salten.no | E-post: regionradet@salten.no

Utskrift fra møteprotokoll

Møte i: **Salten Regionråd**
Dato: **18. februar 2021**

Sak: **SR-sak 04/21**
Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten

Enstemmig vedtak:

1. Salten Regionråd ber om at det iverksettes en prosess med reisemålsutvikling og Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten – fase 1.

2. Salten Regionråd anmoder kommunene i Salten å ta eierskap til utviklingen av en slik prosess, gjennom involvering i arbeidet i form av deltakelse, kompetansearbeid (timer) og reise- og møtevirksomhet.

3. Bærekraftig reiseliv bør ha et spesielt fokus i masterplanarbeidets forstudie.

4. Visit Bodø bes om å påta seg ansvaret som prosjektleder og overordnet ansvarlig for gjennomføring av prosessen. Salten Regionråd er prosjekteier.

5. Styret gis ansvar for å nedsette en arbeidsgruppe som ledes av daglig leder i Salten Regionråd. Arbeidsgruppen bes om å ta med innspill fra regionrådet om evaluering av prosessen.

6. Det settes av inntil kr 100.000, - til arbeidet med utvikling av Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten – fase 1. Midlene hentes fra Styrets disposisjonsfond. Dette under forutsetning av at Innovasjon Norge bevilger midler til gjennomføring av masterplanprosessens fase 1.

Fra:	Kjersti Bye Pedersen <Kjersti.Bye.Pedersen@salten.no>
Sendt:	onsdag 24. februar 2021 09:50
Til:	Beiarn kommune; Postmottak Bodø Kommune; Postmottak; Gildeskål kommune; Hamarøy kommune; Meløy kommune; Rødøy kommune; Saltdal kommune; Steigen kommune; Sørfold kommune
Kopi:	ordforer; André Kristoffersen; Bjørn Magne Pedersen (pedbjo@gildeskal.kommune.no); Britt Kristoffersen; Gisle Erik Hansen; Ida Maria Pinnerød; Inger Monsen; Marlen Rendall Berg; Rune Berg; Sigurd Stormo; adelheid.kristiansen; Eirik Andre Hopland; Geir Mikkelsen; Helge Akerhaugen; Kitt Grønningsæter; Ole Petter Nybakk; Rolf Kåre Jensen; Ronny.Seljeseth; stig.holtedahl; Tordis S. Langseth; Heidi Robertsen
Emne:	Vedtak i SR-sak 04/21 - Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten
Vedlegg:	SR-sak 0421 - Vedtak - Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten.pdf; SR-sak 0421 - Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten.pdf; SR-sak 0421 - Vedlegg - hvitebok-reisemaalsutvikling2008.pdf

Til kommunene i Salten

Salten Regionråd har i sitt møte den 18. februar 2021 besluttet å iverksette en prosess med reisemålsutvikling og Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten – fase 1.

Vedlagt følger:

1. Særutskrift av vedtak i SR-sak 04/21
2. Saksframlegg
3. Vedlegg til saksframlegg

Vi ber om at saken følges opp i kommunene, jf. pkt. 2 i vedtaket.

Denne henvendelsen sendes kun elektronisk.

Beste hilsen
Salten Regionråd

Kjersti Bye Pedersen
daglig leder

Tlf: +47 75 54 86 00
Mobil: +47 936 15 198
Besøksadresse: Sjøgata 27, 1. etg., 8006 Bodø
Postadresse: Postboks 915, 8001 Bodø
Kjersti.bye.pedersen@salten.no
www.salten.no

SR-SAK 04/21 MASTERPLAN FOR REISELIV OG OPPLEVELSER I SALTEN

Innledning

Det legges fram sak vedrørende om Salten Regionråd skal ta initiativ som gjelder å iverksette en prosess rundt reisemålsutvikling og etablering av felles Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten – fase 1.

Bakgrunn

Salten Regionråd ba i sitt møte i september 2013, sekretariatet i samarbeid med Visit Bodø og (daværende) Reiseliv i Hamsuns Rike å se på mulighetene for et mer formalisert destinasjonssamarbeid omkring reiseliv og opplevelser i Salten. Som et resultat av denne prosessen inngikk kommunene i Salten i 2018 treårige samarbeidsavtaler med Visit Bodø som felles destinasjonsselskap, med opsjon på 2 års forlengelse. Alle kommunene foruten Fauske kommune, har i høst besluttet å utløse opsjonen om å forlenge samarbeidsavtalen med Visit Bodø i ytterligere 2 år.

I styremøte den 27. november 2020 diskuterte styret i sak 60/20 b) om de skulle ta et initiativ overfor kommunene når det gjelder å iverksette en prosess rundt utarbeidelse av en felles masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten. Styret gjorde følgende vedtak:

> *«Saken oversendes regionrådet med forslag om at kommunene i Salten tar eierskap til utviklingen av en grønn masterplan for reiseliv i Salten.*
>
> *Visit Bodø får ansvar for gjennomføring av prosessen.»*

Det er gjennom Saltenstrategier 2020-2024 under fokusområdet «Attraktive Salten – bolyst og identitet», og delstrategi «Salten skal være en attraktiv region å besøke», beskrevet at Salten skal **«etablere felles masterplan for reiseliv i Salten som også inkluderer opplevelser»**. Samtlige kommuner har gjennom høsten 2020 gitt sin tilslutning til Saltenstrategier 2020-2024.

Hvorfor arbeide med reisemålsutvikling?

Ifølge *hviteboken for reisemålsutvikling* (oppslagsverk og hjelpemiddel utarbeidet av Innovasjon Norge i arbeidet med å skreddersy bedre reisemålsutvikling for «din» destinasjon) bør begrunnelsen for å arbeide med reisemålsutvikling være at *for å møte markedets krav og forventninger i et stadig tøffere internasjonalt marked* må vi kunne tilby attraktive opplevelser, produsert av lønnsomme reiselivsbedrifter på attraktive reisemål fundert på bærekraftige prinsipper. Dette krever godt forankrede, langsiktige og strategiske planer lokalt, hvor alle gode krefter drar i samme retning. Arbeidet forutsetter at aktørene ønsker en helhetlig og styrt utvikling og de ser at mulighetene knyttet til et felles rammeverk for utviklingen. Dette gjelder både næringsaktørene og kommunene.

Beskrivelse av metodikk – Reisemålsutvikling

https://www.innovasjonnorge.no/no/tjenester/reiseliv/reisemalsutvikling/

- Reisemålsarbeidet har til hensikt å få aktørene på en destinasjon til å bestemme "hva de skal være for hvem", for deretter å utvikle en plan over hvordan de skal oppnå dette. Planarbeidet er krevende og involverer mange aktører for å oppnå et godt resultat.

- Virkemiddelordningen for masterplanprosessen kan brukes av: Destinasjonsselskaper, næringsutviklings- og omstillingsorganisasjoner, reiselivsaktører, saksbehandlere/ planleggere i kommunene og investorer.

- Reisemålsutvikling kan være komplekst og komplisert. Innovasjon Norge anbefaler derfor å bruke eksterne ressurser som hjelp til å drive frem prosessen. Rådgiverne som synliggjøres på sidene deres har gått kurs under ledelse av Mimir AS og er sertifiserte prosessledere innen reisemålsutvikling.

- Innovasjon Norge har samlet sine erfaringer med reisemålsutvikling i en håndbok (hviteboka for bedre reisemålsutvikling). Denne hjelper deg med å utvikle bedre prosesser og resultater i arbeidet med reisemålsutvikling, og kan lastes ned gratis.

- Reisemålsutviklingsarbeid er komplekst og må skreddersys i forhold til utfordringene og mulighetene på det enkelte reisemål. Det er derfor ikke meningen å bruke håndboka slavisk, men den kan brukes som et hjelpemiddel i arbeidet med reisemålsutvikling for «ditt» reisemål.

De sentrale elementene i modellen er:

1. En faseinndelt prosess som består av forstudie, planprosess og gjennomføringsfase.
2. Oppfølging og kvalitetssikring gjennom god måldefinering, tydelige beslutningspunkter og milepæler.
3. Identifisering av kritiske suksessfaktorer for å lykkes.
4. Tydelig ansvars- og rolledeling for de involverte aktørene.

Faseinndelingen i arbeidet er i tre faser og beskrives nedenfor. Fase én finansieres og gjennomføres som selvstendig prosess. Gjennom fase én skal man beslutte om man viderefører arbeidet i en fase to, som finansieres og organiseres som nytt prosjekt. Hver av de tre fasene skal altså ses på som selvstendige prosjektfaser, med egen organisering og finansiering.

Prosjektlederprosessen (PLP) krever en prosjektansvarlig, en prosjektleder og en styringsgruppe som settes sammen for hver fase.

***Fase 1* – Forstudie – oppstart og grunnleggende avklaringer.**
I forstudiet skal det utarbeides en situasjonsanalyse for reisemålet som beskriver dagens situasjon og peker på muligheter og utviklingspotensial. Lokale forhold og aktørenes vilje til å delta aktivt må også kartlegges.

***Fase 2* – Strategifasen – utarbeide en helhetlig og langsiktig strategisk plan (Masterplan)**
I strategifasen defineres mål og strategier, samt prioriterte tiltak for utviklingen av reisemålet. Forankring hos viktige aktører er vesentlig i denne fasen.

***Fase 3* – Gjennomføring – fra ord til handling**

<u>Fase 1 – Formålet med forstudiet</u>

Formålet med forstudiet er å gi et bilde av dagens situasjon for reiselivsvirksomheten på reisemålet og foreta avklaringer når det gjelder forutsetninger og ressursfundament. Dette innebærer at det skal jobbes kunnskapsbasert og at det er reisemålenes aktører selv som vil gjennomføre prosessen. Konklusjonene i forstudiet blir derfor et viktig beslutningspunkt for det videre arbeidet.

Forstudiet skal:

- Avklare situasjonen gjennom å beskrive eksisterende og bærende produkt/markedskoblinger for reisemålet, tallfeste hovedtrekk og tegne et bilde av dagens situasjon for reiselivsvirksomheten på reisemålet.
- Kartlegge ressurser og forutsetninger for en videre utvikling av reisemålet, gjerne beskrevet som nye framtidige konsepter og gode beskrivelser av mulighetene for en videre satsing innenfor turisme på stedet, herunder viktige kommunale planer, store veiomlegginger, etablering av verneområder/nasjonalparker, aktørenes egne utbyggings- eller utviklingsplaner, en nasjonal turistvei gjennom området eller andre forhold av betydning for den videre utviklingen.
- Avklare videre prosess (det vil si for fase 2 og fase 3). Forstudiet er en prosess som skal gi aktørene *<u>en felles forståelse av hva slags turisme man har i dag, samt hvilke ressurser og muligheter man har med tanke på en videre utvikling</u>*. Det forutsetter faglige analyseverktøy og diskusjoner med ulike aktører og interessegrupper for å få til en enighet rundt dette.
- Forstudiet skal gi en helt konkret avklaring i forhold til om aktørene ønsker å gå videre eller ikke til fase 2. I denne avklaringen ligger også eventuelle geografiske avgrensninger av reisemålet og noen grunnleggende prioriteringer for det videre arbeidet, gjerne beskrevet som selve arbeidsopplegget for neste fase.
- I forstudiet må man også kartlegge om det er spesielle lokale problemstillinger som bør diskuteres i prosessen. (Lofoten hadde eksempelvis en debatt om søknad om Verdensarvstatus og om boplikt og stedsutvikling i tradisjonsrike fiskevær, samt prosesser rundt tiltak i regi av Nasjonal turistveg, gående parallelt med Masterplanarbeidet).

Viktige suksesskriterier for å lykkes (basert på erfaringer fra masterplan-prosessen i Bodø):

- Masterplan-prosessen bør forankres i Saltenstrategier 2020-2024, i reiselivsstrategi for Salten og i Nordland fylkeskommunes reiselivsstrategi.

- En forutsetning for å lykkes er et klart mandat til prosjektleder, prosjektansvarlig og styringsgruppe. I tillegg må det ligge en klar bestilling fra Salten Regionråd og en forståelse fra alle kommunene (både politisk og administrativt) og øvrige deltakere, at dette er en krevende prosess der man må sette av sin tid og sin kompetanse til å jobbe seg fram til en felles plattform og beslutning for videre framdrift. Det er viktig at deltakerne i styringsgruppen forplikter seg slik at en sikrer framdrift og kontinuitet i diskusjonene og arbeidet. Kommunene i Salten må forplikte seg og «eie» prosjektet i fellesskap.

- Prosjektansvarlig bør være en solid organisasjon og ha høy grad av relevant kompetanse. Organisasjonen vil stå ansvarlig som oppdragsgiver for innleid rådgiver, og må forankre prosessen i egen organisasjon og ikke minst ta ansvar for den utfordrende overgangen fra fase én til en eventuell fase to.

- En god prosess er selvsagt viktig. Prosjektledelsen velges ut etter en utarbeidet kravspesifikasjon og rettede forespørsler. Gode resultater fra å lede store prosesser er viktig kompetanse.

- I prosessen til Bodø ble det blant annet arrangert studietur på slutten av fase to. Tilbakemeldingene fra deltakerne var at dette burde vært gjort tidligere, på grunn av kompetanseheving og nettverk. Deltakerne i prosessen ble bedre kjent med hverandre og programmet var svært relevant for den destinasjonsutviklingen som skulle skje i Bodø og for den enkelte aktør. Det er usikkert om Innovasjon Norge vil godkjenne en studietur i fase én – men det bør legges inn en studietur i begynnelsen av en eventuell fase to.

- Det som er spesielt med «timingen» for en eventuell masterplanprosess for Salten, er at prosessen både planlegges og startes opp i «kriseåret» 2021. Det vil kunne ligge store synergier i at vi evner å koble oss på gjenoppbyggingsstrategier på nasjonalt og fylkeskommunalt nivå og at vi også evner å koble oss på naboregionene våre i Nordland. Reiserutene i Salten går naturlig over til både Lofoten, Ofoten, Helgeland (langs kysten og over Saltfjellet (vei eller tog). Det legges fram ny nasjonal reiselivsstrategi i løpet av mars/april.

- Masterplan for Bodø skal revideres i løpet av 2021 (det er et krav som må oppfylles som en del av prosessen Bærekraftig reisemål). Masterplan for Salten og revisjon av Masterplan for Bodø vil være to separate prosjekter/prosesser som bør være tett koblet på hverandre. Det er viktig at vi henter ut alle synergier av å være en byregion med Bodø lufthavn som internasjonal flyplass (Evenes lufthavn må selvsagt også tas med) og Europeisk Kulturhovedstad i 2024.

Økonomi
Kostnadsoverslaget for fase 1 utformes ofte ut fra gitt tilbud fra rådgiver, basert på en kravspesifikasjon som i forkant godkjennes av styringsgruppen. Mimir er nok det mest «brukte» rådgivermiljøet på reisemålsprosesser i Norge, men det finnes helt sikkert andre dyktige miljøer.

Poster i et kostnadsoverslag;
- ekstern prosjektledelse reisemålsutvikling fase 1 (kontantbehov)
- prosjektadministrasjon (kontantbehov)
- timer utviklingsarbeid kommuner og bedrifter, reiser og møter
- diverse og eksterne foredragsholdere

Antatt at prosjektledelsen ligger på rundt NOK 300.000– 350.000, prosjektadministrasjon på NOK 250.000 – 300.000, reiser og møter på rundt NOK 70.000 og diverse og eksterne foredragsholdere på rundt NOK 70.000, vil et estimert kontantbehov være på mellom NOK 690.000 og 790.000.

Det er noe usikkert på hva «taket» på støttebeløpet er i fase 1 – men det er grunn til å tro at dette er om lag NOK 700.000. Hvis dette er tilfellet, vil om lag NOK 90.000 måtte dekkes lokalt/regionalt i tillegg til timer fra utviklingsarbeid fra kommuner og bedrifter, med en verdi på mellom NOK 600.000 og 700.000 (gitt NOK 600/t vil det bli henholdsvis mellom 1000 timer og 1167 timer fordelt på alle kommunene).

Det foreslås at regionrådet går inn med inntil NOK 100.000, - til masterplanprosessens fase 1 (dette dekker kontantbehovet), og at bidraget fra den enkelte kommune vil være timer (kompetansearbeid) og reisekostnader i forbindelse med møter etc. i prosessen.

Disponibelt på Styrets disposisjonsfond pr. 31.12.2020 er NOK 886.999,-. (Beløpet vil kunne endres i forbindelse med årsoppgjøret).

Forslag til organisering

Prosjekteier: Visit Bodø på vegne av Salten Regionråd og kommunene i Salten.

Overordnet prosjektansvarlig: Visit Bodø hvor reiselivssjef Ann-Kristin Rønning Nilsen vil være prosjektleder og ha det overordnede ansvaret for gjennomføring av prosessen.

Det er behov for å engasjere en ekstern rådgiver / rådgivermiljø til å bistå i prosessen og i utarbeidelsen av Masterplan fase 1.

Styringsgruppen bør oppnevnes i samarbeid mellom Visit Bodø, Salten Regionråd og kommunene. Det vil være hensiktsmessig med representasjon fra både politisk og administrativt nivå i kommunene, og også andre relevante aktører fra næringsliv og andre. Styringsgruppen skal være representativ både for kommunene, reiselivsnæringen, kulturnæringen og andre aktører. Kommunene og de øvrige deltakende aktørene skal være sterkt involvert gjennom hele prosessen. Det er imidlertid viktig å påpeke at det vil ligge et selvstendig ansvar i den enkelte kommune og hos de øvrige involverte aktørene, til å involvere seg i prosessen.

Vurdering:
Salten Regionråd ba i sitt møte i september 2013, sekretariatet i samarbeid med Visit Bodø og (daværende) Reiseliv i Hamsuns Rike å se på mulighetene for et mer formalisert destinasjonssamarbeid omkring reiseliv og opplevelser i Salten. Som et resultat av denne prosessen inngikk kommunene i Salten i 2018 treårige samarbeidsavtaler med Visit Bodø som felles destinasjonsselskap, med opsjon på 2 års forlengelse. Alle kommunene foruten Fauske, har i høst besluttet å utløse opsjonen om å forlenge samarbeidsavtalen med Visit Bodø i ytterligere 2 år.

Dersom man i et langsiktig perspektiv skal kunne løfte Salten som en attraktiv reiseliv- og opplevelsesdestinasjon i framtiden, mener vi det er helt nødvendig å igangsette et langsiktig og strategisk arbeid for å kunne lykkes med denne utviklingen gjennom å gå i gang med å utvikle Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten – fase 1.

Norsk reiseliv er hardt rammet av koronasituasjonen, også i Salten. Næringens situasjon per nå er dyster lesning, og desto viktigere er det kanskje for Salten å igangsette en prosess for å utvikle en felles Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten. Dette er også noe de fleste av våre naboregioner har utarbeidet.

En prosess med å etablere felles masterplan for reiseliv i Salten kan ses på som en naturlig videreutvikling av et felles destinasjonssamarbeid, og er forankret i Saltenstrategier 2020-2024. Samtlige ti kommuner har sluttet seg til Saltenstrategiene. Under fokusområdet «Attraktive Salten – bolyst og identitet», og delstrategi «Salten skal være en attraktiv region å besøke», er det beskrevet at man skal ***«etablere felles masterplan for reiseliv i Salten som også inkluderer opplevelser»***.

I styremøte den 27. november 2020 diskuterte styret i sak 60/20 b) om de skulle ta et initiativ overfor kommunene når det gjelder å iverksette en prosess rundt utarbeidelse av en felles masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten. Styret gjorde følgende vedtak:

«Saken oversendes regionrådet med forslag om at kommunene i Salten tar eierskap til utviklingen av en grønn masterplan for reiseliv i Salten.

Visit Bodø får ansvar for gjennomføring av prosessen.»

Begrepet «grønn masterplan» kan forstås slik at man både skal gjennomføre prosjektet Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten, parallelt med et prosjekt om «Bærekraftig reisemål Salten». Argumentet for dette er at det kan være effektivt å kjøre begge prosessene samtidig. Argument mot er imidlertid at det kan bli uhåndterbart da begge prosessene er svært krevende. Det anbefales derfor å ikke gjennomføre begge prosessene parallelt med hverandre. For å være i forkant bør imidlertid bærekraftig reiseliv ha et spesielt fokus i masterplanarbeidets forstudie hvor man ser spesielt på ordningen «Bærekraftig reisemål» utarbeidet av Innovasjon Norge som et aktuelt verktøy i utviklingsarbeidet framover. I og med at utvikling av Masterplan er et krav for å igangsette arbeidet med ordningen «Bærekraftig reisemål», vil det være hensiktsmessig å gjennomføre og få på plass en masterplan først.

Det vil være naturlig at Visit Bodø som destinasjons-, kompetanse- og utviklingsselskap innenfor reiseliv og opplevelser leder en masterplanprosess, i tett samarbeid med Salten Regionråd og kommunene. Det vil også være viktig at man i en slik prosess involverer andre relevante aktører på en god måte, og ser på hvordan man kan involvere viktige gjenoppbyggingsstrategier for reiselivsnæringen. Det er viktig å påpeke at det vil ligge et selvstendig ansvar i den enkelte kommune og hos øvrige involverte aktører, til å involvere seg i prosessen.

Styrets behandling

Styret behandlet saken i møte 29. januar 2021 under Styre-sak 07/21. Styret legger den fram for regionrådet med følgende

Forslag til vedtak:

1. Salten Regionråd ber om at det iverksettes en prosess med reisemålsutvikling og Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten – fase 1.

2. Salten Regionråd anmoder kommunene i Salten å ta eierskap til utviklingen av en slik prosess, gjennom involvering i arbeidet i form av deltakelse, kompetansearbeid (timer) og reise- og møtevirksomhet.

3. Bærekraftig reiseliv bør ha et spesielt fokus i masterplanarbeidets forstudie.

4. Visit Bodø bes om å påta seg ansvaret som prosjekteier og overordnet ansvarlig for gjennomføring av prosessen.

5. Det settes av inntil kr 100.000, - til arbeidet med utvikling av Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten – fase 1. Midlene hentes fra Styrets disposisjonsfond. Dette under forutsetning av at Innovasjon Norge bevilger midler til gjennomføring av masterplanprosessens fase 1.

Bodø, den 12.02.21

Kjersti Bye Pedersen
daglig leder

Vedlegg:
Hvitebok for reisemålsutvikling

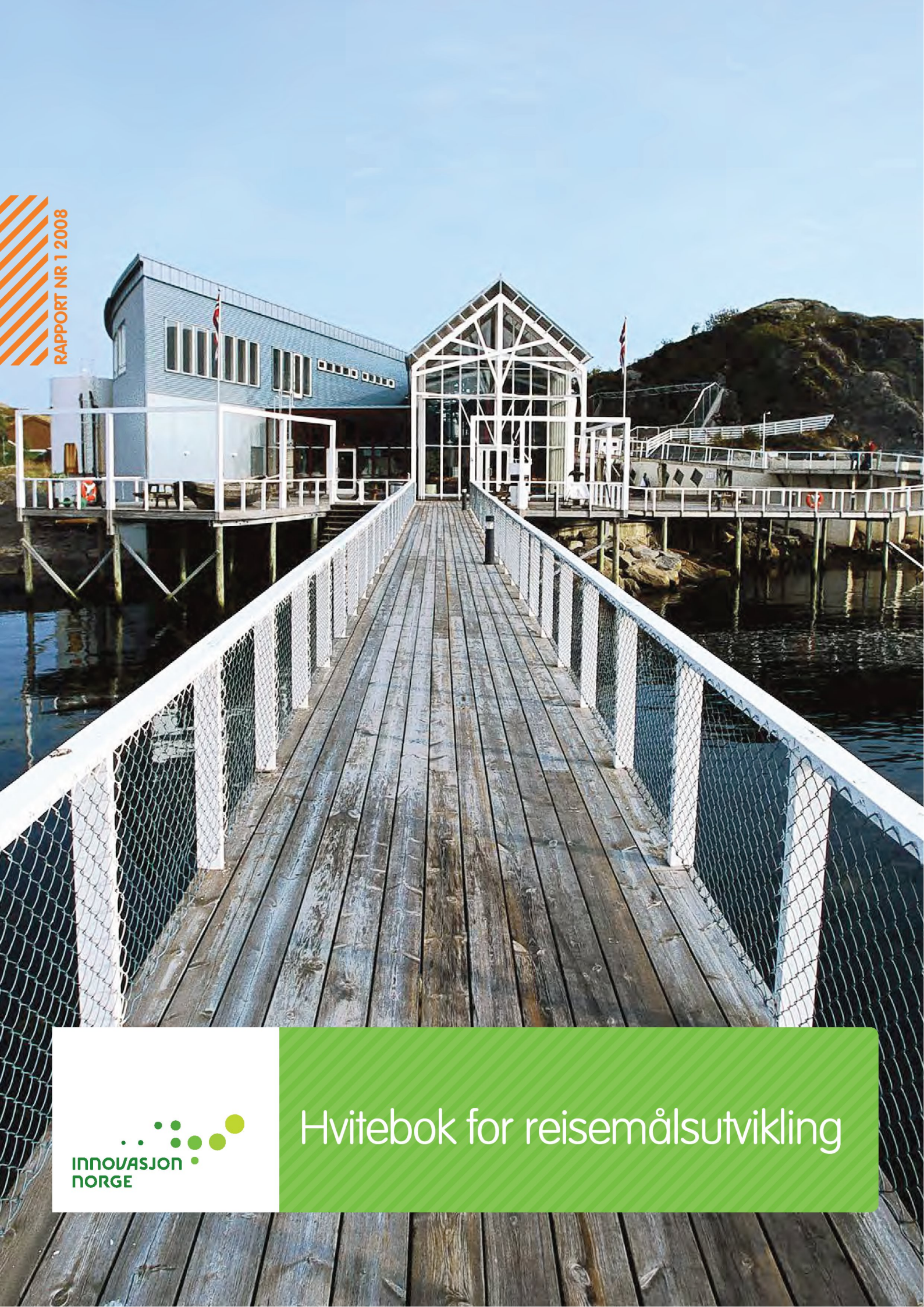

RAPPORT NR 1 2008

INNOVASJON NORGE

Hvitebok for reisemålsutvikling

Hvitebok for reisemålsutvikling

if you want to travel fast, travel alone
if you want to travel far, travel together

INNOVASJON NORGE

FORORD

Innovasjon Norge med tidligere organisasjoner har jobbet metodisk med markedsorientert og helhetlig reisemålsutvikling. Modellen er i løpet av disse årene benyttet på en rekke destinasjoner og har blitt kontinuerlig videreutviklet. Erfaringene er ikke minst at norske reisemål har så ulik struktur, størrelse og markedsgrunnlag at man ikke kan veilede alle over samme lest. Reisemålsutvikling som tilrettelagt prosess må skreddersys for det enkelte reisemål. Derfor kalles dette en Hvitebok og ikke en veileder.

Målsettingen med Hviteboka er å bidra til bedre prosesser og bedre resultater i arbeidet med reisemålsutvikling. Den skal være et "oppslagsverk" som beskriver prosesser, faglige verktøy og erfaringer. Målgruppen er destinasjonsselskaper, næringsutviklings- og omstillingsorganisasjoner, reiselivsaktører, saksbehandlere/ planleggere i kommunene og investorer

Prosjektleder for revisjonen har vært Bård Jervan, Mimir AS. Erik Plathe i Asplan Viak AS og Anniken Enger i Aniara Markedsanalyser har også bidratt med tekst, og Ove Gjesdal og Torill Olsson i Mimir As har bidratt med innspill og erfaringer fra sitt arbeid med reisemålsutvikling. Reidar Dahl i Direktoratet for Naturforvaltning har også gitt gode innspill på flere punkt. Fra Innovasjon Norge har Toini H. A. Ness, Terje Haugen, Lise Fotland, Bjørn Krag Ingul og Audun Pettersen (prosjektansvarlig) deltatt i arbeidet.

Vi ønsker spesielt å takke destinasjonene som har gjennomført reisemålsutviklingsprosesser og delt sine erfaringer med oss. Mer informasjon om reisemålsutvikling finner dere på www.innovasjonnorge.no/reiseliv

Ikke følg Hviteboka slavisk, men bruk den som et hjelpemiddel i arbeidet med å skreddersy bedre reisemålsutvikling for din destinasjon. Lykke til!

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. BAKGRUNN OG BEGREPER 9
1.1 Målsettinger 9
1.2 Utgangspunkt 10
1.3 Viktige begreper 11
1.3.1 Reisemål, opplevelser og attraksjonskraft 11
1.3.2 Reisemålsutvikling og den visuelle dimensjonen 12
1.3.3 Reisemålsutvikling og bærekraftbegrepet 13
1.3.4 Geoturismeprinsipper som føring 14
1.4 Reisemålsutvikling og lokalsamfunnet 15
1.5 Reisemålsutvikling som prosess på stedsnivå 16
1.5.1 Aktørenes vilje til å satse 18

2. MARKEDSFUNDAMENT 20
2.1 Markedesorientert utvikling 20
2.2 Merkevaren Norge 20
2.3 Produktkonsepter som møter markedets behov 22

3. Struktur og gjennomføring 25
3.1 Oppdeling i tre faser 25
3.1.1 Viktige beslutningspunkt i gjennomføringen 26
3.2 Organisering etter Prosjektlederprosessen (PLP) 27
3.3 Reisemålsutvikling og vilje til samhandling 28
3.4 Inspirasjon og erfaringer 31
3.4.1 Plan- og prosessfaglig inspirasjon 31

4. Utarbeide forstudiet 34
4.1 Formål 34
4.2 Organisering og prosess 35
4.3 Innholdet i forstudiet 36
4.4 Omfang og arbeidsinnsats 38

5. Lage en helhetlig strategisk plan 39
5.1 Formål 39
5.2 Arbeidsform og organisering 41
5.3 Arbeidsmodell og hovedaktiviteter 43
5.3.1 Lage prosjektplan og beskrive hovedaktiviteter 44
5.3.2 Hovedaktiviteter og helhetstenkning 46
Produktkonseptene som ble testet i Tyskland 48
5.4 Konkretisering av et helhetlig strategisk grep 55
5.4.1 Eksempel på innholdsfortegnelse 55
5.4.2 Eksempel på visjon og overordnede mål 55
5.5 Nærmere om analyser og vurderinger 56
5.5.1 Sekundærdataundersøkelser 56

5.5.2 Primærdataundersøkelser ... 57
5.5.3 Primærdataundersøkelser på stedet ... 57
5.5.4 Interessekart for arealbruk ... 58
5.5.5 Utredninger av stedegne forhold ... 58
5.5.6 Utrede finansieringsmodeller for fellesgoder og fellestiltak ... 58
5.5.7 Beslutningsunderlag ... 59
5.5.8 Utskriving av strategier og konsept ... 60
5.6 Samspillet med offentlig planlegging ... 61
5.6.1 Samordning av reisemålsprosesser og planprosesser etter plan- og bygningsloven 64
5.6.2 Plan- og bygningslovens virkemidler for å sikre ønsket gjennomføring ... 65
5.6.3 Arealbruk og tilrettelegging i et helhetsperspektiv ... 66
5.7 Innovasjon og kompetanseheving som del av prosessen ... 68
5.7.1 Studieturer ... 69

6. Fra ord til handling ... 70
6.1 Organisering og prosess ... 70
6.1.1 Organisasjon for gjennomføring av prioriterte tiltak ... 70
6.1.2 Organisasjonsmessig forankring ... 71
6.1.3 Partnerskapsregime som alternativ organisasjonsmodell ... 71
6.2 Forankring i forhold til kommunen ... 73
6.2.1 Prinsippvedtak i kommunen ... 74
6.2.2 Forholdet til kommunal planlegging generelt ... 74
6.3 Arbeidet med hvert tiltak ... 75
6.3.1 Sortering og kartlegging av oppfølgingsbehov. ... 75
6.3.2 Prioritering av tiltak og oppfølging ... 76
6.3.3 Kartlegging av mulige finansieringskilder ... 76
6.4 Kontinuitet i prosessen ... 76
6.4.1 Vurder tiltak med stor symbolverdi ... 76
6.5 Revideringer og justeringer ... 77

7. Kommunikasjon med omgivelsene ... 78
7.1 Løpende informasjon om arbeidet ... 78
7.2 Presentasjon av resultater og plandokumenter ... 78
7.3 Hvem eier reisemålsprosessen videre? ... 78

Litteraturliste ... 80

Vedlegg ... 83
Vedlegg 1 Prinsippene i geoturismeerklæringen ... 83
Vedlegg 2 Bakgrunn og kommunikasjonsstrategi for merkevaren Norge ... 85
Vedlegg 3 Generelt om Prosjektlederprosessen (PLP) ... 90
Vedlegg 4 Eksempel på Prosjektleders rapportering til Styringsgruppa ... 93
Vedlegg 5 Interessentanalyser ... 95
Vedlegg 6 KOMMUNENS ROLLER OG VIRKEMIDLER – fra Ny modell for planlegging av Fjellturisme (Asplan Viak 2007 – Innovativ Fjellturisme) ... 97
Vedlegg 7 Reiseruteperspektivet – eksempel fra Geilo ... 98
Vedlegg 8 Eksempel - Fremtidsbilder for Lofoten (fra 2004) ... 103
Vedlegg 9 Innholdsfortegnelser, Lofoten og Hovden ... 110

1. BAKGRUNN OG BEGREPER

I Regjeringens nye nasjonale strategi for reiselivet, **Verdifulle opplevelser (2007)**, heter det: "En helhetlig og langsiktig plan, samt evnen til å gjennomføre den er en viktig forutsetning for utvikling av lønnsomme reisemål. En vellykket prosess for utviklingen av våre reisemål forutsetter evne til å ta strategiske valg, vilje til å prioritere tid og penger til en planprosess, at arbeidet er markedsorientert og at både offentlige og private interessenter er med i prosessen. Reisemålsutviklingsprosessene bør gjennomføres i samarbeid med reiselivsbedriftene, handelsnæringen, grunneiere, andre aktører og kommunen på hvert enkelt sted og må sees i sammenheng med øvrig kommunal- og fylkeskommunal planlegging."

Arbeidet med å bistå destinasjonene med verktøy for helhetlig reisemålsutvikling startet allerede med Statens Nærings- og distriktsutviklingsfond **(nå Innovasjon Norge)** sin strategiplan "SND og reiselivet" i 1997. 2003 kom første utgave av et helhetlig verktøy for dette arbeidet; Hvitebok for bedre reisemålsutvikling. Formålet med Hviteboka var å hjelpe reisemålene med å få frem langsiktige helhetlige strategier for utviklingen. I 2007 startet arbeidet med å revidere Hviteboka. Arbeidet ble avsluttet i januar 2008, slik at det også skulle fange opp de overordnede føringene i regjeringens nye nasjonale reiselivsstrategi.

Helhetlige løsninger er viktig for utviklingen av det stedlige reiselivstilbudet i en tid der moderne turister blir stadig mer krevende og opptatt av reisemålenes genuine kvaliteter. Bærekraftig utvikling er en forutsetning og et konkurransefortrinn for norske reisemål. Man ser også at egnede areal for reiselivsutvikling er en knapp ressurs mange steder, og derfor blir riktig og langsiktig disponering av kritiske arealer viktig.

Grunnlaget for den videre satsningen på reisemålsutvikling finnes også i Innovasjon Norges strategiske føringer for virkemiddelbruken overfor reiselivsnæringene;

> **Merkevaren Norge, målet om et bærekraftig reiseliv[1] og Innovasjon Norges reiselivsstrategi er retningsgivende for alt arbeid innen innovasjon og utvikling i reiselivsnæringene framover.**

Innovasjon Norge har både et uteapparat med bred markedskompetanse og et distriktsapparatet med kompetanse på innovasjon, bedriftsutvikling, finansiering og nær kundekontakt til reiselivet lokalt. Dette er med på å sikre en markedstilpasset utvikling og forankring for Merkevaren Norge på destinasjonene i Norge. Gode samarbeidsrelasjoner mellom reiselivsaktørene og Innovasjon Norge er også viktig for målene om å stimulere innovasjon og nyskaping på destinasjonene.

1.1 Målsettinger

Hviteboka skal være et **hjelp til selvhjelp** - verktøy for alle som er involvert i reisemålsarbeidet, et oppslagsverk som skal gi faglige råd, beskrive prosessene og overføre erfaringer og kunnskap. Målgruppen er destinasjonsselskaper, næringsutviklings- og omstillingsorganisasjoner,

1 Herunder også Geoturisme-prinsippene, og den nasjonale strategien for reiselivsnæringen (2007) der "Norge – et bærekraftig reisemål" er en av de tre hovedmålene.

reiselivsaktører, saksbehandlere, planleggere og politikere i kommunene, investorer og andre interesserte aktører.

Reisemålsutviklingsarbeid er komplekst og må skreddersyes i forhold til utfordringene på det enkelte reisemål. Det er derfor ikke mulig å beskrive alle de problemstillinger og temaer som kan dukke opp i løpet av en prosess. Fokus i Hviteboka er derfor å;

- Gi en helhetlig gjennomgang av en arbeidsmodell for prosessen
- Beskrive viktige erfaringer fra perioden 1997-2007
- Presentere verktøy og arbeidsmetoder som er utviklet for prosessen
- Gi oversikt over sentrale tema og problemstillinger
- Gi henvisninger til erfaringer, litteratur og kompetansemiljøer
- Vise sammenhengene med kommunal planlegging og arealforvaltning

1.2 Utgangspunkt

Sett med internasjonale øyne er Norge et lite land som er lite kjent, og enda mindre kjent som et attraktivt reisemål – selv i våre nærmeste naboland. Det er få som kjenner til og har kunnskap om hvilke opplevelser Norge kan tilby. Norge har heller ingen tydelig posisjon som reisemål for internasjonale turister og forbindes i liten grad med spesielle opplevelser (tydelige grunner for å reise hit) eller verdier (hva vi står for som land) i målgruppene. For de som kjenner noe til Norge, assosieres Norge med vakker, storslagen og ren natur. Men Norge oppleves[2] også som kaldt, dyrt, mørkt og langt borte.

Dagens internasjonale reiselivsmarked er preget av sterk og økende konkurranse, noe som gjør det enda viktigere for norske reiselivsnæring å spisse markedsbudskapet og for destinasjonene å være målrettet i utviklingen.

Aldri har målgruppene for reiser til Norge vært så mange andre steder og sett og opplevd så mye som nå. Aldri har de vært på så mange fjelltopper, raftingturer, museer, gallerier, spisesteder eller i så mange sjarmerende gamle bydeler og idylliske landsbyer. Eller skuet ut over så mange vakre landskap. Aldri har de sett så mange filmer, lest så mange bøker, vært på så mange arrangementer, festivaler, historiske spill og sett så mange teknologiske "under" som nå. Aldri har de sjekket ut så mange aktuelle reisemål på internett som nå, og aldri har de blitt eksponert for så mange pakker og tilbud fra så mange land og kontinenter. De kan skille det ekte fra det falske, de vet hva verdi for pengene er, de vet hva kvalitet er og de merker når noen "bløffer" eller når de virkelig får oppleve noe ekte og unikt.

Samtidig ser vi at markedet for internasjonale feriereiser vokser. Det er en økende interesse for de norske reiselivsproduktene i viktige markeder og markedet for kortere ferier vokser og at reisene foretas hele året. Dette gir store muligheter for norske reiselivsprodukter framover, men det betinger at arbeidet med innovasjon og utvikling av reiselivet i Norge baseres på markedskunnskap og forståelse av målgruppenes behov.

I en tid da vi er på veg inn i opplevelsesøkonomien, er det også viktig å se utviklingen av norske reisemål og norske reiselivsprodukter som en del av opplevelsesnæringene. Det betyr også at nye begreper tas i bruk, og at det etableres ny kunnskap om hva slags opplevelser moderne mennesker søker. Dette perspektivet er også brakt inn i denne revisjonen.

2 Markedsundersøkelser utført av Innovasjon Norge.

1.3 Viktige begreper

1.3.1 Reisemål, opplevelser og attraksjonskraft

Begrepet **reisemål** eller **destinasjon** vil i denne Hviteboka bli brukt om **et geografisk sted** som besøkes av tilreisende turister fordi stedet har kvaliteter og gir opplevelser som gjør det verd å besøke. Et sted blir med andre ord først et reisemål når det oppfattes som attraktivt av definerte målgrupper i markedet, dvs. at stedet har reell attraksjonskraft. Et reisemål kan med turistens øyne beskrives som en arena (eller en setting) der det er sannsynlig at hun eller han vil få personlige og meningsfylte opplevelser i tråd med egne behov, ønsker og forventinger. Reisemålet som arena består av tre grunnleggende komponenter:

> **fysiske;** stedskvaliteter, naturomgivelser, bygningsmiljøer, værforhold, osv.
> **sosiale;** interaksjon, veiledning, andre kunder/gjester, møte lokalbefolkning
> **sosiokulturelle**; gi mening for turisten, vise kulturverdier og møte forventninger

Denne kvalitative og verdibaserte definisjonen av opplevelsesbegrepet kalles en meningsfull opplevelse[3]. Det betyr at utgangspunktet for en stedlig opplevelsesproduksjon (turistens møte med destinasjonen) skal være å gi turistene **flersanselige, positive, omfattende og minneverdige opplevelser.**

Denne forståelsen er viktig for arbeidet med å utvikle et reisemål og de komponentene som inngår i dette. Evnen til å levere slike meningsfulle opplevelser kan også kalles reisemålets attraksjonskraft. En slik attraksjonskraft er bare reell når noen velger å reise til stedet som en bevisst handling. (Jeg vil ha dekket mine behov for aktive naturopplevelser; jeg elsker å padle, derfor drar jeg til Femunden - et padleeldorado i villmarken). Dette kalles å identifisere "grunnen-for-reisen" (reason-to-go), som er kjernen i en forståelse av et reisemåls forutsetninger i markedet.

En meningsfull opplevelse er definert som **en personlig opplevelse** og kan derfor ikke skapes eller produseres med absolutt sikkerhet. Meningsfylte opplevelser kan med andre ord ikke garanteres for alle, men det kan **skapes en setting** (et reisemål) der en meningsfull opplevelse er sannsynlig for de målgruppene man ønsker å tilfredsstille.

Dette er viktig i et næringsperspektiv og i en risikobetraktning knyttet til det. Målet er at man skaper produkter på reisemålet som har en forutsigbar opplevelsesverdi for så mange som mulig i den målgruppen de lages for. På den ene siden skal man tilfredsstille behovet for en personlig (gjerne skreddersydd) opplevelse for kunden, på den andre siden må man "standardisere produksjonen" på en måte som gir forutsetninger for lønnsomhet for virksomhetene på reisemålet.

I **merkevarebygging av reisemål** brukes kunnskap om og forståelse av gjestenes behov (grunnen-for–reisen) som utgangspunkt for å kommunisere reiselivsproduktene til målgruppene. Et reisemål vurderes av en mulig gjest i forhold til hvilke rasjonelle og emosjonelle behov gjesten ønsker å få dekket, samt forventninger dannet av kunnskap, informasjon, markedspåvirkning og egne erfaringer. I tillegg vurderes et reisemål også i forhold til mer målbare kvaliteter ved de tilbudene man benytter (fysisk standard, tilgjengelighet, parkeringsforhold, skilting, etc.). Ved hjelp av posisjonering, konkrete tilbud på destinasjonen og merkeelementer (eksempelvis navn og grafisk design) er målet å fremstå som mer attraktiv enn konkurrentene, og bli et foretrukket reisemål. Se mer om dette i kapittel 2.

Å tilfredsstille gjestens behov og gi dem meningsfulle opplevelser forutsetter et klart bilde av grunnen-til-reisen for de som besøker destinasjonen. Det kan være behovet for å være i et storslagent naturlandskap på Helgelandskysten, det kan være lidenskapen for laksefiske eller et skisteds

3 Fra "the Experience Pyramid", Lapland Centre of Expertise for the Experience Industry, Finland

sosiale liv og møte med andre turister, både mens man er på ski og after ski. Grunnlaget er uansett en **attraksjonskraft** i stedets kjerneprodukt(er) som setter kunder i bevegelse dit.

1.3.2 Reisemålsutvikling og den visuelle dimensjonen

Noe av kompleksiteten i reisemålsutvikling er møtet mellom flere fagområder, både, bedriftsøkonomi, markedsforståelse, samferdsel, planlegging, arkitektur, naturkunnskap, næringsutvikling, sosiologi og landskapsanalyse.

Den visuelle opplevelsen av landskap er subjektiv, og det finnes flere måter å vurdere natur- og landskapskvaliteter på. Landskap er en viktig dimensjon ved turisters søken etter reisemål generelt, og alle undersøkelser viser at dette er en viktig grunn til å velge Norge som ferieland. Den engelske dikteren William Wordsworth hevdet at vi kan oppleve at enkelte scenarier fra naturen blir værende hos oss gjennom hele vårt liv og at disse, hver gang de trer inn i vår bevissthet, kan gi oss en kontrast til og en befrielse fra alle nåværende problemer. Slike sterke naturopplevelser betegnet han som "små glimt av tid". (Allan Button; Kunsten å reise, 2004).

Visuell opplevelse av byer, tettsteder og andre menneskeskapte byggverk (bruer, vindmøller, skyskrapere, stavkirker, torg, kunst, med mer) er også en del av det visuelle aspektet ved turisters opplevelse av steder. Begrepet **"sense of place"** brukes noen ganger for å forklare dette "noe" som noen steder har og andre ikke har. Det kan både ha sammenheng med det særpreget som gjør et sted unikt; naturen, menneskene som bor der, deres tilhørighet og måten de har formet stedet på. Noen år tilbake sto følgende kjærlighetserklæring til Roma på trykk i Aftenposten. Den kan stå som eksempel på hva som gir et sted "sense of place".

"Mange steder i Roma forstår man hvordan estetikken oppsto. Man ser at ting er vakre, bygningskulturen gjør noe med menneskenes sinn, man ser farger som harmonerer i bykjernen. Man skjønner straks hvorfor så mange mennesker reiser til Roma gang etter gang for å la seg inspirere og berike. Jeg vil alltid tilbake."

MITT REISETIPS, Aftenposten

Foto: Istockphoto.com

Den første utgaven av Hviteboka berørte ikke den visuelle dimensjonen ved reisemålsutvikling eksplisitt. Siden forrige utgave har behovet for å trekke inn dette aspektet blitt anskueliggjort både gjennom satsningen på 18 nasjonale turistveger (www.turistveg.no), en tiltakende debatt om norske tettsteders visuelle uttrykk og om byggeskikk og endringer i mange kulturlandskap og bygdesamfunn som følge av utstrakt hyttebygging.

Stegastein, Aurland Foto: Bjørn Andresen

I forhold til reisemålsutvikling er dette både komplisert og enkelt. Markedets "dom" kan være enkel; Ingen reiser på ferie til steder de ikke liker. Men for reisemålsutvikling er den visuelle dimensjonen en vanskelig størrelse å måle, og en problemstilling det må arbeides med over tid. Kort sagt; Den norske naturen spiller opp til store opplevelser, men står den nyere tids "menneskeskapte" Norge i forhold til dette?

1.3.3 Reisemålsutvikling og bærekraftbegrepet

Reisemålsutvikling i Norge tar nesten utelukkende utgangspunkt i steder som er en del av byer, bygder og andre eksisterende lokalsamfunn. Det betyr også at reisemålsutvikling må sees som en del av en helhetlig utvikling av stedet i seg selv (lokalsamfunnet).

En ytterligere beskrivelse av dette ligger også i de geoturismeprinsippene som Norge ved Innovasjon Norge har tilsluttet seg, se neste avsnitt. Dette handler både om tålegrenser, særpreg, lokal identitet og sosiokulturelle problemstillinger. Hviteboka forholder seg til at all vellykket reisemålsutvikling må være bærekraftig på alle tre parameterne som brukes.

Internasjonalt bruker man bærekraftbegrepet knyttet til reisemålsutvikling slik;

- **Miljømessig bærekraft**, dvs. en langsiktig forvaltning av natur- og kulturresursene på en måte som gjør at disse ikke forringes som følge av reiselivsaktiviteten på stedet.

- **Sosial bærekraft,** dvs. en utvikling som skaper et attraktivt lokalsamfunn[4] der folk gjerne vil bo og bosette seg.
- **Økonomisk bærekraft,** dvs. en sunn økonomisk utvikling med et langsiktig perspektiv som gir en robust lokal økonomi.

Dette kalles også noen ganger i økonomisk terminologi for en "trippel bunnlinje".

Når det gjelder miljømessig bærekraft ligger det politiske føringer og mål både i Regjeringserklæringen, den nye nasjonale reiselivsstrategien, stortingsmeldingene om "Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand" og Fjellteksten.[5]. Miljøpolitikken tar opp forvaltning og bruk av verneområder, naturområder, utmark og kulturlandskap og gir føringer også for den lokale reisemålsutviklingen. Se også figur 1.1.

1.3.4 Geoturismeprinsipper som føring

Innovasjon Norge har underskrevet National Geographic Society sitt internasjonale Geoturisme-charter som omhandler "Turisme som ivaretar, forsterker og fremhever et steds lokale egenart – miljø, kultur, estetikk, kulturarv – og som kommer lokalsamfunnet til gode."

Bakgrunnen er målet om å sikre et bærekraftig reiseliv i fremtiden, og ha en langsiktig helhetlig tenkning for utviklingen av Norge som reisemål. Geoturismeprinsippene oppfordrer til samarbeid også utover reiselivsnæringen slik at totalopplevelsen blir bedre og at turismen totalt sett kommer lokalsamfunnet til gode på en positiv måte (økonomisk, kulturelt og sosialt).

Norsk turismes konkurransekraft har i det internasjonale turistmarkedet alltid vært tuftet på de unike naturkvalitetene landet har, og den lokale kulturarven om er knyttet til dette. Slik sett representerer Geoturisme-charteret en plattform som allerede ligger innvevd i det fundamentet som reisemålsutvikling i Norge bygger på. I en tid med behov for å skape ny næringsvirksomhet, særlig i distriktene, har et nytt fokus på vekstmulighetene også medført et nytt behov for holde fast ved dette ressursgrunnlaget for Norges attraktivitet som reisemål. Det er derfor viktig å ikke se på geoturisme som en "annen type" turisme, men som en bekreftelse på at all ressursbasert turisme i Norge må utvikles med respekt for de natur- og kulturressursene den bygger på og de lokalsamfunnene som involveres. Det er derfor heller ikke behov for en klar avgrensing mellom geoturismebegrepet og andre begrepstyper som bygdeturisme, kulturturisme og økoturisme.

Erfaringer med reisemålsutvikling i Norge de siste 10 årene viser at de aller fleste reisemålene er opptatt av den langsiktige forvaltingen av det ressursgrunnlaget som danner basis for turismen på stedet. De senere årene er det særlig ved utstrakt hyttebygging på etablerte fjell- og kystdestinasjoner og ved større satsninger i randsonene til store verneområder og naturattraksjoner, Nasjonalparker og verdensarvområder at man har hatt diskusjoner rundt gradene av utvikling, tilrettelegging, utbyggingsvolum og langsiktigheten i det som skjer.

Geoturismeprinsippene er en sjekkliste som gir bedre forståelse for problemstillinger knyttet til en langsiktig forvaltning av ressursgrunnlaget og viktige avklaringer om hvordan det kan tilrettelegges for en vekst og utvikling som er bærekraftig. Dette gjelder arealbruk, den visuelle dimensjonen, kulturlandskap, naturinngrep, arkitektur, volum og stedlig særpreg.

I de videre kapitlene i denne Hviteboka vil det blir referert til geoturismeprinsippene der dette er relevant. Kopi av Geoturisme-charteret følger i Vedlegg 1.

4 Eksempel på del av visjonsbeskrivelse fra en norsk fjelldestinasjon; I 2020 er lokalsamfunnet vårt attraktivt og godt å leve i, med sterke sosiale nettverk og et mangfoldig kultur- og organisasjonsliv og gode oppvekstvilkår. De fleste som kommer til hit for å jobbe i reiselivet velger derfor å etablere seg i bygda.

5 Fjellteksten omhandler bl.a. miljøtilpasset turisme i nasjonalparker og verneområder, se St.prp. nr. 65 (2002-2003)

1.4 Reisemålsutvikling og lokalsamfunnet

Alle norske destinasjoner kan sies å ha en grad av egne natur- og kulturgitte forutsetninger for å satse på reiseliv. Vellykket reisemålsutvikling skjer med utgangspunkt i kunnskap om markedets behov, og hvordan disse kan skape lokal næringsvirksomhet. I den sammenheng er det viktig å se de næringsmessige interessene i forhold til at de samme stedene også er lokalsamfunn. God reisemålsutvikling må som sagt balansere alle disse perspektivene.

Foto: Per Eide/Innovasjon Norge

Det er de lokale prosessene og de lokale beslutningene som avgjør hvordan det enkelte reisemål kan og skal utvikle seg. Noen av disse beslutningene må forankeres juridisk i planverk som utarbeides av kommunen der reisemålet ligger.

Det er lagt til grunn for Hviteboka at reisemålene skal sees i et helhetlig perspektiv. Den tar inn både lønnsomhets- og markedsperspektivet, og går derfor ofte ut over de perspektivene som legges til grunn i tradisjonell planlegging etter Planloven. Samspillet mellom disse prosessene er derfor svært viktig og omtalt i kapittel 5.6. Utgangspunktet er det helhetsperspektivet som er illustrert i fig. 1.1.

Figur 1.1 Helhetlig perspektiv på utvikling av reisemål

Under offentlige rammebetingelser ligger også lover og nasjonale politiske føringer som er nevnt i kap. 1.3.3., eksempelvis Fjellteksten.

1.5 Reisemålsutvikling som prosess på stedsnivå

Begrepet **reisemålsutvikling** brukes om en styrt langsiktig og helhetlig utvikling av et steds potensial som reisemål. I et markedsorientert perspektiv betyr dette at man kartlegger og systematiserer forutsetningene og skaffer seg et bilde av hva som gir stedet attraksjonskraft og grunnlag for å skape næringsvirksomhet (behovsforståelse, salgbare produktkonsepter, lønnsom reisemålsutvikling). Hele veien forankret i et realistisk bilde av forutsetningene for å lykkes.

Et reisemål kan endres og gjøres mer attraktive gjennom systematisk utvikling over tid. I et slikt perspektiv er noen forhold å anse som gitte, mens andre kan endres på kort eller lang sikt. Et arbeid med reisemålsutvikling må forholde seg til realiteter, og i den sammenheng er det svært viktig at slike prosesser forholder seg til hva det er realistisk å kunne endre gjennom en slik prosess;

- **Gitte forhold**: naturgrunnlag, klimaforhold til ulike årstider, landskapskvaliteter, visuelt utrykk i byer og tettsteder, kulturhistorie, kulturlandskap og dagens kommunikasjoner og infrastruktur.
- **Forhold som kan endres over tid:** Tilbudet innen overnatting, servering, aktiviteter, attraksjoner og opplevelsestilbud, det generelle servicenivået, samt stedlige rammebetingelser for næringsvirksomhet, kommunale planer, byggeskikk/arkitektur og den politiske styringen av disse. Herunder også tilrettelegging av for eksempel gjestehavner, turstier, parkeringsplasser samt informasjons- og vertskapsfunksjonen på stedet.
- **Forhold som kan endres i et mer kortsiktig perspektiv:** Markedsføringen av reisemålet kan endres, det samme kan prising og pakking. Organiseringen av reisemålsarbeidet kan endres, også produktenes innhold og kvalitet gjennom serviceutvikling, fysiske forbedringstiltak og bedre tilpasning til kundenes behov.

I alt arbeid med reisemålsutvikling er det derfor viktig å stille spørsmål om:

- I hvilken grad er det gitte forhold som setter grenser for reisemålets utvikling (å kunne skape større attraksjonskraft) og i hvilken grad er det forhold som kan endres gjennom en god strategi for utviklingen?
- Hvilke forhold kan endres på kort sikt?
- Hvilke forhold er mest kritisk for den videre utviklingen sett i forhold til markedsmuligheter og utviklingen av salgbare produkter?

Hvordan avgrense et reisemål? Utgangspunktet for Hviteboka er at man definerer reisemålet til det geografiske stedet en turist oppfatter som destinasjonen. Reisemålsutvikling er behovet for å utvikle den helheten som gjør stedet gjesten oppfatter som reisemålet mer attraktivt, og styrke næringsaktivitet og tilbudet der.
En geografisk avgrensing må også fungere for de lokale aktørene, slik at de sammen kan utvikle destinasjonen og skape et bedre totalprodukt. Derfor kan det være et sted i en kommune, for eksempel Rauland, Geiranger eller Geilo, eller en hel kommune som Vega, Narvik eller Kragerø. Unntaksvis kan også et enhetlig reisemål som strekker seg over mer enn en kommune, som Lofoten, danne avgrensningen.

Figur 1.2 Sammenhengene i den stedlige reiselivsproduktet

Et systematisk arbeid med reisemålsutvikling bygger på en forutsetning om at aktørene på destinasjonen ønsker en helhetlig utvikling og at de ser mulighetene. Dette gjelder både næringsaktørene og kommunen.

Det er videre en forutsetning av næringsaktørene selv er med på å definere hva som reelt sett er reisemålet (innholdsmessig og geografisk), og ikke lar dette defineres av kommunegrenser, administrativt definerte regioner eller utenforliggende interesser.

Figur 1.2 tar utgangspunkt i at reisemålets attraksjonskraft ligger i helheten, at alle tjener på gode helhetlige, langsiktige løsninger. Det er samspillet mellom reiseliv, handel, kultur, kommune og andre aktører som avgjør suksessen – og derfor må man eie samme visjon og jobbe mot samme mål.

Setter man dette inn i et markedsperspektiv, må man kunne styre en helhetlig utvikling av et reisemål i tråd med markedets behov. Reisemålet må derfor ha en felles strategi og en form for stedsadministrasjon (koordinator) som ivaretar denne helheten og som eier det rammeverket som utarbeides som styringsverktøy for utviklingen. Dette er illustrert i figur 1.3.

Figur 1.3 Helhetlig bilde av reisemålet i et utviklingsperspektiv

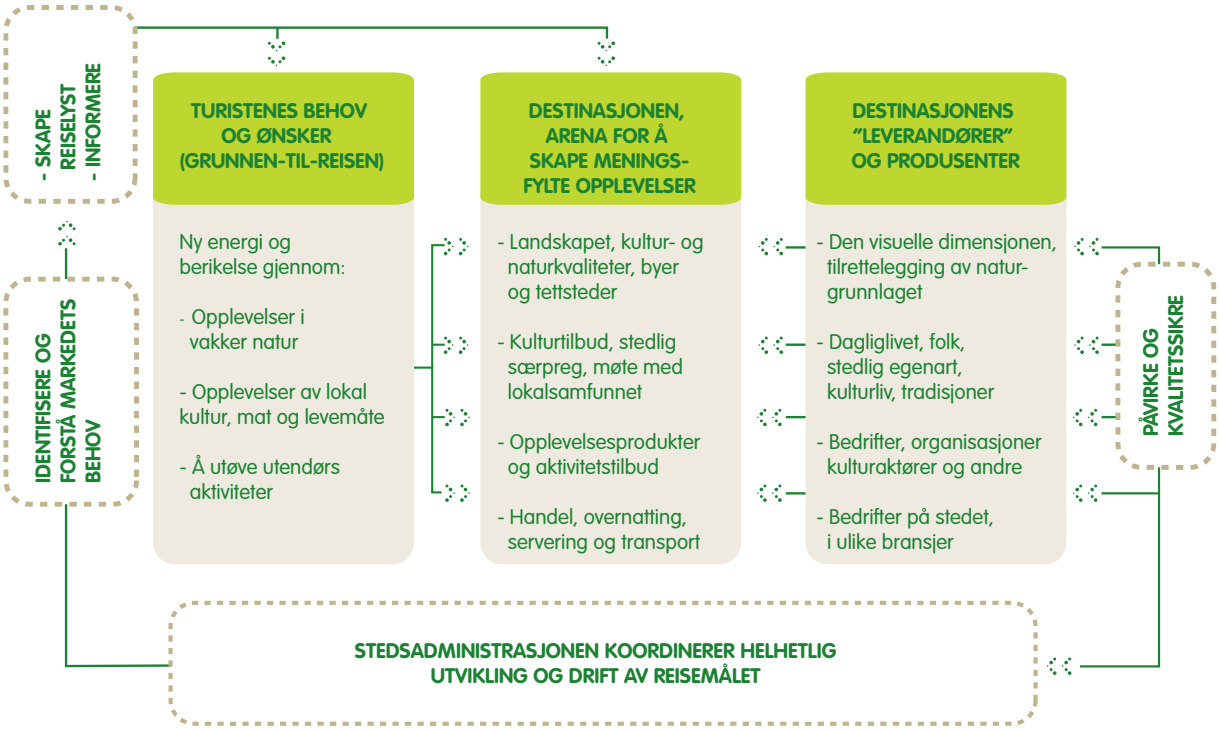

De destinasjonene som har kjørt utviklingsprosesser på destinasjonsnivå har ofte tatt utgangspunkt i geografiske områder som er mindre enn en kommune (Geilo, ikke Hol Kommune, Golsfjellet, ikke Gol kommune, Hovden, ikke Bykle kommune, etc.)

Metodikken er så langt ikke utviklet for regioner. For å kunne lykkes med denne type prosess for større geografiske områder er det nødvendig med et sterkt enhetlig produkt som naturlig omfatter flere kommuner, for eksempel Lofoten. Det er gjennomført en prosess i Lofoten med det som utgangspunkt. Erfaringen er at selv om det lar seg gjøre med en slik region, er det likevel vanskelig å komme så dypt inn i problemstillingene som ønskelig. Som skyldes at man da må i prosess med 6 kommuner og flere ulike øysamfunn, tettsteder og byer samtidig.

1.5.1 Aktørenes vilje til å satse

Som senere kapitler vil vise, er reisemålsarbeidet delt i faser, slik at man i hver fase har anledning til ta beslutninger om videre prosess. En hovedhensikt med dette er nettopp å sikre at prosessen hele tiden bygger på en definert vilje til å fortsette prosessen. Denne vilje må bestå av:

- Lokal vilje til å bruke tid og penger på prosessen. Viljen må finnes både hos de private og offentlige aktører og må til slutt kunne bekreftes i partnerskap, forpliktende avtaler, selskapsdannelser, medeierskap, reguleringsplaner etc. I dette ligger også viljen til å ta lederskap for en slik prosess, en vesentlig suksessfaktor for å lykkes.

- Lokal vilje til å ta konsekvensen av de valg man har gjort, og sikre ressurser til gjennomføringsfasen og bruke den strategien man utvikler som styringsverktøy.
- At man får med de "riktige" personene, særlig de med langsiktig forankring til destinasjonen, både næringsmessig, politisk og kunnskapsmessig. Mange investeringer (som for eksempel hytteområder, hotell, opplevelsesanlegg, etc.) lokaliseres "en gang for alle". Derfor er det viktig med langsiktighet og helhetlige løsninger som både tar vare på naturkvaliteter, kulturgrunnlag/særpreg, miljø og fremtidige behov for stedstedsutvikling og vekstmuliger for turistnæringen.
- Vilje til å hente inn tilstrekkelig markedskunnskap[6] og annen relevant informasjon om trender og utviklingstrekk

I forlengelsen av dette må man ha en god organisering av prosessen og en klar rolle- og ansvarsdeling mellom aktørene. Prosessene må skreddersyes for hver enkelt destinasjon, og ha fokus på de hovedproblemstillinger som gjelder den aktuelle destinasjon og ikke på "generelle" utfordringer. Modellen for dette blir omtalt i de påfølgende kapitler.

6 En nylig publisert dansk forskningsrapport fra den danske regionen Djursland, utført av Peter Kvistgaard ved Tourism Research Unit ved Aalborg Universitet har identifsert et gap mellom hva markedet (turistene) forventer av regionen som reisemål og hva lokalsamfunnet og næringsaktørene mener må utvikles. Kvistgaard stiller i forlengelsen av det spørsmål om hvem skal bestemme utviklingen?

2. MARKEDSFUNDAMENT

Innovasjon Norge utfører den nasjonale markedsføringen av Norge som reisemål, og samordner dette med midler fra næringsaktørene i nasjonale og internasjonale markedstiltak. Strategien for merkevarebyggingen av Norge som reisemål ble revidert i 2007 og den nye iverksettes fra og med 2008.

2.1 Markedesorientert utvikling

Innovasjon Norge skal som nasjonalt virkemiddelapparat bidra til økt verdiskapning i reiselivsnæringene. Den overordnede strategien for arbeidet med dette er å rette virkemidlene i to retninger:

- øke kjennskapen til, kunnskapen om og attraktiviteten til Norge som reisemål i de prioriterte markedene.
- bidra til at destinasjoner og næringsaktører tilbyr produkter og opplevelser i tråd med turistenes behov og ferieønsker, og i samsvar med merkevaren Norge.

Til grunn for denne prioriteringen ligger at kunnskap om markedets behov er grunnlaget for vellykket destinasjons- og produktutvikling. Bare gjennom å tilby det turistene ønsker, produsert på en bærekraftig måte, kan Norge utvikle et levedyktig reiseliv.

Den nye merkevarestrategien er et viktig innsatsområde i arbeidet med å styrke verdiskapningen i norsk reiseliv. **Merkevaren Norge** er slik sett et "felleseie" for hele reiselivsnæringen og gir en felles plattform for å styrke næringens verdiskapning. Reisemål som markedsfører seg i tråd med strategien og utvikler produkter basert på behovene til strategiens målgrupper, får viktig drahjelp fra denne merkevarebyggingen.

2.2 Merkevaren Norge

Det er først i det siste tiåret man har definert tydelig hvordan man ønsker at Norge skal presenteres i våre viktigste markeder, og definert hvilke feriebehov Norges som ferieland skal imøtekomme hos turistene. Gjennom markedsanalyser har man nå innsikt i hvordan markedet oppfatter Norge, og det er gjort en vurdering av hva Norge med troverdighet kan levere av ferieopplevelser. Dette er kjernen i merkevaren Norge, og det er dette som nå skal kommuniseres konsistent og ensartet i alle markeder. Målet er å bygge opp assosiasjoner, inntrykk, erfaringer og forventinger til opplevelsen hos forbrukerne - slik reiselivsaktørene ønsker de skal være.

En god merkevare kjennetegnes ved at produktets identitet stemmer overens med forbrukernes oppfatning av produktet. I Norges tilfelle vil det si at merkevaren Norge har lykkes når det Norge er, stemmer overens med oppfatningen av Norge som reisemål i markedene.

Merkevaren Norge gir derfor retning for hvordan ferieopplevelsene i Norge skal framstå og leveres for at turistene skal oppleve Norge som ferieland slik vi ønsker.

Merkevarestrategien er tuftet på at Norge leverer NATURBASERTE FERIEOPPLEVELSER. (Se vedlegg 2 for bakgrunnsinformasjon.) Det er innenfor slike opplevelser markedet har plassert Norge som reisemål. Verdiene Norge skal spille på i årene som kommer er:

Frisk (først og fremst); Det friske, friskhet, sunn, fersk, ny, nyoppdaget, uspolert, ren, forfriskende, kjølig, vital, levende, "ikke-kunstig", autentisk, spenstig og understøttet av;

- **Ekte** Det naturlige, ekte, autentiske, genuine, ærlige og ujålete
- **Vennlig** Imøtekommende, gjestfri, empatisk, hjelpsom, sympatisk
- **Nyskapende** Kreativ, spennende, overraskende, moderne, fremtidsrettet

For de prioriterte målgruppene skal norske reisemål først og fremst dekke behovene for;

- Opplevelser i vakker og ren natur
- å oppleve lokal kultur og levemåte
- aktive naturopplevelser

En ferie i Norge skal også fylle gjestens behov for harmoni, ny energi og berikelse – dette er det de skal ha med seg hjem igjen.

A front row seat to the world's best lightshow.

NORWAY. POWERED BY NATURE | www.visitnorway.com

Foto: Bjørn Jørgensen/Innovasjon Norge

Visjon for merkevarestrategien er at Norge skal oppleves som dét nordiske landet som byr på de sterkeste og mest attraktive opplevelsene i vakker og ren natur.

I vedlegg 2 ligger en mer utførlig presentasjon av grunnlaget for merkevarestrategien og den kommunikasjonsstrategien (Norway - Powered by nature) som hører til, herunder også en presentasjon av de fire prioriterte opplevelsesområdene som skal være spydspisser i kommunikasjonen.

2.3 Produktkonsepter som møter markedets behov

Produktkonsepter brukes ofte som betegnelse på de måtene å oppleve Norge på som gir volum for Norge som ferieland. Dette er også beskrivelsen av hvordan de som ønsker å oppleve Norge kan gjøre. Det blir destinasjonens "leveranse til målgruppene i markedet. Begrepet bærende produktkonsepter er volumkonseptene, de som bærer selve det økonomiske fundamentet for utviklingen av et reisemål. For vintersports-stedene på fjellet er skiturisme, særlig alpin, det bærende produktkonseptet, på Hitra er sjøfisketurisme bærende. For Lofoten er det rundreiser med egen bil og organiserte rundreiser med buss som i dag bærer. Andre steder er cruisetrafikken bærebjelken og i Larvik er det norske campinggjester på baseferie som utgjører fundamentet for turismen på stedet.

Et typisk eksempel er en rundreise med egen bil, bolbil eller motorsykkel langs spektakulære vegstrekninger. Dette er et av de viktigste bærende produktkonseptene for Norge. For å imøtekomme disse turistenes behov for å finne de attraktive veistrekningene, med spennende og informative utsiktspunkter, god mat og nærkontakt med naturen, etablerer Norge nå 18 nasjonale Turistveger. Tilsvarende opplevelsesveier finnes også i de andre naturskjønne landene vi konkurrerer med: Alaska Marine Highway, Icefield Parkway og andre strekninger gjennom de kjente nasjonalparkene i Canada og *The Grossglockner High Alpine Road* i Østerrike. De tilbyr med andre ord naturbaserte opplevelser på samme type produktkonsept som Norge, og blir dermed i markedets øyne våre konkurrenter. Denne konkurransen må vi møte med å gjøre våre produktkonsepter enda bedre, både i et nasjonalt og lokalt perspektiv (stedene langs turistvegene).

I kapittel 5 vil Innovasjon Norges nye OPTIMA-undersøkelser bli brukt som eksempler på relevante produktkonsepter for reisemålsutvikling på stedsnivå. Her testes 18 ulike produktkonsepter eller måter å oppleve Norge på. OPTIMA-rapportene følger Hviteboken som egne vedlegg pr. land der de er gjennomført.

Det er svært viktig at man i utviklingen av et reisemål ser sammenhengen mellom det stedlige ressursgrunnlaget, behov hos målgruppene i markedet og hvilke produktkonspeter man kan etablere på reisemålet for å omsette behov til kjøpsutløsende produkter (grunnen-til-reisen).

Figur 2.3 Utvikling av produktkonsepter, eksempel med mat- og kulturferie på fjellet

Et eksempel på hvordan figur 2.3 kan brukes i praksis er gjennomført i ARENA-prosjektet Innovativ Fjellturisme (www.fjellturisme.no). Det startet med en markedsundersøkelse utført av Aniara Markedsanalyser, der flere ulike produktkonsepter for naturopplevelser i Fjell-Norge ble testet i utvalgte målgrupper i fire land. Blant disse var også **"avslappende fjellferie", "familieferie på fjellet" og "aktiv fjellferie"**.

Den en produktbeskrivelsen, **mat- og kulturferie på fjellet,** som ble testet på potensielle turister, er gjengitt på neste side sammen med noen av de viktigste funnene i analysen. Hvem denne type ferie appellerer til **(utdrag fra målgruppebeskrivelsen)** og hvilke aktiviteter ønsker de å delta i, vises også i denne figuren. Slike analyser gir et verktøy for å vurdere de ressursene destinasjonen har og om de er "riktige" for å kunne skape et kjøpsutløsende produktkonsept. Det vil si møter behovene på en slik måte at det blir **"grunnen-til-å- reise"**. Et produktkonsept må ikke være en ferdig priset pakke – det kan også være at man velger destinasjonen på grunn av det indre bildet som skapes av hvordan en ferie der vil bli.

Figur 2.4 Eksempel på produktkonsept og funn i markedstest for fjellferier

Produktkonsept mat- og kulturferie på fjellet

Foto: Ole Johs Brye, Terje Rakke/Nordic Life, Johan Berge/Innovation Norway, Nancy Bundt/Innovasjon Norge, Kurt Hamann/ Innovasjon Norge, Vidar Askeland/Innovasjon Norge, Gaby Bohle/Innovasjon Norge

- Kvinner liker konseptet klart bedre enn menn, med hhv. 45 og 39 %.
- Noe høyere interesse blant aldersgruppen 50+.
- Noe høyere interesse blant familier m/barn under 15 år.
- Ingen forskjell i interessen ift. om de har vært på ferie i Norge tidligere, eller ikke
- Økende interesse med synkende inntekt.
- Noe høyere interesse blant de som ønsker lang ferie, men også relativt høy interesse blant de som ønsker kortere ferie.
- Andel som liker konseptet pr. marked: TY 48 %, NL 45 %, UK 43 %, DK 33 %

Målgruppen for dette konseptet finner disse aktivitetene attraktive, det og gir føringer for produktutviklingen for et reisemål som vil levere på dette konseptet:

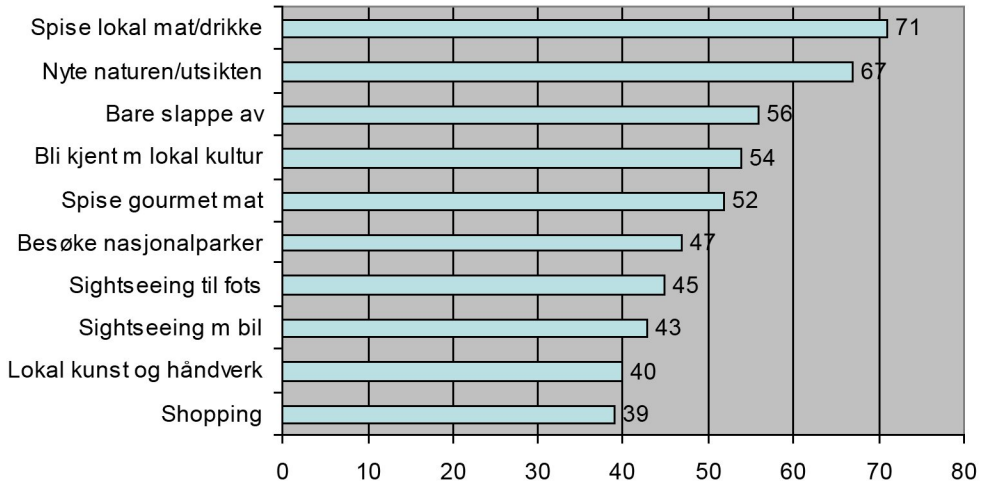

3. STRUKTUR OG GJENNOMFØRING

Erfaringer fra reisemålsutvikling de siste årene tilsier at det er viktig å legge en god struktur og **en godt forankret organisering** til grunn. Det er derfor fortsatt en tilpasset versjon av Prosjektlederprosessen (PLP) benyttet for Hvitebokas opplegg for organisering og faseinndeling. De sentrale elementene i Prosjektlederprosessen (PLP) er:

- Faseinndelt prosess som består av en forstudie, en planprosess og en gjennomføringsfase.
- Oppfølging og kvalitetssikring gjennom god måldefinering, tydelige beslutningspunkter og milepæler i forhold til framdrift.
- Identifisering av kritiske suksessfaktorer for å lykkes med arbeidet.
- Tydelig ansvars- og rolledeling for de involverte aktørene.

3.1 Oppdeling i tre faser

Arbeidet med reisemålsutvikling er et kontinuerlig arbeid og i utgangspunktet de lokale aktørenes eget ansvar. Det handler om løpende næringsutvikling og om å alltid ha de produktene det er etterspørsel etter i markedet. Prosessen bygger på tre definerte faser.

Figur 3.1 Arbeidsmodell for reisemålsutvikling i tre faser

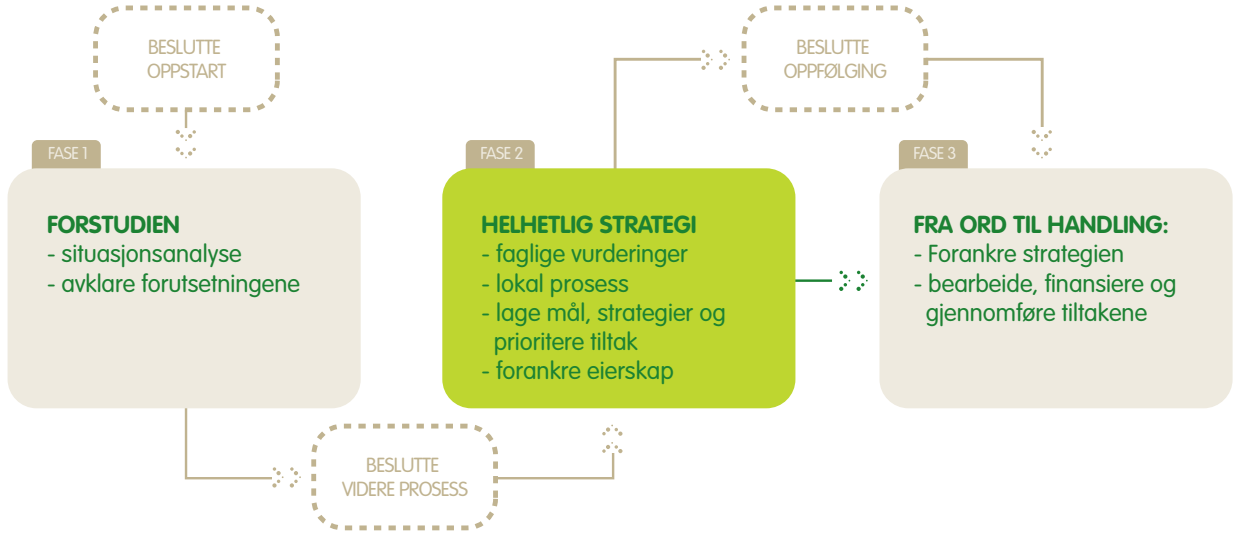

Fase 1 - Gjennomføre et forstudie

- Utarbeide **en situasjonsanalyse** for reisemålet som beskriver dagens situasjon (herunder å identifisere de bærende produktkonseptene for reisemålet) og **peker på muligheter og utviklingspotensial.**
- Kartlegge **spesielle (lokale) forhold**[7] **som kan ha særlig betydning** for utviklingen i årene som kommer.
- **Avklare aktørenes reelle vilje** til å jobbe videre med fase 2, en helhetlig utviklingsstrategi og legge ressurser og innsats inn i fase 3 – fra ord til handling.

Fase 2 - Utarbeide en langsiktig utviklingsstrategi (Masterplan[8])

- Nærmere analyser av destinasjonens muligheter og potensial for videre utvikling.
- **Bestemme retning**[9] for destinasjonens videre utvikling (herunder å avklare og beskrive bærende produktkonsepter for destinasjonen).
- **Definere mål og strategier** samt prioriterte tiltak for utviklingen av destinasjonen.
- Forankre valgte strategier og tiltak gjennom avtaler, partnerskap, selskapsetableringer, innspill og endringsforslag i forhold til offentlige planer etc.

Fase 3 - Fra ord til handling

- **Foreta avklaringer med kommunen** i forhold til kommunal planlegging, arealdisponeringer, saksbehandling i reiselivssaker og andre relevante forhold
- **Gjennomføre prioriterte (felles)tiltak** i tråd med strategien utarbeidet i fase 2
- Etablere en organisering som reelt evner å ta prosessen fra ord til handling
- Etablere forpliktes mellom aktørene i forhold til gjennomføring og til finansieringsordninger rundt organisering, fellestiltak og fellesgoder

Hver fase sees på som selvstendige "prosjekter", og organiseringen og finansieringen av de enkelte fasene baserer seg på det. Helt overordnet vil man får tre grunnleggende beslutningspunkter i prosessen, og disse er beskrevet i kap. 3.1.1.

3.1.1 Viktige beslutningspunkt i gjennomføringen

Beslutning om oppstart. Denne beslutningen betinger at det foreligger et lokalt initiativ der både sentrale næringsaktører og kommunen er enige om å sette i gang en reisemålsprosess. I dette ligger det også at disse partene er villige til å finansiere et forstudie og sette ressurser inn i gjennomføringen (for eksempel bruke tid på å sitte i en styringsgruppe og ta et lederskap for prosessen).
Beslutning om å gå videre etter gjennomført forstudie. Når forstudiet er ferdig må eierne av forstudiet[10] bestemme hvordan det skal arbeides videre. **Vil man gå videre og utvikle en helhetlig strategi** (Masterplan)? Ønsker man å stoppe prosessen fordi det ikke er grunnlag eller vilje til å gå videre? Er konklusjonen at man bare tar tak i noen av problemstillingene som har utkrystallisert seg i forstudiet og jobber videre med dem (uten å gå inn i de videre fasene)?

7 For eksempel en stor veiomlegging, etablering vindmøllepark eller et nytt verneområde, en nasjonal Turistveg gjennom området, Verdensarvstatus, særlige kultur- og naturressurser, miljøpolilitiske føringer, planer om store nye hytteområder eller planlagte investeringer i større reiselivsanlegg.

8 Masterplan betyr en helhetlig overordnet plan for et prosjekt eller en planlagt utvikling og brukes i en del reisemålsprosesser for å skille dette arbeidet fra mer formell planlegging etter Planloven. Det er opp til den enkelte destinasjonen å avgjøre om de ønsker å bruke begrepet.

9 Med retning menes hvilke potensialer for utviklingen som skal legges til grunn for prioriteringene. Forsterke dagens situasjon med større volumer på samme produkter som nå, eller gå mot nye målgrupper på nye produktkonsepter?

10 I Hviteboka vil de som har finansiert prosessene bli omtalt som eierne. Dette eierskapet må være forankret i næringsaktørene, kommunen og andre relevante aktører på det enkelte reisemålet.

Beslutning om oppfølging av strategien (Masterplan) som er utarbeidet. Fase 3, fra ord til handling må baseres på hva eierne av Masterplanen mener er viktigst å komme i gang med, og få realisert tiltakene man er blitt enig om i fase 2.

De viktigste erfaringene kan summeres opp i følgende "huskeregler":

- All erfaring med reisemålsutvikling, både her hjemme og i land vi kan sammenligne oss med, tilsier at man må etablere **et forpliktende samarbeid** rundt utviklingen av reisemålet. I senere kapitler vil også eksempler på partnerskapsmodeller for dette bli omtalt.
- Det er en klar erfaring at **kommunene må spille en sentral rolle** i reisemålsutviklingen på steder som setter i gang en mer omfattende lokal reiselivsaktivitet. Der er samspill med kommunal planlegging og kommunalt utviklingsarbeid er helt nødvendig.
- Det er grunn til å understreke betydningen av en **klar rolle og ansvarsdeling lokalt** i slike prosesser. De krever tid, engasjement og vilje til å gjennomføre prosessen. Lederskap til prosessen er svært viktig for gode beslutninger og gjennomføring i fase 3.
- Internasjonale erfaringer påpeker betydningen av å forsterke kunnskapen om turistene (markedets) behov og endringer i disse som premissgivende for vellykket reisemålsutvikling. Vi lever i en tid der opplevelser fokuseres i nye sammenhenger og miljøutfordringene gir nye perspektiver på fremtiden.

Etter at destinasjonen gjennom arbeidet med disse fasene har etablert en struktur og en systematikk for arbeidet, forutsettes det at reisemålene selv løpende viderefører prosessen og sørger for å rullere strategien og holde fokuset på de langsiktige målene. for.

3.2 Organisering etter Prosjektlederprosessen (PLP)

I vedlegg 3 er det gitt en utførlig beskrivelse av hvordan man organiserer prosjektarbeid i henhold til PLP. Under vises tilpasninger for arbeidet med reisemålsutvikling;

Prosjektansvarlig (PA):

Prosjektansvarlig har det overordnede ansvaret for at målene for arbeidet nås. Han/hun er prosjektets "styreleder". Prosjektansvarlig skal være en aktiv støttespiller for prosjektleder, har ansvar for at avtalte ressurser blir gjort tilgjengelige og står for kommunikasjon med omverdenen, se også kapittel 6. **Dette bør være en samlende person med sterk forankring i reiselivet på destinasjonen.** Særlig i fase 2 og fase 3 er dette svært viktig. I forhold til å ta lederskap til prosessen er PA-rollen svært viktig.

Prosjektleder (PL):

De fleste prosjektene benytter en innleid rådgiver[11] eller en frikjøpt lokal person som prosjektleder. Dette avhenger litt av hvilken fase man er i. PL er prosjektets "daglige leder" og rapporterer til PA. PL forbereder beslutningsunderlagene for styringsgruppen, og må ha fokus på **faglige og prosjektrelaterte problemstillinger**. Han eller hun må evne å få fram de faglig relevante problemstillingene, holde trykk på framdriften og må være fortrolig med prosessorientert utviklingsarbeid.

Styringsgruppe (SG):

Det er SG som sammen med PA fatter vedtakene i prosessen, basert på at PL presenterer faglige underlag for problemstillingene. Dette betyr at SG-møtene også blir de reelle beslutningspunkter

11 Kontakt Innovasjon Norge for liste over miljøer som har gjennomført reisemålsutviklingsprosesser

for arbeidet. SG er det viktigste fora for å forankre de veivalg og forslag som utarbeides i de ulike fasene.

Dette synliggjøres gjennom at **styringsgruppens deltakere også signerer selve plandokumentet** ved fase 2 sin slutt. Dette gjøres i praksis gjennom at de signerer forordet. En eventuell dissens[12] fra SG-medlemmer må også framkomme her.

Styringsgruppemedlemmer har også en viktig rolle når det gjelder å kommunisere valgte løsninger og styringsgruppens vedtak utad til de ulike aktørmiljøene på destinasjonen.

Styringsgruppen settes sammen for hver fase. Det viktige er å ha med aktører som er relevante i forhold til oppgaven som skal løses;

- Har sentrale posisjoner på reisemålet,
- Som representerer viktige aktører eller aktørgrupperinger, også utenfor kjernenæringen (innen kultur, handel, aktiviteter, tradisjon mat, med mer),
- Som har tillit lokalt
- Som selv har et langsiktig perspektiv på utviklingen av reisemålet
- Som vil bruke tid og krefter på en slik prosess

Det er særlig viktig at sentrale næringsaktører er representert. Det er også viktig at man har et våkent øye for yngre og kreative miljøer og personer på destinasjonen, eksempelvis knyttet til opplevelser og aktiviteter, kultur, natur, events og utdanning.

Referansegrupper og andre lytteposter

For å sikre prosjektets forankring er det hensiktsmessig å etablere lytteposter mot aktører utenfor styringsgruppen. I modellen er det derfor lagt opp til åpne møter (referansegruppemøter) særlig i fase 2, der alle relevante aktører inviteres til å delta. Hensikten er at møtene skal fungere som lytteposter for styringsgruppen og prosjektledelsen. Noen steder er dette med hell gjort i form av seminarer der man også har hatt faglige tema[13] og eksterne foredragsholdere i kombinasjon med presentasjoner av selve reisemålsarbeidet.

I tillegg er det viktig å ha dialog med alle sentrale aktørgrupper eller aktører, gjerne særmøter tidlig i prosessen for å få informasjon om synspunkter og tanker. Senere i arbeidet brukes lyttepostene når man presenterer forslag og vil diskutere problem-stillinger med særlig betydning for en aktuell gruppering eller aktør. Det kan være en Handelsstandsforening, et grunneierlag, en hytteeierforening, et lokallag av DNT eller en lokal klatreklubb.

3.3 Reisemålsutvikling og vilje til samhandling

Turistene forholder seg til reisemålet som produkt – en arena for ferieopplevelser. Denne arenaen ligger i et lokalsamfunn der funksjonen som reisemål angår deler av dette lokalsamfunnet. Denne delen kan vi kalle destinasjonssamfunnet, dvs. den delen av lokalsamfunnet som direkte berøres av turismen på stedet både næringsmessig og samfunnsmessig. Organiseringen og forståelsen av aktørenes interesser og ståsted må ta utgangspunkt i dette.

12 På Hovden valgte to SG-medlemmer å ta dissens på grunn av det anbefalte utbyggingsforslaget for skisenteret, og begrunnet dette i egne vedlegg som følger planen.

13 I Lofoten brukte man bevisst innovasjon som tema for dette, i tråd med Innovasjon Norges strategi om å stimulere innovasjon i reiselivet. Se også kapittel 5.7. som omhandler dette samspillet.

Figur 3.2 Reisemålsutvikling omhandler det man kan kalle destinasjonssamfunnet

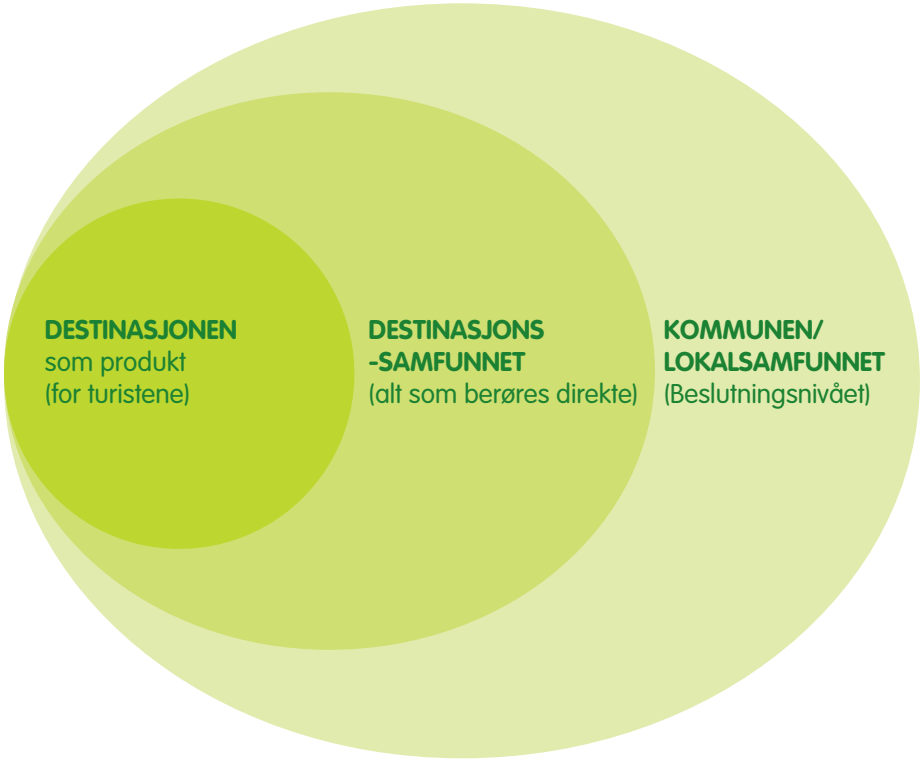

Det er viktig at initiativtakerne på et tidlig stadium skaffer seg oversikt over de ulike aktørenes interesser og ståsteder. Noen aktører definerer seg raskt som en del av dette destinasjonssamfunnet, mens andre ser på satsning på turisme med "helt andre øyne" slik parolene i figur 3.2. gir eksempler på.

All erfaring tilsier at en rekke slike paroler[14] kommer opp i løpet av et slik arbeid. Dette forsterkes av at prosessen er åpen, og ingen har noe organisasjonsmessig instruksjonsmyndighet i forhold til hverandre. Det betyr også at begrepene makt, innflytelse, alliansebygging og parolebærer ikke kan oversees dersom man skal nå mål om en omforent utvikling der alle trekker i samme retning.

14 Diskusjoner som kommer opp i dette bildet kan ofte også knyttes til synet på hvordan turismen på stedet bør utvikles og lokalsamfunnets egen styring med utviklingen. Jfr. også Geoturismeprinsipp 1 og 6, vedlegg 2.

Figur 3.3 Paroler med ulike synspunkt er en del av arbeidet med reisemålsutvikling

I arbeidet med å forutse hvilke posisjoner de ulike aktørene vil innta i prosessen, kan det være hensiktsmessig å foreta en enkel **interessentanalyse**. Det vil si at PA og PL evt. sammen med SG systematiserer et bilde av aktørsituasjonen på reisemålet. Hensikten er å være forberedt på de diskusjoner og eventuelle konflikter som vil kunne komme i prosessen. I vedlegg 6 er det gitt et eksempel på hvordan man kan gjøre en interessentanalyse. I sammenheng med dette er det ofte hensiktsmessig å danne seg et bilde av hvordan aktørene samarbeider og hvilke aktørnettverk[15] som fins på destinasjonen. En hypotese er at det er enklere å få til gode prosesser der nettverk og samarbeid mellom aktørene allerede er etablert, også uformelle.

Som oftest er det enighet på destinasjonen om at man må gjøre "noe" for å få til en bedre utvikling. Det betyr at aktørene ser at man trenger en reisemålsprosess, at man "kjøper" den innledende argumentasjonen og er relativt enig om mange ting. Det kan man kalle **et harmonifelt**. Det danner selve fundamentet i arbeidet med reisemålsutvikling.

Etter hvert må man i prosessen prioritere tiltak, velge ut noen steder eller markeder, kanskje endre spilleregler rundt fellesgodefinansieringen, ta i bruk nye arealer eller sette en "markagrense" for nye utbyggingsområder. Da oppstår det ofte situasjoner der interessemotsetningene mellom aktørene lokalt blir tydelige og kommer til uttrykk i ulike fora, både i styringsgrupper eller i ulike debatter rundt prosessen. Ofte kan dette også involvere forholdet til overordede regionale eller statlige myndigheter. Det oppstår det man kan kalle **et konfliktfelt**. Dette er illustrert i figur 3.3.

15 Dette kan både gjelde markedsføringssamarbeid, pakking, aktører med produkter som utfyller hverandre og mer formelle samarbeidsrelasjoner gjennom destinasjonsselskap og organisasjoner (løypekjøring, etc.)

Figur 3.4 Aktørbildet i reisemålsutvikling

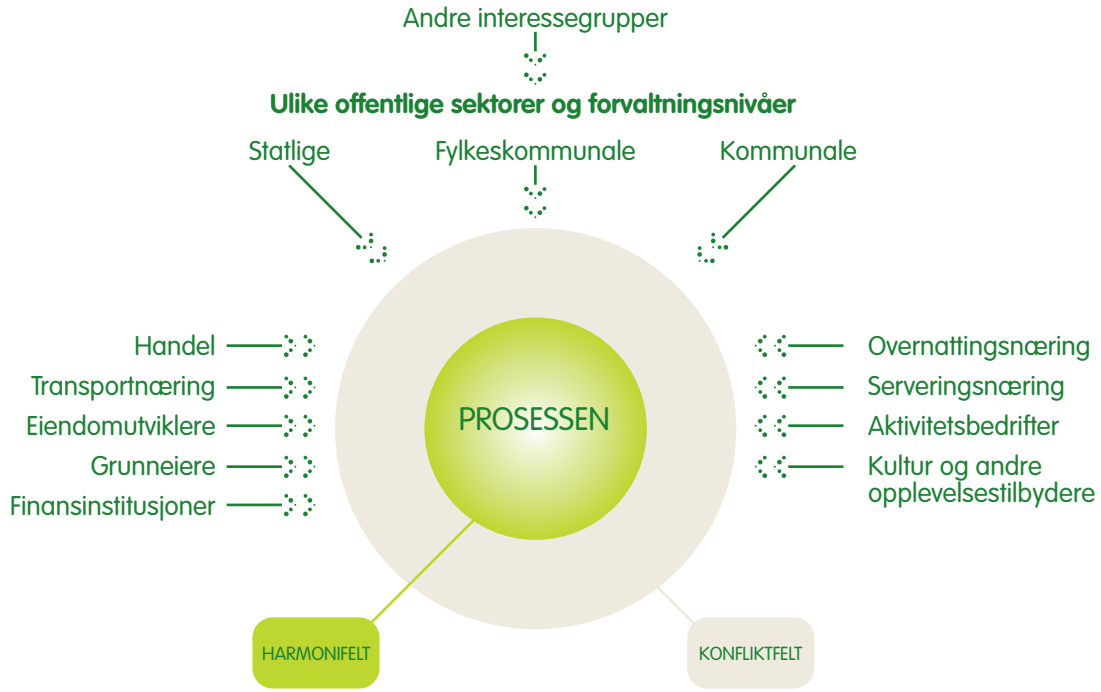

Det er viktig at alle sentrale aktører er seg bevisst disse utfordringene, og ser betydningen av å drive prosessen framover med **et sterkt harmonifelt som kjerne**. Før eller senere kommer man inn i konfliktfeltet, dvs. situasjoner der det oppstår motsetninger eller betydelig uenighet. Det kan gå på arealbruksprioriteringer, markedsmessige valg, hvilke aktørmiljøer som føler de blir hørt på eller ikke. Det kan være prioriteringer av utbyggingstiltak på destinasjonen eller forslag som fører til omfordeling av verdier[16]. PA og styringsgruppen må være oppmerksom på og håndtere dette i prosessen.

Det viser seg at på noen destinasjoner stopper prosessen opp etter forstudien. Aktørene klarer ikke å etablere et tilstrekkelig sterkt harmonifelt, og sentrale aktører ser seg da ikke tjent med en videreføring til fase 2. Det er nettopp noe av hensikten med den fasedelingen som Hviteboka legger opp til. **Dersom det ikke fins vilje til å gå videre, er det bedre å avslutte etter fase 1 enn å videreføre en prosess som svært få har tro på at vil lykkes**. Man mister fordelen av å ha en helhetlig strategi for reisemålet, men bruker heller ikke ressurser på å lage en strategi som er forhåndsdømt til å havne i en skuff.

3.4 Inspirasjon og erfaringer

3.4.1 Plan- og prosessfaglig inspirasjon

Allerede i 1973 presenterte den anerkjente planteoretikeren Andreas Faludi i boka "A Reader in Planning Theory" en ny skoleretning innen planlegging kalt **The Science of "Muddling Through"**. En skoleretning som nå brukes i mange land og tar utgangspunkt i at planleggerne stiller seg **"ute i virkeligheten"** og diskuterer, forhandler, konsulterer og spiller opp ulike veivalg og løsninger i møte med aktører og parolebærere som forventes å forsvare egne interesser. "Muddling Through"

16 For eksempel nye hytteområder der noen får de verdifulle tomtene på sin eiendom, mens andre bare får friområdene.

henspiller på at **veien til dels må bli til mens man går**, men uttrykket betyr også på at man skal komme ut i den andre enden med suksess.

Erfaringene med forrige generasjon reiselivsplaner på norske reisemål er at de var velformulerte og faglig fornuftige, men at de i liten grad ble gjennomført. Prosessene som ble knyttet til utarbeidelsen ble ofte for vage og viljen til gjennomføring for uforpliktende. Modellen som er nedfelt i denne Hviteboka er også utarbeidet med denne erfaringen i minne. Målet er å beskrive prosesser som baserer seg på at arbeidet med reisemålsutvikling nettopp skal foregå "der ute i virkeligheten". Det handler om å skape dialog og et resultat som eies av de lokale aktørene, og at prosessene blir tilpasset det enkelte reisemåls behov og vilje til å gjennomføre. Da er The Science of Muddling Through nyttig lærdom.

Det er det nyttig i slike prosesser å foreta studieturer for å lære av andre. Det betyr at norske destinasjoner har vært både i våre naboland, Mellom-Europa, Island og helt til Canada for å lære. Og det er mye å lære, både om destinasjonsutvikling, helhetlig planlegging, bruken av markedsanalyser som fundament for beslutninger, nasjonalparkturisme og sesongutvikling. I forhold til denne Hviteboka er det verd å merke seg suksesshistorien til Whistler i Canada. De har vunnet en pris for måten de har planlagt utviklingen av sitt destinasjonssamfunn – Whistler 2020.

Figur 3.4 Whistler har vunnet en internasjonal pris for sin planlegging av Whistler 2020

Verdigrunnlaget for Whistler 2020 omhandler et helhetsperspektiv på det som i kapittel 3.2. ble omtalt som **destinasjonssamfunnet**, og forener en ambisjon om å være et suksessrikt reisemål med en bærekraftig samfunnsutvikling (success and sustainability). Dette verdigrunnlaget beskriver de slik;

- En bærekraftig samfunnsutvikling (miljømessig og økonomisk)
- Et sunt og sterkt lokalsamfunn som gir innbyggerne sine et rikt liv
- Et godt planlagt lokalsamfunn (styrt og kontrollert utvikling)
- Vårt verdifulle naturgrunnlag (ta vare på natur- og kulturressurser)
- En sterk reiselivsøkonomi (langsiktighet, sunn økonomisk utvikling)

- Et trygt lokalsamfunn (for både innbyggere og gjester)
- Vi verdsetter likeverdig våre egne innbyggere, våre gjester og våre samarbeidspartnere

Gjennomføringen av Whistler 2020 er bygd opp med tiltak rundt fem prioriterte strategier:

- Styrke destinasjonsopplevelsen for gjestene
- Sikre økonomisk utvikling
- Beskytte miljøet
- Berike livet i lokalsamfunnet for innbyggerne
- Partnerskap for suksess

Noe av den viktigste lærdommen ifra Whistler er det **partnerskapsregimet** de har bygd opp rundt gjennomføringen av Whister 2020. Partnerskapsmodellen for Whistler er utviklet av Whistler Kommune (politisk og administrativt) Tourism Whistler (destinasjonsselskapet) Whistler Blackomb (Intrawest – destinasjonsoperatøren) og Whistler Chamber of Commerce (den lokale næringslivsforeningen – for alle næringer).

Kommunen er en helt sentral aktør i etableringen og gjennomføringen av Whistlers strategi om Partnerskap for suksess. Det baserer seg på en modell der man har en overordnet enighet om å forplikte seg som aktør, og jobbe for realiseringen av Whistler 2020. Partene tiltrer selve partnerskapsregimet gjennom å akseptere et sett partnerskapsprinsipper. Deretter inngås det konkrete og bindene avtaler mellom kommunen, næringsaktørene, kultursektoren, regionale myndigheter og andre relevante aktører for sentrale strategier og tiltak i gjennomføringen av Whistler 2020.

Lærdommen, både fra Canada og andre land, er at ingen av Norges konkurrenter overlater utviklingen av sine destinasjoner til løst funderte strategier eller vage uforpliktende visjoner om utviklingsmuligheter. De jobber ut fra langsiktige helhetlige strategier (Masterplaner). Og de har modeller for forpliktende samarbeid og fellesgodefinansiering som viktige verktøy for å få gjennomført prosessene helt til endes – fra ord til handling.

4. UTARBEIDE FORSTUDIET

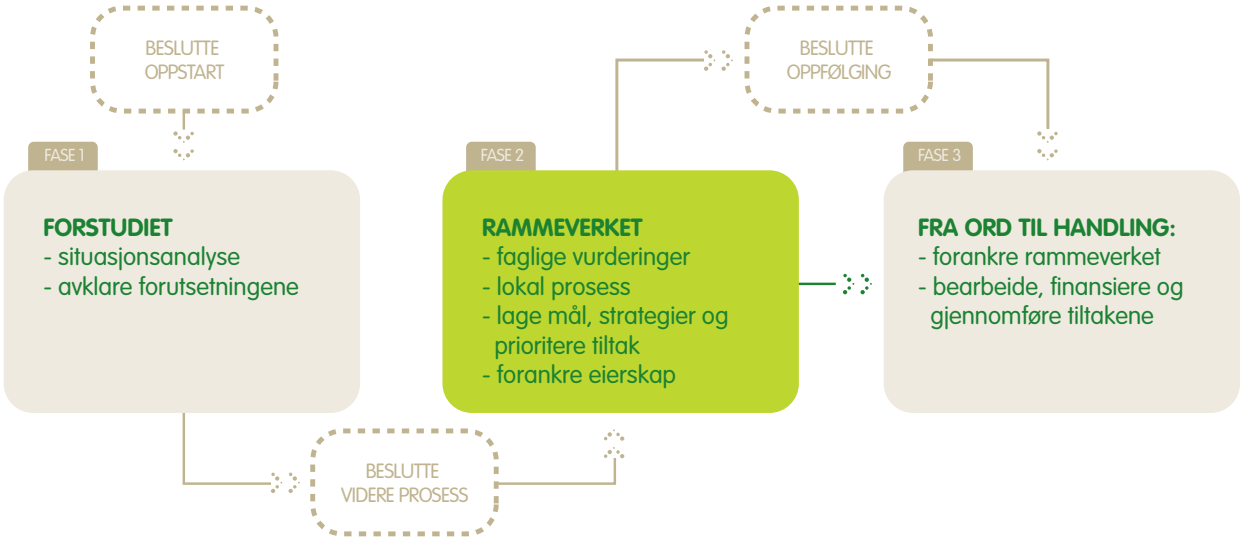

Dette kapitlet skal:

- Gi en beskrivelse av forstudiet som første fase i prosessen
- Gi en "sjekkliste" på hvilke problemstillinger forstudiet bør ta opp
- Henvise til noen verktøy og modeller som kan benyttes
- Påpeke forhold som kan være kritiske for vellykket resultat

4.1 Formål

Formålet med forstudiet er gi et bilde av dagens situasjon og foreta avklaringer. Innovasjon Norge er opptatt av å bidra til gode prosesser som kan heve reisemålets attraksjonskraft og bidra til innovasjon og økt lønnsomhet på sikt. Dette innebærer at det også stilles store krav til at det er destinasjonene selv som ønsker og vil gjennomføre prosessene. Konklusjonene i forstudiet blir derfor et viktig beslutningspunkt for det videre arbeid. Forstudiet skal:

- Avklare nåsituasjonen gjennom beskrive eksisterende og bærende produktkonsepter for destinasjonen, tallfeste hovedtrekk og tegne et bilde av dages situasjon for reiselivsvirksomheten på destinasjonen.

- Kartlegge ressurser og forutsetninger for en videre utvikling av reisemålet, gjerne beskrevet som nye framtidige produktkonsepter og gode beskrivelser av mulighetene for en videre satsning på turisme på stedet, herunder natur- og kulturressurser av ulike slag.
- Få fram en oversikt over aktuelle saker og spesielle problemstillinger, herunder viktige kommunale planer, store veiomlegginger, etablering av verneområder/nasjonalparker, utbyggingsplaner, en nasjonal turistveg gjennom området eller andre forhold av betydning for den videre utviklingen.
- Avklare de involverte aktørenes ønske om videre prosess (dvs. i forhold til fase 2 og fase 3)

Forstudiet er en prosess som skal gi aktørene en felles forståelse av hva slags turisme man har i dag, samt hvilke ressurser og muligheter man har i forhold til en videre utvikling. Faglige analyse verktøy og diskusjoner med ulike aktører og interessegrupper er sentrale forutsetninger for å få til en enighet om dette.

Forstudiet skal gi en avklaring på om aktørene ønsker å gå videre eller ikke. I denne avklaringen ligger også eventuelle geografiske avgrensninger av destinasjonen og noen grunnleggende prioriteringer for det videre arbeid. Videre om det er spesielle lokale problemstillinger som diskuteres i prosessen. Lofoten hadde eksempelvis en debatt om en søknad om Verdensarvstatus og etableringen av en Nasjonal Turistvegstrekning gående parallelt med Masterplanarbeidet.

4.2 Organisering og prosess

Forstudiet organiseres med en prosjektansvarlig(PA), en prosjektleder(PL) og en styringsgruppe(SG). Hvor mange SG-møter som bør avholdes avhenger av prosessen på hvert sted. Som regel varer forstudiet i 3-6 måneder. Det er viktig å holde framdrift, og månedlige møter er ofte hensiktsmessig. For å få til en god prosess og et godt faglig resultat, er det viktig at både PA, SG og PL,har;

- samme forventninger til den fasen man skal gjennom
- samme oppfatning av hva som er formålet med forstudiet
- samme forståelse av hvilke roller de enkelte har i arbeidet

Det er derfor viktig å gi en innføring i PLP[17] i starten av prosessen, og sørge for at de som involveres får god innsikt i innholdet i alle tre fasene.

Et vellykket forstudie er avhengig av at PL får all relevant informasjon omkring de problemstillingene som forstudien skal belyse. Siling av hva som er relevant informasjon eller ikke skal gjøres av PL og PA, og ikke av de lokale aktørene. Det er derfor viktig at PL har god kontakt med de sentrale aktørene på reisemålet.

Arbeidet er også avhengig av gode diskusjoner i styringsgruppen. Det er PA som har ansvar for møteledelsen. PL forbereder sakene og den faglige gjennomgangen av sakene. Han/hun er derfor helt sentral når det gjelder å legge grunnlaget for en strukturert diskusjon i møtene.

Det er viktig at arbeidet med forstudiet blir kjent blant aktørene på reisemålet. Det kan derfor være hensiktsmessig å ha et åpent møte for å presentere opplegget og problemstillinger rundt en fremtidig utvikling. I Eidfjord ble det eksempelvis avholdt et åpent møte ved starten av forstudiet. Når fasen var avsluttet ble også kommunes politikere invitert til en gjennomgang av forstudierapporten.

17 Det finnes egne kurstilbud for opplæring i PLP. Kontakt Innovasjon Norge om mulighetene for å skolere sentrale aktører i oppstartsfasen, særlig PA ,PL og medlemmer i SG.

4.3 Innholdet i forstudiet

Reisemål kan være veldig forskjellige med hensyn til ressursgrunnlag, næringsstruktur, kommunegrenser, produktkonsepter og markedsgrunnlag. Innholdet i analyser og beskrivelser må derfor skreddersys i forhold til det enkelte reisemåls karakteristika.

En typisk innholdsfortegnelse for et forstudie er;

Innledning:

- Hva har vært formålet med (mandatet til) forstudien?
- Hvordan har arbeidet forstudien vært organisert, hvem har sittet i styringsgruppen, og hvordan har arbeidsopplegget vært?

Status for destinasjonen som reisemål, - en situasjonsanalyse:

- Beskriv destinasjonens næringsklynge; hvilke bedrifter, attraksjoner, opplevelsesprodusenter og andre relevante aktører fins på stedet, gjerne med en stikkordsmessig beskrivelse av alle virksomhetene og hva de driver med.
- Beskriv det stedlige ressursgrunnlaget. Hva er det som gjør stedet til et reisemål i dag? Gruppere dette i **naturkvaliteter** (naturfenomen, landskap, nasjonalpark, strand & skjærgård, kjente turområder, etc.), **kultur** (festivaler, kulturhistorie, kunstmuseum, mattradisjoner, etc.), andre **menneskeskapte attraksjoner** (familiepark, badeland med mer). Inngår selve **stedets visuelle kvaliteter** som en del av dette grunnlaget? Eksempelvis vakre kulturlandskap, unike bygningsmiljøer, utsiktspunkter særpregede bydeler og lignende. Andre ressurser kan være spesielle klimatiske forhold, kompetansemiljøer.
- Hvilke produktkonsepter er bærende for destinasjonen i dag? Hvilke markeder selges disse i og hvilke sesonger. Hva er de sentrale opplevelsene på destinasjonen for dagens turister? Vet vi om de er fornøyd?
- Vurder stedets profil, produkter og markeder i forhold til nasjonale reiselivsstrategier, Merkevaren Norge og eventuelle regionale og lokale reiselivs- og merkevaretstrategier.
- Hvordan er dagens organisering på stedsnivå, og hvordan markedsfører stedet seg i dag? Finnes den en lokal merkevarestrategi og vet man noe om stedets image i markedets bevissthet?
- Hvordan har besøksutviklingen[18] vært de siste 5-10 årene? Gjestedøgn inndelt etter formål, sesong, nasjonalitet, samt kapasitetsutnyttelse og omsetning.
- Hvordan har utviklingen[19] vært for attraksjonene og aktivitetene på stedet de siste 5-10 årene? Gjerne inndelt i entrébetingede attraksjoner og frie (ikke-kommersielle) attraksjoner. Kan tallene brytes ned på produktkonsonsepter?
- Analyse av andre stedegne forhold; tilgjengelighet, vernesituasjon, infrastruktur, og negative elementer (irritasjonsmomenter for de som besøker stedet, eksempelvis støy, skjemmende bygninger, farlig trafikk, med mer),

Markedstrender og utviklingstrekk:

- Beskrive relevante internasjonale trender[20] i forhold til destinasjonen (er det et skisted, hva er trenden for skiturismen, er det cruise som er dominerende, hva er trendene for cruiseturismen?)

18 Datakilder: Statistikk fra SSB (http://www.ssb.no/emner/10/11/), www.statistikknett.com eller andre kilder.

19 Kilder:, Innovasjon Norge attraksjonene selv, tellinger, etc.

20 Datakilder: WTO (www.world-tourism.org), Innovasjon Norge (www.innovasjonnorge.no/reiseliv), m.fl

- Beskrive relevante nasjonale trender[21]
- Beskrive av dagens markedsposisjon og markedsprioriteringer på destinasjonen.

Innledende strategivurderinger:

- Hvilke potensial har destinasjonen for en videre utvikling, og hvilke produktkonsepter kan man bygge en slik utvikling på? Hva skal grunnen for å velge å reise til destinasjonen være? Hvilke behov kan vi tilfredsstille på en konkurransedyktig måte? Kan vi beskrive de målgruppene? Hvilke ressurser kan og må vi ta i bruk for å få til en ønsket[22] utvikling? Bruk metodikken som er vist i figur 2.1. om koblingen mellom markeds behov, stedlige ressurser og utformingen av produktkonsepter. Det varierer hvor dypt man skal gå i strategidiskusjonen i forstudiet. På noen reisemål er denne diskusjonen enkel og svarene åpenbare. Andre steder er valgene mer komplisert og forutsetningene for utvikling belyses grundigere. Da er det naturlig å vente med hele strategidiskusjonen til fase 2. Dette er skjønnsmessige vurderinger som må tas underveis i prosessen.
- Innledende avklaringer om visjon og langsiktige mål for reisemålet. Dette må fastsettes på bakgrunn av diskusjonene i punktet over. Målene må utformes slik at de er forståelige og realistiske.
- Valg av strategi for reisemålet må kunne beskrives på helårsbasis, og minimum inndelt på vinter og sommersesong og på viktigste målgrupper. For små destinasjoner med kanskje bare et eller to bærende produktkonsepter[23] er dette enkelt. For store helårsdestinasjoner er dette et sammensatt bilde. Da må strategidiskusjonene landes i fase 2.

Avklaringer om videre prosess:

- Hva skal ambisjonsnivået være? Innledende avklaringer kan være; Et ledende norsk skisted? Et attraktivt delreisemål for rundreisetrafikken om sommeren? Skal vi være et sted for utenlandske turister uten egen bil, i så stiller det andre krav hvordan vi utvikler destinasjonen!
- Hva har man så langt vurdert som viktig for kjerneproduktet(ene) på destinasjonen? Hva er det som danner attraksjonskraften i reisemålet? Hva er det som er våre fortrinn i markedet? Hva er det viktigst å jobbe med videre på kort og på lang sikt? Kan man allerede i forstudiet beskrive stedets "mangellapp" ift. en videre utvikling.
- Organisering og finansiering av fellesgoder og felles markedsinnsats på destinasjonen – beskrive og få fram hvor skoen trykker i dag. Hva er det man ikke får gjennomført i dagens situasjon og hva kan evt. endres gjennom en videre reisemålsutvikling?
- Anbefaler Styringsgruppen å bringe forstudiet over i arbeidet med fase 2? I så fall, hva skal være de prioriterte innsatsområdene i dette arbeidet og hvilket geografisk område anbefaler styringsgruppen planen skal dekke? Hvilke problemstillinger vil man fokusere på?

I forstudiet er det særlig viktig å:

- få frem de mest sentrale problemstillingene i dag og mulighetene fremover, og skape gode debatter på destinasjonene om dette
- få forankret forståelsen for arbeidsform og målene med selve arbeidet

21 Datakilder: Norge (www. innovasjonnorge.no, TØI (www.toi.no), SSB (http://www.ssb.no/emner/10/11/), Vestlandsforsking (http://www.vestforsk.no/), www. statistikknett.com, Norsk Gallup, m.fl.

22 Det vises også i denne sammenheng til geoturismeprinsippene og bærekraftighetsaspektet.

23 Hvis man eksempelvis som Geiranger eller Nordkapp er et stoppested for rundreisetrafikken, som enten kom kommer med bil buss eller båt, er bildet relativt oversiktelig. Snakker vi om helårsdestinasjoner som Geilo, som både har internasjonal skiturisme, norske hytte turisme, kurs- og konferanser, er base for fjellturister og et stopp på vegen for rundreiseturister på veg til fjordene og bygger seg på via arrangementer som skarverennet og vil bygge opp sykkel som temasatsning, da blir bildet med komplisert og det kreves en god struktur på beskrivelsene av produktkonseptene. Se vedlegg 8 - Reiseruteperspektivet på turismen på Geilo.

- få avklart om det er interesse for å jobbe videre med en langsiktig utviklingsplan-(eksempelvis "Lofoten som reisemål mot 2015")

4.4 Omfang og arbeidsinnsats

Der man bruker ekstern prosjektleder i forstudien setter man ofte opp en ramme på ca. 20 dagsverk for prosjektleders samlede arbeidsinnsats. I dette ligger det vanligvis å utarbeide de faglige underlagene, gjennomføre to arbeidsseminar med styringsgruppen, bistå PA med gjennomføringen av møter og utarbeide en sluttrapport med anbefaling.

Den som påtar seg PA-oppgaven må regne med at det går minimum 5-10 dagsverk til møter og ca. 5-10 dagsverk til annen oppfølging av prosessen i løpet av de 3-6 månedene arbeidet pågår.

Styringsgruppens medlemmer må kunne stille på to arbeidsseminarer, delta på møtene og lese underlag. I tillegg vil disse medlemmene alltid løpende i en dialog med sine kolleger, grupperinger de representerer og andre aktører på reisemålet. Dette vil også i sum utgjøre om opp mot 10 dagsverk i den perioden forstudiet pågår.

5. LAGE EN HELHETLIG STRATEGISK PLAN

Dette kapitlet omhandler fase 2 og skal:

- Gi en generell beskrivelse av den strategiske planen som helhet
- Gi en "sjekkliste" på hvilke problemstillinger som bør tas opp
- Henvise til verktøy og modeller som kan benyttes
- Påpeke områder som særlig kan være kritisk for vellykket resultat
- Påpeke behovet for samspill med kommunal planlegging og offentlig forvaltning

5.1 Formål

Formålet med fasen er å utarbeide et overordnet strategisk rammeverk[24] som skal:

- Gi rammene for langsiktig utvikling av reisemålet i et produkt/markedsperspektiv, basert på en grunnleggende enighet mellom aktørene på reisemålet om visjoner, mål og strategier. Herunder samspill med kommunenes planlegging etter Planloven, se kap. 5.6.
- Gjennomføre en prosess som gir aktørene en felles plattform i arbeidet med å utvikle destinasjonen, både på en lønnsom og en bærekraftig måte.
- Etablere forpliktene ordninger eller spilleregler mellom reiselivsaktørene i forhold til det arbeidet som foregår "bak scenen", herunder fellestiltak og dialogen med omverdenen (identitet og profilbygging) og gjensidige forpliktelser (partnerskap) for å nå felles mål.

Det strategiske grepet skal beskrive en utvikling som:

- Sikrer den langsiktige attraksjonskraften for reisemålet og tilrettelegger for næringsmessig lønnsomhet for aktørene.
- Definerer hva som er destinasjonens bærende produktkonsepter (hva gjør stedet til et reisemål, og hvilke produktkonsepter skal utviklingen tuftes på?).
- Legger langsiktige strategiske føringer til grunn for å nå ønskede mål (kalles det helhetlige grepet eller masterplankonseptet).
- Optimaliserer ressursbruken (markedsføring, produktutvikling, infrastruktur, fellesgodeløsninger, etc.).

Dette helhetlige perspektivet er vist i figur 5.1. Etter å ha vedtatt en visjon og utarbeidet overordnede mål, må det utformes overordnede strategier. Når det gjelder markedsmuligheter og produktkonsepter, relateres disse til figuren gjennom å klarlegge hva som danner stedets attraksjonskraft i markedet. Og sette fokus på de "mangellappene" destinasjonen har i forhold til det produktet man ønsker å levere, se også pkt. 5.2.2. Er det aktivitets- og opplevelsestilbudene som er

24 I denne Hviteboka vil ordet rammeverk eller helhetlig strategi bli brukt om det som ofte også kalles Masterplanen. Begrepet Masterplan kommer fra en engelskspråklig begrepsbruk innen planlegging. Enkelt oversatt kan man si en at Masterplan er en overordnet plan som beskriver "alt man har tenkt å gjøre". Det som internasjonalt kalles en Mountain Masterplan og som ofte er en avgrenset utviklingsplan for et alpint skifjell og base/utbyggingsområder i direkte tilknytning til dette kan inngå i et helhetlig strategiplan for destinasjonen. En slik Mountain Masterplan kan også utarbeides som et selvstendig planarbeid uten forankring i de helhetlige prosessene som omtales i denne Hviteboka.

mangelfulle, eller er det servicenivået? Er det en mangelfull stedsadministrasjon eller manglende dialog mellom næringen og det offentlige som hindrer utviklingen? Eller er det en manglende felles oppfatning av markedsposisjon og markedsprioriteringer, som igjen fører til at alle bruker sine markedsmidler enkeltvis og ikke i en samlet profilering av destinasjonen?

Figur 5.1 Helhetsperspektivet på det stedlige reiselivsproduktet

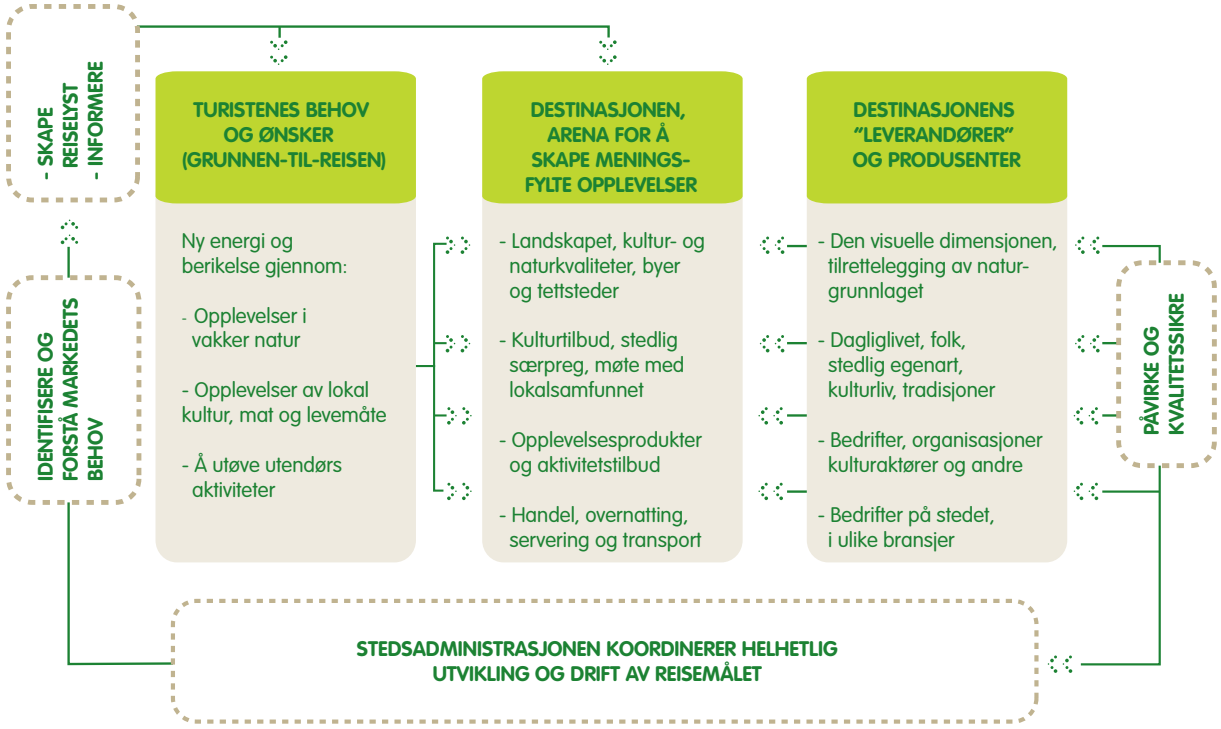

Arbeidet må fokuseres rundt de opplevelsene man ønsker å gi turistene på stedet, det vil si **produktkonseptene enkeltvis i sum**, som blir destinasjonen. Totalt sett.

Her ligger også **synergien** i å tenke helhetlig, slik et kjøpesenter er mer enn et knippe enkeltbutikker under samme tak. Jo mer attraktivt kjøpesenteret som helhet er i kundens øyne, jo større effekt får det for enkeltbedriften i senteret. Kjøpesentrene har også en helhetlig regi **(bak scenen)** på hvordan de tilrettelegger opplevelser i senteret, krav til felles servicekvalitet, åpningstider og deltakelse i felles markedskampanjer. Og alle betaler inn til fellestiltakene **(fellesgodene)** som tilrettelegges i regi av senteret.

Figur 5.2 illustrerer hvordan et reisemål både fungerer operativt **(på scenen)** og på et strategisk og administrativt nivå **(bak scenen)**. Som på et teater vil det publikum **(gjesten)** ser, være svært avhengig av om man har en regi **(stedsledelse)** og god organisering bak scenen. Med andre ord; planleggingen av det som skal skje **på scenen**, må skje **bak scenen** i forkant for at turistene skal kunne få sin opplevelser.

Figur 5.2 Sammenheng mellom å ha regi på utviklingen på stedsnivå og det som skjer når turistene kommer for å oppleve reisemålet.

Bak scenen
(regien):

- Strategiske planer
- Markedsvalg
- Produktutvikling
- Infrastruktur
- Servicekvalitet
- Nyskaping
- Kompetanse
- Bærekraft
- Aktørnettverk

På scenen
gjestene opplever):

- meningsfulle opplevelser
- Fantastisk atmosfære
- Lærer noe nytt
- Spennende omgivelser
- Hyggelig vertskap
- God informasjon
- God tilgjengelighet
- "Nå har jeg det bra"

Kilde: Mimir AS

Alle studier av reisemålsutvikling viser også at jo bedre helhetlig regi det er på reisemålet, jo mindre risiko blir den enkelte aktør sittende med. Jo større er da sannsynligheten for de investerer og bidrar til de målene om verdiskapning for lokalsamfunnet som ligger i bunnen for en systematisk satsning på reisemålsutvikling[25].

Formålet med å en helhetlig strategi for reisemålsutvikling er derfor både å mobilisere alle aktørene til en samlet innsats, og utvikle en strategi som gir et godt grep rundt det som skal skje **både bak scenen og på scenen**. Mange steder har derfor også organisert innholdet i plandokumentet i forhold til dette. I sum det helhetsperspektivet som må til for å kunne lykkes.

5.2 Arbeidsform og organisering

Arbeidet organiseres etter PLP og ansvarsdelingen er den samme som i forstudien:

- **prosjektansvarlig (PA)** som øverste ansvarlig og prosessens leder
- **styringsgruppen (SG)** som det besluttende fora
- **ekstern prosjektleder (PL)** som ansvarlig for faglige beslutningsunderlag og gjennomføring av prosessen
- **referansegruppe(r) (RG)** som lytteposter underveis

Dersom man bruker en innleid ekstern faglig prosjektledelse, kan man tillegg ha en lokal administrativ prosjektleder som bistår i den praktiske tilretteleggingen av arbeidet. Det kan godt være nye personer som har rollene som prosjektansvarlig(PA), prosjektleder (PL) og medlemmer i styringsgruppen i denne fasen.

Prosessen med å utarbeide den helhetlige strategien må være åpen. **Det er derfor særlig viktig å ha møter med alle relevante interessenter og aktørmiljøer på destinasjonen**. I saker som er av stor betydning eller med kontroversielt innhold må prosjekt-organisasjonen ha møter med interessentene, forslagsvis:

- Tidlig i prosessen - for å orientere seg.
- Når beslutninger om viktige veivalg **(prioriteringer)** fatte.s
- Før endelige vedtak – for å forberede aktører på hva som kan bli styringsgruppens vedtak.

25 Jfr. også definisjonen av geoturisme: "Turisme som ivaretar, forsterker og fremhever et steds lokale egenart – miljø, kultur, estetikk, kulturarv – og som kommer lokalsamfunnet til gode."

Hvem som er sentrale aktører eller interessenter varierer fra destinasjon til destinasjon, men **den næringsmessige forankringen er avgjørende**. I en utvikling der selve opplevelsestilbudet blir stadig viktigere, er det viktig at man får med aktører innen kultur, aktivitetstilbud, matopplevelser og andre som direkte eller inndirekte blir leverandører til turistenes opplevelse av destinasjonen. En oversikt over aktuelle interessenter/aktørmiljøer finnes i figur 2.4 **Aktørbildet satt i system**.

Erfaringene når det gjelder organisering i denne fasen er:

- At styringsgruppen må ha den nødvendige forankringen i alle vesentlige aktørmiljøer, at medlemmene ser verdien av det arbeidet som skal gjennomføres og at PA **utøver et tydelig lederskap i prosessen.**

- At medlemmene i styringsgruppen (inkl. PA) jobber aktivt med å
  - » fange opp signaler fra aktørene på reisemålet
  - » bringe aktuelle diskusjoner inn i styringsgruppen
  - » formidle styringsgruppens vedtak og begrunnelse for disse ut til interesserte aktører på reisemålet.

- At styringsgruppen fatter gode faglig funderte avgjørelser, og ikke henfaller til "minste felles multiplum" når diskusjonene blir kompliserte.

Det er viktig å kommunisere tydelig at **alle veivalg** foretas av styringsgruppen. PLs rolle er å presentere faglige beslutningsunderlag slik at styringsgruppen føler seg trygg nok til å velge fremtidig utviklingsretning og foreta prioriteringer. **Resultatet skal være destinasjonens egen strategiske plan, ikke "konsulentens forslag"**. Det vises i den sammenheng til at sluttdokumentets forord skal underskrives av alle medlemmene av styringsgruppa, og at dette gjøres klart for alle når arbeidet starter. Målet er å etablere et partnerskap rundt reisemålsutviklingen, se også kapittel 6 om "fra ord til handling".

Arbeidet i SG organiseres i forhold til de Hovedaktivitetene (HA-er) som skal gjennomføres og baseres på følgende opplegg;

- PL utreder, analyserer og utarbeider forslag med utgangspunkt i Hovedaktivitetene og temaene for innholdet i Masterplanen.
- Forslagene legges fram som saker fra PL til møtene i styringsgruppen, til diskusjon og vedtak.
- Vedtakene danner utgangspunkt for arbeidet med selve strategiutforming og omtalen av de enkelte temaene i den strategiske planen som dokument.
- PL fremmer i neste runde bearbeidede strategi- og tekstforslag for SG. Alt som skal stå i selve dokumentet skal være basert på vedtak i styringsgruppen. Etter hvert som strategiene og konseptet tar form presenteres disse for Referanse-gruppen(e), enten samlet eller i separate fora.
- PL og PA har ansvaret for at det skrives referater fra SG-møtene, slik at man hele tiden forankrer fremdriften i arbeidet gjennom vedtak og referatføring.

I denne fasen i Narvik hadde Styringsgruppen i alt sju møter over en periode på cirka ett år. I gjennomsnitt fremmet PL fem saker til hvert møte. Dokumentet som beskriver **Masterplan for utviklingen av Narvik som reisemål** er med andre ord forankret i 35 vedtak i styringsgruppen. Et slikt opplegg er avgjørende for arbeidet med å forankre eierskapet til prosessen hos aktørene på reisemålet. Det endelige plandokumentet godkjennes og underskrives av styringsgruppens medlemmer.

5.3 Arbeidsmodell og hovedaktiviteter

Prosessen i denne fasen er mye mer forpliktende for aktørene enn arbeidet med forstudiet. Mens forstudiet belyser situasjonen i dag og mulighetene framover, skal denne prosessen vedta, mål, strategier og prioritere innsatsområder. Fasen innebærer altså en mye sterkere grad av **beslutning og prioritering**.

Arbeidet må tilpasses hver enkelt destinasjon. Små destinasjoner, med en avgrenset turisme i en sesong, bør også følge systematikken i prosessen, - men selvsagt gjøre arbeidet enklere. Se også senere avsnitt om hvordan avgrense innsatsområdene i forhold til produktkonsepter og innholdet i Hovedaktivitetene (HA-ene).

Dette skal være et langsiktig styringsverktøy for utviklingen, må det være **overordnet** og gi rom for justeringer i forhold til at forutsetninger endrer seg over tid.

Arbeidet foregår i en traktformet modell som starter med analyser og utredninger, og som belyser alternativer og mulige veivalg for utviklingen. I flere prosesser er dette beskrevet gjennom en form for scenariebeskrivelser som brukes for å anskueliggjøre veivalg og sammenhenger. Se senere i kapitlet, punkt 5.5.5.

Dette skal gi grunnlag for å fatte en beslutning for veien videre. Dette beslutningspunktet kalles **velge utviklingsretning, og** legger grunnlaget for å utarbeide konkrete forslag for reisemålets utvikling **(omtales som det strategiske grepet eller masterplankonseptet)**.

Figur 5.3 Utviklingsprosess for reisemålsutvikling – en traktmodell

5.3.1 Lage prosjektplan og beskrive hovedaktiviteter

Det må lages en prosjektplan med beskrivelse av hovedaktiviteter for hva som skal gjennomføres i denne fasen. Prosjektplanens innhold må skreddersys[26], og vil variere med om destinasjonen er et vintersportssted eller en sommerby, et stort turiststed eller et avgrenset utviklingsområde på fjellet.

Vanligvis utarbeides en prosjektplan med hovedaktiviteter i etterkant av forstudien. Dette danner også det budsjettmessige utgangspunktet for selve arbeidet med denne fasen. Det blir i praksis ofte tilbudet fra et rådgivningsmiljø på prosjektlederoppdraget som danner basis i et slikt program. PLP sine maler for utarbeidelse av prosjektbeskrivelse danner mønster for en beskrivelse av hovedaktivitetene.

Under vises utklipp fra målformuleringene i prosjektplanen for Narvik (2002):

Delmål 1 Gjennomføre utvalgte analyser av produkt- og markedsmessige forutsetninger som kan gi et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for selve strategi- og planarbeidet.

Delmål 2 Gjennomføre en strategiprosess med aktørene i Narvik. Prosessen skal munne ut i et rammeverk for utviklingen av Narvik som reisemål i et 10-15 års perspektiv.

Delmål 3 Konkretisere dette strategiske rammeverket i en helhetlig Masterplan, som både tar for seg kritiske forretnings- og produktområder i forhold til et overordnet konsept, produkt/markedsdimensjonen og viser kritiske arealer knyttet til en videre utvikling av bl.a. skitilbudet, Ofotbanen, golf og andre naturbaserte aktiviteter.

Delmål 4 Vurdere og komme med anbefalinger på en gjennomføringsmodell ift organisering og finansiering av fellesgoder og utviklingstiltak. Et viktig mål med dette er å sikre en organisatorisk "motor" i den videre utviklingen. Det vil også bli foreslått en langsiktig finansieringsmodell for reiselivsarbeidet i Narvik. Dersom det er hensiktsmessig skal det arbeides for at Narvik kan bli et pilotområde for implementering av de nye nasjonale finansierings-modellen for reiselivets fellesgoder (Nærings- og handelsdepartementet/RBL).

26 På vintersportssteder kommer behovet for grunneiersamarbeid ofte opp som en Hovedaktivitet (HA) som ønskes videreført i denne fasen. Dersom det ikke finnes noe formalisert samarbeid mellom grunneierne på den aktuelle destinasjonen, anbefales det at dette skilles ut som en egen prosess. Et formalisert grunneiersamarbeid er ofte en viktig suksessfaktor for utviklingen. Der det fins et samarbeid, for eksempel som Golsfjellet Utmarkslag, kan dette om ønskelig integreres i arbeidet. I regi av Innovativ Fjellturisme og Norges Bondelag er det laget en egen rettleder for grunneierorganisering og samarbeid i utmark, se http://www.bondelaget.no/nyheter/dbafile60486.htm

Med utgangspunkt i forstudien er det viktig at man definerer tema og innhold som Hovedaktiviteter, begrunner dette og avklarer hvor dypt man skal belyse ulike problemstillinger.

Det er et mål at denne Hviteboka skal være relevant både for store og små reisemål. Systematikken er den samme, men små reisemål behøver å gjennomføre færre hovedaktiviteter og behøver kanskje ikke så omfattende analyser av problemstillingene.
Oppbyggingen av arbeidet gjennom slike hovedaktiviteter er med andre ord et hjelpemiddel for bedre prosjektstyring (PLP) og ikke en måte å lage selve plandokumentet på.

Tilnærmingen til arbeidet med å definere hovedaktiviteter er slik;

1. **Definere Hovedaktiviteter (HA)**; For eksempel utviklingsmulighetene for det alpine skikjøringstilbudet på et vintersportssted eller destinasjonens muligheter for å satse på en utvikling av lokale matretter til turistene.

2. **Beskrive hvilke problemstillinger som er viktige;** Eksempelvis potensialvurderinger i forhold til mer skikjøring, arealkonflikter i forhold til baseområde/nedfarter, sammenbinding av eksisterende tilbud, definere arealer for skli inn /skli ut-senger, etc. På samme måte må man i forbindelse med et lokalt matprosjekt kartlegge forutsetningene, utlede ressursgrunnlag og potensial, avklare mulige aktørers interesse, etc.
3. **Beskrive omfanget** av analyser og vurderinger som er nødvendige for å kunne ta beslutninger og gjøre prioriteringer i prosessen.

Med utgangspunkt i en gjennomgang av disse tre punktene vil man kunne komponere en prosjektplan som illustrert i figuren under. Skalaen kan beskrives slik;

0-2 "dette er man i stor grad enig om" eller "dette er det enkelt å avklare", og i andre enden 4-5; "dette er en komplisert problemstilling som krever en grundig vurdering før vi kan foreta et veivalg eller gjøre en prioritering".

Erfaringen er at de viktige temaene og problemstillingene raskt kommer på bordet under arbeidet med forstudien, og at en slik skala er nyttig i arbeidet med å beskrive innhold og behovet ressursinnsats (både i tid og penger) for hovedaktivitetene.

Figur 5.4 Hjelpeskjema for å definere omfanget av ressursbruk for Hovedaktiviteter

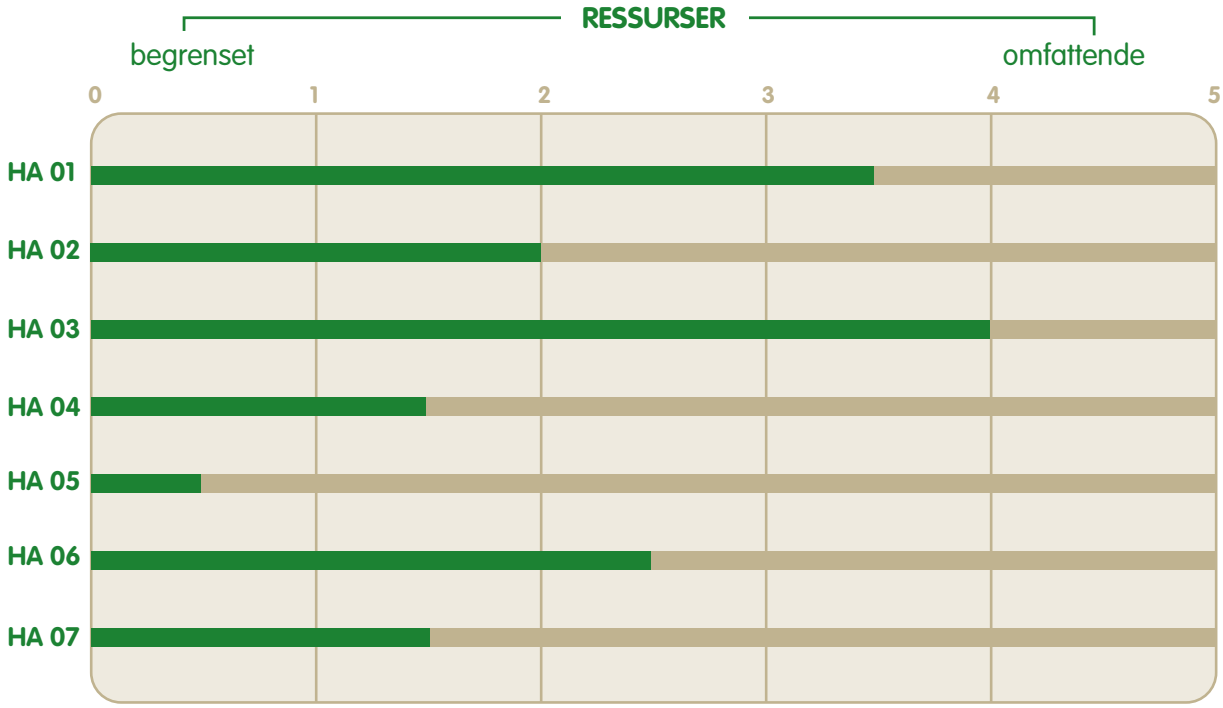

Ressursbruk har både med disponible midler til gjennomføring og med destinasjonens størrelse å gjøre. Dette må vurderes for hver enkelt destinasjon, og det er vanskelig å fastsette normtall for dette. Erfaringsmessig varierer innsatsen fra noen få dagsverk (**"begrenset"**) til omfattende analyser av for eksempel større skifjell, der innsatsen kan ligge på over 50 dagsverk fra innleid rådgiver.

Erfaringene er at mange problemstillinger blir over- eller undervurdert på oppstartstidspunktet og at det kommer inn nye problemstillinger underveis. Noen ganger må det da defineres nye Hovedaktiviteter. Det er derfor viktig at prosjektansvarlig (PA) og prosjektleder(PL) har en løpende dialog om dette, og justerer prioriteringene underveis i samråd med styringsgruppa(SG). I praksis betyr dette også justeringer av budsjett og ressursinnsats underveis, men at rammene som et utgangspunkt beholdes.

Se også det som tidligere er sagt om "harmonifelt" og "konfliktfelt" i slike prosesser. Det er ofte vanskelig å beregne de ressursene som må brukes til såkalt **prosesstid**. Dvs. tid som brukes av PL, PA og SG på forhold som må avklares underveis, men som typisk ligger i **konfliktfeltet**. Det vil si at ulike interesser er svært uenig om en prioritering. Se også kap. 5.6. om forholdet til offentlig planlegging.

5.3.2 Hovedaktiviteter og helhetstenkning

Målet er et helhetlig grep for reisemålets utvikling. Det er av hensyn til dette helhetlige grepet noen hovedaktiviteter (basis-HAer) som alltid **må gjennomføres**.

Den første basis-HA er markedsmulighetene, en vurdering av det potensialet som kan identifiseres lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt, samt en vurdering av eksisterende trafikkstruktur, markedsposisjon og kjøpsmotiver (grunnen-til-reisen). Dette danner grunnlaget for å beskrive utviklingsmuligheter for reisemålet i et produkt/markedsperspektiv. For reisemål med

flere sesonger må dette gjøres pr. sesong. Se også vedlegg 5, med et eksempel fra Geilo om reiseruteforståelse.

Neste basis-HA er overordnede produktkonsepter[27] blir en konkretisering av hvordan mulighetene skal utvikles for at man skal framstå med de riktige produktkonseptene for de målgruppene man prioriterer.

Innovasjon Norge utvikler nå en ny generasjon markedsundersøkelser, som kalles OPTIMA. Disse bygger på en forståelse av at det er produktkonsepter turistene forholder seg til når de velger reisemål. Hvert produktkonsept har fått en tittel som beskriver innholdet, eks. "Rundreise med buss", "Arktisk vinterferie", "Kystfiske" etc. Et produktkonsept beskriver en ferieform i generelle termer og på en slik måte at den potensielle kunden finner et svar på sitt behov. Produktkonseptene er beskrivelser som også reiselivsbransjen selv forholder seg til og hva Norge tilbyr i det aktuelle markedet..

Med utgangspunkt i at det nå vil bli gjennomført OPTIMA-undersøkelser i alle viktige markedsland, er det viktig at man har samme bilde av hvilke produktkonsepter man kan utvikle på det enkelte reisemålet. Denne hovedaktiviteten kan derfor med fordel beskrives gjennom hvilke aktuelle produktkonsepter som reisemålet er i inngrep med nå og kan utvikle seg i forhold til. OPTIMA-undersøkelsene følger Hviteboka som egne vedlegg. De 18 konseptene for det tyske markedet og brukes her som eksempel. Underliggende informasjon finnes om hva som er preferanser og behov knyttet til de ulike produktkonseptene. Disse underlagene er viktige innspill til den lokale produktutviklingen på den enkelte destinasjonen.

27 Kan på større destinasjoner deles opp i flere HA-er, for eksempel sommer og vinter hver for seg

Figur 5.5 Produktkonspeter for Norge som ferieland som er testet i Optima-undersøkelsene i Tyskland av Innovasjon Norge i 2007

Produktkonseptene som ble testet i Tyskland

1) Skiferie

2) Vinterferie på fjellet

3) Fjellferie sommer/høst

4) Ferie ved fjorden

5) Skjærgårdsferie

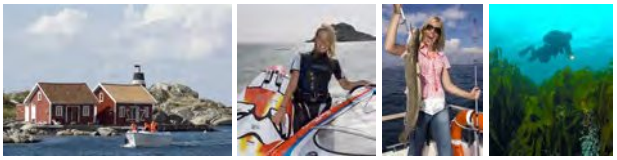

6) Rorbuferie

7) Vandreferie

8) Rundreise med egen bil

9) Fly & Drive

10) Arktisk vinterferie

11) Kystfiske

12) Ferskvannsfiske

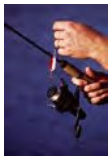

13) Byferie i vakre naturomgivelser

14) Rundreise med buss

15) Rundreise med egen motorsykkel

16) Rundreise med over-natting på historiske og sjarmereden hotell

17) Cruiseferie

18) Ferie med Hurtigruten

Foto: 1) Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway, Ute foto/Innovation Norway, Ute foto/Innovation Norway
2) Bosse Lind/Trysil/Innovation Norway, Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway
3) Anders Gjengedal/Innovation Norway, Terje Rakke/Nordic Life AS/Innovation Norway,
4) Johan Wildhagen/Innovation Norway, Christian Houge/Innovation Norge
5) Johan Wildhagen/Innovation Norway
6) Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway, Christian Houge/Innovation Norge
7) Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norwayy
8) Nancy Bundt/Innovation Norway, Frithjof Fure/Innovation Norway, Christian Houge/Innovation Norge
9) Nancy Bundt/Innovation Norway, Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway, Frithjof Fure/Innovation Norway
10) Innovation Norway/Bjørn Jørgensen, Christian Houge/Innovation Norge
11) Innovation Norway, Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway
12) Terje Rakke/Nordic Life AS/Innovation Norway, Anders Gjengedal/Innovation Norway
13) Nancy Bundt/Innovation Norway, Pål Hoff/VisitBergen/Innovation Norway, Jens Henrik Nybo/Innovation Norway, Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway
14) Frithjof Fure/Innovation Norway, Christian Houge/Innovation Norge
15) Per Eide/Innovation Norway, Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway, Marte Kopperud/Innovation Norway
16) Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway, Christian Houge/Innovation Norge
17) Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway
18) Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway

Det er viktig å **svare ærlig** på hvilke av disse produktkonseptene man reelt har forutsetninger for å utvikle, og hva man kan reelt bli god på. Deretter må man prioritere. Og hvordan kan destinasjonen i så fall styrke produktkonseptene og destinasjonens **attraksjonskraft** slik figur 5.6 illustrerer, både gjennom å forbedre eksisterende konsepter og definere og beskrive nye tilbud og opplevelser. I dette ligger også det langsiktig perspektivet, gjennom at man også fokuserer på forhold som også har betydning for den langsiktige utviklingen **(for eksempel areal til framtidige utbygginger)**. Samt forhold som **reduserer irritasjonsmomenter** i turistenes opplevelse av stedet. Det siste er ofte et svært undervurdert tiltaksområde på norske destinasjoner.

Figur 5.6 Hvordan skape mer attraktive produktkonsepter på destinasjonsnivå

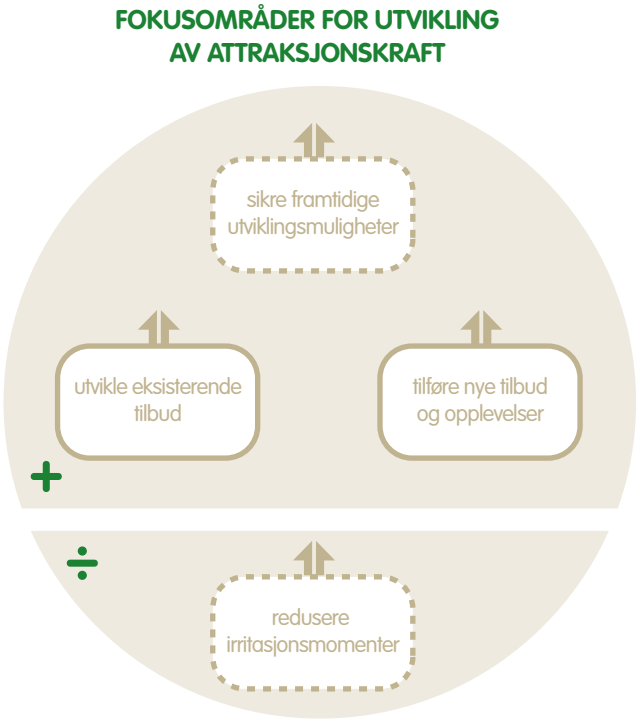

De 18 produktkonseptene som ligger til grunn i OPTIMA-undersøkelse i Tyskland, kan være en måte å beskrive destinasjonen på. Som illustrasjon vises under hvordan destinasjonene Eidfjord, Lofoten og Geilo kan beskrives som reisemål. Figuren fra Eidfjord viser hvordan mindre destinasjoner med en sesong kan sette fokus på å levere godt på færre produktkonsepter. For cruise og rundreiser må Eidfjord må sørge for å bli valgt innenfor rammen av en rundreisestruktur.

Figur 5.7 Eidfjord som reisemål beskrevet gjennom produktkonsepter fra Optima.

4) Ferie ved fjorden

8) Rundreise med egen bil

14) Rundreise med buss

17) Cruiseferie

Under vises de produktkonseptene som Lofoten i sin Masterplan har sagt de skal levere på, herunder også delprodukter til cruise, Hurtigruten og rundreiser.

Figur 5.8 Lofoten som reisemål beskrevet gjennom produktkonsepter fra Optima.

6) Rorbuferie

7) Vandreferie

8) Rundreise med egen bil

9) Fly & Drive

10) Arktisk vinterferie

14) Rundreise med buss

15) Rundreise med egen motorsykkel

17) Cruiseferie

18) Ferie med Hurtigruten

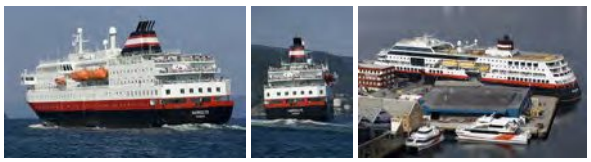

Geilo er en stor helårsdestinasjon og kan levere på 10 av de 18 produktkonseptene som Innovasjon Norge har utarbeidet.

Figur 5.9 Geilo som reisemål beskrevet gjennom produktkonsepter fra Optima.

1) Skiferie

2) Vinterferie på fjellet

3) Fjellferie sommer/høst

7) Vandreferie

8) Rundreise med egen bil

9) Fly & Drive

12) Ferskvannsfiske

14) Rundreise med buss

15) Rundreise med egen motorsykkel

16) Rundreise med overnatting på historiske og sjarmereden hotell

Optima er ikke den eneste måten å beskrive produktkonsepter på, men de er relevante og illustrerer en helhetlig tankegang som binder sammen markedsføring og utvikling på destinasjonene. Gå tilbake til kapittel 2.3 og se på eksemplene der for å få mer input til arbeidet med denne hovedaktiviteten, og bruk systematikken i figurene under for å utlede konsepter, og se også kapittel 5.5.7 for å sette utvikingen for produktene inn i en livssyklusforståelse.

Figur 5.10 Utvikling av produktkonsepter, eksempel med mat- og kulturferie på fjellet

Neste **basis-HA** innebærer at det må avklares et ambisjonsnivå for utviklingen basert på realistiske forutsetninger, slik PA og SG vurderer disse. Dette må nedfelles i en visjon, hovedmål for utviklingen og hovedstrategier for å nå målene. Øya Vega, som etter at de fikk Verdensarvstatus har sett nye muligheter for å satse på turisme, har nå (2007) definert følgende visjon og mål:

> Vega skal gjennom et levende lokalsamfunn, sitt særpreg, en mangfoldig natur og kultur gi unike og attraktive reiselivsopplevelser. Vega skal med sin småskala turisme gi nærhet i møtet med turisten, og dette skal bli øyas varemerke. Vega skal utvikles som et bærekraftig reisemål, der kulturarven er ivaretatt og videreutviklet.

Delmål 1
Vega skal være i stand til å ta i mot 20.000 turister innen 2011.

Delmål 2
Det skal utvikles et helhetlig og forutsigbart formidlingskonsept, der hovedaktiviteten legges til buffersonen i verdensarvområdet.

Delmål 3
Vega skal være i stand til å levere aktiviteter og opplevelser hele året.

En **basis-HA** for det som skal skje bak scenen er organiseringen (stedsadministrasjon eller destinasjonsselskap). All erfaring tilsier at man må ha et "nervesenter" på destinasjonen, og at dette apparatet må ha en sentral rolle i fase 3 "fra ord til handling". Herunder hører også avklaringer om finansieringsordninger for fellestiltak og drift av prioriterte fellesgoder. Se også kapittel 6 – fra ord til handling.

En siste **basis-HA** er avklaringer og en strategi for å sikre kvalitet og attraksjonskraft i overleveringen av produktet til kunde. Herunder også en strategi for kompetanseutvikling og en vurdering av den visuelle dimensjonen ved reisemålet (byggeskikk ,landskaps- og kulturverdier, etc.) samt vurderinger i forhold en bærekraftig utvikling.

I tillegg vil lokale forhold avklare andre HA-er som berører bestemte problemstillinger man er enig om å prioritere. På Golsfjellet ble det eksempelvis gjennomført en større hytteierundersøkelse, i Narvik valgte man å se utviklingsmulighetene for golfbanen som eget HA og flere vinterdestinasjoner har hatt en omfattende analyse av utviklingspotensialet i alpintilbudet som eget HA.

I vedlegg 6 er det gjengitt en rapporteringsoversikt fra PL i Masterplanarbeidet for Lofoten. Her ligger en beskrivelse av valgte hovedaktiviteter, målene for det arbeidet som skal gjøres i hver hovedaktivitet og en statusrapportering fra et gitt tidspunkt. Dette gir en god konkretisering av hensikten med å bruke hovedaktiviteter i prosjektstyringen. Lofoten hadde i alt 13 hovedaktiviteter i denne prosessen.

5.4 Konkretisering av et helhetlig strategisk grep

Arbeidet må alltid tilpasses hver enkelt destinasjon. Strategien skal være overordnet og gi handlingsrom. Det må imidlertid arbeides detaljert (ofte ved kartfesting) med forhold som i etterkant eksempelvis fordrer endringer i kommunale arealplaner eller reguleringsplaner.

5.4.1 Eksempel på innholdsfortegnelse

Masterplanen Lofoten som reisemål mot 2015 ble ferdig i 2006, og innholdsfortegnelsen er gjengitt i vedlegg 10. Det samme er innholdsfortegnelsen for Masterplanen for Hovden fra 2002..

Fordi slike planer skal stå som basis for utviklingen over tid, er det viktig at også fremtidige lesere kan forstå de valgene som er gjort og de vurderingene som er lagt til grunn. Derfor er det ofte hensiktsmessig å la begrunnelsene, evt også beskrivelsene av de alternativene man forkastet, følge plandokumentet som vedlegg.

På Hovden var det nødvendig med en relativt omfattende diskusjon om hovedretningen på den fremtidige utviklingen. For å anskueliggjøre konsekvensene av ulike veivalg ble det utarbeidet grundige scenariebeskrivelser for 3 ulike hovedretninger for utviklingen. Disse ble også lagt ved hoveddokumentet, slik at man også i ettertid kan gå tilbake til begrunnelsen for de valgene som ble gjort. I Lofoten valgte man å utarbeide slike fremtidsbilder allerede i forstudien, og de var med å legge grunnlaget for en viktig strategisk debatt om utviklingsretning der også sentrale politikere var direkte involvert. Disse tre fremtidsbildene for Lofoten som reisemål er i sin helhet gjengitt i vedlegg 9.

5.4.2 Eksempel på visjon og overordnede mål

Som påpekt er det en basis-HA å utlede en visjon og overordnede mål i denne fasen. Det viktig å starte diskusjonen om et ambisjonsnivå for utviklingen tidlig. Det betyr at man vedtar en visjon og noen retningsgivende overordnede mål. Under vises hva styringsgruppa for "Lofoten som reisemål mot 2015" vedtok i sitt arbeid:

Målet med Masterplanarbeidet er å gi Lofoten et langsiktig rammeverk for utviklingen av regionen som et ledende reisemål i Skandinavia. Visjonen er:

> Lofoten skal gjennom sin unike natur, sin kystkultur og sitt særpreg som fiskerisamfunn tilby reiselivsmarkedene attraktive opplevelser og aktiviteter hele året. Lofoten skal fascinere sine gjester på en slik måte at de reiser hjem med et ønske om å komme tilbake. Lofotens identitet og unike kvaliteter som reisemål skal videreføres gjennom en bærekraftig utvikling.

For Narvik utledet man eksempelvis to overordnede veivalg i prosessen med å avklare visjon og mål. Enten å satse på en "best blant likemenn"-stategi der man fokuserte på å ta tilbake den klassiske rundreisetrafikken og de kurs- og konferansene man det siste 10-året hadde mistet til Bodø, Harstad og Tromsø. Eller ta tak i de "sterke opplevelsene" som ligger i off-pistekjøring i Fagernesfjellet, verdens nordligste golfbane, vrakdykking i verdensklasse, fjellklatring, sykling, Ofotbanen/Rallarveien og spekkhuggesafari. Dvs. utvikle en ny posisjon på nye produkter. Dette skapte mange diskusjoner fordi veivalgene innebærer satsning på helt ulike målgrupper, og helt ulike prioriteringer for hva som er viktigst å få til. Ikke minst i forhold til Fagernesfjellet som alpint skiprodukt i turistmarkedene og tilrettelegging for naturaktiviteter sommerstid.

Figur 5.11 Strategisk bilde for utviklingen av Narvik som reisemål

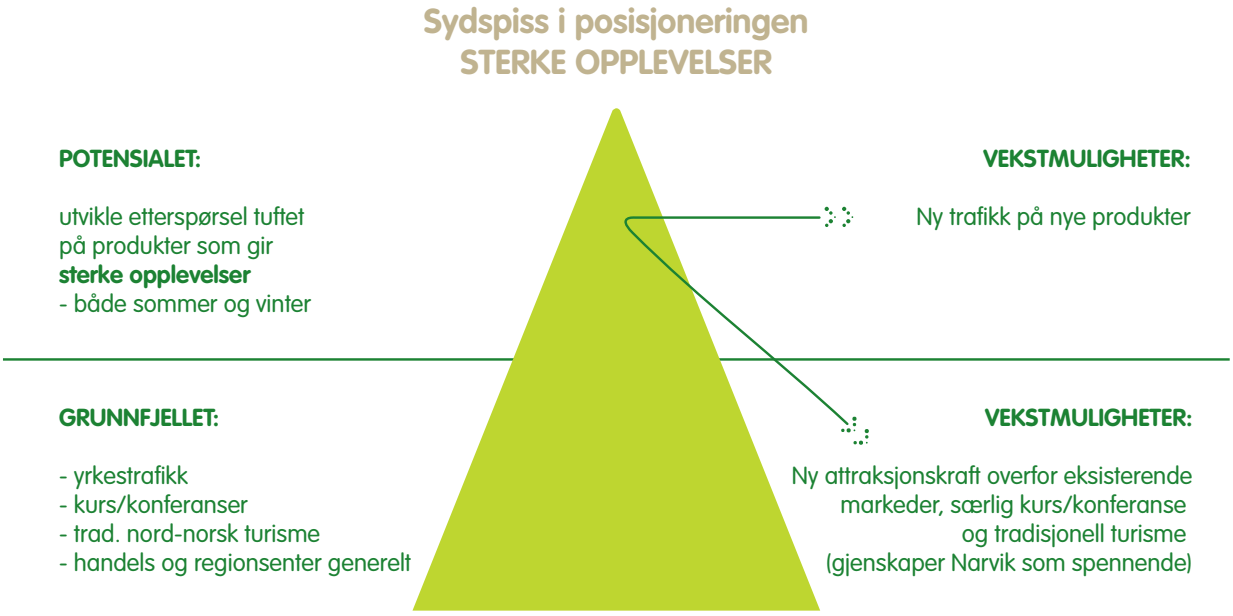

Figur 5.11. gjorde det enklere å kommunisere strategien overfor omgivelsene mens arbeidet pågikk. Dette var særlig viktig i Narvik, hvor man la en helt ny strategi til grunn.

5.5 Nærmere om analyser og vurderinger

Hvilke analyser og vurderinger som gjennomføres i denne fasen blir en konsekvens av hvilke problemstillinger som trenger et mer detaljert beslutningsunderlag. Det er helt sentralt at alle undersøkelser gjennomføres på en måte som gir faglig troverdighet[28].

Samarbeid med eksterne analysemiljøer kan ofte være effektivt og hensiktsmessig.

5.5.1 Sekundærdataundersøkelser

Undersøkelser basert på sekundærdata innebærer å bruke forskjellige offentlige kilder til informasjon, dvs. databaser, offentlig statistikk, rapporter, analyser osv.

Eksempler på informasjon det kan være aktuelt å innhente:

- Segmentvurdering – kartlegge eksisterende segmenter (ferie/fritid, kurs/konferanse, yrke, incentiv, cruise)
- Lokale, regionale og nasjonal merkevarestrategi(er).
- Trafikkstrømmene i regionen (statistikk over gjestedøgn, antall fergepassasjerer, trafikktellinger osv.)
- Generelle trender i reiselivet, nasjonalt og internasjonalt
- Detaljundersøkelser av status og utviklingstrekk innen aktuelle temasatsninger, f.eks. utviklingen i etterspørselen etter spa, dykking, kulturturisme, snøbrett e.l..

28 Det er viktig at eventuelle mangler i datagrunnlag kommenteres på en måte som gjør at leseren får riktig bakteppe i vurdering av resultatene.

- Effektmålinger:
  - » måle effekten av turismens påvirkning på miljøet på stedet (kan eksempelvis også omfatte et CO2 regnskap)
  - » måle den økonomiske effekten av turismen for stedet/regionen (ringvirkningsanalyser)

5.5.2 Primærdataundersøkelser

Undersøkelser basert på primærdata innebærer kvantitative og/eller kvalitative intervjuundersøkelser. Eksempler på undersøkelser som kan gi nyttig informasjon:

- Profilundersøkelser – for å avdekke reisemålets profil i større befolkningsgrupper for eksempel regionalt, nasjonalt eller internasjonalt[29]. Undersøkelsen gir informasjon om hvordan reisemålet oppfattes i markedet, og gir innspill til produktutvikling.
- Fokusgrupper – brukes til å gå i dybden på en problemstilling, f.eks. innspill til produktutvikling, oppfatning av design, arkitektur og kvalitet.
- Vurdering av markedspotensial. Kan gjøres ift. ferieformer, aktivitetsprodukter, destinasjoner, i spesifikke segmenter osv.. OPTIMA er et eksempel på en slik undersøkelse.
- Segmenteringsundersøkelser – analyserer hvilke behovssegmenter som foretrekker destinasjonen.
- Effektmålinger – måle effekten av markedsføringen gjennom analyser av markedets kjennskap, kunnskap, lojalitet, besøk på destinasjonen osv..

5.5.3 Primærdataundersøkelser på stedet

Det kan ofte være hensiktsmessig å avklare sentrale interessenters oppfatning av dagens situasjon og ønsker for fremtidig utvikling. Eksempler på interessentanalyser er:

- Hytteeierundersøkelser – for å avdekke hva de setter pris på ved reisemålet, hva de ønsker forandret og hvordan de stiller seg til videreutvikling
- Innbyggerundersøkelse[30] – for å kartlegge ønsker for lokalsamfunnet, holdninger til turismen, reiselivsutvikling osv.
- Gjesteundersøkelse - kan omfatte følgende dimensjoner:
  - » Kjennetegn ved gjestene (demografi, oppholdslengde, reisefølge)
  - » Hensikt med reisen (ferie/fritid, yrke, kurs, konferanse osv.)
  - » Transportform
  - » Overnattingsform
  - » Informasjonsinnhenting og booking
  - » Motiver for valg av destinasjonen
  - » Interesse for aktiviteter
  - » Reisemåte (resortferie, baseferie, rundreise etc.)
  - » Tilfredshet
  - » Lojalitet – interesse for gjenbesøk
- Fotomotivundersøkelse[31] – turistene tar selv bilder på en destinasjon og gir sin vurdering av hva de opplever som attraktivt og mindre attraktivt.

29 Noen destinasjoner har eksempelvis foretatt landsrepresentative telefonundersøkelser som får fram hva ulike målgrupper forbinder med reisemålet, bl.a. Narvik, Bodø, Lofoten, Rjukan og Vesterålen.

30 Dette er bl.a. gjort i Risør og Bykle (Hovden) og ga verdifull informasjon som også det politiske miljøet i kommunene viste stor interesse for.

31 Innovativ Fjellturisme har i samarbeid med Høgskolen i Telemark ved Ragnar Prestholdt gjennomført en slik på 3 fjelldestinasjoner, se www.fjellturisme.no

5.5.4 Interessekart for arealbruk

På reisemål der arealbruk må avklares i sammenheng med større utviklingsplaner for hytter eller skianlegg, kan det være hensiktsmessig å utarbeide særskilte interessekart over for eksempel:

- Kulturminner
- Naturvernområder med spesiell flora, fauna, dyretrekk, etc,
- Landbruksinteresser
- Visuelt utsatte områder
- Nedsalgsfelt for drikkevann, etc.

Dette er ofte omfattende problemstillinger der det er nødvendig med tilgang til kartgrunnlag som inneholder slik informasjon og en god dialog med kommunens planavdeling og Fylkesmannen, evt. Direktoratet for Naturforvaltning. Disse kartene avdekker om det er spesielle forhold som må hensyntas og kan vise hvilke arealer som i realiteten er aktuelle for en videre utvikling. Golsfjellet hadde eksempelvis stor nytte av de temakartene de utarbeidet til sitt arbeid. I Lofoten pågikk det et parallelt arbeid med en regional kulturminneplan, og det ble etablert en dialog mellom prosjektene. Et av tiltakene i Lofoten var å utvikle 10 viktige møtepunkt med Lofotens kultur (steder, attraksjoner, kulturminner, festivaler). I den sammenheng var det også viktig å avklare om en slik tilrettelegging av de aktuelle kulturminnene var forenlig med kulturminnevernet.

5.5.5 Utredninger av stedegne forhold

På de fleste reisemål vil det være natur- eller kulturgitte forutsetninger som gir rammer og muligheter for fremtidig utvikling. Disse vil fremkomme for eksempel gjennom interessentkartene som er nevnt under punkt 4.5.4.

Enkelte steder kan det i tillegg være naturlig å gjøre egne analyser av slike forhold:

- Analyse av skikjøringspotensialet – terrenganalyser som viser potensialet for ny skikjøring, kvaliteten på dette potensialet, og fordelingen av dette på henholdsvis grønn, blå, rød eller svart skikjøring. Kartlegging av fallinjene[32] i fjellet er viktig for å kunne forstå hvor framtidige baseområder kan eller må ligge.
- Kunnskapsinnsamling om verneområder, tålegrenser, dyreliv, kulturminner, etc. som er relevant for utviklingen, herunder en dialog med de myndigheter som forvalter disse. Dette er jo ofte også viktige ressurser for utviklingen.
- Analyse av potensialet for å ta i bruk alternativ energi – enkelte reisemål kan ha spesielle forutsetninger eller ønsker om å ta i bruk alternative energiløsninger.

5.5.6 Utrede finansieringsmodeller for fellesgoder og fellestiltak

Dette er også en problemstilling som krever en lokal tilpasning, og det finnes ikke nasjonale eller overordnede føringer for hvordan slike modeller skal eller bør se ut. Erfaringene er at man på noen fellesgoder kan bruke utbyggingsavtaler og andre juridisk bindende løsninger, se mer utfyllende om dette i kapittel 5.6.

Når det gjelder løpende bidrag til for eksempel destinasjonsselskapenes arbeid fra reiselivsbedrifter og andre lokale næringsaktører, må modellene utvikles for hver destinasjon som et ledd i denne prosessen. Anbefalingen er at man etablerer ordninger som er så forpliktende som det er mulig å få til, og at man har en markert holdning overfor såkalte gratispassasjerer. Det synes som om

32 Dette er typisk undervurdert på mange destinasjoner, og man har derfor mange steder blokkert utviklingsmuligheter med hytter, veier, boligområder, etc. Man kan ikke flytte fallinjene i fjellet, men man kan bruke andre arealer til hytteområder. Derfor er slike analyser svært viktige på vintersportsstedene.

det pr. dato er vintersportsstedene som har de mest velutviklede frivillige finansieringsordningene i Norge.

5.5.7 Beslutningsunderlag

Noen steder oppnår man gjennom diskusjoner i styringsgruppen og med referansegruppene relativt fort en enighet om en del fundamentale veivalg. Andre steder krever disse veivalgene en betydelig debatt. I arbeidet med å komme seg "nedover i trakten" som er vist i figur 5.3. er det ofte hensiktsmessig å beskrive alternativene i mer helhetlige konsepter. Dette kan eksempelvis gjøres gjennom såkalte scenariebeskrivelser eller andre former for analyser av fremtid og muligheter (forsighting). Se også vedlegg 9, med scenariebeskrivelser for Lofoten.

Som bakgrunn for strategiske valg kan det også være hensiktsmessig å utarbeide en skisse over dagens og fremtides konkurranseposisjon (eller posisjoneringskart). Ett eksempel på en slik konkurranseposisjon kan være den som ble tegnet for Geilo i 2002 og som fortsatt brukes og trekkes fram i debatten om strategien for Geilos utvikling som reisemål, senest i et stort oppslag i Dagens Næringsliv den 10.01.08. Dr. Holms Hotel la denne posisjonen til grunn for sin storstilte utbygging av hotellet som nettopp er avsluttet (2007).

Hensikten med slike verktøy er å anskueliggjøre konsekvensen av veivalgene og hvilke tiltak som blir viktige som følge av det. Eksempelvis blir kvalitetsdimensjonen i alle ledd ved Geilo som reisemål svært viktig når man går mot kvalitetsbevisste voksne som fokusert målgruppe når man bestemte seg for denne posisjonen for sitt vinterprodukt:

Figur 5.13 Illustrasjon på arbeidet med å posisjonere Geilo som vinterdestinasjon

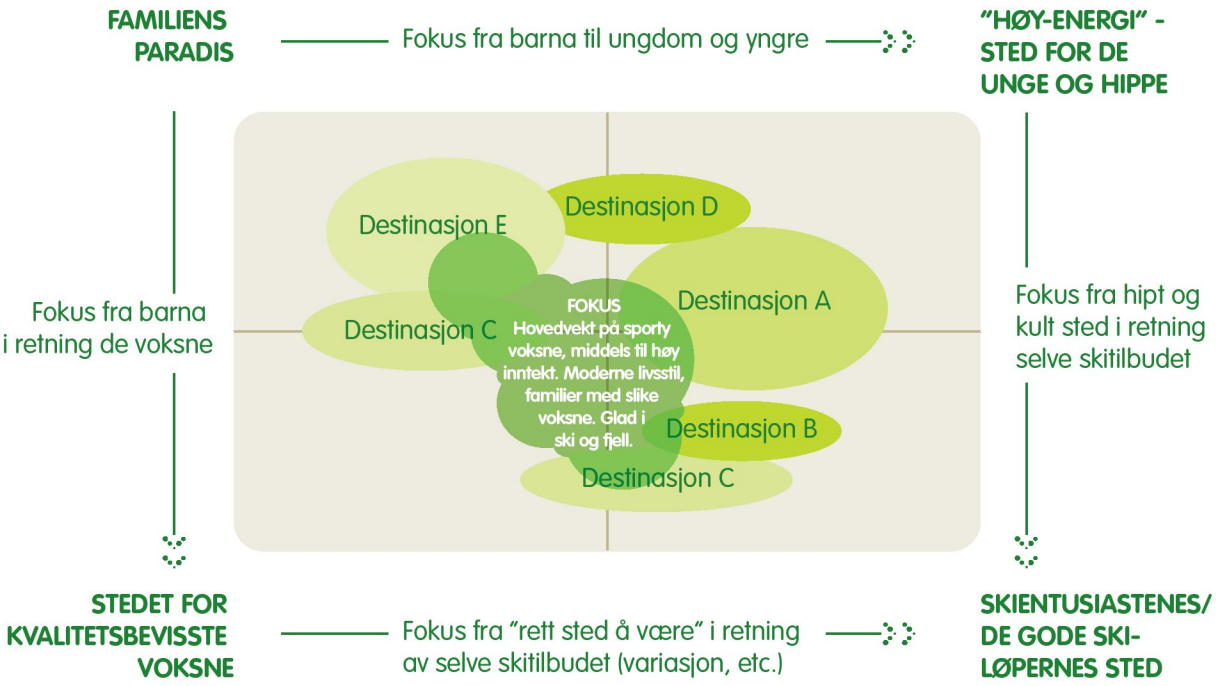

5.5.8 Utskriving av strategier og konsept

Det må være den enkelte prosessen som avgjør hvor omfattende og detaljert man skriver ut selve dokumentet. Det må beskrive operative strategier og prioriterte tiltak og nødvendig behov for oppfølging, som igjen danner utgangspunkt for prioriteringene og oppgavene i fase 3 – fra ord til handling.

Det er viktig å være tydelig på hva som er bærende produktkonsepter og at strategiene framstår som konsistente. Dette kan illustreres med noen eksempler;

- Hvis man har bestemt seg for å satse på markeder som vil komme til reisemålet uten egen bil, må man også sørge for at reisemålet reelt fungerer for slike gjester. Innebærer dette en kompakt utvikling (landsby), så må man prioritere for eksempel arealer i forhold til det.
- Hvis man bestemmer seg for å bli en ledende alpindestinasjon, så må det være en balanse i utviklingen av veinett/parkering, senger og kapasiteten i skianlegget. Da må det bli mulig å utvikle såkalte alpinattraktive senger i skli inn/skli ut avstand til skikjøringen. Baserer man en slik utvikling på en fordeling mellom varme (kommersielle) senger og kalde (private) senger må man ta disse begrepene på alvor. Det vil si at man ikke tillater en konvertering av varme senger til kalde senger, med den konsekvens man bygger ut skitilbudet, men tilrettelegger for en reduksjon i antallet kommersielle senger som tilbys skimarkedet. Noe som tilsier større sesongsvingninger for skisenteret og totalt sett lavere kommersiell aktivitet på destinasjonen.
- Hvis man bestemmer å bygge opp en posisjon på kvalitet framfor volum, så må man sørge for å etablere "virkemidler" på destinasjonen som stimulerer kvalitetsutvikling og søke å unngå at lave priser blir viktigste budskap til markedet i konkurransen om gjestene.
- Hvis strategien er å bli en helårig destinasjon, må dette være tuftet på at man kan utvikle en attraksjonskraft og tilbud som reelt sett kan trekke gjester også perioder av året der man nå ikke har trafikk.

I tillegg er det viktig å prioritere utviklingen av produktkonsepter i forhold til en tids- og volumakse. Arbeid med innovasjon og produktutvikling er en kontinuerlig prosess som vist i figuren under, og bør integreres planen. Se også kapittel 5.7.

Figur 5.14 Livssyklus for produktkonsepter i et "evig" perspektiv.

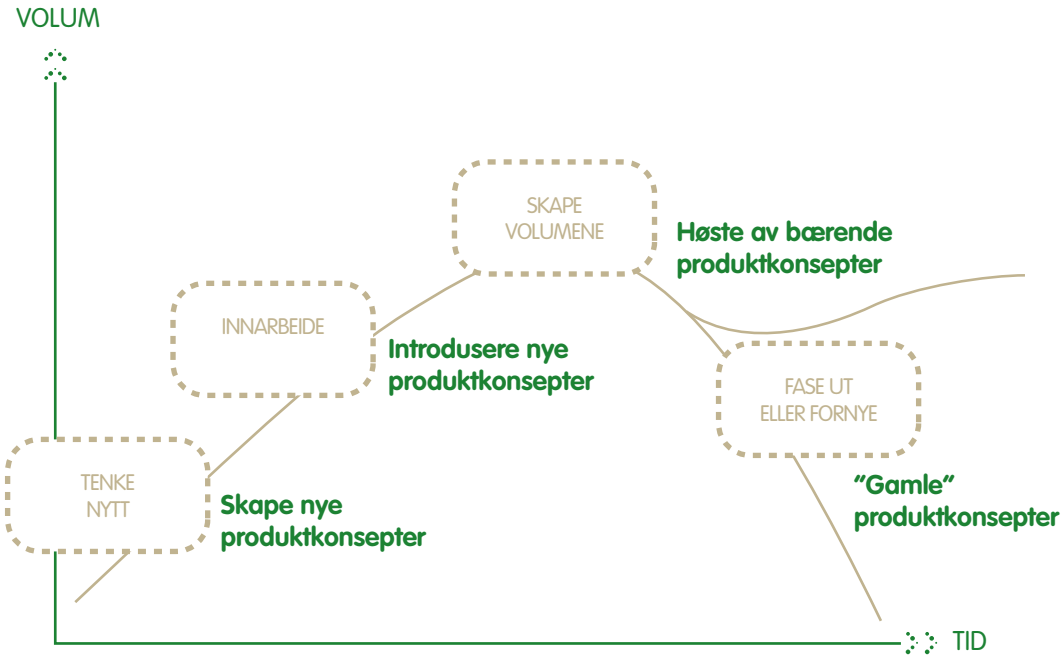

Lofoten oppsummerte sitt helhetsgrep i en oppsummeringsfigur, se fig. 5.15. Det overordende fokuset i strategien er **foredling for nye tider**. Sesongutvikling som grunnlag for en mer helårig næringsvirksomhet ble vurdert som den mest kritiske utfordringen for bedre lønnsomhet og større verdiskapning i årene som kommer.

Figur 5.15 Masterplan for Lofoten oppsummert – foredling for nye tider

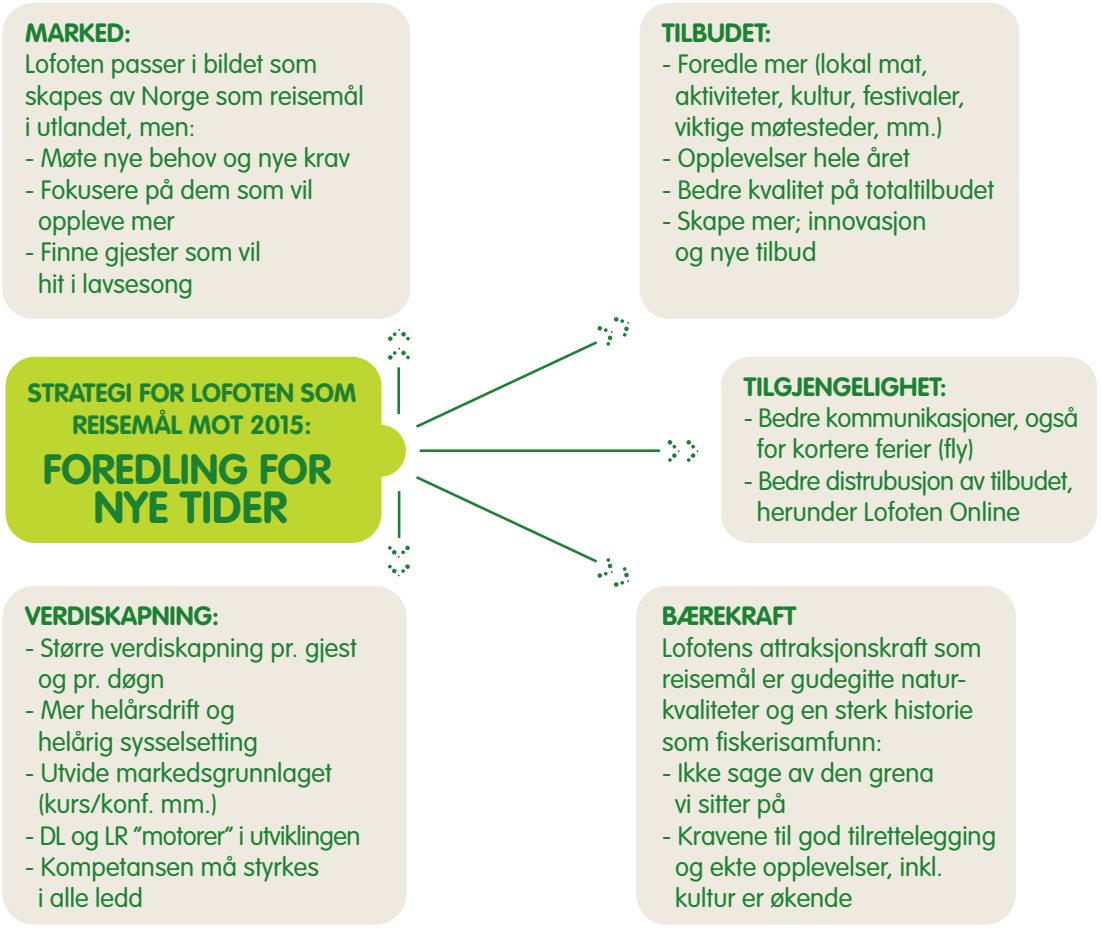

En utvikling i tråd med Lofoten som reisemål mot 2015 forutsetter at reiselivsaktørene, destinasjonsselskapet og kommunene legger strategien til grunn for sin videre satsning på å realisere Lofotens potensial. Dette er konkretisert i dokumentet gjennom en 10-punkts erklæring for kommunenes samordnede innsats for å styrke reiselivsutviklingen i regionen.

Planen legger til grunn at Destination Lofoten AS skal styrkes og ta rollen både som felles markedsfører, ledende fagmiljø og "motor" for den videre utviklingen av reiselivet i regionen.

5.6 Samspillet med offentlig planlegging

Både kommune og fylkeskommune er planmyndighet og legger rammer for reisemåls-utviklingen gjennom planer for samfunnsutvikling og arealbruk, samt bruk av juridiske og økonomiske virkemidler. Vellykket reisemålsutvikling krever derfor en god samordning med planlegging etter plan- og bygningsloven, og særlig i forhold til arealplanleggingen.
De viktigste planene i denne sammenhengen er;

- Kommuneplanen, sammen med kommuneplanens arealdel (kommunedelplaner), og kommunens rammevedtak for bruk av utbyggingsavtaler etter §64a i plan- og bygningsloven
- Reguleringsplaner (bebyggelsesplaner) for arealbruk
- Føringer trukket opp i fylkesplan, fylkesdelplan, regionale utviklingsprogram eller andre dokumenter knyttet til fylkesplanleggingen.

I tillegg legges det føringer mht kommunal tjenesteyting og tiltak som også har betydning for reiselivet i den årlige rulleringen av kommunens økonomiplaner og handlingsprogram for den kommunale virksomheten. I praksis møter arbeidet med reiselivsutvikling den kommunale planleggingen på flere områder:

- Kommunens overordnede strategier for reiselivsutvikling nedfelles ofte i kommuneplanen, der det også rammer for kommunens bruk av utbyggingsavtaler
- Arealbruk of arealbruksendringer, utbyggingstiltak og vernespørsmål avklares gjennom kommunens arealplanlegging, og vedtak av rettslig bindende arealplaner (der også regionale og nasjonale interesser skal ivaretas),
- Investeringer i og vedlikehold av offentlig infrastruktur som vei, parkering, vann, avløp, friområder, turstier, bygg og andre tiltak som har betydning for hvordan reisemålet framstår prioriteres bla gjennom den kommunale planleggingen. (jfr. også kap.2 om reisemålets visuelle kvaliteter og betydningen avstedsidentitet).

Store destinasjoner (særlig skisteder, som ofte også har mange fritidsboliger) har også behov for styrket offentlig service og tjenesteyting innen helse, tekniske tjenester og beredskap, og derfor har betydning for planleggingen av kommunens driftsoppgaver.

Planlegging etter plan- og bygningsloven skiller seg fra reiselivsaktørenes arbeid med reisemålsutvikling på flere områder. De viktigste er kravene til medvirkning/offentlighet og at planene vedtas av politiske organer. Kommunal arealplanlegging er prosesser med lovbestemte krav til samråd og medvirkning der ulike aktører har rett og plikt til deltagelse og informasjon. Kommunestyret er planmyndighet.

Reisemålsutvikling er reiselivsaktørenes utviklingsstrategier der marked, produktkonsepter, organisering, finansiering og gjennomføring står sentralt. Arbeidet styres og vedtas av aktørene selv og forankres gjennom intensjoner og avtaler eller partnerskap.

En ferdigstilt Masterplan kan videre fordre at kommunen vedtar bestemte arealbruksløsninger (sikre at utbygging kommer på de optimale arealene) eller legger bestemte forutsetninger til grunn for arealbruksløsninger (f.eks. utbyggingsavtaler).

Prosessene etter plan- og bygningsloven har fokus på offentlighet, politisk forankring og rettslige arealbruksavklaringer. Prosesser for reisemålsutvikling har fokus på konsepter og marked, organisering og gjennomføring, samt økonomi, som vist i tabell 5.1.

Tabell 5.1 Fokusområder for kommunal planlegging og reisemålsutvikling

	Kommunal arealplanlegging (kommuneplannivå)	Reisemålsutvikling
Styring	Komuneplanutvalg eller annet politisk organ	PA og Styringsgruppe der næringsliv og andre aktørmiljøer er representert
Varsling av planarbeidet	Ja	Nei
Deltagelse allmennhet befolkning	Ja	Nei
Samråd med offentlige myndigheter	Ja	Ja
Vurderinger av miljø- og ressurshensyn	Ja	Ja
Konsept og markedsvurderinger	I liten grad	Ja
Fellesløsninger og f.eks. partnerskap eller grunneiersamarbeid	Varierende - lite forpliktende	Ja - tungt vektlagt
Høring og offentlig ettersyn	Ja	Nei
Tidshorisont for planarbeidet	Minimum et til to år	Kan gjennomføres raskt, avhenging av prosessen
Vedtak	Kommunestyret - rettslig bindende	Underskrives av styringsgruppen - førende

Behovet for samordning av planprosesser i tid og innhold krever en avklaring om dette er viktig for prosessen. **Dette må vurderes som en egen problemstilling i forstudien**, og vil i stor grad variere med om reisemålet er et skisted, et fiskevær i Nord-Norge eller en bygdeby på Vestlandet, jfr. prinsippet om å skreddersy prosessene til det enkelte reisemål.

Erfaringsmessig er dette særlig aktuelt på vintersportssteder og typiske turiststeder ved kysten der også strandlinjeproblematikken **(100-meters beltet)** kommer inn. Man ser det også der en viktig strategi er fortetting **(landsbykonsept)** av destinasjonene og tilrettelegging for målgrupper som kommer uten egen bil **(krever gangavstand mellom tilbudene)**. Og i forlengelsen av dette, de såkalte skli inn /skli ut løsningene for alpingjestene, som nå også brukes for langrennsløyper og turstier **(kort vei fra seng til terreng)**. Dette betyr at;

- Prosessen må ha et avklart forhold til hvordan samordningen med kommunal planlegging skal gjennomføres, særlig i forhold til arealplanplanleggingen.
- Valg av modell for samordning må tilpasses:
  - » destinasjonens egenskaper og utfordringer,
  - » hvilke planutfordringer reisemålsutviklingen vil utløse,
  - » kommunens plansituasjon ved oppstart av en reisemålsprosess.

Plan- og bygningsloven[33] er i første rekke en prosesslov der ivaretakelse av ulike hensyn vil være avhengig av rådende politikk lokalt og nasjonalt, samt den innflytelse ulike interessegrupper klarer å få i planarbeidet.

5.6.1 Samordning av reisemålsprosesser og planprosesser etter plan- og bygningsloven

Samordning blir som påpekt spesielt viktig der reisemålsprosessen i stor grad også foreslår nye utbyggingsløsninger eller arealbruk som ikke er vedtatt i gjeldende arealplaner. Arealbruksperspektivet i reisemålsprosessene har ofte et 10-15 års perspektiv, hvor en av problemstillingene er å sikre framtidige arealer til "riktig" formål i forhold til en helhetlig utvikling. Det finnes to alternative strategier, og disse må vurderes for hvert sted i tråd med prinsippet om skreddersøm. Samordning av reisemålsutvikling og kommunal arealplanlegging kan enten skje trinnvis eller integrert.

Ved trinnvis samordning vil reisemålsutviklingen ligge i forkant av arbeidet med kommunale arealplaner. For mange destinasjoner vil dette være et naturlig forløp, fordi kommunen ikke er inne i en planrevisjon eller at utfordringene for reisemålet ikke tilsier integrerte prosesser. Dette kan gjelde mindre reisemål, der hensynet til arealplanleggingen ikke er så viktig som på for eksempel skistedene.

I integrerte prosesser er planarbeid og reisemålsutvikling samordnet i organisering, innhold og prosess. En variant av integrert samordning vil være at prosessene gjennomføres parallelt i tid, men ikke samordnes i organisering og innhold. I praksis vil dette være en trinnvis prosess.

Valg av integrert eller trinnvis prosess må avgjøres for hver destinasjon, og avhenger også av hvor omfattende de arealrelaterte problemstillingene er. Dette må gjøres som en avklaring i forstudiet, i nært samarbeid med kommunen. I tabell 5.2. er det gitt en oversikt over kjennetegn for når trinnvis og integrert prosess kan være egnet.

Dersom det velges integrert prosess bør det som en innledende del av arbeidet utarbeides et samordnet program[34] for reisemålsutviklingen og planleggingen etter plan- og bygningsloven.

33 Plan- og bygningsloven er under revisjon og ny lov vil sannsynligvis tre i kraft i 2009

34 Planprogrammet bør klarlegge viktige problemstillinger arbeidet skal ta opp og løse, organisering og gjennomføring av prosessen – herunder hvordan ansvaret for plan etter plan og bygningsloven og reisemålsutvikling ivaretas og samordnes, medvirkning, utredninger som er nødvendige og sluttprodukter. Programmet bør høres hos berørte myndigheter og andre som har interesse i planarbeidet og behandles politisk i vertskommunen. Kommunen bør være hovedansvarlig for utarbeidelsen av programmet.

Tabell 5.2 Trinnvis eller integrert prosess for samordning

Trinnvis dvs. i etterfølgende prosesser;	**Integrert** dvs. i samtidige integrerte prosesser;
Fordeler: • Organisatoriske og finansielle spørsmål for reisemålet kan drøftes uten at det parallelt pågår planarbeid med rettslig bindende arealplaner som kan gi store omfordelingsvirkninger[1] mellom parter • Reisemålutviklingen kan settes i fokus	**Fordeler:** • Samordning miljø, næring og arealbruk • Sikrer politisk forankring • Egnet der det offentlige er pådriver i forhold til næringens egne prosesser • Effektive prosesser uten unødige etterfølgende planledd som kan skape uforutsigbarhet (og "omkamper") om viktige strategiske valg
Farer: • Dårlig samordning med kommunal arealplanlegging, slik at ønsket utviklingskonsept for reisemålet ikke kan realiseres • "Omkamp" om spørsmål som ble avklart i fase 2 • Uklar politisk forankring • Økt tidsbruk ved etterfølgende prosesser	**Farer:** • Stiller store krav til organisering og koordinering, slik at ikke gode prosesser på reisemålsutvikling "drukner" i lovbestemte prosedyrer og formelle strukturer • Arealbruksspørsmål og omfordelingsvirkninger mellom grunneiere kan vanskeliggjøre en faglig fokusert reisemålsprosess og arbeidet med organisering og finansieringsordninger • Arealkonflikter kan trekke prosessene ut i tid og hindre viktig framdrift i prosessen for øvrig.

I integrerte prosesser vil hovedansvaret for de ulike delene av prosessen kunne være delt som vist i figuren under. Koordineringsansvaret for prosessene må derfor være klart plassert i den organiseringen som velges.

Tabell 5.3 Koordineringsansvar i samordning av planprosesser og reisemålsutvikling

Ansvar	**Prosess**		
	Reisemålsutvikling	Kommuneplan eller Kommunedelplan	Reguleringsplan
Næringsaktørene	X		X
Kommunen		X	X

Arealavklaringer der hensyn til vern og ulike brukerinteresser avveies vil skje noe ulikt i trinnvise og integrerte prosesser:

- I en trinnvis prosess vil avklaringene skje gjennom innspill fra arbeidet med reisemålsutvikling til arealplanleggingen. Det er i trinnvise prosesser viktig at aktørene er inneforstått med at arealbruksforslag er sektorinnspill som trenger videre avklaring gjennom arealplaner etter plan- og bygningsloven og en avsluttende politisk behandling
- I integrerte prosesser vil arealavklaringene skje gjennom rettslig bindende arealplan direkte og samtidig med reisemålsutviklingen.

5.6.2 Plan- og bygningslovens virkemidler for å sikre ønsket gjennomføring

Planleggingen etter plan- og bygningsloven kan direkte og indirekte være et virkemiddel for å sikre gjennomføring av viktige elementer i reisemålsutviklingen. De viktigste virkemidlene for å sikre ønsket gjennomføring er:

1. Arealbruksløsninger og bestemmelser i rettslig bindende arealplaner som understøtter reisemålsutviklingen.
2. Strategiske (areal)planvedtak på kommuneplannivå der kommunen legger en politikk for helhetlig utvikling som for eksempel kan forutsette at det gjennomføres tiltak og etableres samarbeidsløsninger og finansieringsmodeller for fellestiltak
3. Utbyggingsavtale etter §64 i plan- og bygningsloven

Utbyggingsavtale er en avtale mellom kommunen og grunneier/utbygger om gjennomføring av kommunal arealplan. Bruk av utbyggingsavtaler er regulert i plan- og bygningslovens §64. Bestemmelsene angir hva utbyggingsavtale er, innhold og prosesskrav. Kommunestyrene må etter 01.07.06 gjøre vedtak etter §64a i plan- og bygningsloven for at kommunen skal kunne forhandle utbyggingsavtaler.

I reiselivssammenheng vil det være naturlig at man gjennom utbyggingsavtaler drøfter finansiering av;

- Vei, parkering, vann og avløp
- Gangveger, turveger, skiløyper/skibruer/kulverter og opparbeiding av grøntområder som kan knyttes til arealplanen
- Andre kvalitetstiltak knyttet til gjennomføring av kommunal arealplan (reguleringsplan) for reiselivsutbygging

Tiltak det forhandles om i utbyggingsavtale må ha en direkte sammenheng med arealplanen som skal gjennomføres, og for fellestiltak skal utbygger kun gi bidrag til sin forholdsmessige andel.

5.6.3 Arealbruk og tilrettelegging i et helhetsperspektiv

Grensene mellom det kommersielle reiselivet, utbygging av hytteområder og fritidsboliger og tilrettelegging for friluftsliv reduseres, og at det er viktig å se den helheten som figur 5.5 illustrerer. Erfaringene fra etablerte reisemål der de naturbaserte opplevelseskvalitetene er grunnlaget både for turisme, hyttebygging, bostedskvaliteter og friluftsliv er at den kommunale planleggingen må ta et helhetlig grep om utviklingen. I tillegg kommer miljø- og verneperspektivet.

Bruk av soning og tydelige avgrensninger mellom områder, slik figur 5.16. viser, er viktig for å skape forutsigbarhet og tydelige rammer. For det kommersielle reiselivet kan en "utflytende lokal hyttepolitikk" være et problem fordi det privatiserer og skaper økende fysisk avstand mellom kjerneområdet og naturkvalitetene (jfr. prinsippet om kort vei fra seng til terreng). Manglende lokal enighet om arealer for nyetableringer i kjerneområdene kan skape press på kommersielle etableringer på mindre ønskelige arealer. I tillegg ser man også tendenser til at hytteområder legges tett inntil etablerte naturattraksjoner og at landskapsrommet rundt attraksjonene innskrenkes slik at turistenes opplevelse reduseres.

Et slikt helhetsperspektiv er også viktig for å kunne gjøre en bedre vurdering av behovet for en bærekraftig utvikling, og at man ikke "sager av grena man sitter på". Det er opplevelsen av naturkvalitetene som er fundamentet for norsk turistnæring også i et langsiktig perspektiv.

Det er ikke lenger slik at man kan skille brukergruppene fra hverandre, de er i stor grad brukere av de samme kvalitetene og tilbudene på destinasjonene, selv om de bor på ulike måter i både private og kommersielle innkvarteringsformer.

Figur 5.16 Sammenhengen i bruken av friluftsområder, utvikling av hytte- og aktivitetsområder og det stedlige reiselivsproduktet

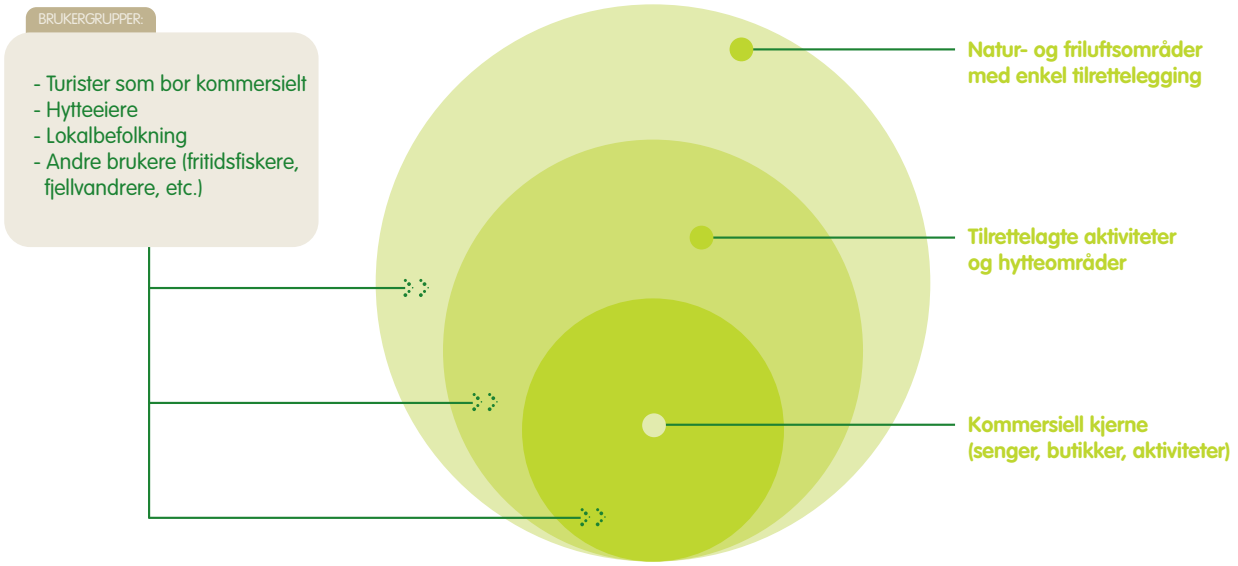

Behovet for en slik samordning mellom utviklingen av en turistnæring, hytteutbygging og tilrettelegging for rekreasjon og friluftsliv understrekes også av Miljøverndepartementet. Selv om en kommune har vært involvert i arbeidet med reisemålsutvikling i større eller mindre grad, bør dette følges opp i kommuneplanleggingen. I en slik prosess danner helhetlige reiselivsstrategier et viktig og nyttig innspill, men departementet understreker at det er viktig at aktørene forstår at det ikke er gitt at reiselivets ønsker blir fulgt opp i den kommunale planleggingen. Det understrekes at det bør være et mål å få til et så godt samspill mellom kommunene og næringslivet at utviklingen av reisemålene kan skje i en samlet prosess, knyttet til kommuneplanleggingen.

For kommuner der disse problemstillingene er særlig relevante, er det mulig å hente ytterligere kunnskap om disse sammenhengene i en rapport som er utarbeidet av Asplan Viak AS for Innovativ Fjellturisme. Denne planmodellen[35] fokuserer på betydningen av å se sammenhenger og helhetlige løsninger, og forutsetter at lokalisering og arealbruk bygger opp underreisemålets attraksjonskraft. Og at dette er samordnet med arealplanlegging etter plan- og bygningsloven, finansieringsordninger for fellesgoder og hvordan partene på reisemålet er organisert. Planlegging og utvikling av fjellturisme er en krevende og sammensatt oppgave som krever stor kompetansebredde og velfungerende offentlig-privat samarbeid. Reiselivsbedriftene, grunneierne, utbyggere, kommunen og i noen sammenhenger også staten er viktige parter i dette samarbeidet.

35 NY PLANMODELL FOR UTVIKLING AV FJELLTURISME- Anbefalinger med bakgrunn i forsøk fra Geilo og Rauland, januar 2007. Rapporten kan lastes ned fra www.fjellturisme.no)

Figur 5.17 Helhetsperspektivet i planmodellen utarbeidet for Innovativ Fjellturisme

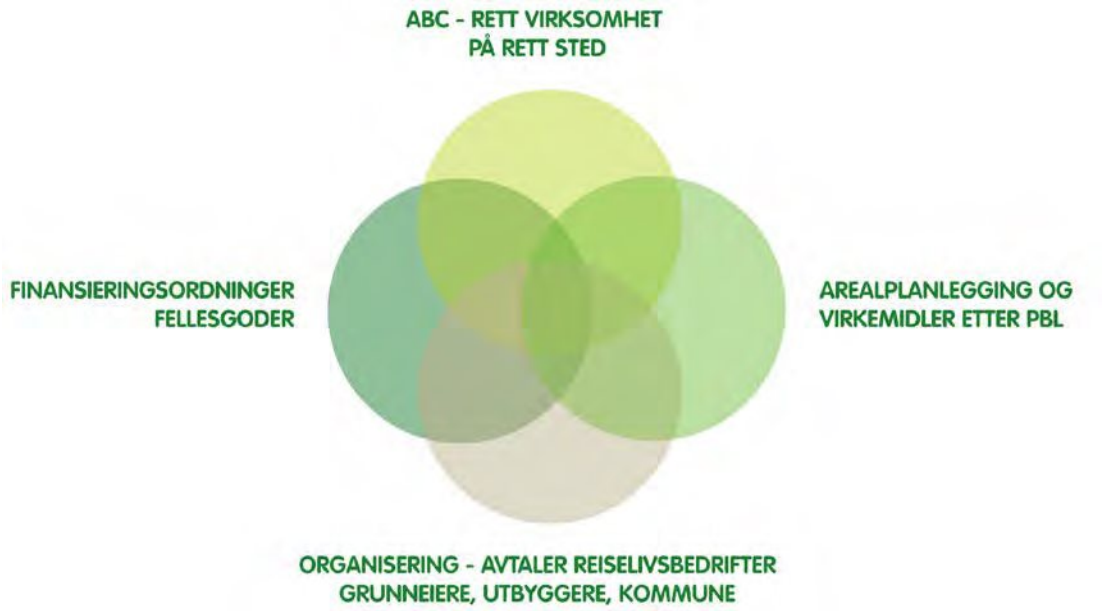

I modellen legges det til grunn at det kan systematiseres og beskrives sammenhenger mellom et reisemåls nåsituasjon og tiltak og/eller lokaliseringsbeslutninger og bruk av arealer som styrker eller svekker reisemålets attraksjonskraft.

Følgende tema og variable er vurdert viktige i analysene av disse sammenhengene:

- Sentralitet og tilgjengelighet – (inndeling etter viktighet i A, B og C-områder)
- Grønne strukturer som er viktige for reisemålets attraksjonskraft (Grønne A-områder)
- Stedegne egenskaper (sol og utsikt)

Med sentralitet og tilgjenglighet menes hvor god tilgang områdene har til transport-løsninger, service, aktiviteter, natur- og friluftsområder. Dette er også med å definere områdenes funksjon – om det er sentralområder eller spredt utbygde/ikke utbygde områder. De grønne A-områdene er naturområder naturområder, grøntstruktur, kulturlandskap, vassdrag og spesielle terrengformer som har stor betydning for reisemålets attraktivitet, stedsidentitet og gjestenes opplevelser. ABC-analysene baserer seg på tilgjengelig digitalisert arealinformasjon og bruk av terrengmodeller og geografiske informasjonssystemer.

5.7 Innovasjon og kompetanseheving som del av prosessen

I denne fasen kan det være gunstig å styrke prosessen med å stimulere det stedlige reiselivsmiljøet i forhold til kompetanse og nyskaping. I Lofoten ble dette gjort ved to heldagsseminarer. Disse satte fokus både på viktige problemstillinger i Masterplan-arbeidet, ga faglig påfyll for aktørene og viste innovative prosjekter fra andre regioner.
Det er derfor viktig at PA og PL også oppretter en dialog med Innovasjon Norge, aktuelle fylkeskommuner og virkemiddelapparatet for øvrig med tanke på å samspille reisemålsutviklingen med andre relevante virkemidler og tilskuddsordninger, eksempelvis rettet mot kompetanseheving. Seminarene i Lofoten ble arrangert i samarbeid med Nordland Fylkeskommune.

Innovasjon Norges fem tjenesteområder (www.innovasjonnorge.no/reiseliv);

- Finansiering (tilskudd, stipend, lån og garantier)
- Kompetanse (kurs og andre kompetanseutviklingstiltak)

- Nettverk (ARENA-programmet, samarbeid med utekontorene, med mer)
- Profilering (markedsføring og profilering i samarbeid med reiselivsnæringen)
- Rådgivning (markedsinformasjon, internasjonalisering, analyser)

Samarbeid med Innovasjon Norge om å øke markedskunnskap og styrke forutsetningene for internasjonalisering kan være et alternativ. Eksempelvis kan kursopplegget for Internasjonal markedsføring for reiselivet kjøres parallelt. Et annet eksempel er bistand til design (Design og reiseliv) for destinasjonsselskap eller enkeltbedrifter.

5.7.1 Studieturer

Godt planlagte studieturer til relevante og sammenlignbare destinasjoner har vist seg å være viktig både for å samle ny kunnskap, utvikle nettverk mellom aktørene på destinasjonen og skap felles referansepunkter til selve strategiarbeidet (man ser og kan diskutere hva andre destinasjoner gjør og relatere det til egne problemstillinger). Slike studieturer bør også fange opp gode eksempler på nyskaping og inngå i arbeidet med å stimulere innovasjon og produktutvikling som en del av reisemålsutviklingen.

Opplegg og gjennomføring av en studietur kan sammen med kompetansehevningstiltak for øvrig bakes inn som en egen hovedaktivitet (HA) i gjennomføringen av denne fasen, og gis et eget budsjett.

Figur 5.18 Kanadierne har mye å lære oss om partnerskap mellom vernemyndigheter, turistsektoren, næringsutvikling og lokalsamfunn

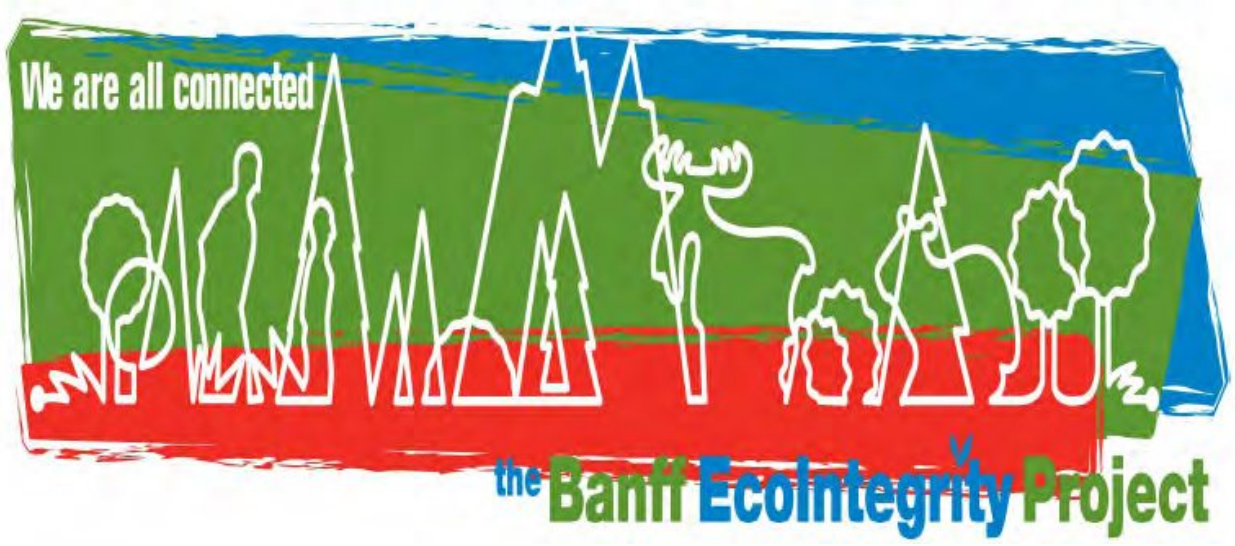

Foto: : Parks Canada Agency, http://www.pc.gc.ca

6. FRA ORD TIL HANDLING

Dette kapitlet omhandler fase 3 og skal:

- Gi en beskrivelse av innholdet i fasen
- Vise modeller for organisering
- Gi en omtale av de viktigste temaene som må berøres

Dette kapitlet omhandler gjennomføringen av de tiltakene og prioriteringene som er beskrevet i fase 2. Dette kalles fasen – "fra ord til handling". I denne fasen ligger følgende oppgaver;

- Forankre planen i forhold til kommune og kommunale planer
- Gjennomføring av de prioriterte tiltakene som ble vedtatt prioritert i fase 2
- Iverksette ulike ordninger knyttet til finansiering av fellesgoder, stedsadministrasjon eller infrastruktur
- Organisering og oppfølging av en revideringsprosess for selve innholdet.

6.1 Organisering og prosess

Denne fasen organiseres som de to foregående etter PLP med prosjektansvarlig, prosjektleder og styringsgruppe. I en overgangsperiode fra fase 2 er det vanlig å beholde PA og hele eller en kjerne av sentrale personer i SG.

Det er vanlig at denne organiseringen tar seg av de oppgavene som er beskrevet i kapittel 6.2. dvs. forankring i forhold til kommunen.

Den videre organiseringen i denne fasen avhenger først og fremst av omfanget på de problemstillingene som er omtalt over. Det gjelder både gjennomføring av prioriterte tiltak og iverksetting av eventuelle finansieringsordninger for fellesgoder.

6.1.1 Organisasjon for gjennomføring av prioriterte tiltak

Der hvor fase 2 avsluttes med at SG og PA ser behovet for å få problemstillinger ytterligere bearbeidet med tanke på realisering, er det nødvendig å organisere denne videreføringen i tråd med PLP. Særlig hvis dette er prosjekter som baserer seg på en gjennomføring i regi av fellesskapet er det viktig at aktørene på destinasjonen engasjeres i den videre prosessen. På Geilo gjaldt dette eksempelvis en samlet utvikling av sti- og løypenettet, kompetanseutvikling og sentrumsutviklingen.

Store tiltak må ha en egen PA og en egen styringsgruppe. Erfaringer tilsier at man på litt større reisemål trenger en lokal prosjektleder i denne fasen som både kan være en støttespiller, pådriver, koordinator og researcher for hvert tiltak. PL bør være kontinuerlig tilgjengelig over tid,

for eksempel ansatt i 50- 100% stilling i ett til to år. Ressursbehovet vil avhenge av omfang, type prosjekter, finansiering og hvem som går inn i arbeidsgruppene og gjør en jobb for realiseringen tiltaket.

For å få til en god prosess er det viktig a prosjektansvarlig (PA) og sentrale personer i styringsgruppen (SG) fra fase 2 blir med over i denne fasen. PA i fase 3 må fortsatt være en samlende person på reisemålet, helst fra næringen selv. Igjen understrekes betydningen av at et tydelig lederskap til prosessen videreføres. Erfaringene viser at overgangen mellom fase 2 og den viktige fra ord til handling-fasen er særlig kritisk i forhold til dette.

6.1.2 Organisasjonsmessig forankring

I denne fasen er det viktig at tiltakene som skal gjennomføres forankres i næringen og at (dvs. hos eksempelvis Hovden Ferie, hos Geilo Turistservice og hos Destinasjon Lofoten prosessen videre forankres hos eierne).

Samtidig er det en tydelig erfaring at kommunene spiller en nøkkelrolle som koordinerende ledd på destinasjonsnivå. Dette ser man både der destinasjonene er små og har begrensede ressurser i næringen og destinasjonsselskap, og på vintersportssteder der samspillet med kommunal arealplanlegging er viktig. Disse destinasjonene har også et betydelig lokalt samordningsbehov, se også kapittel 5.6.

Noen steder samordnes også næringsutvikling for alle typer næringer i lokale næringsselskap og både kommune og næring kjøper ofte tjenester knyttet til både planlegging, utvikling og innovasjon av disse.

Dette gir tre ulike forankringsmuligheter for fasen fra ord til handling;

1. Destinasjonsselskap
2. Kommunens administrasjon
3. Lokalt næringsselskap

Det er vanskelig å gi en generell anbefaling om hva som er den beste løsningen. Det vil variere med hva de ulike organisasjonene har av ressurser og kompetanse, om det er stort eller lite reisemål og hvilke tiltak som er viktigst å få realisert. Erfaringene fra de senere årene er som tidligere nevnt at kommunene spiller en viktig rolle for utviklingen av reiselivet på mange destinasjoner, og en forankring av denne fasen i en kommuneadministrasjon kan være et godt alternativ for mange reisemål.

Det er viktig at man tar en grundig debatt om de alternativene som foreligger og vurderer plusser og minuser ved de ulike alternativene. Dette er et av de mest kritiske valgene i hele denne prosessen. Ofte handler dette om det miljøet som også en lokalt (ansatt) prosjektleder skal jobbe ut fra.

6.1.3 Partnerskapsregime som alternativ organisasjonsmodell

Inspirert av det **partnerskapsregimet** Whistler har bygd opp rundt gjennomføringen av Whister 2020, arbeides innenfor Innovativ Fjellturisme med å teste ut modellen på norske destinasjoner. Viljen til å bygge opp slike partnerskap må forankres både i kommunen (politisk og administrativt) reiselivsnæringen (destinasjonsselskapet) ev. destinasjonsoperatører/eiere og aktørmiljøet ellers.

Kommunen er en helt sentral aktør i etableringen og gjennomføringen av Whistlers strategi om Partnerskap for suksess. Erfaringene så langt er at også i Norge må kommunene spille en sentral rolle. Slike regimer betinger at man har gjennomført fase 2 og har vedtatt mål og strategier, og

må sess som et verktøy for å gjennomføre prosessen fra ord til handling. Et Partnerskapsregime for gjennomføring kan beskrives slik:

- En overordnet enighet om å forplikte seg til at man som aktør vil jobbe for realiseringen av destinasjonens langsiktige visjon og mål for utviklingen.
- Partene tiltrer selve partnerskapsregimet gjennom å akseptere et sett partnerskapsprinsipper.
- Konkrete og bindene avtaler mellom kommunen, næringsaktørene, kultursektoren, regionale myndigheter og andre relevante aktører rundt alle sentrale strategier og tiltak for gjennomføringen av målene.

Prinsipperklæringen som danner fundamentet underskrives av kommunen (som også må vedta å tiltre partnerskapet gjennom et politisk vedtak) og næringsaktører, utbyggere, grunnerier, handelsbedrifter, og kan inneholde følgende "spilleregler":

> **ÅPENHET** – Vi kommuniserer tydelig og åpent med partnerne om våre forventninger og mål, og oppfordrer dem til å gjøre det samme. Da bidrar vi til å etablere gjensidig forståelse for stedets fremtid som reisemål.
>
> **TILLIT** – Vi handler alltid med integritet og ærlighet, og vi respekterer partnernes og andre interessers synspunkter rundt utviklingen. Vi gir aktører som påvirkes av våre beslutninger anledning til å bli hørt i beslutningsprosessene.
>
> **ANSVAR** – Vi tar et helhetlig ansvar for våre handlinger, for beslutninger i egne virksomheter eller prosjekter og for resultatene av beslutningene våre.
>
> **SAMARBEID** – Vi sørger for tilstrekkelige ressurser, slik at vi på en effektiv måte oppnår målsetningene for destinasjonens utvikling og partnerskapet.
>
> **UTVIKLING** – Vi skal sammen med våre partnere fokusere på nytenkning, kontinuerlige forbedringer, gjensidighet og en felles løpende læringsprosess for å oppnå målene for utviklingen og partnerskapsavtalen.
>
> **INTEGRERING** – Vi integrerer og overholder disse prinsippene i våre egne bedrifter og organisasjoner, samt i våre beslutninger over tid.

De som tiltrer partnerskapet vil kunne omfattes av helt konkret avtaler på følgende områder (eksempel fra en av destinasjonene som arbeider med modellen):

- Mellom kommune og destinasjonsselskap (om vertskapsfunksjon, utviklingsmidler gjennom tiltaksfond, profileringstiltak, om felles nettportal og annet)
- Mellom destinasjonsselskapet og reiselivsvirksomhetene (fra medlem til partner, finansieringsmodell for fellesgoder og markedsbidrag, mv.)
- Mellom destinasjonsselskapet og nærings- og organisasjonsliv for øvrig (om deltakelse i fellesutviklingsprosjekter, arrangementer, markedsbidrag, sponsorkonsepter, mv.)
- Mellom "tur- og løypenettselskapet" og kommunen, reiselivet, hytteeiere og utbyggere om utbygging og drift av det sti- og løypenettet som både brukes av turister, hytteeiere og lokalbefolkningen.
- Mellom kommune og utbyggere/gårdeiere om sentrumsutviklingen gjennom bruk av utbyggingsavtaler rundt realiseringen av et oppgradert sentrum og en ny gatebruksplan.
- Mellom kommunen og utbyggere og næringsliv om forutsigbarhet i saksbehandlingstid i plan- og byggesaker.

- Om kommunedelplanen (om helhetlige grep for utviklingen både som lokalsamfunn og attraktivt reisemål).
- Om markedssamarbeid med andre destinasjoner og eksterne aktører (for eksempel transportører og salgsledd.)
- Andre aktuelle er avtaleområder er:
  - » Om reisemålsutvikling med fylkeskommunen
  - » Med NAV om rekruttering og kompetansebehov
  - » Med NSB om miljøvennlig transport til destinasjonen
  - » Om felles utviklingsprosjekter med andre destinasjoner
  - » Med regionen forøvrig om reiselivets transportbehov (bedre vei, bane, etc.)

Kjernen i partnerskapsregimet er at alle partnere må inngå i de konkrete avtalene som partnerskapet bygger opp på avtaleområdene. Målet er langsiktighet, forutsigbarhet og en vinn-vinn for alle. Jo mer omfattende partnerskapet blir, jo mer rettferdig blir det og jo vanskeligere blir det for aktører å stå utenfor som "gratispassasjerer".

De sentrale aktørene i partnerskapet har ansvaret for å utarbeide innholdet i avtalene, prioritere innsatsområder og avveie hva som er fornuftig og realistisk. Denne gruppa må utgå fra styringsgruppa for "ord til handling"-fasen og må ha med seg alle de viktige aktørmiljøene på destinasjonene (også det politiske lederskapet).

Å etablere et slikt partnerskapsregime er i seg selv en prosess som tar tid. Dette handler om å utvikle og konkretisere samarbeidsviljen på destinasjonen og bryter med mange norske tradisjoner i så måte (for eksempel viljen til langsiktige forpliktelser). Erfaringen er at man etter hvert også må ha en dedikert person i kommunen som jobber med å etablere og følge opp avtaleområdene. Dette er en prosess over år som følger realiseringen av visjon og mål i plandokumentet (Masterplanen) man har utarbeidet i fase 2.

Slike partnerskapsregimer er best egnet for destinasjoner av en viss størrelse (turismen viktig på stedet) og med omfattende planer for utviklingen.

6.2 Forankring i forhold til kommunen

I kommuner som satser på reiseliv får kommunene fire roller som berører prosesser for bedre reiselivsmålsutvikling. Kommunen er;

- **Rammesetter** (Kommunal planlegging og arealvedtak, skjenkebestemmelser, politiske føringer, etc.)
- **Utviklingspartner** (Stimulere næringsutvikling, Strategisk Næringsplan, bruk av virkemidler/ Næringsfond, samspill med Innovasjon Norge)
- **Produkteier** (Gågater, turstier, badestrender, etc. er også komponenter i helhetsproduktet)
- **Koordinator** (forvalter helhetsperspektivet, koordinere mange sektorer som har sammenheng med stedets utvikling som reisemål)

I samspillet mellom kommunen og reiselivsaktørene om reisemålsutviklingen blir det særdeles viktig at kommunen ser hvilken "hatt" den har på i forhold til disse rollene.

Når det gjelder kommunen som rammesetter blir også langsiktigheten et viktig aspekt. Investeringer i reiselivsanlegg er i stor grad investeringer i "produksjonsanlegg" som ikke kan flyttes. Derfor blir langsiktige rammebetingelser svært viktige.

Kommunes rolle som produkteier betyr også at kommunene eier produkter og tilbud som er med på å forme turistens opplevelser. De må også avstemme sitt eierskap i forhold til de standarder og kvalitetsmål man blir enige om på reisemålet. Dette gjelder også tilretteleggingstiltak, renovasjon, vertskapsfunksjoner, arrangementer og annet.

I vedlegg 7 er noen av de koordineringsfunksjonene kommunen har i forhold til å gjennomføre en vedtatt strategi for reisemålsutvikling på vintersportssteder vist i en egen oversikt.

6.2.1 Prinsippvedtak i kommunen

Når fase 2 er ferdig er det vanlig at styringsgruppen oversender det ferdig undertegnede dokumentet til kommunen, ber om at kommunestyret gjør et prinsippvedtak. På Hovden ble oversendelsen gjort med en anmodning at følgende vedtak ble fattet;

> "Bykle Kommunestyre finner at den framlagte Masterplan for Hovden, datert 01.03.02, gir et godt grunnlag for en utvikling av Hovden som reisemål og at den samsvarer med kommunens egne målsettinger for reiselivsutviklingen. Kommunestyret slutter seg derfor til planens hovedtrekk, og anbefaler at den legges til grunn for framtidig planlegging og behandling av saker som berører utviklingen av Hovden og Midt-regionen som reisemål. Kommunestyret vil også legge Masterplanen til grunn for revidering av Kommuneplanen for Bykle og der arbeidet med denne planene berører Hovden og Midt-regionen."

I forlengelsen av dette får dokumentet status som et helhetlig innspill som kan danne grunnlag for kommunens revisjon av kommune- og kommundelplaner. Det danner et samordnet og gjennomarbeidet innspill fra reiselivsnæringen, og man unngår uavhengige uttalelser og innspill fra enkeltaktørene, som har vært den mest vanlige tilbakemeldingen i de offentlige planprosessene.

Et slik prinsippvedtak må også forstås slik at kommunen, skal "konsultere" Masterplanen når de saksbehandler enkeltsaker som har med reiseliv og for eksempel tilknyttet hyttebygging å gjøre.

6.2.2 Forholdet til kommunal planlegging generelt

Som vist i kapittel 5, kan fase 2 forholde seg enten trinnvis eller integrert i forhold til kommunal planlegging. Hvordan dette gjøres, må avklares for den enkelte destinasjonen.

Erfaringene hittil er at de fleste velger å legge en trinnvis løsning til grunn. Det gjorde man eksempelvis på Golsfjellet, der hele kommuneplanforslaget for selve Golsfjellet ble satt på "vent" i forhold til politisk behandling i påvente av at fase 2 ble ferdig. I Narvik vedtok man å sette i gang et reguleringsarbeid for Fagernesfjellet etter at man tidlig i fase 2 hadde utarbeidet et anbefalt forslag for den langsiktige utviklingen i skifjellet. Dette skjedde mens de øvrige prosesseneprosessene i fase 2 pågikk. I praksis betydde det at man var klar (for politisk behandling) med et reguleringsforslag for Fagernesfjellet (i tråd med rammeverkets anbefalinger) samtidig med at fase 2 var ferdig.

6.3 Arbeidet med hvert tiltak

Det vil være stor forskjell på hvor lang vei det er fra et tiltak beskrives i plandokumentet i fase 2 til det kan realiseres eller "spaden stikkes i jorda". Man kan skille mellom fem ulike typer tiltak, som kan ha ulike behov for oppfølging:

Type tiltak	Organisering:	Kommentar:
Tiltak innenfor ansvarsfeltet for enkeltaktører eller enkeltbedrifter	Dialog mellom PA/SG og aktøren om realiseringen av tiltaket.	Forutsetter at aktørene selv tar tak i tiltaket; for eksempel videreutvikling av et eksisterende produkt på stedet
Tiltak som går på organisering, finansieringsordninger etc. for aktørene seg imellom	Etablere prosjektgruppe som konkretiserer og sørger for å etablere ordningen(e)	Gjelder ordninger som aktørene selv må gjennomføre frivillig eller som partnerskap
Tiltak som går på utviklingen av fellesgoder på destinasjonen	Etablere prosjektgruppe som konkretiserer og sørger for å legge fram en løsning for aktørene på destinasjonen	Klargjør ev. finansieringsmodell for investering, avtaler med kommune, reguleringsforhold, etc.
Markedsutviklingsprosjekter, nye konsepter mot markedet	Stedsadministrasjonen i samarbeid med de aktørene som berøres direkte. Dialog med PA/SG om tiltaket	Kan eksempelvis være oppbyggingen av Rallarveien / Ofotbanen som markedskonsept
Tiltak som retter som mot kommunale rammebetingelser eller areal- og reguleringsmessige forhold	PA/SG fremmer sakene overfor kommune og andre offentlige myndigheter	Kan være både sikring av friområder og løype-korridorer eller nye utbyggingsområder

6.3.1 Sortering og kartlegging av oppfølgingsbehov.

Ved å bruke systematikken fra PLP kan man vurdere status for alle prioriterte forslag gjennom å se på omtalen i plandokumentet som et forprosjekt for tiltaket.
Spørsmålet men må stille seg er:

- Har vi et godt nok beslutningsunderlag for tiltaket allerede?
- Må vi innhente mer informasjon og klarlegge flere forhold, dvs. må vi gjennom en ytterligere bearbeiding av tiltaket før man kan si endelig ja eller nei til realisering?
- Er det behov for organisere opp en arbeidsgruppe for gjennomføringen, eller kan det gjøres direkte av en eller flere aktører på destinasjonen?
- Behøves det ekstra ressurser for å komme videre med en realisering?

Erfaringsmessig blir det, hvis man involverer nye personer i denne fasen, spørsmål om mandatet for det arbeidet som skal gjøres med de foreslåtte tiltakene. Hvem kan bestemme mandatet? Hvordan kan man følge opp at mandatet overholdes?

Følgende momenter bør legges til grunn;

- Tiltakene som er beskrevet i plandokumentet er å betrakte som noe man har besluttet å gå videre med. Ingen prosjektgrupper må gis anledning til å "restarte" diskusjonen om hvorvidt man trenger tiltaket eller ikke, eller "oppfatte" helt andre løsninger/vinklinger enn hva som er skrevet og ment allerede.
- Prosjektgruppene definerer selv sitt mandat (med utgangspunkt i plandokumentet) og skriver dette ned, sammen med framdriftsplan og ressursbehov.
- Mandatene vedtas av SG for fase 3 og PL følger opp gruppene i forhold til dette mandatet.
- Mandatene legges også til grunn for den rapportering som gruppene gjør til PA.
- Det kan være hensiktsmessig å skolere prosjektgruppenes medlemmer på prosjektarbeid etter PLP for å få fram en forståelse av hvordan man arbeider.

- PA/SG for Fase 3 har et særlig ansvar for å ta tak i tiltak som ikke utvikler seg i forhold til mandat og hensikt. Ledetråden i dette er at fasen heter "fra ord til handling" der målet er realisering og iverksetting.

6.3.2 Prioritering av tiltak og oppfølging

Innledningsvis i fase 3 er det også viktig at PA foretar en prioritering av hvilke tiltak som skal følges opp først i denne fasen. Dette bør basere seg på de sorteringskriteriene som er nevnt over og munne ut i et kortfattet strateginotat for denne oppfølgingen.

6.3.3 Kartlegging av mulige finansieringskilder

Som vist i dette kapitlet står man overfor tiltak av svært ulik karakter og dermed foreligger det ofte tiltak som vil kunne få støtte til enten en videre bearbeiding eller realisering gjennom ulike virkemiddelordninger. Det er viktig at dette også kartlegges. PA og PL har ansvaret for å kartlegge dette.

6.4 Kontinuitet i prosessen

All erfaring med reisemålsutvikling viser at overgangen fra fase 2 til fase 3 er kritisk for å opprettholde et momentum i prosessen og unngå at motivasjon og forankring forvitrer. Det påhviler PA/SG for fase 2 et særlig ansvar for å sørge for at de prosessene som er omtalt i dette kapitlet blir satt i gang.

Fase 2 avsluttes vanligvis med at det endelige plandokumentet underskrives. I tillegg må det utarbeides et opplegg (et strateginotat) for hvordan fase 3 skal gjennomføres. I Narvik startet denne diskusjonen ca. 3 måneder før fase 2 ble ferdigstilt, slik at man motiverer aktørene for å tenke videre, og ikke se på fase 2 som en avslutning av selve reisemålsprosjektet.

Erfaringsmessig kan viktige avklaringerbehov virke handlingslammende på iverksettingen av fase 3. På Golsfjellet skulle hele Masterplankonseptet innarbeides i kommuneplanen, og det tok ni måneder. Mange ville "sitte litt på gjerdet" og se hvordan det gikk før de engasjerte seg videre. På Hovden har saken om hvorvidt det ble mulig å utvide skisenteret til en ny fjellside i bygda Breive vært gjennom lange prosesser både formelt (regulering, vernespørsmål, Riksantikvar, etc.) og lokalpolitisk (skal vi ekspropriere?). Dette har også medført en litt avventende holdning i noen miljøer lokalt.

Så langt er erfaringene at man trenger en lokalt operativ prosjektleder til å holde tak i de tiltakene som settes i gang. En slik operativ prosjektleder blir også et daglig bindeledd på destinasjonen, dvs. et kontaktpunkt både mellom prosessen og omgivelsene (presse, politisk miljø, andre næringer og lokalsamfunnet generelt).

6.4.1 Vurder tiltak med stor symbolverdi

På et tidlig stadium i fase 3 er det viktig å vise resultater, og da bør man innenfor den prioriteringen som er gjort ha øyne for prosjekter som er enkle å realisere, og som har stor symbolverdi for prosessen videre. På dette stadiet i arbeidet er det at eventuelle kritikere vil si at "denne planen går rett i skuffen", mens PA/SG, dvs. eierne har et stort behov for å vise at den går fra ord til handling. Jo bredere symbolverdi jo bedre. Det vil si at lokalsamfunnet generelt, det politiske miljøet og andre ser at reiselivet på stedet får til det de har sagt de skal få til.

6.5 Revideringer og justeringer

Reisemålsutvikling er en **evig prosess**. Både eksterne rammebetingelser og markedsutvikling påvirker de lokale forutsetningene for næringsutvikling innen reiseliv og turisme lokalt.

Det er viktig at man på destinasjonsnivå ser at det er viktig å revidere eller justere et slikt plandokument når tiden er moden. Det er vanskelig å se dette som en form for fast rullering slik man kjenner fra mer formelle planprosesser. Et utgangspunkt kan likevel være at man hvert 3 år tar opp problemstillingen og gjennomfører en kort prosess for å avklare om det er behov for en revidering av hovedstrategiene eller bare mindre justeringer. Det er og viktig at man diskuterer behovet for å sett i verk nye tiltak i regi av fellesskapet, etter at man har vært gjennom **fra ord til handling**-fasen en første gang.

Dersom man merker at stemningen på reisemålet tilsier at man bør ta opp ting til diskusjon, bør man gjøre dette uavhengig av om det passer med en 3-års syklus eller ikke.

7. KOMMUNIKASJON MED OMGIVELSENE

Oppstart av denne type prosesser som skaper interesse i omgivelsene, både i mediene, blant aktører på destinasjonene og i regionen rundt.

De generelle erfaringene er at alle parter er tjent med en åpen prosess, der informasjon om arbeidet gjøres kjent for omgivelsene. Særlig er dette viktig lokalt. Flere reisemål har også lagt ut informasjon om arbeidet og resultatene av dette løpende på sine nettsider. Det er også vanlig at man inviterer pressen til de åpne referansegruppemøtene de fleste velger å ha underveis i prosessen, særlig i fase 2.

7.1 Løpende informasjon om arbeidet

Det er viktig at SG sammen med PA så tidlig som mulig avklarer hvem som uttaler seg offentlig på vegne av arbeidet som settes i gang. Vanligvis blir man enig om at PA har denne rollen og at dersom andre skal utale seg offentlig skal det være avklart med PA.

Ut over en mer generell interesse for arbeidet, er det særlig når man er inne i viktige beslutninger om veivalg og prioriteringer at mediene blir interessert. Det er viktig at PA gjør en løpende vurdering av de situasjonene som oppstår, og diskuterer hvordan ulike sakenr skal håndteres. Det er forbindelse med vedtak om prioriteringer at det går politikk i sakene, og dermed kommer også mange av de parolene som ble omtalt i kapittel 3 opp.

7.2 Presentasjon av resultater og plandokumenter

De fleste destinasjonene har valgt å mangfoldiggjøre plandokumentene (Masterplanene) sine, og begrunnet dette i at jo bedre omgivelsene er informert, jo lettere blir forankringsprosessen. Den modellen for reisemålsutvikling som beskrives i denne Hviteboka har som ambisjon å fagliggjøre utviklingen av norske reisemål, og de evalueringer som er gjort så langt tyder på at man lykkes med det. Slik sett er offentliggjøringen av det som gjøres og de resultatene man legger fram også en verdifull kompetanseheving i aktørmiljøene på reisemålene, i det politiske miljøet og i kommunenes administrative ledelse. Et eksempel på et informativt avisoppslag fra Narvik er vist på neste side.

Dette innebærer også at konkurrentene kan skaffe seg innsyn i de planer man har. Erfaringene på dette området er at utviklingen av reisemål alltid vil være åpne prosesser hvor det er mulig å skaffe seg innsyn. I et konkurranseperspektiv handler det ikke så mye om å vite hva andre sier de skal gjøre, det handler om å gjennomføre det man selv har planlagt.

7.3 Hvem eier reisemålsprosessen videre?

Selv om man har gjennomført de 3 fasene som beskrives i denne Hviteboka er det viktig at prosessen fortsetter. Det er viktig at det fortsatt er en synlig "eier" av arbeidet, og et apparat som framstår som "nervesenteret" i utviklingen. Normalt vil dette være ledelsen i destinasjonsselskapet eller tilsvarende apparat.

Figur 7.1 Oppslag fra avisa Fremover, 22. mai 2004

Skal gjøre narvikingen til bedre vertskap

Om kort tid er «Narvik-skolen» et faktum; skolen som skal forberede narvikinger til å ta så godt imot sine gjester at de alle vil tilbake. Og skolen som skal bidra til høyere kvalitet innen reiseliv og service generelt.

«Narvik-skolen» er et konkret tiltak i kjølvannet av «Masterplanen», hovedplanen for Narvik som reisemål.

Planens visjon er ambisjonsrik:

Narvik-regionen skal gjennom å tilby «sterke opplevelser» få en posisjon som et sted det er verd å reise til og komme tilbake til.

Narvik skal være et sted det snakkes om.

Da må «hele Narvik-regionen» bli et enda bedre vertskap.

OPPSTART 1. JUNI

Narvik-skolen har oppstart 1. juni.

– For å sikre fokus på kvalitetsarbeidet vil vi ha et lokalstyrt opplæringstilbud i Narvik. Målet med «Narvik-skolen» er å bidra til en gjennomgående høyere kvalitet på Narvik-produktene, samt å gjøre Narvik til et attraktivt sted å arbeide innen reiseliv og service/handelsnæringene, forteller prosjektleder Lise Bang Ericsson.

MOT ALLE

Skolen er ikke fagrettet mot enkeltsektorer, men behandler de generelle kravene til personer som møter kunder eller besøkende. Det kan være personer som kjører drosje, er butikkmedarbeidere, selger heisbilletter eller serverer på en restaurant.

– Alle som har kundekontakt, bidrar til å selge Narvik-regionen. Vi ønsker også å få opp stolthetsfølelsen over byen vi bor i. Vi må bli bedre kjent med hva vi har å tilby.

– Målgruppen er altså alle som møter besøkende eller kunder, sier Lise.

INNHOLDET

«Narvik-skolen» vil benytte lokale forelesere og resurspersoner.

Undervisningsformen er en kombinasjon av forelesninger, gruppeoppgaver, rollespill, opplevelser, ekskursjoner og hjemmearbeid.

PEKER MOT NARVIK: De vil at alle skilt skal peke mot Narvik, og starter derfor «Narvik-skolen». Prosjektgruppa: Roger Ø. Kristoffersen (fv), Lisbeth Korneliussen, Lise Bang Ericsson, Jane Axelsson, Roger Solstad og Bjørn Østerberg (Brit Ruud ikke til stede).

Innholdet er utviklet med bakgrunn i Narviks profil «Sterke opplevelser».

Basismodulen av skolen vil bestå av tre samlinger – og tre hovedområder:

- Fagdel/Ferdigheter
- Lokalkunnskap
- Hva skjer i Narvik? Database

OPPLEVE BYEN

«Narvik-skolen» blir ikke et tradisjonelt servicekurs.

– Vi skal ut og oppleve byen, produktene og fasilitetene, samtidig som vi lærer. Aktørene i bransjen er positive og stiller opp med lokaler og opplevelser. Dette er et samarbeidsprosjekt og spleiselag mellom Innovasjon Norge, Narvik kommune og Næringslivet, forteller Lise Bang Ericsson.

– Vi skal benytte tog, båt, sjørafting, hoteller og fjellheisen som forelesningsarena. Dette er i tråd med satsningsområdene i masterplanen som er Fagernesfjellet sommer og vinter, spekkhuggere, dykking, vandring, klatring, sykling og Ofotbanen samt kulturgitte fortrinn vi har i form av rallarhistorie og krigshistorie.

PROSJEKTGRUPPA

Prosjektgruppa som er ansvarlig for utviklingen og gjennomføringen av Narvik-skolen, er bredt sammensatt og består av følgende personer:

Brit Ruud, Roger Ø Kristoffersen, Lisbeth Korneliussen, Jane Axelsson, Roger Solstad, Bjørn Østerberg og Lise Bang Ericsson (prosjektleder).

REKRUTTERING I GANG

Rekrutteringsarbeidet er allerede startet og oppstart av første samling på Narvik-skolen er første juni.

Det er begrenset med plasser så først til mølla..

ROGER BERGERSEN
roger.bergersen@fremover.no
Tlf 76 95 00 62

LITTERATURLISTE

Aniara Markedsanalyser	Konsepttest intern. markeder, Innovativ Fjellturisme, 2006 Imagetest på Norge, Masterplan for Lofoten, 2006
Asplan Viak AS	Ny planmodell for utvikling av fjellturisme, med Rauland og Geilo som case, utført for Innovativ Fjellturisme, 2007
	Hol Kommune. Utbyggingsavtaler i Geilo Sentrum, modell for fellesfinansiering av infrastruktur (vedtatt k-sak 62/07)
Bailey R., Ricketts Jo, Dries de Vaal	A Survey of Continental European Visitor Attractions.1997.
Banff National Park	http://www.pc.gc.ca/pn-np/ab/banff/index_e.asp
Button, Alain de	Kunsten å reise, Damm Forlag 2004
Bærenholdt, Jørgen og Sundbø, Jon (red.)	Opplevelsesøkonomi – produksjon, forbrug, kultur. www.forlagetsl.dk, 2007
Christensen, S.	Prosjektledelse under usikkerhet. Oslo. 1991.
Farstad E, Skalpe O. Og Troye S.V.	Finansieringssystem for dekning av fellesgoder i reiselivet. SNF rapport nr. 53/2001.
Flagestad A.	Strategic success and organisational structure in winter sport destinations. – A multiple stakeholder approach to measuring organizational performance in Scandinavian and Swiss case studies. Etour, 2002.
Flagestad A. og Hope C.	Scandinavian Winter. Antecedents, concepts and empirical observations underlying a destination umbrella branding model (2001)
Flognfeldt, T. jr.	Reiselivsundersøkelsen i Ottadalen sommeren 1995. Høgskolen i Lillehammer, arbeidsnotat nr. 38/1997.
Flognfeldt, T. jr.	Areal, sted og reiserute.1995.
Haukeland J. V., Grue B.	Feriereiser i Norge. Regional fordeling av innenlandsk ferietrafikk. Transportøkonomisk institutt, rapport 275/1994.
Haukeland J.V.	Små lokalsamfunns tåleevne ved reiselivsutbygginger. Reiseliv i brytningstid. Festskrift til Anna Bale.
Horwath Consulting	Norsk Hotellnæring 2004, 2005, 2006.
Inskeep E.	TourismPlanning. An integrated and Sustainable Development Approach. New York. 1991.
Innovasjon Norge	Veileder for Geoturisme, 2007 Revidert Merkevarestrategi, 2007 OPTIMA - ny generasjon markedsundersøkelser, 2007 Div. markedsanalyser og rapporter fra markedene
Innovativ Fjellturisme	Ulike underlag, rapporter, presentasjoner og utredninger fra ARENA-prosjektet Innovativ Fjellturisme 2004-2008; www.fjellturisme.no

Jacobsen E. W., Dirdal T., Fossum A., Gautesen K. L.	Kurs for Norge. En verdiskapende reiselivsnæring. Forskningsrapport 10/2002. Handelshøyskolen BI, Senter for verdiskapning.
Jacobsen J.Kr.S., Viken A. (red)	Turisme, fenomen og næring. Univseritetsforlaget. Oslo, 1997.
Jacobsen Jens Kr. Steen	En veg med utsikt : utenlandsk bilturisme i utvalgte norske regioner. TØI_ rapport 629/2003
Jacobsen, Jens Kr. Steen	Turismeattraksjoner. Teoretisk forståelse og praktisk tilrettelegging. Transportøkonomisk institutt. TØI Rapport 352/1997.
Jacobsen, J. Kr. S., Rideng A., Grue B., Haukeland J. V.	Utenlandske turisters forbruk i Norge sommeren 2002. Rapport 636/2003.
Jensen, C.F. Mattson J., Sundbo J.	Innovationstendenser i dansk turisme. Center for Universitetsstudier, Roskilde Universitetscenter, 2001.
Jensen, Rolf	The Dream Society: How the Coming Shift from Information to Imagination Will Transform Your Business. 1999.
Kaizen AS	Perspektivanalyse for norske vinterdestinasjoner. Del 1 og del 2, 2000.
Kamfjord, Georg	www.reiselivsproduktet.com. 2. utg. med CD Rom. Reiselivskompetanse AS. 1999
Kamfjord G., Lykkja H., Puschmann O.	Landskapet og reiselivsproduktet. NIJOS-rapport 4/97.
Mathieson A. and Wall G. (1982)	Tourism economic, physical and social impacts Longman Scientific & Technical, ISBN 0-582-30061-4
Kvistgaard, Peter	Aalborg Universitet. Prosjekt "Oplevelsesprofil for feriedestinationen Rebild", 2006/2007. se også www.solutionsinmotions.dk
Lapland Centre of Expertise for the Experience Industry, Rovaniemi (LEO)	Presentasjoner og kursopplegg; The Experience Pyramid, a Tool for Experience Co-Creation, Sanna Tarssanen, www.elamystuotanto.org/LEO
Menon	Forslag til modell for finansiering av fellesgoder i reiselivsnæringen, laget for Innovativ Fjellturisme, ved Erik W. Jackobsen, Menon Rap. Nr.6 2005.
Miljøverndepartementet	Økt bærekraftig turistmessig bruk av fellesområdene. Pressemelding 15. mai 2003.
Mimir AS	Rapporter fra prosjekter i perioden 2003-2007 for Narvik, Lofoten, Hamsuns Rike, Svartisen, Vega, Kvitfjell, Tyin, Voss, Eidfjord og Stranda
New Zealand,Tourism and recreation reseach and education Centre	Tourism Planning Toolkit – for local government, july 2004
Nordin, Sara	Tourism Clustering and Innovation, ETOUR Rapport U 2003:14.
Nordin, Sara	Tourism of Tomorrow, ETOUR – U 2005:27 www.etour.se
Norsk Form	Norge langs veien. Reiselivet trenger formgivere. 1997
Norsk Kulturråd	Opplæringsprogrammet KULTUR OG REISELIV. Hefte 1, 2, 3. 1997.
Norsk Kulturråd	Kriterier for utvikling av kultur-/reiselivsprosjekt. Oslo, 1994.
Norske Fjell / Alpinanleggenes Landsforbund	Heisomsetning sesongene 91-07
Norges Bondelag	Rettleder for grunneierorganisering og samarbeid i utmark, www.bondelaget.no/nyheter/dbafile60486.htm
NOU	NOU 2003:14 "Bedre kommunal og regional planlegging etter plan- og bygningsloven II"

Nærings- og handelsdepartementet	Regjeringens reiselivsstrategi; Verdifulle Opplevelser – nasjonal strategi for reiselivsnæringen, des. 2007
Ryan C (1995)	Researching tourist satisfaction. Issues, concepts, problems. Routledge, ISBN 0-415-10158-1
SE Group Inc.	Diverse planer og utviklingskonsepter (www.segrp.com)
SND-rapport nr. 4 - 1997	Kultur og reiseliv. Metodikk og suksesskriterier for samarbeid.
Statens nærings- og distriksutviklingsfond	Norsk reiselivsnæring 2002. SND-rapport nr. 03/2002.
	Attraksjoner i Norge. Rapport 01/2002. En veileder for utvikling av kultur- og reiselivsprosjekter. 1998.
	Prosjektlederprosessen (PLP). Fra ide til resultat. 1996.
Statlige meldinger	St. melding nr 15 (1999-2000). Lønnsomme og konkurransedyktige reiselivsnæringer St.meld. nr. 39: 2000-2001, Friluftsliv - Ein veg til høgare livskvalitet. Miljøverndepartementet, 2000. St.prp. nr. 65 (2002-2003) med Fjellteksten St.meld. nr.21; 2004/2005 Regjeringens miljøvernpolitikk og Rikets miljøtilstand
Statens Vegvesen	Prosjekt Nasjonale Turistveger, www.turistveg.no
Støre J. G., Singsaas H.,Brunstad B., Røtnes R. A.	Norge 2015 – en reise verdt? Scenarier for turisme-Norge. Kagge Forlag 2003.
Swarbrooke, J.	The development & management of visitor attractions. 1995.
Sæter J.Å., Vonlanthen P.	Turisters forhold til vertssteder: En analyse av turisters besøksmotiver, aktivitets- og reiseatferd, basert på casestudier av Risør, Røros, Hovden og Lofoten. Rapport nr. 10/1994, Østlandsforskning, Lillehammer
Teigland, Jon	Nordmenns friluftsliv og naturopplevelser. VF-rapport 7/00.
Vittersø J., Kaltenborn B.P., Vistad O. I., Vorkinn M.	Nasjonalparker og reiseliv. En litteraturstudie om policy, potensialer og problemer. Norsk Institutt for Naturforskning. 1994
Whistler Resort Community, British Colombia, Canada	Whistler 2020; Moving Toward a Sustainable Future, overordnet strategidokument for reisemålsutviklingen, 2005. Underlag og delrapporter, se www.whistler.ca

VEDLEGG

Vedlegg 1 Prinsippene i geoturismeerklæringen

National Geographic Society definerer geoturisme som "Turisme som ivaretar, forsterker og fremhever et steds lokale egenart - miljø, kultur, estetikk, kulturarv - og som kommer lokalsamfunnet til gode. Det er ialt 13 prinsipper i charteret Innovasjon Norge underskrev med National Geographic og som skal danne grunnlaget for hvordan Innovasjon Norge skal arbeide med reiseliv i fremtiden.

1. **Stedets integritet:**
   Fremheve stedets egenart ved å utvikle det og forbedre det på en slik måte at lokalmiljøet gjenspeiler og bygger opp under lokal natur, kulturarv, fremmer lokal tilhørighet og fokuserer på stedets unike særtrekk i markedføringen.

2. **Internasjonale retningslinjer:**
   Følge prinsipper nedlagt i World Tourism Organization's Global Code of Ethics for Tourism og Principles of the Cultural Tourism Charter etablert av The International Council on Monuments and Sites (ICOMOS).

3. **Selektivitet i markedsføringen:**
   Bidra til vekst innenfor de markedssegmenter som i størst mulig grad setter pris på, respekterer og sørger for å spre informasjon om stedets lokale egenskaper.

4. **Diversifisering av markedstilbudet:**
   Lage grobunn for utvikling av et bredt sortiment av mat- og overnattingstilbud, slik at man kan henvende seg til et vidt demografisk spektrum for geoturisme rettede produkter og tjenester, både på kort og lang sikt.

5. **Tilfredsstille kundene:**
   Sørge for at fornøyde gjester tar med seg positive ferieopplevelser hjem som de kan formidle videre til venner og kjente.

6. **Engasjere lokalmiljøet:**
   Gjøre maksimal bruk av lokale krefter, stimulere lokale foretak og grupper til å bygge partnerskap seg imellom som bygger på lokalt særpreg og egenart, samt markedsføre dette utad. Stimulere til prosjektutvikling som er forankret i stedets natur, historie og kultur, innbefattet kulinariske tradisjoner, brukskunst, bildende og utøvende kunst.

7. **Lokal verdiskapning:**
   Stimulere små og mellomstore bedrifter til å utvikle strategier som fremmer lokalsamfunnet både økonomisk og sosialt, til å kommunisere disse innad og utad, samt bidra til en forvaltningsform som understøtter dette arbeidet.

8. **Beskytte og fremheve stedets markedsappell:**
   Støtte foretak og tiltak som fremmer stedets natur, estetiske karakter og den lokale kultur. Forhindre nedgradering og forsøpling av miljøet

ved å holde antall turister innenfor lokalt akseptable grenser. Utvikle foretaksmodeller, rammer og incentiver som gir bedrifter manøvrerings-dyktighet og overlevelsesevne innenfor disse grensene.

9. **Arealforvaltning:**
   Hindre utvikling som fører til degradering og overbeskatning av stedets miljø og egenart. Støtte tiltak som bidrar til økonomisk diversifisering, som bevarer og oppgraderer stedets utseende og stimulerer til fri ferdsel. Styre lokalisering og utvikling av temaparker eller fornøyelsessentra slik at de ikke truer eller overskygger stedets økologiske, utseendemessige og kulturelle fortrinn.

10. **Bevaring av ressurser:**
    Gi støtte til foretak og tiltak som reduserer unødig energiforbruk, unngå forurensing av miljøet, inkludert støy, visuell forsøpling i form av uestetisk skilting, belysning, osv. Kommunisere slike tiltak utad slik at de appellerer til miljøbevisste besøkende.

11. **Planlegging:**
    Akseptere og respektere økonomiske behov på kort sikt så lenge de ikke reduserer stedets geoturisme-profil over tid. Ta sikte på å diversifisere lokaløkonomien og bidra til å øke sysselsetting uten å overbeskatte stedet miljømessig og kulturelt. Gi støtte til offentlige tiltak som er forenlige med utvikling av geoturisme på reisemålet.

12. **Formidling og historiefortelling:**
    Motivere både fastboende og gjester til å lære mer om stedet. Finne måter å gi lokale krefter spillerom til å vise frem reisemålets naturattraksjoner og kulturarv, både for å berike besøksopplevelsen og forsterke lokalbefolkningens tilhørighet til og kunnskaper om reisemålet.

13. **Evaluering:**
    Etablere en evalueringsprosess med sikte på jevnlig tilbakemeldinger om reisemålets utvikling. Ansvaret for dette bør legges til en uavhengig, nøytral instans.

Vedlegg 2 Bakgrunn og kommunikasjonsstrategi for merkevaren Norge

For en målrettet og langsiktig merkevarestrategi, er det innledningsvis viktig å definere hvilken **produktkategori** Norge som ferieland kan levere tjenester innenfor.

Analysene som danner utgangspunkt for den nye merkevarestrategien viser at de potensielle turistene plasserer Norge i hovedkategorien **Naturbaserte Ferieopplevelser.** Det er de som søker denne type opplevelser Norge skal henvende seg til, og det er innenfor de produktkonseptene som er knyttet til naturbaserte opplevelser Norge har sitt potensial for økt turisme fra internasjonale markeder.

Produktkategorier i det internasjonale turistmarkedet og Norges plass.

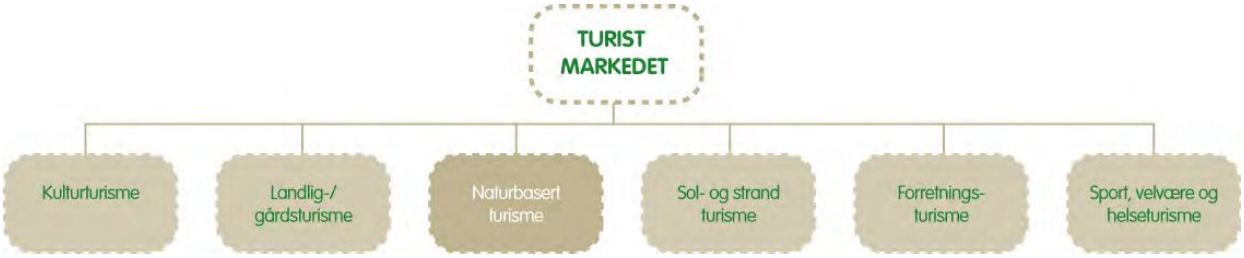

Norges viktigste konkurrenter innen naturbaserte ferieopplevelser er Canada, Alaska, Østerrike og Sveits. I tillegg kommer våre naboland Sverige, Danmark og Finland.

Markedets behov

Målgruppen for Norges internasjonale markedsføring er i utgangspunktet personer som tidligere har reist på ferie til utlandet. Begrunnelsen for dette er at de færreste turister reiser til Norge på sin første utenlandsreise, slik at målgruppen derfor i stor grad består av erfarne reisende. Alle som reiser på utenlandsferie vil likevel ikke være aktuelle for å reise til Norge. Sannsynligheten for å reise til Norge vil variere med hvor i verden man kommer fra:

- For skandinaviske land er det tilstrekkelig at man har reist på ferie til andre land. Det å reise til Norge ses ikke på noe spesielt, det er noe "alle" gjør.
- For resten av Europa er målgruppen definert ved personer som tidligere har reist på ferie til andre europeiske land enn sine naboland. Avstand, i tid og penger, fra kontinentet til Norge, tilsier at det ikke er tilstrekkelig at man reiser til sine naboland
- For resten av verden inkluderer vi personer som tidligere har reist på ferie til Europa. Norge er i svært liten grad det første landet man velger hvis man reiser til Europa. Dernest må målgruppen besitte de nødvendige forutsetningene for å reise til europeiske land, som tid, penger og pass. Dette oppnår vi ved å definere målgruppen som "erfarne reisende".

For å presisere målgruppedefinisjonen ytterligere, inkluderes tidsperspektivet. Man må ha reist på en utenlandsferie i løpet av de siste fem årene, som man selv har bekostet. Kategori- og målgruppedefinisjonen er derfor personer som søker naturbaserte ferieopplevelser og som har reist på minst en utenlandsferie som de selv har betalt i løpet av de siste fem årene.

En god markedsposisjon må være forankret i **reelle kundebehov**, fortrinnsvis i behov av både **rasjonell** og mer **emosjonell** karakter.

Norges primærmålgruppe består av personer med ulike behov innen naturbaserte ferieopplevelser. De opplevelsene Norge kan tilby skal først og fremst dekke følgende behov:

- Behov for opplevelser i vakker og ren natur
- Behov for opplevelse av lokal kultur og levemåte
- Behov for aktive naturopplevelser

Segmentene Norge skal rette seg mot (innenfor kategorien naturbasert ferie), er personer som ønsker å oppleve **vakker og uberørt natur, aktive naturopplevelser og/eller lokal kultur og levemåte** på sin ferie.

Merkevaren Norges "personlighet"

Slike personlighetsbeskrivelser i merkevarebyggingen er å betrakte som målbilder for hvordan vi ønsker at Norge skal bli oppfattet som ferieland. Grunnlaget for den posisjonen som Norge skal ta handler om hvilke behovsområder (rasjonelle løfter) Norge skal skille seg positivt ut på, og hvilke verdier (emosjonelle løfter) Norge skal ta mål av seg å bli forbundet med. Norge skal skille seg positivt ut på følgende behovsområder:

Det posisjonerende rasjonelle løftet (Norge gir deg):

- Opplevelser i vakker og ren natur

De understøttende rasjonelle løftene:

- Aktive naturopplevelser
- Opplevelser av lokal kultur og levemåte
- Vertskapet

Norges verdier (emosjonelle løfter) beskriver hvilke verdier Norge ønsker at turistene skal forbinde med Norge som reisemål, og disse er:

Det posisjonerende løftet:

- **Frisk** - Det friske, friskhet, sunn, fersk, ny, nyoppdaget, uspolert, ren, forfriskende, kjølig, vital, levende, "ikke-kunstig", autentisk, spenstig

De understøttende løftene:

- **Ekte** - Det naturlige, ekte, autentiske, genuine, ærlige og ujålete
- **Vennlig** - Imøtekommende, gjestfri, empatisk, hjelpsom, sympatisk
- **Nyskapende** - Kreativ, spennende, overraskende, moderne, fremtidsrettet

"Frisk" er som følge av dette valgt som den posisjonerende verdien og det posisjonerende løftet er "opplevelser i vakker og ren natur". Norge skal fylle gjestens behov for å få ladet batteriene, få ny energi og berikelse.

Kommunikasjonsstrategi

Denne peker ut fire opplevelsesområder som skal være spydspisser i kommunikasjonen, og trekker også fram Norges fremste fordeler som reisemål. Dette danner grunnlaget for et nytt kommunikasjonskonsept bygd opp rundt opplevelsesområder.

OPPLEVELSESOMRÅDER

Norge som reisemål består av et mangfold av opplevelsesområder og produkter. For at Norge skal bli tydelig og effektiv i kommunikasjonen, må noen få opplevelsesområder prioriteres. Dette

må være de områdene hvor Norge har størst konkurransekraft og som oppleves som unike og attraktive av de viktigste målgruppene. Opplevelsesområdene trekkes spesielt fram i profileringen, som det beste Norge har å by turistene innen naturbaserte opplevelser. Områdene blir spydspisser i kommunikasjonen, for å skape oppmerksomhet og attraktivitet. De øvrige områder og opplevelser blir kommunisert på neste nivå. Fjord- og fjelllandskapet er valgt som Norges "fyrtårn". Dette er det opplevelsesområdet som er unikt og har størst attraktivitet.

Fjord- og fjell-landskapet:
Positive og særegne egenskaper ved fjord- og fjellandskapet, vakker, spektakulær og dramatisk natur, mektige fjell som stuper rett ned i havet, dype, smale og lange fjorder, fosser og isbreer, klare og sterke farger, den rene klare og friske luften, kulturlandskapet og kulturhistorien, bygder og småbyene innimellom bratte dalfører, gårder som klamrer seg fast i fjellet. Det har alltid bodd mennesker her, ekte og autentisk.

I tillegg er det valgt tre "fyrlykter" som viktige opplevelsesområder i tillegg til Fjord- og fjell. Disse tre er Fjell og villmark, Kysten og kystkultur, og Det arktiske Norge.

Fjell og villmark:
Store vidder, fjellplatåer, runde og vakre formasjoner, klare og sterke farger, den rene, klare og friske luften, den endeløse naturen, villmarken – uberørt, rent og stort, kulturlandskapet; menneskene bruker fjellet og villmarken aktivt - både til arbeid og rekreasjon, aktiviteter i fjellet (alpint, langrenn, vandring, sykkel og fiske). Man kan gå på Norges tak. Nordmenn bruker naturen aktivt – hele året, hyttekos, ekte og autentisk.

Kysten og kystkulturen:
Den langstrakte kysten og det mangfoldige øyriket, variert natur – skjærgården og fjell som stuper rett ned i havet, levende fiskevær og kystkultur, byer og handelssteder, menneskene som bor og arbeider her, autentisk og ekte, naturen og naturkreftene, stort, mektig og "utemmet", friskt, rent og variert.

Foto: Travelchannel.de

Det arktiske Norge:
Sommerstid med midnattssol og de lyse nettene med gode temperaturer, den arktiske vinteren med rikelig med snø, dramatisk vær og nordlyset, og de blå, kalde dagene, ekstremt klima; været

kan veksle mellom harmoni og villskap, Europas siste villmark med et arktisk dyreliv, ville vakre og forrevne alper, storslagne fjell og fjorder, isbreer, fossefall og elver, kampen for tilværelsen. Her oppe er det fremdeles naturen som hersker. Den preger folket og samfunnet. Arktisk kunst og kultur.
Nordkapp. Spenning og eventyr innenfor trygge rammer, god infrastruktur og velorganisert tilrettelegging – og relativt godt klima.

Norges fordeler er fokusert rundt fem temaer:

1. den friske og rene luften og det klare vannet
2. den storslåtte, vakre og mangfoldige naturen
3. det moderne folket som lever midt i naturen
4. følelsen av å kjenne naturkreftene på kroppen
5. de enestående naturfenomener

KOMMUNIKASJONSKONSEPT - "POWERED BY NATURE":

"Mer enn noe annet land er Norge og nordmenn formet av samspillet med naturen. I Norge opplever du hvordan nordmenns hverdag og deres historie, samfunn, kultur og næringsliv henter, og har hentet, sin kraft og energi fra mektig natur, naturkrefter og enestående naturfenomener. De sterke opplevelsene du får når du utforsker de spektakulære fjordene, de arktiske naturfenomenene, den fantastiske kysten og kystkulturen, den urørte, endeløse fjellheimen, den rene og klare luften og lyset, vil også gi deg ny energi og livsgnist. La deg fascinere! La deg berøre! Kjenn at du lever igjen! Frisk og naturlig energi – rett fra kilden!"
Stil og tone i Norges profilmarkedsføring er en kombinasjon av det friske, naturlige og levende, og det moderne, nyskapende og fremtidsrettede – dvs. sterke, klare og friske farger, rent og stilig, men også med energi og kraft. Det skal samtidig være preget av mennesker, varme og vennlighet. Uttrykket må være emosjonelt ladet, skape en fascinasjon og identifikasjon.

Foto: Terje Rakke/Nordic life/Fjord Norway

BÆRENDE PRODUKTKONSEPTER

Dette brukes ofte som betegnelse på de konseptene som gir store volum for Norge som ferieland og som bærer selve det økonomiske fundamentet for utviklingen av et reisemål. For vintersportsstedene på fjellet er skiturisme, særlig alpin skiturisme det bærende produktkonseptet, for Hitra er sjøfisketurisme bærende. For Lofoten er det rundreiser med egen bil og organiserte rundreiser med buss som i dag bærer. Andre steder er cruisetrafikken bærebjelken og i Larvik er det norske campinggjester på baseferie som utgjører fundamentet.

Innenfor kategorien naturbasert turisme, har Innovasjon Norge definert fem overordnede produktkonsepter, som er særlige satsingsområder frem mot år 2010; baseferier, rundreiser, temaferie, kortferie og MICE. Begrunnelsen for dette ligger både i markedsvurderinger og i ambisjonen om å økte tilstrømningen til Norge fra de internasjonale markedene

Norges satsninger innenfor produktkategorien naturbasert turisme

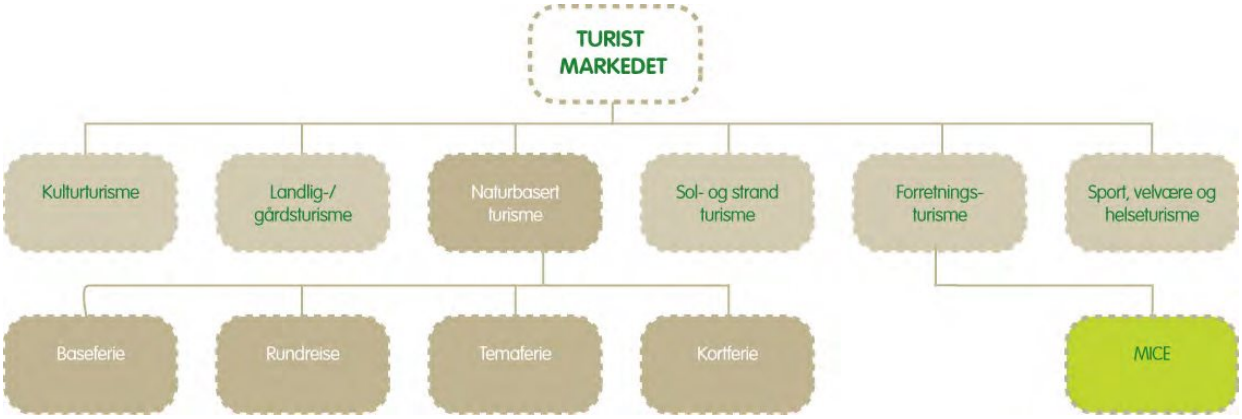

BESKRIVELSE AV PRODUKTKONSEPTENE:

Baseferie, hvor turisten oppholder seg lengre tid på ett sted og gjerne foretar dagsutflukter til områder i nærheten, er et stort og viktig segment for norsk reiseliv. Dette er ofte turister som leier feriehus/hytte, men det finnes også en mer eksklusiv versjon av dette segmentet, der de bruker hotell som base for ferien. Målet er å styrke baseferie som produktkonsept gjennom en videre foredling og tematisering av denne ferieformen.

Rundreiser har alltid vært en svært viktig del av norsk sommerturisme, og omfatter både organiserte bussgrupper så vel som individuelle som reiser med bil, bobil eller motorsykkel. Turer med Hurtigruta er også en variant av rundreisemønsteret i Norge. Rundreiseturistene bor like gjerne i campinghytter som på hotell. Trenden mot kortere ferie gjør at vi mister overnattingsdøgn innenfor våre tradisjonelle bussbaserte rundreiser. For å kompensere for dette er det viktig å rekruttere nye turister ved å revitalisere og utvikle rundreiseproduktene, skape tilbud som er tilpasset de endrede reisemønstrene og tilfredsstiller ønsket om opplevelser. Innovasjon Norge vil særlig fokusere på en foredling og tematisering av individuelle rundreiser.

Temaferie. Innovasjon Norge vil bygge videre på de erfaringene man har gjort fra landbruksbaserte temaprosjektene innenfor vandring, sykkelferie og innlandsfiske. Temaferiesatsingen skal utvikles innenfor to kategorier: Håndplukket og Aktiv ferie.

Kortferie. Antall kortferier i Europa har hatt en stor vekst de siste årene. har tatt større andeler av denne økte etterspørselen, mens Norge ikke har klart å utnytte potensialet på tilsvarende måte. Målgruppen for vår kortferiesatsing er ressurssterke forbrukere som søker en blanding av kultur- og naturopplevelser, både blant førstegangsbesøkende og dem som allerede har vært i Norge. Det er store muligheter for å nå ut til et yngre segment, fra 35 år og oppover, og Innovasjon Norge vil ta løpende initativ til kortferiesatsninger fram til 2010.

MICE. Innovasjon Norges utgangspunkt for beslutningen om å velge MICE som ett av Innovasjon Norges strategiske satsningsområder er at dette er et voksende segment der forbruket pr. reisende er høyere enn i ferie- og fritidsmarkedet. Dette gir store muligheter for sesongutvidelse da trafikken i hovedsak er konsentrert til ukedagene og ikke i helgene. Selv om MICE ligger innenfor kategorien forretningsreiser, vil merkevaren Norge være en del av markedsføringen mot denne målgruppen.

Vedlegg 3 Generelt om Prosjektlederprosessen (PLP)

En fullstendig beskrivelse av PLP finnes i en egen brosjyre som fåes hos Innovasjon Norge. Sentrale elementer er:

- faseinndelt utvikling gjennom forstudie, forprosjekt og hovedprosjekt,
- oppfølging og kvalitetssikring gjennom måldefinering, beslutningspunkter, milepæler og identifiserte kritiske suksessfaktorer,
- tydelig ansvars- og rolledeling. De sentrale personene er prosjektansvarlig (PA) og prosjektleder (PL).

Disse tre fasene kan beskrives slik:

- **Fase 1: Forstudie**
  Forstudien skal være en situasjons- og mulighetsanalyse som skal avklare om ideen har et interessant potensial. Det foretas en overordnet analyse av kritiske faktorer som f.eks. markedsbehov, ressurstilgang m.m. Gjennom forstudien avklares om helt grunnleggende forutsetninger for videreføring er til stede.

- **Fase 2: Forprosjekt**
  Forprosjektet gjennomføres hvis forstudie har vist et realistisk potensial. Det skal utrede mulighetene mer og skal gi tydelige anbefalinger på om idèen bør gjennomføres, utsettes eller avsluttes. I forprosjektet skjer det en videreutvikling av forretningsideen gjennom analyser av marked, teknologi, produksjonsøkonomi osv. Forprosjekt kan også inneholde prøve/ pilotprosjekt.

- **Fase 3: Hovedprosjekt**
  I hovedprosjektet gjennomføres forretningsideen/prosjektet fra plan til drift.

Hver fase behandles som et eget prosjekt. Dette betyr at det etter hver fase skal tas stilling til om man skal gå videre gjennom etablering av en ny prosjektorganisasjon. Dette sikrer at prosjekter som ikke skal videreføres avsluttes uten for stor ressursbruk. Et hovedpunkt er derfor at det er like legitimt å avslutte et prosjekt underveis som å gjennomføre alle faser.

ORGANISERING

I PLP legges vekt på at prosjekter skal organiseres "tilstrekkelig" for å nå sine mål. Overorganisering gjør gjennomføring mer komplisert og er ikke hensiktsmessig. PLP-verktøyet skal altså tilpasses prosjektet. To funksjoner er imidlertid obligatoriske;

- **Prosjektansvarlig (PA)**
  Prosjektansvarlig har det overordnede ansvaret for at mandatet nås. Han/hun er prosjektets styreformann. Prosjektansvarlig skal være en aktiv støttespiller for prosjektleder og har ansvar for at avtalte ressurser blir gjort tilgjengelige.
- **Prosjektleder (PL)**
  Prosjektleder har det operative ansvaret for prosjektet. Han/hun er "daglig leder" og skal drive prosjektet. Alle andre involverte er ansvarlige ovenfor ham.

De andre rollene er:

- **Styringsgruppe (SG)**
  Styringsgruppa er rådgivende for prosjektansvarlig og støttespiller for prosjektansvarlig og prosjektleder. Den etableres etter ønske fra
  prosjektansvarlig eller oppdragsgiver.

- **Referansegruppa (RG)**
  Prosjektet kan ha en eller flere referansegrupper. Disse har en rådgivende funksjon og har altså ingen myndighet i prosjektet. Antall møter og møteform legges opp i forhold til hva som er hensiktsmessig.

- **Prosjektgruppe (PG) og delprosjektgruppe**
  Prosjektgruppa utgjøres av de til enhver tid aktive prosjektdeltakerne. Delprosjektgrupper kan dannes for å utføre konkrete prosjektoppgaver.

Tilpasninger i reisemålsarbeidet og Hviteboka

STYRINGSGRUPPEN

Styringsgruppen ansvarliggjøres i større grad, og er den som fatter vedtak i prosessen. Rådgivernes rolle er å presentere faglige underlag som gjør at styringsgruppen har et godt nok beslutningsunderlag for å foreta sine valg. Vedtakene fattes på styrings-gruppemøtene og nedfelles i referater. Dette betyr at styringsgruppemøtene blir viktige beslutningspunkter, der "trakten snevres inn". Se kapittel 5.

Forpliktelsen synliggjøres gjennom at Styringsgruppens deltakere også signerer planen ved prosjektslutt. Dette gjøres i praksis gjennom at de signerer forordet.

Styringsgruppens medlemmer har også mange ganger en viktig rolle når det gjelder å begrunne styringsgruppens vedtak utad.

Leder av styringsgruppen er prosjektansvarlig (PA) og ansvarlig for at mandatet nås. Forholdet mellom styringsgruppe og prosjektansvarlig kan sammenliknes med forholdet mellom et styre og en styreleder.

Hvem som sitter i styringsgruppen er avhengig av hva prosjektet omfatter. Dette gjør at man kan skifte ut styringsgruppemedlemmer i hver fase om det er hensiktsmessig. Det viktige er å ha med aktører som

- er riktig i forhold til oppgaven som skal løses
- har en sentral posisjon på reisemålet
- som representerer viktige aktører / aktørgrupperinger
- som har tillit og oppslutning lokalt
- som selv har et langsiktig perspektiv på utviklingen av reisemålet
- som vil bruke tid og krefter på en slik prosess.

Det er særlig viktig at sentrale næringsaktører i reiselivet er representert, men også at man ser dette i et opplevelsesnæring-perspektiv og ikke tenker for smalt.

REFERANSEGRUPPER OG ANDRE LYTTEPOSTER

For å sikre prosjektets forankring på reisemålet er det hensiktsmessig å etablere lytteposter mot aktører utenfor styringsgruppen. I modellen er det derfor lagt opp til åpne møter (referansegruppemøter) der alle relevante aktører inviteres til å delta. Hensikten er at møtene skal fungere som en lyttepost for styringsgruppen og prosjektledelsen. Deltakerantallet gjør at graden av diskusjon ofte begrenses.
Fordi møtene er åpne er de allikevel svært viktige fora i prosessen. Erfaringene fra ulike destinasjoner er at 50-80 personer møter på slike presentasjoner, enten vi snakker om store eller små destinasjoner.

I tillegg er det viktig å ha dialog med alle sentrale aktørgrupper eller aktører på destinasjonen. Start denne så tidlig så mulig og ha gjerne egne møter med disse aktørene i løpet av prosessen. Ofte er det hensiktsmessig med ett møte tidlig. Dette for å få informasjon om synspunkter og tanker, før man presentere forslag til konsepter og prioriteringer som konsekvenser for den aktuelle gruppering eller aktør.

KOMMUNENS ROLLE

Se også kapittel 5.6. om en trinnvis eller samordnet prosess i forhold til behovet for kommunal planlegging, og kap. 5 om kommunens ulike roller. Det er i forstudiet hensiktsmessig å ha kommunale representanter (administrasjon og/eller politikere) i styringsgruppen. Noen kommuner foretrekker likevel at de kommunale aktørene har observatørstatus for å ikke bli forpliktet i denne fasen. Kommunene må selv få avgjøre sin tilslutningsform, men viktig at kommunen definerer seg som en aktør i prosessen med reisemålsutvikling, i første omgang på forstudienivå. Generelt er erfaringen at kontakt mellom aktørene er viktig.

INNOVASJON NORGE

Ønsker vanligvis at representanten skal være observatør i styringsgruppen, med tale og forlagsrett.

ANDRE OFFENTLIGE AKTØRER

Andre offentlige aktører som fylkeskommune, Fylkesmannens miljøvern- og eller landbruksavdeling kan være sentrale premissleverandører og må også involveres i arbeidet ved behov. I de fleste tilfeller er det hensiktsmessig at dette skjer i form av egne møter.

Erfaringer

Erfaringene så langt har vist av følgende momenter særlig er sentrale for bruk av PLP:

- De forskjellige aktørene må være klar over sin rolle. Det må legges stor vekt på å gå gjennom ansvarsdelingen innledningsvis. Egne PLP-kurs kan være aktuelt.
- PA, styringsgruppemedlemmer og en eventuell lokal PA har et stort ansvar for å bringe signaler fra aktører på reisemålet inn i til diskusjon i styringsgruppen, forklare og forsvare styringsgruppens vedtak utad.
- Referansegrupper kan være både store åpne "allmannamøter" eller møter med en eller flere aktører som representerer særinteresser. Disse referansegruppene må gis den oppmerksomhet som problemstillingen trenger og vedtak på kommuniseres på en måte som gjør at deres budskap er hørt og forstått, også i de tilfeller det ikke er tatt hensyn til.
- Prosjektleder må ha fokus på faglige problemstillinger og kan ikke gå inn i generelle konflikter på reisemålet. Dette er PA sitt ansvarsområde.

Vedlegg 4 Eksempel på Prosjektleders rapportering til Styringsgruppa

STATUS – MASTERPLANEN pr. HOVEDAKTIVITET I PROSJEKTPLANEN
pr. 21.12.05, fra PL til PA og SG

HA 01 - MARKED: DAGENS GJESTESTRUKTUR OG FRAMTIDIGE MARKEDSMULIGHETER

Mål: Få fram et overordnet bilde av Lofotens markedsmuligheter. Skal være et beslutningsunderlag for å kunne gjøre et overordnet veievalg for Lofotens overordnede markedsvalg. **Status:** Delrapport foreligger.

HA 02 - OVERORDNET VEIVALG "HVEM ER DE PRIMÆRE MÅLGRUPPENE FOR LOFOTEN?"

Mål: Gjennomføre en prosess der aktørene i Lofoten blir enig om primære målgrupper for Lofoten som reisemål. Forholdet mellom volum og kvalitet er eksempelvis en dimensjon, likeså forholdet mellom store volum/kort oppholdstid og færre ankomster/lengre opphold. **Status:** Hovedtrekkene i et bilde av en strategisk utviklingsretning er etablert, beslutning tas i slutten av januar.

HA 03 - AMBISJONSNIVÅ FOR UTVIKLINGEN

Mål: Gjennomføre en prosess i forlengelse av punktene over er det viktig at man legger et gjennomtenkt, ønsket og realistisk ambisjonsnivå til grunn for Masterplanen (se også volumbetraktningene i scenariebeskrivelsene) Det handler også om bærekraft, tålegrenser og om ikke å sage av grena man sitter på (ref. også Lofotundersøkelsen om hvor turistifisert man skal la Lofoten bli) Har også sammenheng med kvalitet kontra volum **Status:** Hovedtrekkene i et bilde av en strategisk utviklingsretning er etablert, beslutning tas i slutten av januar.

HA 04 - ORGANISERING

Mål: All erfaring viser at man i løpet av Masterplanarbeidet må ha en grunnleggende avklaring i forhold til organiseringen av reiselivet, og funksjonene som "motorer" og pådriver i fase 3 – (fra ord til handling) I praksis betyr det at man må ha en langsiktig enighet om destinasjonsselskapets rolle, mandat/virkeområde og finansiering. **Status:** ikke påbegynt.

HA 05 – KOMPETANSE OG KVALITET I OVERLEVERINGEN – "LOFOTEN KOMPETANSE"

Mål: Utarbeide et kompetansekonsept for Lofoten som både ivaretar behovet for å kunne tilby relevante utdanningstilbud (reiselivsfag, markedsføring, høyskole utdanning, osv.) til og kortere kurs som skal styrke overleveringen av produktet (servicekurs, lokalkunnskap, etc) Status: ikke påbegynt.

HA 06 - AVSTEMME FORHOLDET TIL KOMMUNEPLANLEGGINGEN OG ANNEN REGIONAL PLANLEGGING

Mål: Gjennomføre en dialog pr. kommune (møter, befaringer, diskusjoner) for å få til et samspill mellom Masterplanen og kommunenes egen planlegging. Finne samarbeidsform, avklare prosess og samhandling, avklare hvordan innspill og forslag i Masterplanen skal håndteres og implementeres i kommunale planer, særlig kommuneplanarbeidet. **Status:** Innledende dialog etablert, følges opp med møter pr. kommune i uke 4, 2006. Fokus vil være samspill med Kommuneplanarbeidet og oppfølging av seminaret om turisme og fritidsboliger i fiskeværene, avholdt 3. november.

HA 07 - LOFOTENS SJEL OG IDENTITET

Mål: Identifisere, beskrive og karakterisere hva som kjennertegner Lofotens identitet som reisemål, som er de verdiene og elementene som er viktigst å ta vare på i utviklingen. **Status:** Imageundersøkelse (intervjuundersøkelse) ble utført i sept. 2004, og resultatene foreligger og er publisert. Neste trinn er å identifisere 10 mulige "kontaktpunkter" med Lofotens identitet (steder, kulturminner, attraksjoner, festivaler, etc.) Dialog med Kulturminneplanen og Verdiskapning på kulturminner om dette er etablert.

HA 08 - KONSEPTER FOR FREMTIDENS TURISME, MED INTEGRERING AV FRITIDSBEBYGGELSE;

Mål: Arrangere et seminar som overfører erfaringene fra andre deler av landet. Et slik seminar bør anholdes allerede vinteren 2005. Har nøye sammenheng med HA03, HA06 og HA07 – genuine lokalsamfunn eller klisjeer? Felles strategi i alle kommunene? **Status:** Seminar avholdt i Svolvær den 3. november. Foredrag ligger ute på www.lofotradet.no. Følges opp videre gjennom de andre aktivitetene.

HA 09 - HELÅRSTURISME OG SESONGUTFORDRINGER,

Mål: Forstudien har påpekt sesongstrukturen som en av de viktigste utfordringene for en videre utvikling, og det blir viktig at Masterplanen har gode strategier for hvordan man kan styrke Lofoten som reisemål hele året. **Status:** Informasjonsinnsamling pågår. Studietur til Island var en del av dette. Samspill med prosjektet Lofoten Vinter. Sees også i sammenheng med strategisk utviklingsretning HA 03.

HA 10 - INFRASTRUKTURENS BETYDNING FOR TURISMEN

Mål: Få fram et bilde av de samferdselsmessige utfordringene og endringene Lofoten står overfor, herunder endringer i inn- og utreisestrukturen som følge av LOFAST og nye flyplassalternativer. Herunder også kommunikasjonene til Værøy og Røst. **Status:** Informasjonsinnsamling pågår, egen gruppe etablert, innspill til Lofotrådets arbeid ferdigstilles i januar. Legges fram for SG til beslutning i uke 4. Prioritert arbeid i januar.

HA 11 - ANALYSERE REISELIVETS BETYDNING FOR ANDRE NÆRINGER OG HANDELSNÆRINGEN SPESIELT

Mål: Gjennomføre en avgrenset Handelsanalyse og kartlegging av samspillet mellom turismen og økonomien i andre næringer for å klargjøre hvilke næringer som reelt tjener på turismen i Lofoten. **Status:** Samordnes med undersøkelser i regi av Nordland FK (TØI utfører), og Cruiseundersøkelsen (foreligger ved årsskiftet) og andre eksisterende analyser (Nordlandsforskning).

HA 12 - SAMARBEIDSKONSEPTER IFT. KULTUR- OG FISKERISEKTOREN

Mål: Avklare hvordan dette kan settes i system, både på produktsiden og i forhold til samspill rundt organisering, sysselsetting og felles sesongproblematikk. For Værøy og Røst påpekes samspillet mellom turisme og fiskerisektoren som særlig viktig. **Status:** ikke påbegynt

HA 13 - STUDIETUR FOR SG OG ANDRE RELEVANTE AKTØRER

Mål: Studietur for å lære av andre reisemål som ligner på Lofoten og som har lykkes med utviklingen på samme forutsetninger. **Status:** Studietur til Island gjennomført og evaluert høsten 2005. Oppsummering fra turen skal foreligge vinteren 2005

Hovedaktivitetene har som formål å skaffe fram beslutningsunderlag for de mål, strategier, prioriteringer etc. som legges til grunn for selve Masterplanen (fase 2) og i fase 3 – fra ord til handling. Beslutningene vil bli tatt løpende på SG-møtene i første halvdel av 2006.

Vedlegg 5 Interessentanalyser

Interessenter kan defineres som **alle aktører (individer eller grupper) som kan påvirke eller bli påvirket av en organisasjons måloppnåelse**.

Det vil alltid kunne være slik at noen, også sentrale aktører kan komme til å motsette seg det utviklingsarbeidet som er i gang. Det er altså viktig for PA at man har **identifisert** og tenkt på hvordan man vil **håndtere** de interessentene som omgir prosessen. Eksempler på interessenter som kan være sentrale i en reisemålsprosess er:

- Lokalbefolkningen
- Grunneiere
- Næringsaktørene i reiselivet på stedet
- Andre lokale aktører innen næring, kultur, friluftsliv, sport/idrett, frivillige organisasjoner, etc.
- Eiere av private hytter
- Andre gjester og besøkende (turistene)
- Kommunen – både politikere og administrasjon
- Fylkeskommunen - både politikere og administrasjon
- Offentlige aktører som Fylkesmannen og Statens Vegvesen
- Nabokommuner
- Verneinteresser - både natur og kultur
- Banker og andre finansieringsinstitusjoner
- Investormiljøer
- Lokale regionale utviklingsselskaper
- Kompetanse- og rådgivermiljøer
- Journalister, presse, media

Hensikten med en slik kartlegging er først og fremst å skaffe seg en oversikt over situasjonen, og om mulig være pro-aktiv når man ser at man beveger seg i retning av det som er kalt "konfliktfelt" i kapittel 3. Det påhviler særlig PA å være så forutseende som mulig i forhold til dette. Erfaringene er at det alltid dukker opp situasjoner i reisemålsprosessene der man beveger seg inn i "konfliktfeltet". Det er derfor all grunn til å lage seg en kortfattet interessentanalyse i dette arbeidet.

Disse aktørene (parolebærerne) har delvis sammenfallende, delvis kryssende interesser.

For å kartlegge de ulike interessentene og deres holdninger til prosessen kan man utarbeide et kart over vikte interessenter og stikkord om hvordan de vil påvirkes av reisemålsarbeidet. Typiske eksempler er kommersielle interesser, egen arbeidsplass eller næringsvirksomhet, påvirkning av bostedskvaliteter, oppvekstvilkår, forhold rundt kulturminner/vern, arealbruk og grunneierinteresser, naturområder og miljøvern, prestisje, personlige politiske interesser, syn på samfunnsutvikling og vekst.

Naturlig nok er det umulig for en reisemålsprosess å forholde seg til alle disse aktørenes interesser, og det er heller ikke målet. Det kan derfor være viktig å gruppere aktørene og vurdere grupper i forhold til modellen nedenfor. Gjennom å bruke en slik modell som vist under kan man få frem et bilde av

- hvem som er de sentrale aktørgrupperingene
- hvor stor betydning de kan ha for arbeidet

Dette vil gjøre det enklere å forberede de diskusjoner og konflikter som ev kan oppstå.

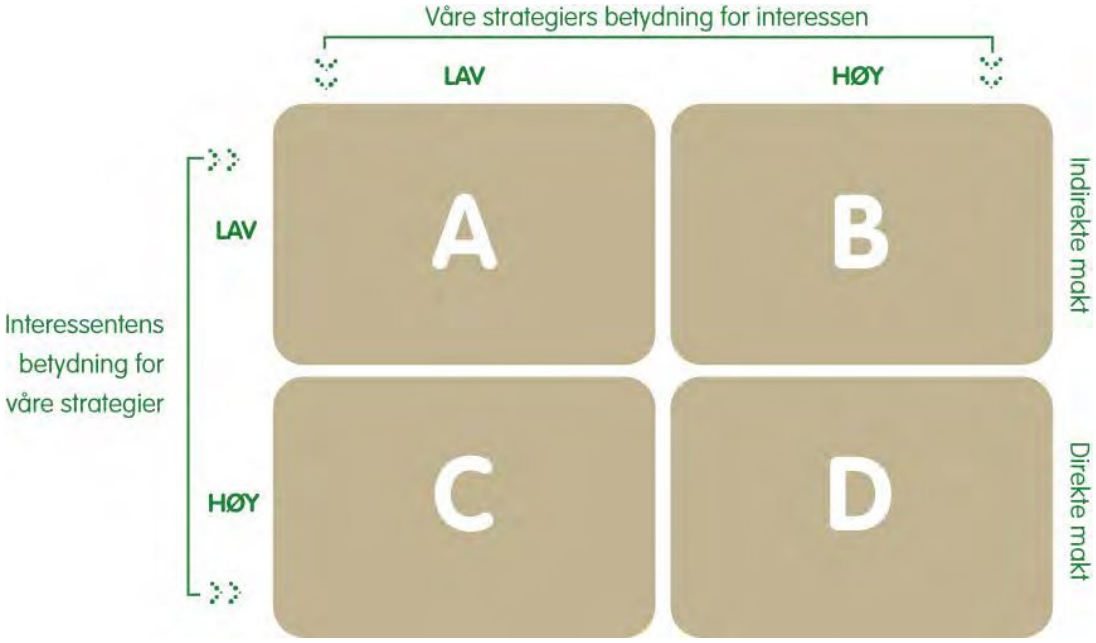

Kategori A er preget av lav gjensidig avhengighet. Her finner vi parolebærere (stakeholdere) som har få eller ingen muligheter til å utøve direkte innflytelse. Deres strategi, dersom de har noen, vil være å påvirke prosessens måloppnåelse gjennom andre aktører. Dette vil skje ved å holde tilbake eller positivt tilføre planen de ressursene de besitter.

Kategori B er preget av lav innflytelse. Her finner vi aktører som selv vil kunne bli vesentlig påvirket av prosessen, men som selv har liten innflytelse. Disse vil forsøke å komme "innenfor" planen ved å inngå allianser med aktører som planen er mer avhengig av.

Kategori C er preget av stor innflytelse. Her finner vi aktører som selv ikke står i noe avhengighetsforhold til reisemålsprosessen, men som disponerer ressurser som er nødvendig for måloppnåelsen. Direkte obstruksjon er et mulig virkemiddel for disse aktørene, - enten ved at de bevisst er i mot utviklingen eller ved at de mer passivt lar være å forholde seg til arbeidet med sine (betydningsfulle) ressurser fordi de simpelthen mangler interesse eller andre incentiver. Denne posisjonen kan karakteriseres som "dødens" posisjon for PA/SG og prosessen. Utfordringen ligger i å etablere "motstrategier" som kan benyttes for å komme ut av en slik posisjon.

Kategori D er preget av høy gjensidig avhengighet. Her finner vi ofte de formelle alliansene eller grunnlaget for slike. Aktøren og prosjektorganisasjonen har stor gjensidig nytte av hverandre. Selv om aktører i denne posisjonen vil kunne utøve direkte makt, så vil denne ofte utøves i forståelse med - eller i direkte samarbeid med prosjektansvarlig og prosjektorganisasjonen, - nettopp fordi avhengigheten er gjensidig. Det er imidlertid verdt å merke seg at aktører i denne posisjonen fra tid til annen vil benytte seg av mer sublim maktanvendelse. Dersom de ønsker å motvirke strategiene, uten selv å bli utsatt for sanksjoner, vil de kunne skjule maktanvendelsen sin i andre posisjoner og eksempelvis spille denne ut sammen med aktører i posisjon C.

Vedlegg 6 KOMMUNENS ROLLER OG VIRKEMIDLER – fra Ny modell for planlegging av Fjellturisme (Asplan Viak 2007 – Innovativ Fjellturisme)

Kommunene har flere viktige roller gjennom koordinering av organisatoriske tiltak, og bruk av juridiske og økonomiske virkemidler. Det er viktig at dette koordineringsansvaret er klart plassert i kommunens organisasjon. Kommunenes engasjement må tilpasses situasjonen på reisemålene, men vil i forhold til helhetlig utvikling vil omfatte:

- Sikre **sammenheng mellom arealplanvedtak og finansieringsordninger**
  Det må være sammenheng mellom arealplanvedtak som legger til rette for utbygging og tilsutning til finansieringsordninger som utviklingspartene (grunneiere, utbyggere, reiselivsbedriftene og kommunen) blir enige om. Nye kommuneplanvedtak som tilrettelegger for utbygging må følges av (komme etter) at utviklingspartene har sluttet seg til finansieringsordningene.

- **Bruk av utbyggingsavtaler** som er samordnet med andre finansieringsordninger
  Det er kommunen som legger forutsetninger for og forhandler utbyggingsavtaler. Forutsetningene for bruk av utbyggingsavtaler legges i kommunestyrets vedtak etter §64 a jf kapittel 5.2. Bruk av utbyggingsavtaler for reisemålet må være samordnet med andre finansieringsordninger jf kapittel 5.1.

- **Områdeplanlegging og fordeling av kostnader** Kommunen kan etter endring i plan- og bygningsloven og jordskifteloven som trådte i kraft 01.01.2007 i bestemmelse til reguleringsplan eller bebyggelsesplan stille krav om fordeling av arealverdier og kostnader ved ulike felles tiltak innenfor planområdet i henhold til jordskiftelovens § 2. Dette er et kraftfullt virkemiddel der jordskifteloven og jordskifteverkets kompetanse trer inn om partene selv ikke blir enige. Det er lite erfaring med bruk av denne bestemmelser foreløpig, men den kan være relevant i reiselivsområder.

- **Mekler mellom partene** om finansieringsordninger. Det kan være krevende å få på plass avtaler mellom grunneiere, utbyggere og reiselivsbedriftene om finansierings-ordninger. Kommunen har en nøytral rolle i gjennom sin rolle som planmyndighet og forvalter og kan bidra til å mekle fram løsninger mellom partene.

- **Forskuttering av felles infrastrukturtiltak.** I mange reiselivsområder må det til store investeringer i felles anlegg for vei, parkering, vann og avløp, skibruer/kulverter der flere grunneiere, utbyggere, reiselivsbedrifter og ev. kommunen selv må bidra i finansieringen. I områder med for eksempel mange små utviklere kan det være vanskelig å få noen som kan gjennomføre utbygging av tiltakene. For å få til gjennomføring kan det være nødvendig at kommunen går inn, alene eller sammen med noen av partene og fullfinansierer anleggene, og deretter påtar seg ansvar for å kreve inn og forvalte utbyggerbidrag til planfastsatt infrastruktur. Rekkefølgebestemmelser og utbyggingsavtale vil være viktige virkemidler for kommunen for å kreve inn bidrag. Et slikt kommunalt engasjement vil innebære en viss økonomisk risiko.

- **Avtalepart for å sikre rettigheter til løypekjøring**. For å kunne gjøre tilrettelegging av stier, sykkelstier, og turskiløyper kreves tillatelse fra grunneier. Det samme gjelder kjøring med prepareringsmaskiner for turskiløyper. Sti- og løypenettet må forankres i en sti- og løypeplan og knyttes inn som en del av kommuneplanens arealdel. Normalt bør avtaler om preparering gjøres mellom det selskapet/den organisasjonen som står for driften av sti- og løypesystemet og grunneierne. I noen situasjoner ligger det ikke til rette for dette. Da kan det være en løsning at kommunen gå inn som avtalepart med grunneierne for en kortere eller lengre periode.

Vedlegg 7 Reiseruteperspektivet – eksempel fra Geilo

Her presenteres fire reisemåter som gir et grunnlag for å strukturere ferie- og fritidsmarkedet sommerstid. Beskrivelsen er hentet fra forstudien for Geilo som helårig reisemål (Mimir, 2000). Forståelsen av hvilken reisemåte som er dominerende på Geilo var viktig for målsettingene og strategiene som senere ble utarbeidet. Dette er et eksempel på en måte å skape seg et bilde av den stedlige turismen på, som igjen er viktig for å kunne sortere problemstillinger i reisemålsarbeidet.

REISEMÅTE, KARAKTERISTIKA OG GEILOS POSISJON

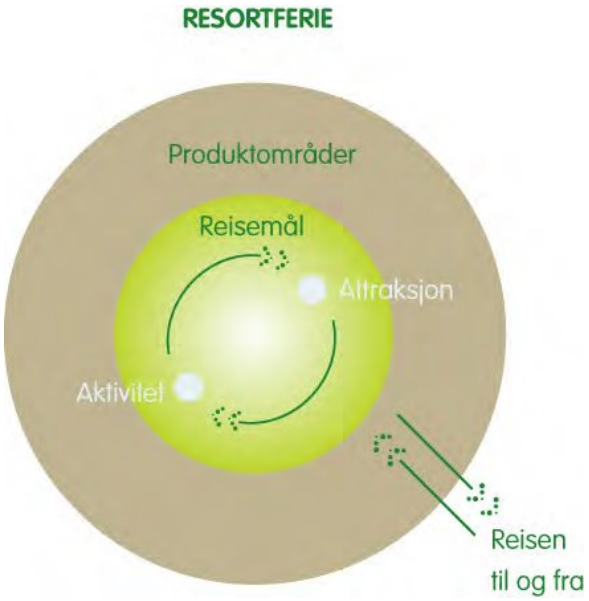

Karakteristika:

- Reiser fortest mulig til stedet hvor ferien tilbringes med liten bevegelsesradius. Turisten fokuserer på tilbudet på reisemålet, og ikke i et større produktområde.
- Hele konsumet foregår på reisemålet.
- Ofte steder med en dominerende primærattraksjon, enten skidestinasjoner eller attraktive kystområder (bade/fiske) på sommeren.

Geilo:

- Dette reisemønsteret utgjør en liten del av sommergjestedøgnene på Geilo. I følge Kaizen sin gjeste- og markedsundersøkelse sommeren 1999 er det 24,1% av sommergjestene som har Geilo som hovedreisemål, dvs. resort- og baseferie (noe usikkerhet knyttet til representativiteten i undersøkelsen. Andelen er mindre da gjennomreisende ikke fanges opp i undersøkelsen).

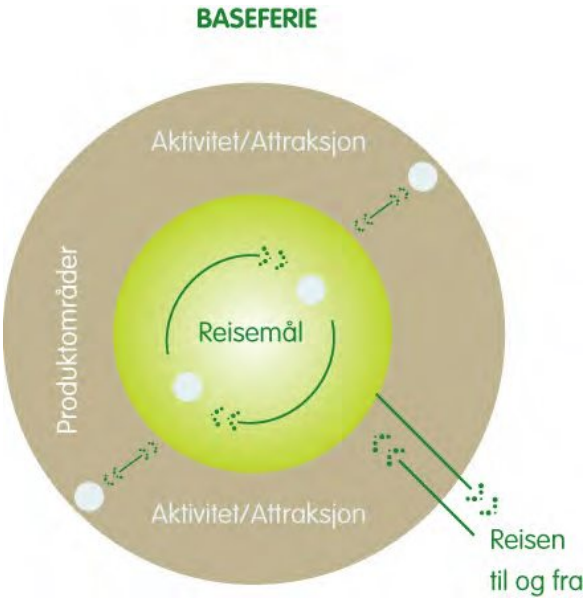

Karakteristika:

- Den reisende drar til et baseområde og bor der mer eller mindre hele ferien. Benytter seg av stedets aktiviteter/attraksjoner og drar på dagsturer med retur til basen.
- Turisten er opptatt av totalproduktet innenfor det han/hun oppfatter som et naturlig produktområde.

Geilo:

- Ca. hver fjerde gjest på Geilo er på resort- eller baseferie på stedet (Kaizen as). Den største andelen av disse er på baseferie.
- Karakteristika ved baseferieturistene på Geilo (ibid):
  - » er norske og danske
  - » har i større grad vært på Geilo tidligere (nordmenn er utslagsgivende her)
  - » benytter både bil, buss og tog som transportmiddel
  - » har i noe større grad fått organisert hele reisen gjennom turoperatør o.l.
  - » har kortere reise/ferie totalt (8 netter i snitt), men lengre opphold på Geilo (5 netter i snitt)
  - » besøkte/deltok i flere attraksjoner/aktiviteter (3,2 i snitt)
  - » bestemte seg for å reise til Geilo kortere tid før selve turen
  - » kjente til Geilo som reisemål før de reiste hjemmefra
  - » tidligere erfaring, anbefaling fra venner og kjente, lokalt brosjyremateriell og annonser var viktigere informasjonskilder i valg av reisemål
  - » var noe mer opptatt av fred og ro, utfluktsmuligheter og prisnivå ved valg av reisemål generelt om sommeren
  - » var noe mer tilfreds med oppholdet totalt, og spesielt overnattingstilbudet.

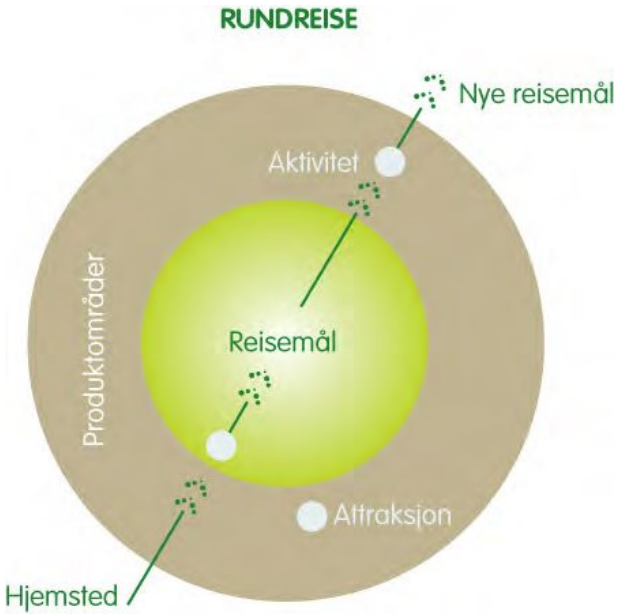

Karakteristika:

- Dette reisemønsteret preges av at "vegen er målet", og er det klassiske reisemønsteret blant særlig førstegangsbesøkende utlendinger i Norge.
- Turisten er på en rundreise med innlagte stopp. Ofte er det steder der man tilbringer 1-3 dager. Fokus på elementer som gjør det verdt å stoppe (attraksjonskraft).

Geilo:

- Rundreise er det mest dominerende reisemønstret på Geilo. I følge Kaizen as var 53,5% av gjestene i 1999 på rundreise.
- Karakteristika ved rundreiseturistene på Geilo (ibid):
  - » er tyske og nederlandske
  - » har i mindre grad vært på Geilo før
  - » benytter stort sett bare bil som transportmiddel
  - » har i noe større grad ordnet hele reisen på egen hånd
  - » har lengre reise/ferie totalt (13,4 netter i snitt), men kortere opphold på Geilo (2,5 netter i snitt)
  - » besøkte/deltok i færre attraksjoner/aktiviteter enn baseferieturistene (2 i snitt)
  - » bestemte reisen til Geilo lenger tid i forveien
  - » ble i større grad enn baseturistene først oppmerksomme på stedet underveis på reisen eller da de kom til Geilo
  - » reisehåndbøker var viktigere informasjonskilde ved valg av reisemål
  - » la i vesentlig større grad vekt på å oppleve og utforske nye steder i valg av reisemål om sommeren.

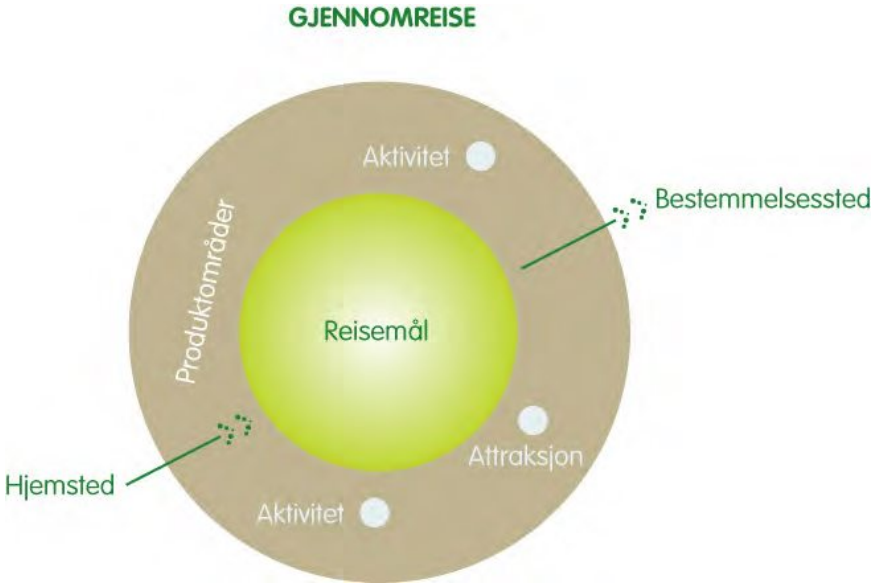

Karakteristika:

- Turisten eller turoperatøren legger inn stopp på vei til eller fra et prioritert reisemål. Særegenhet, attraksjoner eller reisetekniske forhold (passe avstand, riktige fasiliteter, riktig pris etc) vil være viktig for å bli valgt.

Geilo:

- I følge Kaizen as er 10% på gjennomreise til hovedreisemål. Trolig er denne andelen mye høyere (mange har kjørt gjennom uten å ha fylt ut skjemaet).

SOMMERTURISTEN PÅ GEILO – ALLE REISEMÅTER SAMLET

Lojale gjester

I følge gjeste- og markedsundersøkelsen utført av Kaizen as for Geilo Turistservice, hadde 81% av de norske turistene vært på Geilo før. 74% av de som hadde vært på Geilo før har vært der på sommeren, 31% på vinteren og 23% på høsten. Av de 74% med erfaring fra tidligere besøk på Geilo hadde flesteparten vært mer enn fire ganger på Geilo før - både sommer og vinter. 58% av utlendingene hadde vært i Norge før, og av disse hadde 43% besøkt Geilo før. Respondentene på undersøkelsen må derfor sies å være lojale gjester.

Aktiviteter

Følgende aktiviteter var de mest benyttede for Geilo gjestene 1999 (ibid):

- fjellvandring og fotturer (45%)
- Flåmsbanen (35%)
- rundtur fjord og fjell (25%)
- Geilo taubane (19%)

I følge Kaizens undersøkelse blant sommergjestene på Geilo 1999, var de svært fornøyde med fotturer/fjellturer og fiske i elver og vann[36]. Dette blir vurdert som sterke sider ved produktet. De var imidlertid mindre fornøyde med noen av de organiserte aktivitetene som ridning og rafting, i tillegg til sykling på Eventyrveien. De nevnte elementene må således betraktes som svake sider ved Geilos produkt.

73% av respondentene i Kaizens undersøkelse ville ikke blitt lengre selv om de visste mer om stedets tilbud. Som tidligere beskrevet er mer enn annenhver turist på Geilo rundreiseturist. En strategi i retning av å få rundreiseturistene til å bli lengre på Geilo kan derfor fort bli å hoppe over gjerdet der det er høyest.

36 Mindre enn 5% av respondentene gav verdien 1 eller 2, dvs. at opplevelsen var dårligere enn forventet.

Vedlegg 8 Eksempel - Fremtidsbilder for Lofoten (fra 2004)

Dette eksemplet er en direkte gjengivelse av fremtidsbildene som ble laget i forstudien for Lofoten som reisemål mot 2015 (dvs hele forstudiens kapittel 6):

Lofotens som reisemål avhenger av flere forhold. Det viktige er å skille mellom forhold som kan påvirkes gjennom lokale beslutninger, og de som i stor grad er gitt gjennom overordnede utviklingstrekk. Reiselivstilbudet i Lofoten må "finne sin form" dvs. en næringsstruktur, type produkter, lokalisering av aktiviteten og utviklingen av et helhetlig totaltilbud i en ramme gitt av utenforliggende utviklingstrekk, jf. figur 6.1:

- Rammebetingelser for reiselivsnæringen generelt, men også utviklingen av infrastrukturen i regionen og landsdelen påvirker næringens forutsetninger i Lofoten
- Markedsutviklingen på et overordnet nivå gir rammer for Lofotens utvikling. Hvordan Norge utvikler seg som turistland internasjonalt og hvordan markedenes preferanser utvikler seg i forhold til de tilbudene Lofoten tufter sin turisme på, har stor betydning
- Konkurransen mellom Lofoten og andre reisemål opplevelser i Norge og landsdelen/på Nordkalotten som spiller på samme type tilbud blir viktig. Dagens Lofoten-turisme er generelt sett svært konkurranseutsatt, men stor avhengighet av ferie- og fritidsbasert trafikk og internasjonale gjester.
- Lofotens lokalsamfunn er også i endring. Fiskerinæringens utvikling, tilgangen på kvalifisert arbeidskraft, ev. fraflytting, etc. vil påvirke reiselivets utvikling på mange plan

Figur Ytre forhold som påvirker utviklingen av reiselivet i Lofoten mot 2015

Hensikten med en helhetlig reiselivsstrategi for utviklingen mot 2015 er å sikre seg at utviklingen i størst mulig grad styres i den retningen aktørene i Lofoten selv ønsker det. Faktorene som er nevnt på forrige side vil i ulik grad kunne påvirke dette bildet. For å illustrere dette, og de veivalgene som følger av dette er det i forstudien laget tre fremtidsbilder (scenarier). Disse må betraktes som illustrasjoner for ulike utviklingsalternativer. Scenariene har inngått i arbeidet med å

- skape en enighet om hva som er sentrale utfordringene for Lofoten som region.
- Gjøre politikere og aktører fokusert på fremtiden og veievalgene man står overfor
- Forenkle diskusjonen om mulige utviklingsretninger
- Gi diskusjonen et felles "språk" og referansepunkt

For Lofoten er det utviklet tre forskjellige fremtidsbilder innenfor det man kan kalle "mulige fremtider", slik figuren illustrerer. Disse er kalt:

- Look to Lofoten!
- Fiskeriene forsvinner – reiseliv er redningen
- Lofoten mister grepet

Figur "Mulige framtider" for Lofotens utvikling som reisemål

I de følgende avsnittene er disse scenariebeskrivelsene gjengitt i sin helhet;

Look to Lofoten!

I 2015 framstår Lofoten som det ledende Skandinaviske fyrtårnet på UNSECOs liste over vår felles verdensarv. Lofoten høster internasjonale priser både som reisemål og som forvalter av sin egen kulturarv. Lofoten nyter stor anerkjennelse som et ledende norsk og nord-europeisk reisemål.

DOMINERENDE DRIVKRAFT;

> Markedenes økende ønske om ekte og autentiske reisemål passet som hånd i hanske med Lofotingenes eget (felles) ønske om en ansvarlig og bærekraftig utvikling av turisme som næring i Lofoten. Kulturinteressene i Lofoten engasjerer seg sterkt i utviklingen, og mange eksterne "gode krefter"[37] er opptatt av at Lofoten lykkes med sin reiselivssatsning.

UNESCO ga Lofoten status, Staten og senere EU (fra 2010) fulgte på med penger til både utviklings- og bevaringsprosjekter. Lofoten får status som en "nasjonal helligdom" på linje med Holmenkollen.

Det ble arbeidet mye med å finne gode løsninger som kunne integrere nytt og gammelt, man ville ikke "konservere" Lofoten. Likevel ble det lagt restriksjoner på utviklingen og stilt strenge krav til både estetikk, historisk forankring, byggeskikk og arealbruken. Det ble innført en overordnet arkitekturveileder for hele Lofoten i 2007.

De fleste reiselivsaktørene Lofoten jobber nå med kvalitetsturisme, og fortsatt er det mange små reiselivsbedrifter i regionen. Mange har blitt nisjebedrifter, og spesialisert seg på tematurisme og skreddersydde opplevelser. Helse- og velværeturismen hadde medført en nærmest helårig etterspørsel etter konseptet "Arktisk Input "som ble utviklet i samarbeid med Universitetssykehuset i Tromsø. Konseptet gikk ut på å gi bymennesker ulike stimuli fra det arktiske; både mat, natur, stillhet, lys/mørke, kultur og menneskelig varme. Lofoten står sentralt i dette konseptet, som tiltrekker seg besøkende på 3-7 dagers opphold fra hele verden.

I 2008 fusjonerte TFDS, OVDS, FJORD LINE og RICA. Det nye selskapet hadde betydelige ambisjoner om å satse også på landbaserte destinasjoner. Hittil hadde de imidlertid ikke gått på land i Lofoten. De mente at de ikke fikk nok spillerom som investorer og at det var vanskelig å få gjennomført utbyggingsprosjekter som var store nok. Andre internasjonale investorer hevdet det samme. Det betydde at de fleste reiselivsanleggene fortsatt var eid lokalt og spredt på mange eiere. Dette begrenset lønnsomheten i næringen generelt sett, og derfor var fortsatt mange støtteordninger tilgjengelig for bedriftene i regionen. Det var Lofotens særlige posisjon som "nasjonalhelligdom" og UNESCO-region som begrunnet disse ordningene.

Allerede i 2005 startet man arbeidet med å bygge opp et felles nettsted for Lofoten (alt du trenger for en Lofot-ferie på ett sted). Bookingfunksjonen på nettstedet ble umiddelbart en suksess, og nå er nesten alle rorbu- og sjøhusanleggene med. Overskuddet fra bookingkonseptet blir brukt til å finansiere den løpende markedsføringen av regionen i regi av Destination Lofoten.

Ny felles flyplass på Gimsøy kom allerede i 2007. Herfra har nå Flexijet daglige avganger til Oslo. Dette var i tråd med ambisjonene om å ikke legge til rette for økt biltrafikk til Lofoten, men å satse på interne kommunikasjoner med skyttelbuss mellom havner, flyplass, fiskevær og attraksjoner. EU ga en betydelig støtte til et gjennomgående sykkelveisystem i hele Lofoten.

Lofoten er nå blitt et populært sted som hjem nummer to for nordmenn som var lei av de overfylte sørlandsidyllene og klisje-landsbyene ved middelhavet. Særlig gjaldt dette miljøer knyttet til media, kulturliv, kunst og akademiske yrker. Hele Lofoten er dekket av det nye trådløse, satelittbaserte "megabredbåndet", og mange tar med seg jobben til sitt andre hjem her. Mange benytter årsabonnementsordningen til Flexijet, som har daglige flyavganger til Oslo. De nye halvtidsinnbyggerne skatter til Lofoten i forhold til tiden de bor der, og ved siste kommunevalg (2014) fikk de også stemmerett. Det er nå 25% halvtidsinnbyggere i de nye kommunestyret. Disse er særlig ivrige tilhengere av Lofotens UNESCO-status, og vil ikke låne øre til de lokale kreftene som nå har begynt å murre om at hele UNESCO-statusen blir en tvangstrøye for utviklingen i regionen. Fritidsboligene

37 Fylkeskomunen, Riksantikvaren, Stortinget, WWF, Bellona, sponsorer, etc.

er integrert i de eksisterende lokalsamfunnene, men for to år siden besluttet man å bygge nye feriehuskolonier på Reine og i Henningsvær.

Lofoten tiltrekker seg turister fra mange land og er blitt en utpreget internasjonal destinasjon. Hele 70% av gjestene snakker ikke-skandinaviske språk. Man har i stor grad lykkes med å skape et reisemål som tiltrekker seg gjester til alle årstider. Dette har blant annet skjedd gjennom en bevisst satsning på arrangementer og events, festivaler og kultur- og bevaringsrelaterte konferanser på internasjonalt nivå.

Oppholdstiden på gjestene er relativt lang, 4,5 dager i snitt. I tillegg kommer det fortsatt en gjennomreisetrafikk i høysesongen med kort oppholdstid. Charterflyplassen gjorde det også mulig å gjøre Lofoten til påstigningssted for cruisetrafikken. Dette kombineres nå vanligvis med 1-2 netter i rorbu før eller etter cruiset.

Etter at "Jern-Erna" ble statsminister i 2005 var det ingen bønn. Hun lanserte en nasjonal Kommunesammenslåingspakke, og de som frivillig dannet enheter med mer enn 25 000 innbyggere fikk en "startpakke" på 200 millioner til å gjennomføre sammenslåing og integrere miljøer, tjenster, funksjoner og innbyggere. Etter lange fighter kommunene i mellom, slo man til på pakken. Dette ga også Lofoten én Kommuneplan og ett politisk beslutningsorgan. Det gjorde det også lettere å bli enig om rammebetingelser, utbyggingsmønster og vernebestemmelser for Lofoten, noe som var viktig for den helhetlige utviklingen av regionen. Værøy og Røst ble både tilbudt "medlemskap" i Lofoten Kommune og i Bodø. De valgte Lofoten, og ble lovet at den nye superkatamaranen mellom Svolvær, Å, Værøy og Røst skal "bli der til evig tid".

Fiskeriene forsvinner – reiseliv er redningen

I 2015 framstår Lofoten som det største norske reisemålet nord for Trondheim. Med sine 10 000 kommersielle senger og 24 000 senger i 4 000 fritidsboliger er regionen en betydelig motor i norsk turisme, større enn Tromsø. I år passerte man 1 million overnattinger, en tredobling siden 2003[38].

DOMINERENDE DRIVKRAFT:

I 2006 så man for alvor konturene av hvor reduksjonen i fiskeriene ville føre hen, og Lofoten ble statlig omstillingsområde slik ensidige industristeder tidligere hadde blitt. Over en 5–årsperiode ble Lofoten tilført betydelige omstillingsmidler, og man var prøve-region for nye virkemidler knyttet til innovasjon og næringsutvikling innen turisme og tjenesteyting i regi av Innovasjon Norge.

Den viktigste omstillingsstrategien var å stimulere eksterne investorer til å satse i Lofoten. Internasjonale investorer fikk bl.a. såkalt Tax Holiday, som betyr at de ikke må skatte av ev. overskudd de 5 første årene etter etablering. Det ble også laget en såkalt "expressetableringspakke" som ga ordfører, rådmann og næringssjef i kommunene vide fullmakter i forhold til å forhandle fram løsninger med mulige investorer når det gjaldt reguleringsforhold, godkjenning av byggesøknader og framføring av infrastruktur. Opplegget var inspirert av de svenske "Place Hunting"-konseptene. Investorene lærte seg fort å sette kommunene opp mot hverandre for å få best mulig rammebetingelser og tilgang til særlig attraktive utbyggingsarealer. Dette skapte store debatter lokalt, og man valgte tilslutt å løfte disse forhandlingene opp på Lofotråd-nivå. Senere i 2009, når Lofoten bare besto av Vågan og Vest-Lofoten kommune (Tidligere Flakstad, Moskenes og Vestvågøy, Værøy og Røst ble samme år innlemmet i Bodø) løftet man alt omstillingsarbeidet inn i en felles næringsetat

38 Larvik Kommune (inkl. Stavern) i Vestfold har til sammenligning allerede i nå, i 2004, ca. 4000 fritidsboliger og 27 campingplasser med i alt 4460 oppstillingsplasser for vogner, noe som til sammen gir nærmere 20 000 sengeplasser i hytter og ca. 20 000 sengeplasser i permanent oppstilte campingvogner. I tillegg kommer hoteller, pensjonater og campinghytter. Larvik har mao allerede ca. 1 million feireovernattinger pr. år, når man inkluderer hyttene.

Som en del av omstillingspakken ble Lofast ytterligere fremskyndet. Dette medførte imidlertid til at de andre regionene i Region Nord-samarbeidet (som erstattet fylkeskommunene fra 2009) ikke ville akseptere at Region Nords samferdselsbudsjett fortsatt skulle subsidiere fergetilbudet til Lofoten. Lofast ble derfor et tveegget sverd for turismen i regionen, fordi nesten all trafikken måtte "kjøre rundt" om Lødingen. Noen valgte da i stedet å prioritere Hamsuns Rike, se Lofoten fra andre siden av Vestfjorden, og fortsette nordover. Samtidig opplevde man at Raftsundet utviklet seg til en form for "instant Lofoten"-opplevelse, og mange snudde og dro videre når de hadde vært på en liten båttur inn i Trollfjorden. Da hadde de jo sett det vakreste (og mest avbildede) stedet i Lofoten…..

Mange av investorene som viste interesse for Lofoten hadde tidligere jobbet med eiendomsutvikling på Sørlandet og på vintersportsstedene sørpå. De var særlig opptatt av å få bygge nye "rorbuidyller" etter modell av Portør Brygge, Lyngørporten og Geilo Fjellandsby. Dette skapte mange debatter, fordi man ville bygge på jomfruelig mark, eller tett inntil eksisterende fiskevær.

Tendensen var at utbyggerne vant fram, politikerne ville først og fremst ha næringsaktivitet, om så bare i utbyggingsfasen. Disse anleggene ble til dels solgt til private med såkalte tilbakeleiekontrakter, dvs. at eierne forpliktet seg til å leie ut når de selv ikke brukte buene. Dette viste seg å fungere noen steder, andre ikke.

Den store kapasiteten som omstillingsprosjektet var med å skape, gjorde at sommersesongen ble kjempestor, mens trafikken resten av året ikke klarte å henge med. Selv om man fikk en god del helårsturisme ble "svarte vinduer" og tomme fiskevær en del av utfordringen for næringsliv og politikere. Trykket på toppsesongen var fortsatt stort, og Lofoten var blitt såpass "urolig" nå, med mye trafikk og folk overalt, at de fleste valgte å bli en natt og så reise videre. Faktisk valgte stadig flere nå å slå seg ned i Vesterålen og Hamsuns Rike fordi de der fant den roen til å nyte landskap, natur og kultur som de egentlig var kommet for…..

Etter at Finske Club Resort hadde kjøpt Nyvågar og Nusfjord og bygd ut ytterligere 1000 senger i Lofoten, fikk man i 2008 en oppkjøpsboom uten sidestykke i Lofotens historie. Det nye Hurtigruterederiet, SAS/KLM Resorts, Nordic Cruises, Rica og Kystperler AS var på jakt etter de beste rorbuanleggene. Mange solgte familievirksomhetene for gode penger dette året, og mange anlegg ble slått sammen driftsmessig. Det ble "plassjefer" og én jobb - flere arbeidssteder for mange. Stordriftsfordeler var stikkordet for de nye eierne.

Markedsføringen av Lofoten økte som følge av oppkjøpene, men ikke i regi av destinasjonsselskapet. De nye konsernene kjørte all markedsføringen selv, og Destination Lofoten ble fra 2009 et interkommunalt turist- og vertskapskontor finansiert av kommunene. De store næringsaktørene ville ikke samordne markedsføringen sin, og da falt næringsinntektene bort.

Turismen har blitt selve fundamentet i Lofotens næringsliv, men selv om mange tjener gode penger, nok til at de kan tære på reservene i lavsesongene, er det vanskelig å få til stabil sysselsetting gjennom året. Mange bedrifter, særlig de som eies av de store konsernene stenger ned anleggene om vinteren. Finske Club Resort veksler for eksempel sin arbeidskraft mellom Åre (vinter) og Lofoten (sommer), og rekrutterer lite lokalt.

Den storstilte utbyggingen av senger og fritidshus i perioden 2006-2010 har hatt sin pris, og det pågår nå (2015) en debatt i Lofoten om sjela som forsvant. Mange vil nå ha full byggestopp og mener at noen anlegg bør rives. Lofoten har blitt et lappeteppe av stilarter og arkitektoniske løsninger. Det generelle bildet er at det har vært opp til den enkelte utbygger eller investor å tenke byggeskikk og gode utbyggingsløsninger. Politisk har dette vært en "ja til all utvikling"-periode, og få har fått nei til sine prosjekter, selv om det kan ha gått litt fort i svingene.

De andre turistregionene på Nordkalotten har vært svært rosende i sine karakteristikker av det som har skjedd i Lofoten de siste 10 årene. Den storstilte satsningen har dratt med seg trafikk til mange andre områder, og dette har vært en kjærkommen stimulans til disses egen satsning på turisme.

De siste årene har utbyggingen av store konferansefasiliteter i Svolvær skapt reaksjoner både i Tromsø, Harstad og Bodø. At Lofoten nå seiler opp som en konkurrent også på de virkelig store arrangementene møtes med skepsis og bekymring. Flyplassen på Gimsøya tar ned like store fly som de gjør i Tromsø, og de nye Airbus 3000 flyene flyr opp fra Paris på 2 timer.

Lofoten mister grepet

Lofoten er i 2015 preget av at reiseliv aldri ble vurdert som en "skikkelig" næring på linje fiskerinæringen. I tillegg ble man heller aldri enig om noen felles satsning på reiseliv, og produktet framstår nå som svært ujevnt, med noen store flaggskip og mange små tilbud av variabel kvalitet. Det har vært lite vekst de senere årene og få nye produkter utvikles. Det er andre destinasjoner i landsdelen som er på offensiven.

DRIVKREFTER:

En fragmentert reiselivsnæring har i en årrekke operert som separate enheter og fokusert på seg og sitt. Manglende enighet om samarbeid kommunene i mellom har også ført til at reiselivsaktørene er dratt inn i politiske spill om lokalisering og posisjonering av egeninteresser. Dette har redusert viljen til samarbeid og forpliktende helhetsløsninger.

Lofoten flyter fortsatt på sin genuine attraksjonskraft som reisemål, og siden det meste tuslet og gikk på det jevne var det ingen som tok tak i situasjonen før i 2010. Da oppdaget man at både turister, operatører og investorer snakket vel så mye om Helgeland, Lyngsalpene og Hamsuns Rike (Hamarøy, Steigen og Tysfjord). Dette var steder man hadde smilt litt av i Lofoten, og ikke tatt alvorlig. Men merkevarebyggingen av Verdens Vakreste Kyst hadde ga disse stedene mye drahjelp, og nå var de i støtet. Selvransakelsen i Lofoten var på gang. Som vanlig var det viktig å fordele skyld, og de fleste fikk passet sitt påskrevet.

Fiskeriene hadde også holdt stand sånn noenlunde i disse årene, men siden man fikk lite til innen reiseliv, hadde sterke krefter nå fått trumfet gjennom leteboring etter olje på flere steder utenfor Lofoten. Ledende aktører i reiselivet støttet disse planene, de var ute etter den yrkestrafikken som følger i kjølvannet av slik leteaktivitet.

Siden kommunene ikke klarte å bli enige i flyplasspørsmålet, har man fortsatt ikke en felles flyplass som kan ta ned store fly, heller ikke direktefly til Oslo med de nye Flexijetene. På samme måte har man også vært uenige lokalt om prioriteringer innen kommunikasjoner med båt og ferge, og dette har gjort at veimyndighetene nedprioriterte Lofoten etter at Lofast sto ferdig. Hålogalandbrua ble prioritert opp og sto ferdig i 2009, og nå er det andre regioner i landsdelen som får samferdselsmidlene. Skutvikferga ble avviklet i 2010, og nå spøker det også for Bodø-Moskenes. Et nytt privat selskap har imidlertid sagt seg interessert i å drive strekningen 3 måneder i året.

Manglende vilje til samarbeid og helhetlige løsninger har gjort at de ledende reiselivsaktørene har konsentrert seg om "sitt" Lofoten. Det er Hurtigrutas Lofoten, Ricas Lofoten, Strømmas Lofoten, etc. Alle har de kjøpt seg opp på hvert sitt sted, der utvikler de sine konsepter hver for seg. Markedsmessig er det også liten samordning, og dette gjør det vanskelig og dyrt for de små bedriftene å nå markedene sine. Ingen felles kampanjer blir kjørt. De fleste beslutninger tas av kon-

sernledelser som ikke har noe nært forhold til Lofoten, men som ser på denne destinasjonen som en brikke i eget spill om turismen og reisestrømmene i Skandinavia.

Værøy og Røst har helt gitt opp å få til et samspill med resten av Lofoten og de markedsføres nå som utfluktsmål fra Bodø sammen med Kjerringøy og Saltstraumen. Særlig har det nye jethelikopteret som flyr dagsightseeing er blitt en suksess.

Byggeskikksmessig er Lofoten blitt litt hummer og kanari, fordi kommunene har hatt helt ulike syn på hva slags krav man skal stille til grunneiere og utbyggere. Noen steder har man derfor sluppet fritidsboliger ned i fjæra og tillatt store bygningskropper i sårbare omgivelser. Andre steder har verneinteressene stått sterkt og man har vært opptatt av å innpasse nye ting i eksisterende fiskevær.

Lofoten framstår nå med en god blanding av nasjonaliteter og reisemønster. Noen bor en uke i de attraktive fiskeværene, andre steder preges av stor gjennomgangstrafikk. Størst utvikling har man fått i Svolvær og på Å. Helårsturisme finnes bare i kjedeanleggene, disse har store internasjonale markedsapparater til disposisjon. De lokalt eide småbedriftene har bare klart å bli enige om små stunt, uten tydelige resultater. Flere småanlegg er derfor de senere årene solgt ut som fritidsboliger og drives ikke lenger kommersielt.

Regionen preges fortsatt av en fremtidspessimisme, og mange flytter til mer sentrale strøk. Det er ikke lenger boplikt, og få selger boligene sine når de flytter. Dette fordi Lofoten fortsatt er et populært sted å tilbringe ferien, og fordi husene faktisk er mer verd som fritidsboliger enn som bolighus (hvis boplikt). Dette gjør det vanskelig for kommunene (det er nå 3 kommuner i Lofoten) å planlegge utviklingen av servicetilbud og infrastruktur. Og de tidligere innbyggerne forlanger fortsatt både veivedlikehold og gatelys, - men skattepengene deres har forsvunnet til andre kommuner. Dette gjør også terskelen for å etablere seg for ungdommen høyere – hus er dyre å kjøpe, mange av de attraktive blir ikke solgt, og det er risikabelt å bygge nytt når tidene er som de er. Det er vanskelig å holde på ungdommen, særlig forsvinner jentene til byene, og reiselivsnæringen sliter med å rekruttere godt kvalifisert arbeidskraft. Det er fortsatt få helårsstillinger i bransjen.

Kap. 1. Lofotens posisjon i dag 8
1.1. "Gudegitt attraksjonskraft" 8
1.2 Høsting bringer ikke Lofoten lenger som reisemål..... 9
1.3 Lofotens reiseliv i dag, trafikkstruktur og omfang 10
1.3.1. Overnattinger 10
1.3.2. Reisestrømmene inn og ut av Lofoten 12
1.4 Lofotens image som reisemål i dag 13
1.4.1. Posisjon i Norge 13
1.4.2. Posisjon i utlandet 14
1.5. Reiselivets økonomiske betydning i Lofoten 14
1.6. Reiselivet i Lofoten som næringskluster 16

Kap.2 . Visjon og mål 17
2.1 Visjon og mål 17
2.2 Konkretisering av mål 17
2.2.1 Ambisjonsnivå 17
2.2.2 Konkretisering, det norske markedet 17
2.2.3 Konkretisering, internasjonale markeder 17
2.2.4 Konkretisering, skulder- og vintersesong 17
2.2.5 Konkretisering hovedsesong 18
2.2.6 Konkretisering MICEE 18
2.3 Overordnet strategi - utviklingsretning 18
2.4 Masterplanen som rammeverk for utviklingen 20
2.4.1. Masterplanen som et dynamisk verktøy 21
2.4.2. Fokuserte innsatsområder: 21
2.4.3. Bærekraftig utvikling, herunder stedsidentitet og visuelt uttrykk 22

Kap. 3. Markedsvalg 23
3.1. Lofotens markedsbilde i dag 24
3.2. Markedsvalg og posisjonering – ferie og fritid 25
3.2.1. Kvalitet og ekte vare 27
3.2.2. Meningsfulle opplevelser blir viktig 27
3.3. Prioriterte markedsland 27
3.3.1. Det norske markedet 27
3.3.2 internasjonale markeder 28
3.4. Temabasert turisme 28

Kap. 4. Overordnede strategier 31
4.1. Overordnet strategisk føring – foredle reisemålet Lofoten 31
4.2. Nyansert markedssatsning 31
4.2.1 Utvikle etablerte markedsposisjoner 31
4.2.2. Utnytte gjenkjøpspotensialet 32
4.3. Verdiskapende produkter og opplevelser hele året 32
4.4. Utvikle tilbudet overfor MICEE-markedene 33
4.5. Utvikle turistenes ti viktigste møtepunkt med Lofoten 33
4.6. Fiskeriene, matprodusenter og kulturaktører som viktige 35
4.7. Ivareta bærekraftig utvikling og en sterk stedsidentitet 35
4.7. Sterk organisering av Lofoten som reisemål 36
4.8. Lofoten som trafikkbygger i landsdelen 36
4.9. Kommunikasjoner som gjør det mulig å ta ut potensialet 36
4.10. Fokus på nyskaping og innovasjon 39

Kap. 5. Viktige innsatsområder 40
5.1. Handlingsplan for "ti viktigste møtepunkt" 41
5.2. Skilting og tilrettelegging for natur- og kulturtilbud 41
5.3. Helårstilbudet "The Best of Lofoten" 42
5.4. "Lofotens mat på turistenes fat" 43
5.5. Minst fem nye innovative opplevelsesprodukter i Lofoten 43
5.6. Destination Lofoten AS (DL)som motor i utviklingen 44
5.6.1. Styrket finansiell plattform 44
5.6.2 Fornyet kommunikasjonsplattform for markedsarbeidet 44
5.6.3 Lofoten Online Booking 44
5.6.4. Videreføring av prosjektet Lofoten Vinter 45
5.6.5. Prosjektledelse for "fra ord til handling" 45
5.7. Kompetanse og kvalitet 45
5.8. Styrke cruisesatsningen 47
5.9. Sertifisering av aktivitetsbedrifter 47
5.10. Kommuneplanlegging i Lofotkommunene 48
5.11. Finansiering av fellesgoder 49

KILDEOVERSIKT 51

VEDLEGG 52

Imagetest: Hva forbinder nordmenn med Lofoten? ANIARA Markedsanalyser 2005

Dagens gjestestruktur og framtidige markedsmuligheter, MIMIR og ANIARA 2005

Beskrivelser og utvelging av turistenes 10 viktigste møtepunkt med Lofotens natur og kultur. MIMIR 2006

Oppslag i Lofotposten om statlig støtte til Lofotens kulturliv, september 2006.

Lofoten under Lupen, idéskisser for utvikling av viktige møtepunkt, ved Kristin Askgaard, Asplan viak AS, august 2006

Prosjektbeskrivelse for videreføring av prosjektet Lofoten Winter.

Notat om videreføring av prosjektet Cruise Lofoten.

INNHOLD

FORORD 1
SAMMENDRAG 3
INNHOLD 11

0. INNLEDNING 15

1. VISJON OG MÅL 16
1.1 Tidligere analyser 16
1.2 Mål 16
1.3 Masterplanen som felles rammeverk 17
1.4 Fokuserte innsatsområder 18
1.5 Helhetlig grep 18
1.6 Bærekraftig utvikling 19
1.7 Masterplanens oppbygning 20
1.8 Oppfølging av masterplanen 21

2. HOVDENS POSISJON 22
2.1 Beliggenhet og ressursgrunnlag 22
2.2 Hovdens utvikling på 90-tallet i et konkurranseperspektiv 22
2.2.1 Utviklingen av alpinturismen på 90-tallet i Norge 22
2.3 Langrenn 27
2.4 Hovdens konkurranseposisjon målt i antall senger 28
2.5 Gjestedøgnsutviklingen på Hovden på 90-tallet 30
2.6 Vintergjestenes vurdering av Hovden som reisemål 33
2.7 Innbyggernes vurdering av reiselivets virkninger på Hovden/Bykle som bosted 33
2.8 Hovdens utvikling på 90-tallet oppsummert 34

3. VALGT MARKEDSPOSISJON 36
3.1 Scenario 1: "Hovden Naturpark" 36
3.2 Hovden som helårig reisemål 42

4 VINTERTURISMEN 43
4.1 Mulige løsninger 43
4.2 Utviklingskonsept for Hovden 46
4.3 Vurdering av Ørnefjell 48
4.4 Vurdering av Breive – valgt masterplanløsning 50
4.5 Konsekvenser for alpin uten Breive 52
4.6 Midtregionen og Ørnefjell 54
4.7 Langrenn 55

9 INFRASTRUKTUR / FELLESGODER 80
9.1 Løpende drift av fellesgoder og felles markedsføring 81
9.2 Investeringer i felles infrastruktur/fellesgoder på Hovden-nivå 82
9.2.1 Modell for Hovden 82
9.3 Løsninger knyttet til areal- og eiendomsutvikling 84
9.3.1 Areal- og eiendomsutvikling på Hovden 84
9.3.2 Utbyggings- og planprinsipper for utbyggings- og fortettingsssonene ved aktivitetsaksen på Hovden 85
9.4 Utvikling av Hovden Ferie 86

10 BÆREKRAFTIG UTVIKLING 88
10.1 Bærekraftig utvikling av Hovden som reisemål 88
10.2 Trafikk og miljø 90
10.3 Miljøtilpasset hyttebygging 91
10.4 Ressursgrunnlaget 91
10.5 Natur- og miljømessige konsekvenser av å videreutvikle Hovden Skistenter 92

11 KVALITET, KOMPETANSE OG SERVICE 93
11.1 Hovden Akademiet 95

12 GRUNNEIERSAMARBEID PÅ HOVDEN OG I MIDTREGIONEN 97
12.1 Grunneiersamarbeid på Hovden 97
12.2 Grunneiersamarbeid i Midtregionen 98

13 SAMFERDSEL 100

14 MASTERPLANKONSEPTET OPPSUMMERT 101
14.1 Lokalisering av ny sengekapasitet 103
14.2 Bak scenen 104

DEL 2

15 SAMMENDRAG AV ANDRE ANALYSER UTFØRT AV MIMIR 107

16 TRE SCENARIER 118

9 INFRASTRUKTUR / FELLESGODER 80
9.1 Løpende drift av fellesgoder og felles markedsføring 81
9.2 Investeringer i felles infrastruktur/fellesgoder på Hovden-nivå 82
9.2.1 Modell for Hovden 82
9.3 Løsninger knyttet til areal- og eiendomsutvikling 84
9.3.1 Areal- og eiendomsutvikling på Hovden 84
9.3.2 Utbyggings- og planprinsipper for utbyggings- og fortettingsssonene ved aktivitetsaksen på Hovden 85
9.4 Utvikling av Hovden Ferie 86

10 BÆREKRAFTIG UTVIKLING 88
10.1 Bærekraftig utvikling av Hovden som reisemål 88
10.2 Trafikk og miljø 90
10.3 Miljøtilpasset hyttebygging 91
10.4 Ressursgrunnlaget 91
10.5 Natur- og miljømessige konsekvenser av å videreutvikle Hovden Skistenter 92

11 KVALITET, KOMPETANSE OG SERVICE 93
11.1 Hovden Akademiet 95

12 GRUNNEIERSAMARBEID PÅ HOVDEN OG I MIDTREGIONEN 97
12.1 Grunneiersamarbeid på Hovden 97
12.2 Grunneiersamarbeid i Midtregionen 98

13 SAMFERDSEL 100

14 MASTERPLANKONSEPTET OPPSUMMERT 101
14.1 Lokalisering av ny sengekapasitet 103
14.2 Bak scenen 104

DEL 2

15 SAMMENDRAG AV ANDRE ANALYSER UTFØRT AV MIMIR 107

16 TRE SCENARIER 118

(Footnotes)

1 Eksempelvis hytteområder, som kan representere store verdier for grunneiere som får hyttefelt lagt på sin grunn, og motsatt – arealer som blir foreslått båndlagt til for eksempel friområder og ikke kan bygges ut, mister en slik mulig verdi som utbyggingsområde

Innovasjon Norge - rapport nr. 1/2008

Innovasjon Norge med tidligere organisasjoner har jobbet metodisk med markedsorientert og helhetlig reisemålsutvikling. Modellen er i løpet av disse årene benyttet på en rekke destinasjoner og har blitt kontinuerlig videreutviklet. Erfaringene er ikke minst at norske reisemål har så ulik struktur, størrelse og markedsgrunnlag at man ikke kan veilede alle over samme lest. Reisemålsutvikling som tilrettelagt prosess må skreddersys for det enkelte reisemål. Derfor kalles dette en Hvitebok og ikke en veileder.

Målsettingen med Hviteboka er å bidra til bedre prosesser og bedre resultater i arbeidet med reisemålsutvikling. Den skal være et "oppslagsverk" som beskriver prosesser, faglige verktøy og erfaringer. Målgruppen er destinasjonsselskaper, næringsutviklings- og omstillingsorganisasjoner, reiselivsaktører, saksbehandlere/ planleggere i kommunene og investorer

ISSN 0809-8050
ISBN 10: 82-92775-05-6
ISBN 13: 978-82-92775-05-9

INNOVASJON NORGE

Innovasjon Norge

Postboks 448 Sentrum
NO-0104 OSLO

T: 22 00 25 00
F: 22 00 25 01

post@innovasjonnorge.no
www.innovasjonnorge.no

www.blankeark.no 08047/1008 | Forsidefoto: Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway

HÅLOGALAND LAGMANNSRETT

ÅRSMELDING 2020

Mosjøen med Helgelandstrappa *Foto: Bjørnar Eirik Stokkan*

Hålogaland lagmannsrett er Nord-Norges ankedomstol og en av seks lagmannsretter i Norge. Lagdømmet omfatter fylkene Nordland og Troms og Finnmark – fra Bindal kommune i sør til Svalbard i nord og fra Sør-Varanger kommune i øst til Jan Mayen i vest. Samlet utgjør vårt geografisk område mer enn en tredjedel av fastlands Norge.

Vårt mål er å treffe riktige avgjørelser innen rimelig tid, som møtes med respekt og tillit hos partene i sakene, aktørene som opptrer for lagmannsretten og allmennheten. Domstolenes ide- og verdigrunnlag – uavhengighet, rettssikkerhet og tillit – er styrende for virksomheten. At avgjørelser holder høy kvalitet, treffes innen rimelig tid og etter betryggende saksbehandling, er viktige elementer for å opprettholde den høye tilliten domstolene har i befolkningen. At vi viser åpenhet, er tilgjengelig og har evne til omstilling i takt med samfunnsutviklingen, skaper også tillit.

Lagmannsretten ledes av en førstelagmann, som sammen med lagmann og administrasjonssjef forestår den daglige drift. Domstolen har i tillegg 15 lagdommere, en jordskiftelagdommer, en utreder, en IKT-medarbeider og sju saksbehandlere. Alle har kontorsted i Tinghuset i Tromsø. Lagmannsretten har knyttet til seg noen ekstraordinære lagdommere, som er dommere som har gått av med pensjon, og som tilkalles til den enkelte sak.

Hålogaland lagmannsrett er ankeinstans for tingrettene i lagdømmet, og vi behandler både sivile saker og straffesaker, overskjønn, anke over avgjørelser fra jordskifterettene i lagdømmet og saker som er behandlet i Trygderetten, som er et forvaltnings-organ.

Lagmannsretten har sitt hovedsete i Tinghuset i Tromsø, men også faste rettssteder med egne lokaler i Mosjøen og i Bodø. De fleste saker fra Nordland behandles der, med mindre det av hensyn til befaring eller andre særlige grunner er behov for å sette rett andre steder i fylket. Saker fra Troms og Finnmark behandles i hovedsak i Tromsø. Utenom Tromsø er det særlig i Harstad, Alta og Vadsø det settes rett. Vi ser frem til å få etablert et fast rettssted for lagmannsretten i tidligere Finnmark fylke i løpet av 2021. Lokal tilstedeværelse er viktig for lekfolks deltakelse som meddommere og for tilliten til domstolen.

I 2020 ble 71 % av rettssakene avviklet i Tinghuset i Tromsø, 29 % i resten av landsdelen. Dette er en sterkere sentralisering enn tidligere år, og skyldes i noen utstrekning redusert reisevirksomhet som følge av pandemien. Sakene berammes med grunnlag i samfunnsøkonomiske betraktninger som blant annet tar hensyn til hvor mange personer som må reise som følge av valg av rettssted. Reduserte bevilgninger, økte reisekostnader og behov for digitale verktøy under ankeforhandlingen har også betydning. Alle dommerne og flere av saksbehandlerne deltar i reisevirksomheten.

2020 – Et år med omstilling, digitalisering og pandemi

For lagmannsretten ble 2020 et år preget av omstilling på flere områder. Omstilling er krevende arbeid, men felles innsats og godt samarbeid fører oss fremover mot en mer moderne domstol for brukerne og allmennheten.

Prosjektet Digitale Domstoler, som gjennomføres av Domstoladministrasjonen sammen med domstolene, skal forenkle og forbedre rettsprosessen gjennom nye digitale arbeidsmåter, og lede frem til en papirløs prosess. Endringene krever ny kompetanse i domstolene, nye verktøy og evne og vilje til å endre våre arbeidsmåter, men innebærer også økt kvalitet og effektivitet, og er ressursbesparende. Lagmannsretten er langt fremme i dette arbeidet, og vi tar fortløpende i bruk nye digitale verktøy i vår interne saksbehandling, i rettsmøter og i kommunikasjon med aktørene i sakene.

Pandemien har hatt stor innvirkning på saksavviklingen i 2020. Da smitteverntiltakene ble iverksatt 12. mars var vi inne i en periode med høy aktivitet, og mange ankeforhandlinger måtte utsettes på grunn av den usikre smittesituasjonen og lokale karanteneregler. Dette rammet dessverre flere barnevernssaker og alvorlige straffesaker. Hålogaland lagmannsrett måtte fra mars til mai utsette behandlingen av til sammen ni sivile saker og 15 straffesaker. Alle disse sakene ble imidlertid behandlet og ferdigstilt i løpet av sommeren og høsten 2020.

Pandemien medførte at bruken av digitale verktøy i domstolene virkelig skjøt fart, og innebar at vi – som samfunnskritisk virksomhet – kunne opprettholde driften tross strenge smitteverntiltak. I slutten av mars ble det vedtatt midlertidige regler om blant annet utvidet adgang til skriftlig behandling av enkelte sakstyper, gjennomføring av ankeforhandlinger ved fjernmøter og regler om alternative signaturløsninger. Vi anskaffet ytterligere digitalt utstyr, gjennomførte opplæring i bruken av dette og involverte aktører og meddommere i digital samhandling. I april ble en nasjonal veileder i smittevern ved fysiske rettsmøter i domstolene ferdigstilt i et samarbeid mellom Domstoladministrasjonen og Folkehelseinstituttet, og vi kunne møte aktører og parter til ankeforhandlinger i henhold til faglig funderte retningslinjer. Reiserestriksjoner medførte imidlertid at noen saker – som ikke fullt ut kunne behandles ved fjernmøte – fortsatt måtte utsettes. Siden juni 2020 har vi imidlertid gjennomført saker som berammet, ved bruk av midlertidige prosessregler og under gjeldende smitteverntiltak.

Lagmannsretten og Nord-Troms tingrett deltar fortsatt i prøveprosjektet «Opptak i retten» i regi av Domstoladministrasjonen. Det foretas lyd- og bildeopptak av forklaringer som gis for tingretten. Disse gjenbrukes ved avspilling under ankeforhandlingen for lagmannsretten i stedet for eller i tillegg til at vedkommende part eller vitne innkalles på nytt. Formålet med prosjektet er å skaffe til veie kvalifisert beslutningsgrunnlag for en fremtidig ordning med opptak og gjenbruk av forklaringer i domstolene. I 2020 erfarte vi at denne ordningen lettet gjennomføringen av ankeforhandlinger under ekstraordinære omstendigheter.

Alle ansatte i lagmannsretten har vist en formidabel evne og vilje til omstilling og innsats i hele 2020. Da pandemien rammet og vi brått måtte sette inn tiltak og etablere alternativer til tradisjonell saksavvikling, stilte alle opp og påtok seg nye og krevende arbeidsoppgaver. Tilfeldighetene gjorde at vi samtidig skulle gjennomføre endringer i lagmannsrettens ledergruppe, og at domstolens økonomioppgaver skulle overføres til en sentral enhet underlagt Domstoladministrasjonen. Vi er stolte over å ha manøvrert oss gjennom mange utfordrende oppgaver i året som gikk, og høstet gode erfaringer som vi kan bygge videre på.

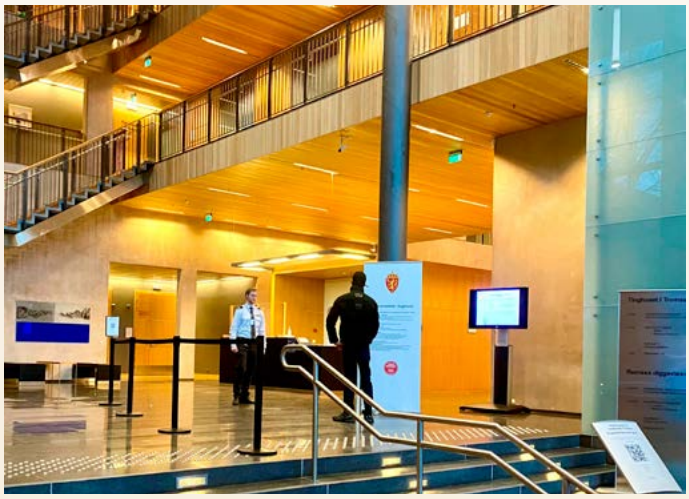

Tinghuset i Tromsø *Foto: Bjørnar Eirik Stokkan*

Sivile saker

Domstolene er samfunnets problemløsere i siste linje, men har også plikt til å forsøke å løse tvistene i minnelighet. Tvisteloven legger stor vekt på at tvister skal forsøkes forlikt, og partene er ofte best tjent med løsninger som de selv har herredømme over. I 2020 mottok lagmannsretten 161 anker over sivile dommer. Det ble avsagt dom i 87 saker, 23 saker ble forlikt og 54 saker ble nektet fremmet, trukket eller bortfalt av andre årsaker. Omfanget av den enkelte sak synes å være økende de siste årene.

Lagmannsretten arbeider med å få flere sivile saker til rettsmekling. Det ble i 2020 meklet i åtte saker, og inngått forlik i fem av disse. Økt fokus på rettsmekling før eller i planmøter, flere kurs og seminarer for dommere som mekler, og mekling som tema i dommermøter og i møter med advokater, er tiltak som ventes å ville gi effekt.

Hvis verdien av tvistegjenstanden er mindre enn 250 000 kroner, må partene søke lagmannsretten om samtykke til ankebehandling. For anker inngitt før 1. juli 2020 var beløpet 125 000 kroner. I 2020 mottok lagmannsretten 15 søknader om samtykke. Av disse ble det gitt samtykke til behandling av fire saker, ni ble nektet fremmet og en ble trukket. I saker med høyere verdi og i saker som gjelder ideelle interesser, kan anker nektes fremmet til ny realitetsbehandling dersom lagmannsretten enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre fram. Lagmannsretten nektet i 2020 å fremme 14 saker helt eller delvis på dette grunnlag.

For å få behandlet en barnevernssak for lagmannsretten må partene ha lagmannsrettens samtykke. Utgangspunktet er at disse sakene er endelig avgjort etter behandling både i fylkesnemnda og tingretten, og ny sak kan startes i nemnda etter ett år. Lagmannsretten mottok 24 anker i 2020. Samtykke til overprøving ble gitt i elleve saker. I tolv saker ble samtykke nektet.

Lagmannsretten har i 2020, som i 2019, hatt stort fokus på saker etter barnevernloven og henvist flere saker til ankebehandling enn tidligere år. Det har sammenheng med at rettstilstanden dels var uklar etter at Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) høsten 2018 dømte Norge for brudd på EMK artikkel 8 og senere har konstatert brudd i flere andre barnevernssaker mot Norge. I februar

2020 behandlet Høyesterett i storkammer fire ankesaker om barnevern med sikte på avklaring av rettstilstanden. Etter at avgjørelsene fra Høyesterett i storkammer kom, med avklaringer knyttet til blant annet samværsomfang, ble anken trukket i flere av sakene lagmannsretten skulle behandle, fordi partene kom til enighet.

I underkant av 30 % av det totale antallet anker vedrørte barn og foreldre. I tillegg til de 24 barnevernssakene gjaldt 21 av ankene tvist mellom foreldre om hvem av foreldrene barna skal bo fast hos, om samvær mv.

Lagmannsretten behandler mange saker vedrørende fast eiendom, kontraktsforhold/entrepriser/offentlig anskaffelse og erstatning. I tillegg behandles flere tvister i arbeidsforhold (oppsigelse/avskjed), arv og skifte, skatt, reindrift mv.

Tingrettene avholder skjønn for å fastsette erstatninger etter ekspropriasjon, odelstakster mv. Partene kan begjære overskjønn for lagmannsretten. Lagmannsretten fikk i 2020 inn seks begjæringer om overskjønn.

Lagmannsretten er ankeinstans for alle avgjørelser truffet etter jordskifteloven. Jordskiftelagdommeren deltar som en av tre lagdommere i saker som ankes fra jordskifterettene og i noen saker fra tingrettene som gjelder bruks- eller eiendomsrett til fast eiendom.

Lagmannsretten fikk i 2020 inn åtte stevninger i sak til overprøving av Trygderettens avgjørelser. Behandlingsformen er som for sivile ankesaker.

Hålogaland lagmannsrett hadde i 2020 en gjennomsnittlig saksbehandlingstid for sivile anker over dom på 141 dager, som er noe høyere enn tidligere år. Økningen er beskjeden tatt i betraktning pandemien, og særlig dens betydning for saksavviklingen våren 2020.

Anke over tingrettenes kjennelser og beslutninger avgjøres vanligvis på grunnlag av skriftlig behandling av tre lagdommere. Det kom inn 170 slike anker i 2020. Saksbehandlingstiden var i gjennomsnitt 31 dager.

Lagmannsretten har i 2020 behandlet flere sivile saker som har reist særlige problemstillinger.

Jordskiftesak i Kvænangen *Foto: Liv Nergaard*

Sivile ankesaker

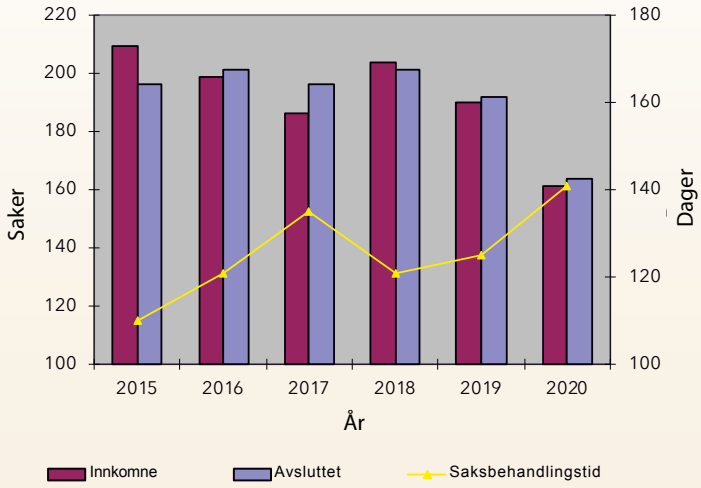

Børgefjell-hytta

Dom 14. desember 2020 (LH-2020-055580)

Saken gjaldt gyldigheten av Reindriftsstyrets vedtak om tvangsmulkt og pålegg om riving av hytte i Børgefjell i Hattfjelldal kommune. Hytta var oppført rundt 1970, og eier av hytta som vedtaket var rettet mot var barnebarn av han som fikk hytta oppført. Lagmannsretten problematiserte, men konkluderte ikke på spørsmålet om lovhjemmelen var tilstrekkelig klar, da den uansett enstemmig konkluderte med at vedtaket var ugyldig. Hva gjaldt begrunnelsen, delte lagmannsretten seg. Flertallet kom til at han som i sin tid førte opp hytta riktignok var same og reineier av reindriftssameslekt, men fant det ikke sannsynliggjort at han drev med reindrift som hovednæring på tidspunktet hvor hytta ble ført opp, eller at han hadde reindriftsnæringsmessige behov for hytte på det aktuelle sted. Ettersom hytta ikke var ført opp med hjemmel i reindriftsloven, ga heller ikke reindriftsloven hjemmel for pålegg om riving eller ileggelse av tvangsmulkt. Mindretallet fant det sannsynliggjort at hytta var oppført med hjemmel i reindriftsretten, men kom til at Reindriftsstyrets vedtak likevel var ugyldig da riving av hytta ville representere et uforholdsmessig inngrep i hytteeiers eiendom.

Sak om svensk sameby

Dom 25. august 2020 (LH-2019-68920)

Hålogaland lagmannsrett behandlet i 2020 tvist mellom en svensk sameby og staten om gyldigheten av gjeldende regulering i medhold av grensereinbeiteloven av reinbeiter i et nærmere avgrenset område i indre Troms. Samebyen, som anser at den fastsatte regulering strider mot beiterettigheter, ervervet ved alders tids bruk, krevde dom for enerett til reindrift i det aktuelle området og erstatning. Staten ble frifunnet i lagmannsretten. Dommen er påanket, og anken er henvist til behandling i Høyesterett. De problemstillinger saken reiser, er aktuelle også utenfor det tvisteområdet denne saken gjelder. Saken har derfor stor prinsipiell og praktisk betydning.

Sak om tilsidesettelse av tomtefesteavtale

Dom 11. november 2020 (LH-2020-78543)

Saken gjaldt tilsidesettelse av en tomtefesteavtale inngått i 1953 mellom to mindreårige søstre og et andelslag (Samfunnshuset AL). Det ble oppført et samfunnshus på festetomten, og Fauske kommune ervervet på 70-tallet festeretten og samfunnshuset på tvangsauksjon. Lagmannsretten la til grunn at søstrene ikke fikk kunnskap om festeforholdet da de ble myndige. De fikk først kunnskap om festeavtalen rundt 2014-15. Verken andelslaget eller senere kommunen betalte festeavgift til søstrene. Lagmannsretten kom til at festeavtalen skulle settes til side i medhold av avtaleloven § 36.

Dette innebærer at kommunen har plikt til å rydde festetomten – dvs. fjerne samfunnshuset – og stille tomten til grunneiernes disposisjon. Kommunen ble frifunnet for krav om erstatning. Avgjørelsen er anket til Høyesterett.

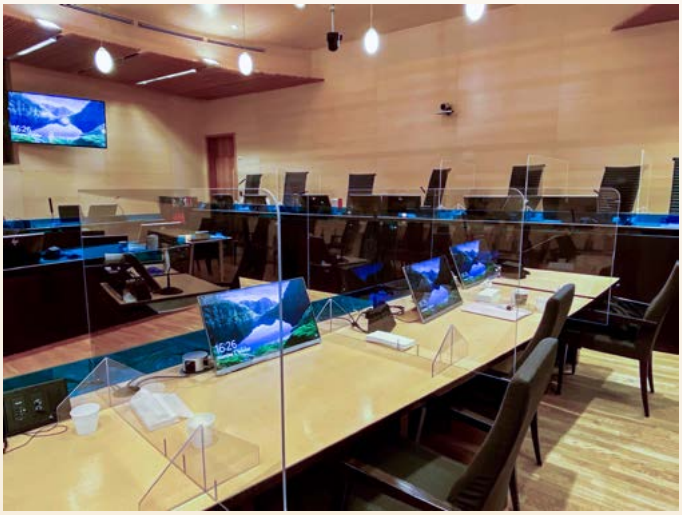

Digital rettssal i Tromsø *Foto: Bjørnar Eirik Stokkan*

Straffesaker

Både de domfelte og påtalemyndigheten kan anke til lagmannsretten over straffedommer avsagt av tingretten. Anken kan rette seg mot bevisbedømmelsen (skyldspørsmålet), lovanvendelsen, saksbehandlingen og/eller straffutmålingen. Den som er fornærmet ved en straffbar handling kan ikke selv anke straffesaken dersom han eller hun er misfornøyd med tingrettens dom. Fornærmede kan imidlertid anke særskilt over erstatningskrav som er behandlet i tingretten.

I 2020 fikk lagmannsretten inn 299 anker over dommer i straffesaker. Saker om alvorlige straffbare forhold, f.eks. drap, sedelighetsforbrytelse, grov narkotikaforbrytelse med flere tiltalte og forbrytelser med internasjonal forankring, har vært arbeidskrevende.

Anker i straffesaker kan nektes fremmet til ankeforhandling dersom retten enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre frem. Noen av de alvorligste straffesakene reiser retts- og bevisspørsmål av en slik karakter at det ikke vil være forsvarlig å nekte en anke fremmet på grunnlag av en skriftlig og forenklet behandling, men som utgangspunkt kan også de alvorligste sakene nektes fremmet dersom prøvingen er forsvarlig.

Dersom tingrettens dom gjelder en eller flere handlinger hvor påtalemyndigheten ikke har påstått og tingretten heller ikke har idømt annen reaksjon enn bot, inndragning og/eller tap av førerrett, kan anke bare fremmes for lagmannsretten dersom det foreligger særlige grunner til det. En beslutning om å nekte å fremme en anke, eventuelt å gi samtykke til ankeforhandling, behandles skriftlig av tre dommere.

I 2020 ble til sammen 32 % av ankene i straffesaker henvist til ankeforhandling. Av straffesakene med mer enn seks års strafferamme ble 66 % av ankene henvist til behandling, mens 24 % av øvrige saker ble henvist. I tillegg kommer at lagmannsretten etter den skriftlige behandlingen av tre dommere i visse tilfeller kan avgjøre saken direkte i stedet for å henvise anken til ankeforhandling. I 2020 ble 10 % av ankene avgjort på slik måte i stedet for å bli henvist til ankeforhandling. Totalt – av alle straffesaksankene som kom inn til lagmannsretten i 2020 – ble altså 42 % enten henvist eller avgjort på annen måte enn ved nektelse.

I 2020 behandlet lagmannsretten til sammen 99 straffesaker i ankeforhandling. Av disse gjaldt 45 saker med strafferamme over seks år. I 34 av sakene behandlet lagmannsretten bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for straffesaker behandlet i ankeforhandling var 144 dager i 2020.

Lagmannsretten behandler også partenes anker over kjennelser og beslutninger fra tingretten, blant annet avgjørelser om førerkortbeslag, varetektsfengslinger og besøksforbud. I 2020 behandlet lagmannsretten 185 slike saker, hvorav 95 gjaldt varetektsfengsling.

Straffesaker behandlet
– og andel henvist til ankeforhandling

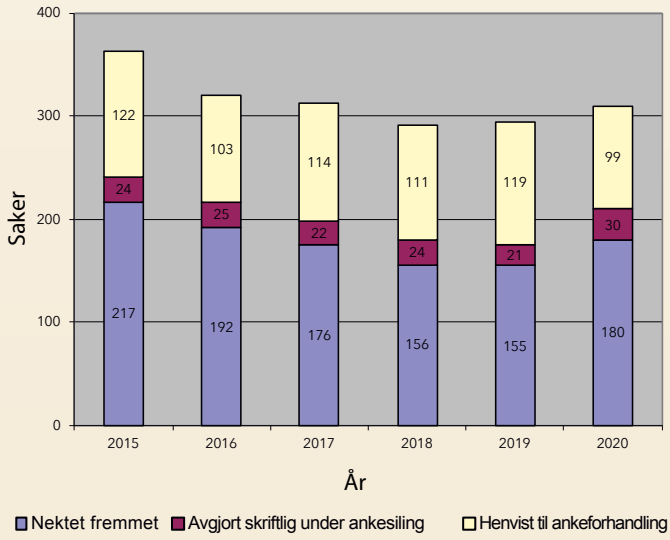

Straffesaker

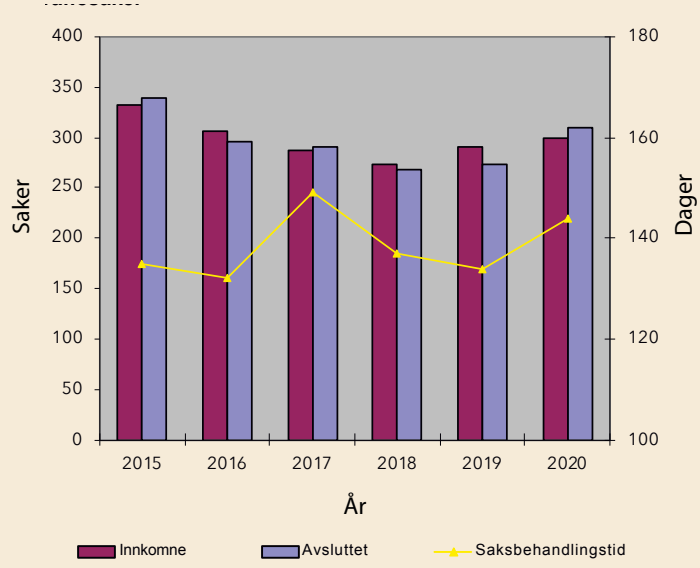

Lagmannsretten har i 2020 behandlet flere straffesaker som har reist særlige strafferettslige problemstillinger.

Sak om grov narkotikaovertredelse med meget betydelig mengde
Dom 16. oktober 2020 (LH-2020-2995)
Saken gjaldt tiltale mot seks menn for – som ledd i aktivitetene til en organisert gruppe – ulovlig å ha innført, oppbevart, ervervet eller overdratt en betydelig mengde amfetamin, eller å ha medvirket til det. Saken hadde sitt utspring i beslag av 65,27 kg amfetamin på et hotellrom i Tromsø i oktober 2017. Ankeforhandlingen ble påbegynt i mars 2020, men måtte utsettes etter en uke pga. utbruddet av covid-19 pandemien. Ny, fullstendig ankeforhandling ble deretter gjennomført over fem uker i august/september 2020. Lagmannsretten fant det bevist at det var innført til sammen 87 kg amfetamin fra Tyskland til Tromsø ved to anledninger i 2017, og at de tiltalte i varierende grad hadde hatt befatning med narkotikapartiene, eller medvirket til dette. Fem av de tiltalte ble dømt for grov narkotikaforbrytelse med betydelig kvantum, mens den siste ble dømt for grov narkotikaforbrytelse. Alle ble dømt for organisert kriminell virksomhet. Straffene varierte fra fengsel i 2 år til fengsel i 10 år og 6 måneder. Saken reiste blant annet spørsmål om hvilken betydning amfetaminets styrkegrad og tilståelse og bidrag til oppklaring skulle ha for straffutmålingen. Det ble også idømt inndragning med opptil 1,8 millioner kroner. Samtlige tiltalte har anket til Høyesterett.

Sak om uaktsomt drap og promillekjøring med snøskuter
Dom 19. juni 2020 (LH-2019-164379)
En mann var i tingretten domfelt for uaktsomt drap, uaktsom kjøring, promillekjøring, å ha drukket alkohol etter en dødsulykke, og for voldslovbrudd og ordensforstyrrelse. Han anket dommen hva gjaldt uaktsomt drap og uaktsom kjøring. Under kjøring med snøskuter om natten og med dårlig sikt hadde han kjørt på to personer som befant seg ved skuterløypa. De to personene var bekjente av tiltalte, og han og en kamerat var på veg for å hente dem til sin hytte. Den ene personen døde på stedet av skadene. Lagmannsretten domfelte tiltalte for uaktsomt drap og uaktsom kjøring. Lagmannsretten fant det bevist at mannen i tillegg til ruspåvirkning hadde kjørt for fort etter forholdene slik at han ikke greide å stoppe da han oppdaget personene ved løypa. Straffen ble satt til fengsel i ti måneder, som en fellesstraff med de forholdene som var endelig avgjort i tingretten. Tiltalte ble frifunnet for oppreisningskravene fordi lagmannsretten fant at han ikke hadde opptrådt grovt uaktsomt. Tiltaltes anke over straffeutmålingen ble ikke tillatt fremmet i Høyesterett (HR-2020-1656-U). Etterlatte og vitnet anket over frifinnelsen for oppreisningserstatning. Heller ikke denne anken ble tillatt fremmet av Høyesterett (HR-2020-1973-U).

Sak om drap med kniv
Dom 21. desember 2020 (LH-2020-124331)
En mann var i tingretten domfelt for drap og overtredelse av legemiddelloven (narkotika) til fengsel i ni år og sju måneder. Lagmannsretten behandlet hans anke over domfellelsen for drap. Det var enighet om at fornærmede døde etter å ha blitt stukket under armhulen med en kniv tiltalte hadde i hånden, men tiltalte mente at fornærmede hadde påført seg selv skaden ved å løfte tiltalte opp og mot seg under en krangel dem imellom hjemme hos tiltalte. Da fornærmede falt sammen hadde tiltalte ringt AMK og satt i gang med førstehjelp. Lagmannsrettens flertall fant det bevist at knivstikkingen var en villet aktiv handling. Flertallet fant det imidlertid ikke bevist at tiltalte i gjerningsøyeblikket hadde hatt forsett om at fornærmede ville dø av knivstikket. Han kunne da ikke domfelles for drap, men ble domfelt for forsettlig kroppsskade med dødsfølge. Straffen ble fastsatt til fengsel i sju år, og han ble videre dømt til å betale oppreisningserstatning til avdødes to barn og foreldre. En meddommer stemte for frifinnelse, en annen meddommer stemte for å domfelle for drap. Domfelte har anket til Høyesterett over straffeutmålingen.

Kompetansearbeid

Kvaliteten på lagmannsrettens arbeid er avhengig av felles innsats fra dyktige ansatte. Dommere fra lagmannsretten har i 2020 deltatt i internasjonalt dommerarbeid, lovutvalg, Domstolkommisjonen, Domstoladministrasjonens og Dommerforeningens styre, Innstillingsrådet for dommere, Tilsynsutvalget for dommere og på kurs og seminarer, som deltakere eller forelesere. Særlig kan nevnes at lagdommer Nils Asbjørn Engstad er mangeårig medlem og tidligere president for Europarådets rådgivende dommerkomité, leder av Utmarkdomstolen for Finnmark og medlem av Domstolkommisjonen. Lagdommer Vidar Stensland er ved siden av sitt arbeid i lagmannsretten dommer i konstitusjonsdomstolen knyttet til krigsforbryterdomstolen for Kosovo i Haag.

Hvert fjerde år har dommerne en måned studiepermisjon. I 2020 avviklet tre av våre dommere studiepermisjon. Studiepermisjonen benyttes dels til personlig oppdatering og dels til produksjon av artikler mv. som kommer alle domstolene til nytte. Saksbehandlere og utreder deltar på ulike fagkurs og samlinger. Lagmannsretten har egen IKT-medarbeider som har ansvaret for de digitale verktøy, for opplæring og bistand til saksbehandlere og dommere og for veiledning og tilrettelegging for aktører og publikum.

Lagmannsretten på Kjerringøy *Foto: Henriette Nazarian*

Høsten 2020 gjennomførte lagmannsretten internseminar på Kjerringøy i Nordland. For uten interne spørsmål som var til drøftelse, fikk lagmannsretten en presentasjon fra Kriminalomsorgen i Nordland, særlig om bruk av narkotikaprogram med domstolskontroll. Vi hadde et meget godt faglig og sosialt utbytte av reisen.

Lagmannsrettens internutvikling skjer først og fremst gjennom arbeidet med sakene. For å kunne dra nytte av de gevinster som ligger i den digitale utviklingen er praktisering ved bruk av digitale verktøy særlig viktig. Lagmannsrettens rettssaler er i dag blant Norges mest moderne. Som hovedregel foregår kommunikasjon med profesjonelle aktører og presentasjon av beviser i saker digitalt. Fjernmøteteknologi brukes i stor utstrekning for særlig vitner og tolker der det er lang reisevei eller hvis antall møtende må reduseres. Erfaringer fra koronapandemien danner grunnlag for fremtidige, nasjonale endringer i bruk av digitale løsninger.

Samarbeid med andre aktører

Lagmannsretten er avhengig av samarbeid med mange aktører.

Meddommere som påtar seg det krevende samfunnsoppdraget det er å delta i avgjørelse av rettssaker, er helt sentrale i norsk rettspleie. 506 meddommere er fra januar 2021 valgt for å delta i ankeforhandlinger i straffesaker i Hålogaland lagmannsrett. Meddommere og fagkyndige meddommere deltar også i enkelte ankeforhandlinger i sivile ankesaker, blant annet i saker etter barnevernloven.

I flere rettssaker er det behov for at godt kvalifiserte sakkyndige medvirker til sakens opplysning. I 2020 ble det brukt til sammen 49 rettsoppnevnte sakkyndige, hovedsakelig i straffesaker, barnevernssaker og foreldretvistsaker. Det ble brukt 22 fagkyndige meddommere, de fleste i barnevernssaker og saker om tvunget psykisk helsevern, og seks arbeidslivskyndige meddommere i arbeidsrettssaker.

I mange rettssaker er det behov for tolk. Høy kvalitet på tolkingen styrker rettssikkerheten til de involverte som ikke forstår eller kan gjøre seg forstått på norsk. Tolken må være godt kvalifisert og tolkeutstyret i rettssalene må være funksjonelt og ha god kapasitet. Lagmannsretten har i flere år hatt fokus på gode arbeidsforhold for tolking. I 2020 har vi prioritert å oppgradere lydanlegget i rettssalene våre i Tinghuset i Tromsø, og etablert to ekstra tolkerom med moderne teknisk utstyr. I 2020 ble det brukt 52 tolker i 32 ankeforhandlinger. Det ble tolket på 16 språk. Engelsk, polsk og thai var språkene som ble brukt i flest saker.

Lagmannsretten er en del av forvaltningsområdet for samisk språk. I forvaltningsområdet er samisk og norsk likestilte språk og enhver har utvidet rett til bruk av samisk i rettsvesenet. Det er tre samiske språk i Norge (nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk). Det er generelt få samisktalende tolker registrert på tolkeportalen, og foreløpig er det kun tolker med kompetanse i nordsamisk. I 2020 ble det, i to saker for lagmannsretten, brukt tre tolker som tolket nordsamisk.

Lagmannsretten har et godt samarbeid med advokatforeningene og statsadvokatembetene i lagdømmet. Lagmannsretten og påtalemyndigheten møtes jevnlig for å gjennomgå rutinene for gjennomføring av berammelser, saksforberedelse og ankeforhandling. Noen ganger deltar også faste forsvarere på møtene.

Lagmannsretten har jevnlige møter med sorenskriverne i lagdømmet om kvalitet i saksforberedelsen før oversendelse av ankesaker.

I forbindelse med sammenslåing av tingretter er det aktuelt å gjennomføre møter også i 2021. I desember 2020 ga Stortinget sin tilslutning til regjeringens forslag om å redusere antallet tingretter fra dagens 60 til 23 og antall jordskifteretter fra dagens 34 til 19. I vårt lagdømme innebærer endringen at 14 tingretter, fra mai 2021, reduseres til seks. Alle dagens rettssteder skal imidlertid bestå og være fast bemannet. Hensikten med endringene er å styrke fagmiljøene i domstolene og gi bedre ressursutnytting. Lagmannsretten er enig i at strukturendringer i første instans er et godt tiltak for å styrke rettssikkerheten og sikre en større likhet mellom tingrettene, særlig i Nord-Norge der vi har mange små domstoler.

Åpenhet og tilgjengelighet

Service og samhandling er satsingsområder i domstolene. Lagmannsretten tar flere ganger i året imot skoleklasser og studenter som ønsker å besøke domstolene og følge ankeforhandlinger. Vi tar også imot andre besøksgrupper og kolleger fra andre land som ønsker å besøke domstolen og Tinghuset i Tromsø. I 2020 hadde vi i liten grad anledning til å tilby slike besøk, men vi tilrettela for at de som av ulike grunner var interessert i å følge ankeforhandlinger kunne gjøre det via videokonferanse.

Pressen spiller en viktig rolle ved kontroll med og formidling av domstolenes gjennomføring av sakene som behandles. Lagmannsretten forsøker å legge til rette for gjennomføring av pressens oppdrag, og praktiserer meroffentlighet i den grad det lar seg gjøre utfra de kryssende hensyn i den enkelte sak. I 2020 ble flere ankeforhandlinger direkteoverført til eget presserom, hvor det var mulig å holde god avstand mellom journalistene, og mange fulgte også forhandlinger via videokonferanse.

Lagmannsretten har egen hjemmeside på internett og egen facebook-profil, hvor det legges ut nyheter fra lagmannsretten og artikler og annet som berører domstolene.

Lagmannsretten og juridisk fakultet ved Universitetet i Tromsø samarbeider ved at noen dommere underviser, veileder og har sensur. Høsten 2020 var en professor fra UIT konstituert som dommer i lagmannsretten. Hver høst tar vi også imot to juss-studenter, som hospiterer hos oss i fire uker. Vi er glade for at vi fikk gjennomført dette i november 2020.

Kjerringøy Handelssted *Foto: Bjørnar Eirik Stokkan*

www.domstol.no/halogaland • e-post: halogaland.lagmannsrett@domstol.no
www.facebook.com/halolagmannsrett

Trykket av Lundblad
TRYKT I NORGE NO - 9539
Miljøfyrtårn®

Fra: Moe, Cathrine Friberg <Cathrine.Moe@domstol.no> på vegne av Hålogaland lagmannsrett (postmottak) <halopost@domstol.no>
Sendt: torsdag 18. februar 2021 15.02
Til: Moe, Cathrine Friberg
Emne: Årsmelding fra Hålogaland lagmannsrett
Vedlegg: Årsmelding 2020.pdf

Hei,

Vedlagt følger Hålogaland lagmannsretts årsmelding for 2020.

Vennlig hilsen

Cathrine Friberg Moe
Rådgiver
Hålogaland lagmannsrett
Telefon +47 77 60 35 28
Domstol.no

Følg oss på facebook

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 21/3651 Arkiv sakID.: 21/594	Saksbehandler: Trond Heimtun

Sak nr.		Dato
015/21	Formannskap	23.03.2021
041/21	Kommunestyre	15.04.2021

Sikring av Farvikbekken - endring av finansiering

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 23.03.2021

Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommunestyre ber Kommunedirektøren iverksette sikring av Farvikbekken i tråd med de strengeste anbefalingene fra Rambøll. Saken kommer til ny politisk behandling når mer konkret prisbilde foreligger.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Fauske kommunestyre ber Kommunedirektøren iverksette sikring av Farvikbekken i tråd med de strengeste anbefalingene fra Rambøll. Saken kommer til ny politisk behandling når mer konkret prisbilde foreligger.

Formannskap 23.03.2021:

Behandling:

Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 015/21 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommunestyre ber Kommunedirektøren iverksette sikring av Farvikbekken i tråd med de strengeste anbefalingene fra Rambøll. Saken kommer til ny politisk behandling når mer konkret prisbilde foreligger.

Vedlegg:

15.03.2021	Søknad NVE - signert	1469137
15.03.2021	201906293-12Avslag på søknad om sikringstiltak mot Farvikbekken ved Fauskemyra	1469138
15.03.2021	G-Notat-02 med merknader	1469208
15.03.2021	5180717-RIG04 Farvikbekken, ny vurdering av sikringstiltak	1469209
15.03.2021	Farvikbekken - avslag på søknad om sikringstiltak	1469211

Sammendrag:

Vestmyra skole ble bygget og ferdigstilt i 2016/2017. Til forutsetning for byggetillatelsen lå det til grunn omfattende geotekniske undersøkelser basert på de grunnforhold som er i og rundt området

Farvikbekken.
Det har vært gjentatte og tidskrevende runder mot NVE og geotekniske miljø i Norconsult, Rambøll og Multiconsult for å finne det korrekte nivå på utførelse og sikring.
I utgangspunktet var det funnet et nivå på sikring der NVE muntlig skulle være med å dekke kostnader med en gitt andel basert på sikring opp mot bebyggelsen i Kirkeveien, dette frafalt NVE i senere runder da de ville ha en ny vurdering av tiltakene basert på en mer konservativ vurdering.
De geotekniske vurderinger som er gjort er da på en noe enklere og mindre kostnadskrevende metode, og har ikke like god sikring mot bebyggelsen i Kirkeveien.
Likevel, anbefalinger fra de geotekniske miljø anbefaler likevel å sikre med den mest omfattende metode.

Saksopplysninger:

Sakens forløp er som følger:
I forbindelse med byggingen av Vestmyra skole som ble ferdigstilt 2018, ble det opparbeidet et ganske stort uteområde. Like inntil uteområdet renner Farvikbekken forbi. Farvikbekken går gjennom ustabile leirmasser og i bekkeløpet foregår en erosjon som er vurdert som en sikkerhetsrisiko som har eksistert lenge. Det er bla tidligere gjort utbedringer av deler av området i regi av NVE. Som en del av arbeidet med å klargjøre skoletomta ble det gjort omfattende grunnundersøkelser og geotekniske vurderinger utført av Multiconsult.
Konklusjonen på disse undersøkelsene er selve skoletomta ikke er utsatt for kvikkleireskred. Det ble imidlertid påpekt at deler av uteområdet og spesielt skråningen ned mot Farvikbekken må erosjonssikres med etablering av vegetasjon samt planering og plastring ved foten og bunn av bekken.

Krav til å utbedre området mot Farvikbekken.

I forbindelse med byggesaksbehandlingen av Vestmyra skole og uavhengig kontroll utført av Rambøll i 2016 er det blitt meldt inn i et avvik angående sikring av Farvikbekken. Avviket konkluderer med at området mot Farvikbekken ikke er sikret tilstrekkelig iht. dagens regelverk og må utbedres.
Avvikene begrunnes med at prosjektering og utførelse ikke er tilfredsstillende etter de nye retningslinjene i TEK 10 og NVE mhp skredfare. Det påpekes også at områdestabiliteten ikke er avklart for hele byggesaken.

Fauske kommune er tilsynsmyndighet og pålegge utbygger (også Fauske Kommune) å utbedre avviket.

Med bakgrunn i avviksmeldingen og sluttrapport fra uavhengig kontrollerende, ble det i gang satt et større arbeid der byggherre (Fauske kommune) i samarbeid med entreprenøren bestilte nye geotekniske utredninger og vurderinger av områdestabiliteten fra Norconsult as som ansvarlig prosjekterende for Hent.
Resultatene av dette arbeidet er oppsummert i rapportene 514638-RIG-NOT-06, 5145638-RIG07 samt 5145638-RIG08.
Rapportene inneholder en omfattende dokumentasjon og utredning som omhandler **områdestabiliteten for skoleområdet.**

Det konkluderes med at det iht dagens regelverk kreves absolutte sikkerhetsnivå for skråningen ned mot bekken, for å tilfredsstille krav i henhold til NVEs kvikkleireveileder og Eurokoden. Med dagens situasjon er disse ikke tilfredsstilt. Det må derfor gjøres stabilisende tiltak med 10 % bedring av stabiliteten.

Kortversjonen på anbefalingen for stabiliseringsmetode er som følger:

- Det etableres en motfylling på vestsiden av Farvikbekken for å oppnå tilfredsstillende

forbedring av området. Oppfylling minst til kote +24,5 med helning 1:1,5 ned mot bekken for å oppnå krav til forbedring av områdestabiliteten

- I tillegg skal begge sider av bekken erosjonssikres i en lengde på ca 230 m. Erosjonssikringen skal omfatte begge sider av elveløpet. Sikringen føres ca 1,5 m over bunn.
- Gjennomføringen av nevnte tiltak vil forbedre stabiliteten i det aktuelle området med 10%, og vil dermed tilfredsstille kravet iht gjeldende regelverk.

I tiden etter fremleggelse av nevnte rapporter er det blitt avholdt flere møter mellom Fauske kommune og Hent/Norconsult for å drøfte problemstillingen og gjennomføringen av mulige tiltak. Det ble også holdt møte med NVE og Fylkesmannens miljøavdeling på dette tidspunkt.

I møte 23.06.17 ble det også trukket inn at skråningen fra Farvikbekken mot boligområdet sør/øst ikke tidligere er utredet geoteknisk, og at dette burde tas med i det videre arbeid med rassikring av Farvikbekken.

Hent As som totalentreprenør for Vestmyra skole anser ikke at problemet med Farvikbekken ligger innenfor deres kontrakts ansvar og er ikke innstilt på å påta seg noe videre arbeid med saken.
Fauske kommune har sagt seg enig i dette og aksepterer at Hent trekker seg ut og overlater ansvaret for videre arbeid med Farvikbekken til byggherre.

Undersøkelse av Områdestabilitet for boligområde sør

Som resultat av drøftingene i møtet 23.06.17 ble det besluttet å utvide arbeidet med å få utredet områdestabiliteten for Farvikbekken til også å omfatte boligområdet mot sør. Norconsult ble engasjert for å utføre en slik vurdering og utredning.
Samtidig ble Rambøll engasjert for å utføre grunnundersøkelser og kjøre et utvidet boreprogram som skulle dekke hele det aktuelle området for Farvikbekken.

Etter lang tids venting har Norconsult nå gjort ferdig sin del av arbeidet og vi fikk overlevert siste versjon av deres rapport – 5180717-RIG01 den 24.05.2019. Rapporten er kvalitetssikret av Rambøll som uavhengig kontrollerende foretak.

Omfanget av arbeidet som er gjennomført i denne omgang er som følger:

1. Utredning, kartlegging og vurdering av området sør for Farvikbekken samt av hele området basert på nye utførte grunnundersøkelser av Rambøll 29.11.17
2. Stabilitetsberegninger i noen kritiske snitt for begge områdene nord og sør for Farvikbekken.
3. Kartlegging av 2 nye kvikkleirefaresoner (Fauskemyra nord og Fauskemyra sør).
4. Faregradsvurdering for begge sonene.
5. Tilrådning og konklusjon mht. stabiliserende tiltak og videre framdrift for prosjektet
6. Vurderingsrapport – en fullstendig utredning av Farvikbekken

Veien videre – langtekkelig og tidkrevende prosess

Etter først en langtekkelig prosess med Norconsult og Rambøll for å få verifisert og godkjent deres rapport 5180717 – RIG01 har det også vist seg at det har vært svært tidkrevende å få arbeidet brakt

fremover etter at Norconsult avleverte sin rapport 24.05.19.

Møte 29.05.19

Fauske kommune innkalte til møte 29.05.19 for gjennomgang av rapporten og planlegging av det videre arbeide. I møtet deltok NVE, Norconsult og Fauske kommune. Det ble i møtet også diskutert hvilke mulige veier som kan være aktuelle å gå for å komme videre med prosjektet, og for å få forbedret stabilitet for hele området som nå er vurdert som skredutsatt.
Fra kommunens side ble det gitt uttrykk for at en er svært fornøyd med det arbeidet NVE har gjort med utbedring av rassikring i nedre del av Farvikbekken og at det ville være fordelaktig om NVE nå kunne fortsette sitt arbeid slik at også det aktuelle området mot boligområde sør og skoleområdet blir tatt med.

NVE oppfordrer kommunen til å fremme søknad på bistand til sikring der alle momenter i saken fremkommer. NVE sier også at for å kunne ta stilling til oppfølging fra deres side må kommunen så snart som mulig sende en søknad om bistand til NVE der saken belyses og der alle relevante fakta, rapporter mm er inkludert. NVE vil basert på dette ta stilling til om de kan prioritere bistand, og hvilken ordning som eventuelt er aktuell.

På denne bakgrunn har Fauske kommune fremmet søknad om faglig bistand fra NVE til planlegging og gjennomføring av sikringstiltak mot skredfare ved Farvikbekken, samt også økonomisk støtte til gjennomføring av prosjektet.

Søknadsbrevet er satt opp utfra NVE`s krav og oppsett av kulepunkter for slik søknad. Søknad ble oversendt NVE 26.06.19

Møte 19.11.19

Fauske kommune innkalte så til nytt møte 19.11.19 med NVE/Norconsult for avklaring videre prosess og for etterlysning reaksjon på søknad NVE.

Tema for møtet ble i hovedsak knyttet til faregradsvurderingen og spesielt mht errosjon som Norconsult har gjort. NVE gir uttrykk for at det fortsatt er stor usikkerhet knyttet til erosjon og at de trenger en nærmere vurdering av faregrad for å kunne gå videre i sitt arbeide.
En ny vurdering av faregrad kan bety at tiltakene som må gjøres med å sikre Farvikbekken blir mindre omfattende enn tidligere antatt.

Desember 2019 - Befaring og rapport erosjonsfare Norconsult

Med bakgrunn av nevnte møte ble Norconsult engasjert til å gjøre en grundigere undersøkelse mht erosjon og faregradsvurdering av Farvikbekken. Det ble gjort befaring desember 2019 og Norconsult utarbeidet rapport som ble oversendt NVE 27.02.20.

Møte 10.03.20

Nytt møte avholdt med NVE/Norconsult 10.03.20 der tema var gjennomgang av revidert rapport fra Norconsult som omhandlet erosjonsgrad i bekken. NVE gir uttrykk for at det fortsatt er usikkerhet knyttet til erosjon og faregrad/faresoner utfra rapporten og det arbeide Norconsult har gjort. Det avtales at Norconsult og NVE v/Stein-Are Strand avklarer seg imellom mht nye vurderinger som må gjøres på løsneområder og størrelse på disse.

Det avtales videre i møtet at NVE gjennomfører egen befaring av området og at dette blir gjort ila juni/juli 2020

Befaring/møte 07.10.20 – saken tar en ny vending

På grunn av Coronapandemien ble befaringen og avtalt møte først gjennomført 7.okt 2020. NVE, Norconsult og Fauske kommune deltok på befaringen.
Med bakgrunn i befaringen og drøftingen i etterkant av denne, vurderes det av de nevnte parter at det undersøkte området i Farvikbekken ikke synes å utgjøre noen større erosjonsfare og at omfanget av stabiliserende tiltak må vurderes på nytt.
Saken tar med andre ord en ny vending. Spesielt overraskende er det at NVE allerede under befaringen gir uttrykk for at de vurderer skredfaren i Farvikbekken for liten, og at dette ikke er et prosjekt som de vil prioritere mht. å bistå med økonomisk bistand.

Oktober 2020 Norconsult – prinsippnotat for ny vurdering sikringstiltak for utomhusområdet

Med bakgrunn i befaringen har Norconsult gjort en ny geoteknisk vurdering av erosjonsfare og foreslår alternativt at det nå kun legges opp til sikringstiltak i området for utomhus Vestmyra skole, at sikringstiltakene endres fra tidligere å omhandle motfylling i bakkeskråning på sør og nordsiden samt erosjonssikring av bekkeløpet, til en ny løsning der de foreslår avlastning/nedplanering av skråningstoppen i området opp mot skoletomta.
Beskrivelsen angir en nedplanering over en delstrekning på ca 300 meter og i en horisontalavstand på 20-25 meter fra skråningstopp med en gjennomsnittlig gravedybde på 0,5 – 1,0 meter.

November 2020 NVE – avslag på søknad om sikringstiltak mot Farvikbekken

NVE melder i brev til Fauske Kommune, dat. 11.11.2020 at de ikke vil gi bistand til planlegging eller gjennomføring av det omsøkte tiltaket.
De henviser til vurderingene gjort under befaringen 7.okt 2020 og rapporten fra Norconsult 5180717 – RIG -04, og sier at de vurderer at det er liten sannsynlighet for at erosjon skal utløse skred som kan ramme bebyggelsen sør for Farvikbekken. Videre sier de at det er lite erosjon i bekken, og sammen med moderate høydeforskjeller og at kvikkleira ligger dypt er skredfaren liten.
Avslaget på søknaden begrunnes også i at NVE ikke har midler til å dekke alle tiltak som blir meldt inn og må prioritere tiltakene som har høyest samfunnsmessig nytte i forhold til kostnadene.

Januar 2021- Rambøll - uavhengig kontroll

Rambøll har gjort en uavhengig vurdering og kvalitetssikring av prinsippløsningen som Norconsult har fremlagt og har gitt sin godkjenning av denne. Dette med forbehold i at det legges opp til et robust opplegg for kontroll og oppfølging av mulig erosjon i bekken. Rambøll bemerker ellers at de er enige med Norconsult i at det anbefales å beholde den opprinnelige løsningen med erosjonssikring og motfylling i bunn. At dette er en mer permanent løsning, og sikrere også med tanke på at bekken ikke skal erodere ned til sprøbruddsmaterialet.

ANBEFALING I FORHOLD TIL VALG AV SIKRINGSTILTAK FARVIKBEKKEN

Med tanke på det fokus som nå er på geoteknikk og rasutsatte områder, og de nylige raskatastrofer som er skjedd, er det svært vanskelig å kunne si at man ikke går for den løsningen som gir det sikreste alternativet.
Området med Farvikbekken er jo et meget kjent fareområde, med hensynssoner, samt at det nå kommer en forbudssone mot Kirkeveien, der fylling ut over kant blir strengt ulovlig.
Det ene er å sikre områdestabiliteten mot Vestmyra skole, men det å sikre bebyggelsen mot Kirkeveien for å bedre stabiliteten, er et vanskelig dilemma å måtte ta stilling til, alt da NVE har forandret på sine vurderinger ift nettopp bebyggelsen.
Det gjengis i begrunnelsen fra NVE at det er utelukkende prioriteringer som baserer seg på økonomi som gir utfallet, noe som er i sterk kontrast med tidligere muntlige lovnader fra NVE.

Økonomisk aspekt i saken var som følger:

Tidligere låneopptatte midler har en ramme på MNOK 11,7 inkl mva. I denne rammen ligger det en del forbruk i form av vurderinger av Multiconsult, Rambøll og Norconsult. Dette vil da gå til fratrekk for disponibel ramme (redegjort under «Finansiering» i saken senere).

Tidligere, når NVE sa seg villig til å være med å finansiere en sikring, var det anslått at det vil være nødvendig med en plass mellom 6 og 7 MNOK for å få ferdigstilt tiltaket.

Når NVE nå har avslått dette, samt at vi står med dilemma at vi må ta hele, og utvidet jobb, med å sikre Farvikbekken også opp mot bebyggelsen, så er det uvisst om denne rammen vil holde.

Saksbehandlers vurdering:

Basert på de opplysninger Fauske kommune sitter med, og også sett i lys av de senere måneders tragiske utfall på jord- og sørpeskred, er det vanskelig å kun ta den løsningen som ikke baserer seg på en mer utfyllende sikring av Farvikbekken. Området rundt Farvikbekken er kjent for geotekniske utfordringer, og den anbefalte sikringen fra konsulentfirma er mer omfattende og oppfattes som en sikrere løsning for bebyggelsen, Sett i et perspektiv der Fauske kommune uansett må sikre området rundt Vestmyra skole ned mot Farvikbekken, vil det i et samfunnsmessig sikkerhetsperspektiv være vanskelig å ikke anbefale den sikringsmetoden som gir den største mulige sikkerhet.

Sett i perspektiv kommunal økonomisk bærekraft er dette tiltaket i utgangspunktet sett for seg, ikke i tråd med KØB prinsippet. Det gir ingen positiv effekt økonomisk sett i det korte bilde hverken for NDR, lånegjeld eller fond.

Fauske kommune som en samfunnsaktør derimot, har et ansvar for å følge opp sikkerheten for sine innbyggere, derfor vil dette være et prosjekt som er riktig å gjennomføre med de sikringstiltakene som er anbefalt av «Norconsult RIG04 Farvikbekken, ny vurdering av sikringstiltak» og «Notat G-02 med merknader». Det vil være en utenkelig situasjon hvis det ble sikret på den enkleste måten og det i etterkant skulle skje en situasjon der det kom leirskred, selv om man aldri kan garantere uansett for om noe kan skje i fremtiden med endrede klimatiske påvirkninger. Det er likevel viktig å sikre seg best mulig.

I det lange løp vil derfor Fauske kommune kunne ha dette innarbeidet som et KØB vedtak i og med at gjør vi sikringsjobben grundig nå, vil det sannsynlig medføre mindre kostnader sett i et langtidsperspektiv.

Fauske kommune har påklaget vedtaket fra NVE der de avslår søknaden, da vi finner det vanskelig at en kommune blir satt i en slik situasjon at avveininger må gjøres på sikkerheten for kommunens innbyggere. NVE bør da ha en klar oppfatning av at Rambølls vurdering er feil, eller at den ikke er under NVE`s kriterier for støtte.

Finansiering:

Prosjektet er tidligere finansiert i budsjett 2017 med NOK 480.000 og deretter med kommunestyrevedtak 030/17 med 8.880.000, - eks. mva. som skulle dekkes opp gjennom låneopptak. Totalt var det da bevilget, og låneopptatt MNOK 11,7 inkl. mva. Dette gjaldt da i utgangspunktet kun den delen som omhandlet stabilitet mot Vestmyra skole. Når da tilleggsundersøkelser fastslo at det ble et større omfang etter de nye geotekniske undersøkelser, ble det fordret at NVE skulle tre inn med en betydelig andel siden dette gjaldt sikring mot bebygd område.
I etterkant er det da kommet frem at NVE ikke kommer til å bidra, og det er derfor uvisst om det bevilgende beløp vil være tilstrekkelig.
Den lange tiden fra saken startet, samt de stadige vurderinger i forhold til geotekniske forhold, har medført en god del midler for å kunne komme til en endelig konklusjon av hvilken sikkerhet som det skulle prosjekteres ut fra.
Gjenstående beløp er nå MNOK 7,469 eks. mva.
Prosjektets endelige ramme er med de usikkerhetsmomentene som ligger i saken, vanskelig å forutse det endelige kostnadsbilde. Det er likevel på det rene at det er grundig kartlagt omfang, og dermed også et godt underlag for videre prosjektering. Endelig kostnadsbilde vil være mer klart når prosjekteringsunderlag er klart med masser og arbeidsomfang.

Ellen Beate Lundberg
kommunedirektør

FAUSKE
KOMMUNE

Farvikbekken

-

Søknad om bistand NVE

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. HISTORIKK – SAMMENDRAG

2. TYPE FARE SOM SIKRINGEN VIL BESKYTTE MOT – (SNØSKRED, STEINSKRED/STEINSPRANG , JORDSKRED,FLOMSKRED,FLOM, EROSJON ELLER ANNET)

3. OMRÅDET SKAL VISES PÅ KART I MÅLESTOKK 1:50000 OG AVGRENSES PÅ KART I MÅLESTOKK 1:5000 DET ER OGSÅ ØNSKELIG MED BILDER FRA OMRÅDET.

4. FOR SIKRINGSTILTAK MOT SKRED: RAPPORT SOM BEKRIVER SKREDFAREN (MED ANSLÅTT ÅRLIG SANSYNLIGHET FOR SKREDSKADER) MED KART SOM VISER DET SKREDFARLIGE OMRÅDET, HERUNDER LØSNEOMRÅDE OG UTLØPSOMRÅDE

5. FOR SIKRING MOT FLOM OG EROSJON: BESKRIVELSE AV FLOMFAREN (OPPGITT I GJENTAKSINTERVALL) OG/ELLER EROSJONSFAREN, HERUNDER TYPER MASSER, ANSLÅTT EROSJONSHASTIGHET OG SPESIELLE FORHOLD, F.EKS AT ELVA /BEKKEN TAR SEG NYTT LØP

6. TERRENGINNGREP SOM KAN HA MEDVIRKET TIL FLOM-, EROSJON ELLER SKREDFAREN

7. ANTALL BERØRTE BOLIGER, ANDRE BYGNINGER OG ANLEGG SOM ER UTSATT FOR FARE.

8. TYPE TILTAK SOM ER AKTUELT, SKISSER OG KART SOM VISER AKTUELL PLASSERING

9. ANTATTE KOSTNADER VED PLANLEGGINGEN OG GJENNOMFØRINGEN AV TILTAKET

10. PLANSTATUS FOR OMRÅDET, HERUNDER OPPLYSNINGER OM EV. PLANLAGT NY BEBYGGELSE.

11. OPPLYSNINGER OM HVORDAN NATURMANGFOLDET OG KULTURMILJØET EV. VIL BLI BERØRT VED ET EVENTUELT TILTAK

12. SAKSBEHANDLING SOM HAR VÆRT GJENNOMFØRT

13. TILTAKET SKAL VURDERES OG PRIORITERES AV KOMMUNEN MED TANKE PÅ KOMMUNENS ROS-ANALYSE OG KOMMUNENS TOTALE BEHOV FOR SIKRING MOT FOLM OG SKRED

14. FAREGRAD ETTER SIKRING FOR OMRÅDET

1. HISTORIKK – SAMMENDRAG

I forbindelse med byggingen av nye Vestmyra skole som ble ferdigstilt 2018, ble det opparbeidet et ganske stort uteområde, et nærmiljøanlegg som både skal ha funksjon som aktivitets- og lekeplass for skolenes elever og også være rekreasjonsområde og treningspark for allmenheten i Fauske.
Like inntil uteområdet renner Farvikbekken forbi. Farvikbekken går gjennom ustabile leirmasser og i bekkeløpet foregår en erosjon. Området har vært en sikkerhetsrisiko som har eksistert lenge, og NVE har i eget prosjekt allerede utført oppgradering av deler av området av Farvikbekken.
Som del av det forberedende arbeidet med å klargjøre skoletomta for nye Vestmyra skole ble det gjort grunnundersøkelser og geotekniske vurderinger utført av Multiconsult. Det vises her til rapport «Grunnundersøkelse Multiconsult 18.11.2013» samt tilleggsnotat «Skråningsstabilitet geoteknikk, Multiconsult 29.11.2013» Det er også tidligere blitt utført grunnundersøkelser på nabotomtene og resultatet av disse har delvis vært innarbeidet i rapportene fra Multiconsult.
Resultatet av disse undersøkelsen konkluderer med at selve skoletomta ikke er utsatt for kvikkleireskred. For området ned mot Farvikbekken ble det imidlertid påpekt at skråningen må erosjonssikres ved etablering av vegetasjon/naturlig erosjonssikring samt planering og plastring ved foten/elva.
I rapporten fra Multiconsult ble det videre anført følgende; «Alle grunnarbeid i fbm etablering av tiltak mot erosjon og folkeparken må utføres iht NVE/NGIs - Sikkerhetsmessige vurderinger ved små inngrep i kvikkleiresoner. Ved større terrenginngrep må sakkyndige kontaktes».
Se vedlegg:

- Multiconsult, dat 29.01.2013 - Skråningsstabilitet
- Multiconsult, dat 18.11.2013 - Grunnundersøkelse

Krav til å utbedre området mot Farvikbekken.
I forbindelse med byggesaksbehandlingen av Vestmyra skole og uavhengig kontroll utført av Rambøll i 2016 er det blitt meldt inn i et avvik angående sikring av Farvikbekken. Avviket konkluderer med at området mot Farvikbekken ikke er sikret tilstrekkelig iht. dagens regelverk og må utbedres.
Avvikene begrunnes med at prosjektering og utførelse ikke er tilfredsstillende etter de nye retningslinjene i TEK 10 og NVE mhp skredfare. Det påpekes også at områdestabiliteten ikke er avklart for hele byggesaken.

Fauske kommune er tilsynsmyndighet og pålegge utbygger (også Fauske Kommune) å utbedre avviket.

Se vedlegg:

- Rambøll, dat 24.06.16 G-not 0011350008716
- Rambøll,dat 24.06.16 G-not 0021350008716
- Rambøll,dat 28.06.16 Kontrollerkæriong med sluttrapport

Med bakgrunn i avviksmeldingen og sluttrapport fra uavhengig kontrollerende, ble det igangsatt et større arbeid der byggherre (Fauske kommune) i samarbeid med entreprenøren bestilte nye

geotekniske utredninger og vurderinger av områdestabiliteten fra Norconsult as som ansvarlig prosjekterende for Hent.
Resultatene av dette arbeidet er oppsummert i rapportene 514638-RIG-NOT-06, 5145638-RIG07 samt 5145638-RIG08.
Rapportene inneholder en omfattende dokumentasjon og utredning som omhandler **områdestabiliteten for skoleområdet.** Det konkluderes med at det iht dagens regelverk kreves absolutte sikkerhetsnivå for skråningen ned mot bekken, for å tilfredsstille krav i henhold til NVEs kvikkleireveileder og Eurokoden. Med dagens situasjon er disse ikke tilfredsstilt. Det må derfor gjøres stabilisende tiltak med 10 % bedring av stabiliteten.
Kortversjonen på anbefalingen for stabiliseringsmetode er som følger:

- Det etableres en motfylling på vestsiden av Farvikbekken for å oppnå tilfredsstillende forbedring av området. Oppfylling minst til kote +24,5 med helning 1:1,5 ned mot bekken for å oppnå krav til forbedring av områdestabiliteten
- I tillegg skal begge sider av bekken erosjonssikres i en lengde på ca 230 m. Erosjonssikringen skal omfatte begge sider av elveløpet. Sikringen føres ca 1,5 m over bunn.
- Gjennomføringen av nevnte tiltak vil forbedre stabiliteten i det aktuelle området med 10%, og vil dermed tilfredsstille kravet iht gjeldende regelverk.-

Se vedlegg:

- Norconsult, dat 26.09.2016 dokumentnr. 5145638 RIG 06
- Norconsult, dat 24.01.2017 dokumentnr. 5145638 RIG 07
- Norconsult, dat 14.03.2017 dokumentnr. 5145638 RIG 08

I tiden etter fremleggelse av nevnte rapporter er det blitt avholdt flere møter mellom Fauske kommune og Hent/Norconsult for å drøfte problemstillingen og gjennomføringen av mulige tiltak. Det ble også holdt møte med NVE og Fylkesmannens miljøavdeling på dette tidspunkt.

I møte 23.06.17 ble det også trukket inn at skråningen fra Farvikbekken mot boligområdet sør/øst ikke tidligere er utredet geoteknisk, og at dette burde tas med i det videre arbeid med rassikring av Farvikbekken.

Hent As som totalentreprenør for Vestmyra skole anser ikke at problemet med Farvikbekken ligger innenfor deres kontrakts ansvar og er ikke innstilt på å påta seg noe videre arbeid med saken. Fauske kommune sier seg enig i dette og aksepterer at Hent trekker seg ut og overlater ansvaret for videre arbeid med Farvikbekken til byggherre.

Undersøkelse av Områdestabilitet for boligområde sør
Som resultat av drøftingene i møtet 23.06.17 ble det besluttet å utvide arbeidet med å få utredet områdestabiliteten for Farvikbekken til også å omfatte boligområdet mot sør. Norconsult ble engasjert for å utføre en slik vurdering og utredning.
Samtidig ble Rambøll engasjert for å utføre grunnundersøkelser og kjøre et utvidet boreprogram som skulle dekke hele det aktuelle området for Farvikbekken.

Etter lang tids venting har Norconsult nå gjort ferdig sin del av arbeidet og vi fikk overlevert siste versjon av deres rapport – 5180717-RIG01 den 24.05.2019. Rapporten er kvalitetssikret av Rambøll som uavhengig kontrollerende foretak.

Omfanget av arbeidet som nå er gjennomført i denne omgang er som følger:

1- Utredning, kartlegging og vurdering av området sør for Farvikbekken samt av hele området basert på nye utførte grunnundersøkelser av Rambøll 29.11.17
2- Stabilitetsberegninger i noen kritiske snitt for begge områdene nord og sør for Farvikbekken.
3- Kartlegging av 2 nye kvikkleirefaresoner (Fauskemyra nord og Fauskemyra sør).
4- Faregradsvurdering for begge sonene.
5- Tilrådning og konklusjon mht. stabiliserende tiltak og videre framdrift for prosjektet
6- Vurderingsrapport – en fullstendig utredning av Farvikbekken

Se vedlegg:

- Nordconsult, dat 24.05.19 dokumentnr. 5180717-RIG01
- Rambøll, dat 08.06.18 datarapport 1350023914, rapport nr 1 *revisjon* 1 «Fauske kommune, Farvikbekken»

Veien videre

Rapporten fra Norconsult har i ettertid vært gjenstand for drøfting og gjennomgang i møte som ble avholdt 29.05.2019. I møtet deltok NVE, Norconsult og Fauske kommune. Det ble i møtet også diskutert hvilke mulige veier som kan være aktuelle å gå for å komme videre med prosjektet, og for å få forbedret stabilitet for hele området som nå er vurdert som skredutsatt.

Fra kommunens side blir det gitt uttrykk for at en er svært fornøyd med det arbeidet NVE har gjort med utbedring av rassikring i nedre del av Farvikbekken. Dette arbeidet er nå i sluttfasen og det vil være fordelaktig om NVE nå kan fortsette sitt arbeidet slik at også det aktuelle området blir tatt med, og at vi dermed får skredsikret hele Farvikbekken.

NVE oppfordrer kommunen til å fremme søknad på bistand til sikring der alle momenter i saken fremkommer. NVE sier også at for å kunne ta stilling til oppfølging fra deres side må kommunen så snart som mulig sende en søknad om bistand til NVE der saken belyses og der alle relevante fakta, rapporter mm er inkludert. NVE vil basert på dette ta stilling til om de kan prioritere bistand, og hvilken ordning som eventuelt er aktuell.
På denne bakgrunn søker Fauske kommune her om faglig bistand fra NVE til planlegging og gjennomføring av sikringstiltak mot skredfare ved Farvikbekken, samt også økonomisk støtte til gjennomføring av prosjektet.
Søknadsbrevet er satt opp utfra NVE`s krav og oppsett av kulepunkter for slik søknad

2. TYPE FARE SOM SIKRINGEN VIL BESKYTTE MOT – (SNØSKRED, STEINSKRED/STEINSPRANG , JORDSKRED,FLOMSKRED,FLOM, EROSJON ELLER ANNET)

Sikringen vil beskytte både mot erosjon og jordskred av type kvikkleireskred.
Det er i tidligere og i nylig utførte grunnundersøkelser påvist sprøbruddsmateriale i det aktuelle området langs Farvikbekken, både i skråningen mot sør og nord for bekken samt at det også er

påvist sprøbruddsmateriale ned i bekkeløpet. To nye kvikkleirefaresoner er påvist ifm. utførte grunnundersøkelser som er blitt gjort av Rambøll høsten 2017.
Norconsult har gjort stabilitetsvurderinger i 4 kritiske profiler; A, B, D og E mht. faren for ras og beregningsresultatene for 3 av snittene er under grenseverdien på F = 1,4
Vurderingen som er gjort av løsneområdet gir en **Middels** L/H klasse med 21 poengsum . Dette beskriver hvor stor sannsynlighet det er for et retrogressivt skred på grunn av kvikkleire.
Skadekonsekvens er også vurdert, denne er satt til **Alvorlig** og med risikoklasse 4.

For nærmere om faresoneavgrensning og faregradsklassifisering vises til rapport fra Nordconsult, dat 24.05.19 dokumentnr. 5180717-RIG01.

Faresoneavgrensning: Se vedlegg Norconsult: V03 – Rev 01 Kvikkleiresoner

Faregradsvurdering :
Se vedlegg Norconsult: Vedlegg 5 -1-Rev 02

Løsneområdene er definert som Fauskemyra nord og Fauskemyra sør og omfatter et ganske stort område. Vestmyra skole med tilhørende utomhusanlegg ligger innenfor område nord.
Med hensyn til rasfare er det uteområdet som vil bli påvirket av et evnt. ras ettersom selve skolebygget ligger utenfor faresonen og er vurdert som skredsikkert.
Innenfor område sør ligger et byggefelt med et stort antall boliger.
Sikringen som planlegges utført i Farvikbekken vil bidra til å beskytte skolebarn som ferdes i rasutsatt område og befolkningen som er bosatt i område Fauskemyra sør.

3. OMRÅDET SKAL VISES PÅ KART I MÅLESTOKK 1:50000 OG AVGRENSES PÅ KART I MÅLESTOKK 1:5000. DET ER OGSÅ ØNSKELIG MED BILDER FRA OMRÅDET.

Det vises til vedlagt kart over området i målestokk 1.50000 og i målestokk 1:5000 samt til bilde fra området.

Se vedlegg: kart

Bilde fra område

4. FOR SIKRINGSTILTAK MOT SKRED: RAPPORT SOM BEKRIVER SKREDFAREN (MED ANSLÅTT ÅRLIG SANSYNLIGHET FOR SKREDSKADER) MED KART SOM VISER DET SKREDFARLIGE OMRÅDET, HERUNDER LØSNEOMRÅDE OG UTLØPSOMRÅDE

Se Tegning V03.Rev.01 og vedlegg 5-1-rev.02. Konsekvensberegning gir 64% prosent av maks med total poengsum 29.

5. FOR SIKRING MOT FLOM OG EROSJON: BESKRIVELSE AV FLOMFAREN (OPPGITT I GJENTAKSINTERVALL) OG/ELLER EROSJONSFAREN, HERUNDER TYPER MASSER, ANSLÅTT EROSJONSHASTIGHET OG SPESIELLE FORHOLD, F.EKS AT ELVA /BEKKEN TAR SEG NYTT LØP

Sikring mot erosjonsfare: (Utførte grunnundersøkelser for dette prosjektet samt tidligere utførte ved Fauske skole og idrettshallen (utført av Rambøll og tidligere Kummeneje) påviser kvikkleire/sprøbruddmaterialet langs Farvikbekken både i skråningen sør og nord for bekken samt at det er påvist sprøbruddmaterialet ned i bekkeløpet. Erosjon nede i bekkeløpet kan evt. føre til å løse et kvikkleireskred som kan være retrogressivt og ramme store arealer i bakkant av Farvikbekken både i nordlig og sørlige deler.

6. TERRENGINNGREP SOM KAN HA MEDVIRKET TIL FLOM-, EROSJON ELLER SKREDFAREN

Deler av utført arbeid ifm opparbeidelse av utomhusområdet ved Vestmyra skole kan ha medvirket til økt risiko for skredfare uten at dette er dokumentert på noe vis.

7. ANTALL BERØRTE BOLIGER, ANDRE BYGNINGER OG ANLEGG SOM ER UTSATT FOR FARE.

Iht vedlagt kart fra Norconsult , Vedlegg V03 - Rev 01 kvikkleiresoner, viser dette løsneområde for kvikkleiresonene Fauskemyra Nord og Fauskemyra Sør.
Ut fra det som fremgår av kartopplysningene viser kartet at 35 boliger ligger innenfor løsneområde i Fauskemyra Sør. For område Fauskemyra Nord ligger Fauske Idrettshall delvis innenfor løsneområdet, for øvrig er det ellers i hovedsak uteanlegget for Vestmyra skole med skøytehall som er berørt.

Se vedlegg Norconsult: V03 – Rev 01 Kvikkleiresoner

8. TYPE TILTAK SOM ER AKTUELT, SKISSER OG KART SOM VISER AKTUELL PLASSERING

Erosjonssiking av bekken og motfylling på begge sider av bekken, tiltaket er plassert i bunnen og sideskråninger langs hele delstrekningen av Farvikbekken, ca 500m.
Iht beskrivelse fra Norconsult skal oppfyllingen gå minst til kote + 24,5 med helning 1:1,5 ned mot bekken. Erosjonssikringen skal omfatte begge sider av elveløpet. Sikringen skal føres 1,5 m over bunn. Plassering av tiltaket viser på vedlagt tegning.

9. ANTATTE KOSTNADER VED PLANLEGGINGEN OG GJENNOMFØRINGEN AV TILTAKET

I henhold til beskrivelsene som er gitt i rapportene fra Norconsult 5145638-RIG-NOT-06, 5145638-RIG 07, 5145638-RIG08 samt en NS 3420 beskrivelse med nærmere spesifikasjon over arbeidsoppgavene og omfanget av disse slik disse var planlagt gjennomført som løsning for områdestabiliteten for skoleområdet, ble det inngitt en pris på kostnadene ifm prosjektering og utførelse på kr 8.812.294,53.
Erosjonssikringen var planlagt å omfatte begge sider av elveløpet i en lengde på 230m og med motfylling mot skoleområdet på vestsiden av bekken.

Slik tilrådningen nå er vurderes det som hensiktsmessig å utføre stabiliserende tiltak for område på sørsiden i samme omgang som det gjøres forbedrende tiltak på nordsiden. Dette betyr at omfanget av tiltak blir betydelig utvidet og følgelig må vi beregne en vesentlig høyere prosjektkostnad enn det vi har operert med til nå.
Med bakgrunn i tallene som tidligere er brukt kr 8.812.294,53 og mengdebeskrivelse og erosjonssikring for totalt 230 m, vil tilsvarende tall for hele delstrekningen (500m) som prosjektet nå omhandler tilsi en total kostnad på kr 17.500.000. Det er her tatt utgangspunkt i en meterpris på ca kr 35000,-
Det må understrekes at nevnte overslag over antatte kostnader er et grovt estimat, og at mer nøyaktig kostnadsoverslag og budsjett for prosjektet må avklares i det videre arbeid med prosjektering og nærmere beskrivelse av tiltaket.

10. PLANSTATUS FOR OMRÅDET, HERUNDER OPPLYSNINGER OM EV. PLANLAGT NY BEBYGGELSE.

Planstatus langs farviksbekkene er friluftsområde med innlagt hensynsone flomfare. På nordsiden/nordvest av farviksbekken er det regulert til nærmiljøanlegg. På østsiden av farviksbekken er det regulert til boligformål. Planstatus for hele området finnes ved å gå inn å se på kommunekart. No.

11. OPPLYSNINGER OM HVORDAN NATURMANGFOLDET OG KULTURMILJØET EV. VIL BLI BERØRT VED ET EVENTUELT TILTAK

Det vises her til brev fra Fylkesmannen i Nordland dat. 20.06.17 samt NVE`s notat 2014 om «Farvikbekken – Vurdering av naturmangfold i forbindelse med planlegging av sikringstiltak»

Slik det fremgår av Fylkesmannens brev må det gjøres samme vurderinger av naturmangfold for de aktuelle inngrepene her som det som ble gjort nedstrøms. Det er bla. kjent at den sjeldne planten springfrø finnes langs bekken, og denne må det tas vare på. Ifm utførelse må fjerning av toppdekket og fjerning av læger og vegetasjon tas vare på og tilbakeføres til området de ble fjernet fra.

Se vedlegg:

Fylkesmannen i Nordland, brev dat 20.06.17

12. SAKSBEHANDLING SOM HAR VÆRT GJENNOMFØRT

Problemstillingen knyttet til sikring av Farvikbekken ifm prosjektet Vestmyra skole var til behandling i Formannskap og Kommunestyre, henholdsvis 20.05.2017 og 11.05.2017.

Vedtak i saken « Forbedring stabilitet Farvikbekken – tilleggskostnader prosjekt Vestmyra skole ble som følger:

« Kommunestyret tar orienteringen vedrørende påkrevd stabiliseringstiltak for sikring av Farvikbekken til etterretning. Ekstra kostnadene dette medfører for prosjektet Vestmyra skole – kr 8.882.000,- dekkes opp gjennom økt låneopptak.
Kommunestyret forventer at NVE bidrar med finansieringen slik det ble gjort i prosjektet Farvikbekken – Mølnveien (nedenfor Fauske stadion)»

13. TILTAKET SKAL VURDERES OG PRIORITERES AV KOMMUNEN MED TANKE PÅ KOMMUNENS ROS-ANALYSE OG KOMMUNENS TOTALE BEHOV FOR SIKRING MOT FOLM OG SKRED

I plansakene stilles/vurderes det om det utløser krav til ROS analyse. For området Farviksbekken er det allerede satt en sikringssone, denne er sikkert fremkommet i forbindelse med ROS analyse.

14. FAREGRAD ETTER SIKRING FOR OMRÅDET

Faregrad etter gjennomførte tiltak slik planen tilsier betyr at faregrad **Blir lav og endres fra middels til lav.**

Søker

Anleggseier	Fauske kommune

Adresse	Postboks 93
Postnr. og sted	8201 Fauske
Kontaktperson	Trond Heimtun
E-post	Trond.heimtun@fauske.kommune.no
Mobil	970 74 351

Prosjektets navn

Farvikbekken utbedring av områdestabilitet

Underskrift

Undertegnede bekrefter at opplysningene som er gitt i søknaden er korrekte og at alle relevante vedlegg er lagt ved.

Sted	**Dato**	**Underskrift**
Fauske	26.juni.2019	Trond Heimtun (kommunalsjef)

Norges vassdrags- og energidirektorat

NVE

Fauske Eiendom KF
Postboks 384
8201 FAUSKE

Evald Solbakken

Vår dato: 11.11.2020
Vår ref.: 201906293-12
Arkiv: 411
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Anders Bjordal

Avslag på søknad om sikringstiltak mot Farvikbekken ved Fauskemyra

Vi viser til din melding av 26.6.2019 om behov for sikring mot Farvikbekken ved Fauskemyra nord og sør. Vi melder med dette fra om at NVE i dette tilfellet ikke vil gi bistand til planlegging eller gjennomføring av tiltaket.

I forbindelse med byggingen og ferdigstillelse av nye Vestmyra skole ble det dokumentert behov for stabiliserende tiltak for å tilfredsstille kravene i NVEs kvikkleireveileder. For å kunne gjennomføre dette var det behov for å erosjonssikre hele bekkedalen og legge motfyllinger mot skoleområdet, nordsiden av bekken.

Det ble da stilt spørsmål om stabiliteten også på sørsiden av Farvikbekken. 7.oktober 2020 ble det gjennomført en felles befaring der personell fra Norconsult, Fauske kommune og NVE deltok.

I rapport 5180717-RIG-04 fra Norconsult datert 28.10.2020 sammenfatter vurderingene gjort ved befaring 7.10.2020.

Med bakgrunn i observerte forhold på befaring, sammen med resultater fra grunnundersøkelser og stabilitetsberegninger, vurderer NVE at det er liten sannsynlighet for at erosjon skal utløse skred som kan ramme bebyggelse sør for Farvikbekken. Det er lite erosjon i bekken, og sammen med moderate høydeforskjeller og at kvikkleira ligger relativt dypt er skredfaren liten.

Det bemerkes ellers at det er flere utfyllinger ut mot bekken på begge sider. Disse utfyllingene har medført redusert stabilitet i skråningene, og dette er en problemstilling kommunen bør ta grep om. NVE ser mange eksempler på at slike relativt sett små utfyllinger i f.eks. private hager er medvirkende årsak til utglidninger i ravineskråninger.

Anbefalingene fra Norconsult om stabiliserende tiltak for ferdigstillelse av byggesaken for skolen må følges.

Begrunnelse for avslaget

NVEs midler til sikringstiltak i og langs vassdrag er gitt i årlige bevilgninger i statsbudsjettets kap. 1820, post 22. Midlene dekker ikke alle de behov for tiltak som blir meldt. NVE må derfor prioritere de

tiltakene som har høyest samfunnsmessig nytte i forhold til kostnadene. Vi legger dessuten stor vekt på hensynet til vassdragsmiljøet.

Avslaget på bistand til sikring er ikke et avslag på byggetillatelse. Dersom dere ønsker å utføre tiltaket uten bistand fra NVE, må du ta kontakt med kommunen for å avklare tiltaket i forhold til plan- og bygningslovens bestemmelser. I tillegg skal NVE vurdere om tiltaket er konsesjonspliktig etter vannressursloven. Dersom du vil gjennomføre tiltak uten vår bistand, må plandokumentene derfor sendes både til kommunen og NVEs regionkontor for vurdering

Selv om NVE avslår bistand til videre planlegging, vil vi så langt vi har kapasitet, være behjelpelig med råd dersom kommunen vil utføre mindre sikringstiltak med egne midler. Vi er videre åpen for å vurdere saken på nytt om det blir en forverret utvikling av situasjonen.

Med hilsen

Knut Aune Hoseth
regionsjef

Anders Bjordal
senioringeniør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Mottakerliste:

Fauske Eiendom KF v/Evald Solbakken
FAUSKE KOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs e-postadresse er: nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: Skrive hvilket vedtak du klager på. Skrive hvilket resultat du ønsker. Opplyse om du klager innenfor fristen. Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.

G-NOTAT-02

Oppdragsnavn	**Farvikbekken – Områdestabilitet. Uavhengig kvalitetssikring.**
Prosjekt nr.	**1350023742**
Kunde	**Fauske kommune**
Notat nr.	**02**
Revisjon	
Til	**Fauske kommune v/Evald Solbakken**
Fra	**Rambøll Norge AS v/Margrete Åsmul**
Kopi	**Norconsult AS v/Kristoffer Klevsjø**
Utført av	**Margrete Åsmul**
Kontrollert av	**Marit Bratland Pedersen**
Godkjent av	**Margrete Åsmul**

Dato 11.1.2021

Rambøll
Kobbes gate 2
PB 9420 Torgarden
N-7493 Trondheim

T +47 73 84 10 00
https://no.ramboll.com

1 Oppdrag

Det etableres nytt skolebygg med tilhørende utomhusområder på Vestmyra i Fauske kommune. Rambøll utfører kontroll av Norconsults vurderinger iht. NVEs veileder 7/2014, ref. /1/.

Norconsult har tidligere utført vurderinger for sikringstiltak langs aktuelt delstrekke av Farvikbekken, ref. /2/ og /3/.

Planer har tidligere tatt utgangspunkt i erosjonssikring og motfylling ned mot bekkeløpet. Norconsult har i ref. /3/ foreslått at bekken sikres mot erosjon langs hele delstrekningen på østre del, og at det på vestsiden bør erosjonssikres der det er bratt nok skråning for at fortsatt erosjon kan forårsake utglidninger, spesifikt langs skoleområdet og barnehagen. I tillegg mente Norconsult at sidebekkene ned fra skoleområdet burde sikres med steinsetting.

Dette ble tatt inn i Norconsults rapport, ref. /2/. Denne rapporten er kvalitetssikret av Rambøll iht. NVE 7/2014, ref. /4/.

2 Supplerende uavhengig kontroll

Det er nå utført ny befaring av bekkeløpet 7.10.2020 av NVE, Norconsult og Fauske kommune, og Fauske kommune og NVE har ifølge ref. /5/ foretatt supplerende vurderinger i saken. Rambøll har også fra Fauske kommune mottatt NVEs avslag på søknad om sikringstiltak mot Farvikbekken ved Fauskemyra, ref. /6/. NVE skriver her bl.a. at vurderingene som ble gjort ved befaring 7.10.2020 er sammenfattet i Norconsults rapport ref. /5/.

Det er nå revurdert metode for sikringstiltak. Nytt prinsipp for sikring er presentert i notat utarbeidet av Norconsult, ref. /5/.

3 Rambølls kommentarer til ref. /5/

Rambøll ønsker en grundigere begrunnelse for at profil E ikke må forbedres. Det er lav sikkerhet i profilet og det ligger innenfor kvikkleiresonen. Rambøll

anbefaler at det utføres en vurdering på om et skred her kan nå tiltaksområdet. Basert på tegnet lagdeling så kan det se ut som det er lite sprøbruddmateriale her, men det er noe begrenset dokumentasjon på dette fra grunnundersøkelser. Sonderinger kan tyde på at sprøbruddmateriale kan ligge høyere, tenker da spesielt på borpunkt Kum1-4 og 20.

Rambøll er enig med Norconsult i at det anbefales å beholde opprinnelig løsning med erosjonssikring og motfylling i bunn. Motfylling ved bunn vil øke dybden ned til sprbruddmaterialet, noe som er gunstig med tanke på at bekken ikke skal erodere ned til sprøbruddmaterialet. Dette er også en mer permanent løsning enn å kreve jevnlige kontroller av erosjon, hvor det er risiko for at kontrollopplegget ikke følges opp, for eksempel ved utskifting av personell. Motfylling og erosjonssikring vil gi en bedre sikring også dersom det senere foregår tiltak andre steder langs bekken som medfører økt vannføring.

Rambøll har ikke selv befart bekken med tanke på erosjon. Dersom NVE og Norconsult mener at erosjonen er liten kan prinsippløsning gitt i ref. /5/ aksepteres med forutsetninger som gitt der. Dette forutsetter da at erosjonen er «liten». Det vil være viktig at det legges klare føringer for hvordan kontrollen skal utføres. Der det er «noe» erosjon bør det i tillegg utføres erosjonstiltak lokalt. Norconsults anbefaling om steinsetting av sidebekkene ned mot Farvikbekken bør utføres. ROS-analyse må oppdateres med tanke på erosjon ved endret løsning.

Det anbefales at et robust opplegg for oppfølging av eventuell erosjon i bekken utarbeides før det gis ferdigattest for tiltaket.

NVE har i ref. /6/ kommentert at det er utført flere utfyllinger ut mot bekken på begge sider, noe som kan redusere stabiliteten på skråningene og føre til utglidninger. Vi anbefaler at også Norconsult kommenterer faren ved små utfyllinger i f.eks. private hager, og at dette eventuelt tas med som et kontrollpunkt i forbindelse med kontroll av erosjon.

Utarbeidet av:

Margrete Åsmul

Kontrollert av:

Marit Bratland Pedersen

/1/ Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE): Veileder 7/2014 «Sikkerhet mot kvikkleireskred»

/2/ Norconsult: 5180717-RIG01-revisjon 4 «Farvikbekken – Områdestabilitet», datert 20.2.2020

/3/ Norconsult: 518717-RIG03 «Farvikbekken, Fauske. Vurdering av erosjon etter NVEs regelverk», datert 21.1.2020

/4/ E-post. Fra: Rambøll v/Einar Lyche Til: Norconsult v/ Shaima Ali Alnajim og Fauske kommune v/ Evald Solbakken Emne: «Farvikbekken, rev.04 av rapporten/Norconsult stabilitetsutredning vedr. Farvikbekken – Områdestabilitet. Dok.nr. 518717-RIG01 V04», 26.02.2020

/5/ Norconsult: 5180717-RIG04 «Farvikbekken, Fauske. Prinsippnotat for ny vurdering av sikringstiltak for utomhusområdet», datert 28.10.2020.

/6/ Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE): «Avslag på søknad om sikringstiltak mot Farvikbekken ved Fauskemyra», datert 11.11.2020

Notat

Norconsult

Oppdragsgiver: **Fauske kommune**
Oppdragsnr.: **5180717** Dokumentnr.: **5180717-RIG-04**

Til: Fauske kommune v/ Evald Solbakken
Fra: Norconsult v/ Christofer Klevsjø
Dato 2020-10-28

Farvikbekken, Fauske. Prinsippnotat for ny vurdering av sikringstiltak for utomhusområdet

1 Innledning

I forbindelse med oppføring av nytt skolebygg og tilhørende utomhusområder på Vestmyra i Fauske kommune har Norconsult tidligere foretatt vurdering av sikringstiltak langs aktuelt delstrekke av Farvikbekken (/ 1). Vurderingene er kvalitetssikret og godkjent etter NVEs veileder, av Rambøll (/ 3).

Opprinnelige planer har tatt utgangspunkt i erosjonssikring og etablering av motfylling ned mot bekkeløpet. Da det nå er foretatt en ny vurdering av erosjonsforholdene er også metode for sikringstiltak blitt revurdert.

Dette notatet presenterer prinsipp for nødvendig sikringstiltak av bekkeløpet. Detaljering av løsning blir utarbeidet etter at prinsippløsningen er kvalitetssikret av uavhengig foretak - Rambøll.

2 Sikkerhet mot naturpåkjenninger

Ifølge TEK17 § 7 Sikkerhet mot naturpåkjenninger, skal byggverk plasseres, prosjekteres og utføres slik at det oppnås tilfredsstillende sikkerhet mot skade eller vesentlig ulempe fra naturpåkjenninger som flom, stormflo og ras.

For å dokumentere krav iht. TEK17 er det lagt til grunn preaksepterte løsninger som angitt i NVEs kvikkleireveileder (/ 2) både med tanke på sikkerhetsnivå for stabilitetsberegninger og erosjonsforhold.

2.1 Omfang

Tidligere vurderinger har tatt utgangspunkt i vurdering av hele bekkeløpet, både for nord- og sørsiden av bekkeløpet. Fauske kommune og NVE har etter utgivelse av dokument (/ 1) foretatt supplerende vurderinger i saken. NVE vurderer ikke erosjonsforholdene i bekkeløpet som kritisk til at strakstiltak bør gjennomføres. Etter ønske fra Fauske kommune legges nå kun opp til sikringstiltak i området som anses som nødvendig. Omfang av stabilitetsforbedrende tiltak er vurdert for utomhusområdet for skolen, vist på Figur 1.

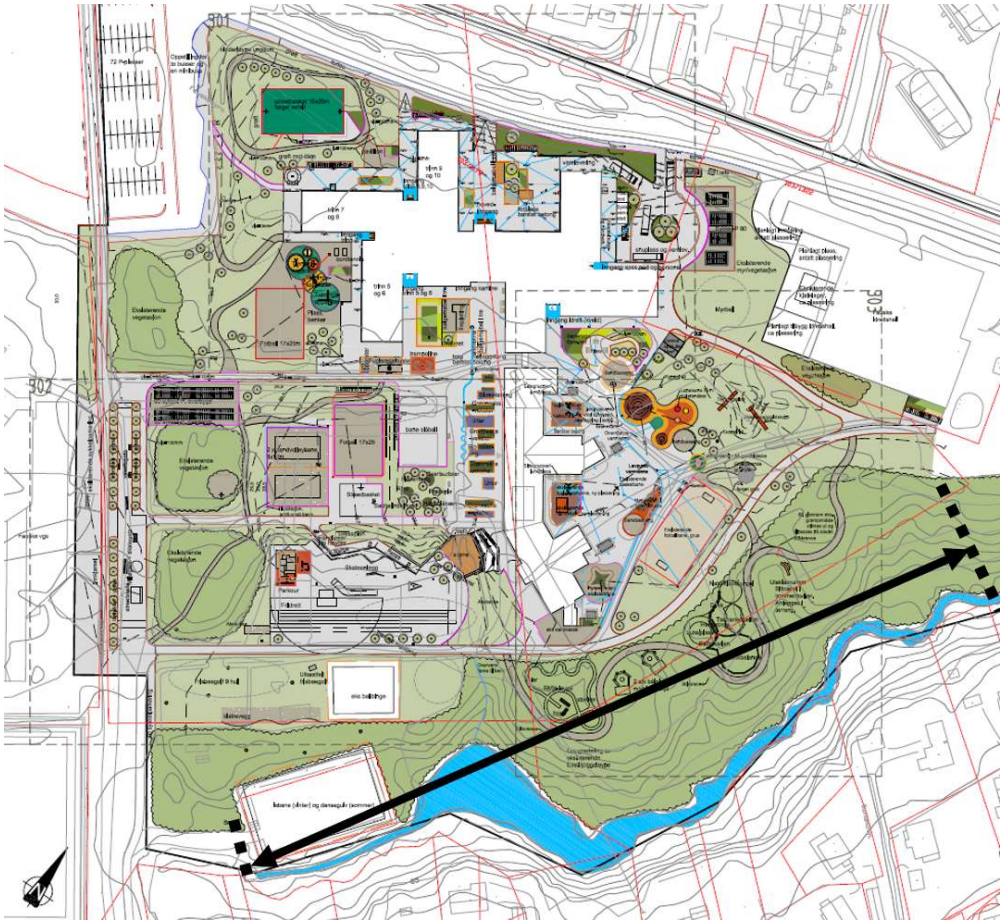

Figur 1: Aktuelt delstrekke for gjennomføring av sikringstiltak

2.2 Valg av tiltakskategori og faregrad

Valg av tiltakskategori for skoleområdet holdes uendret. Det er lagt til grunn tiltakskategori K4 og faregrad middels (avsnitt 4.2 / 1).

2.3 Sikkerhetsnivå for stabilitetsberegninger

Krav til sikkerhetsnivå holdes uendret i forhold til det som er presentert i tidligere vurderinger. Krav til sikkerhetsnivå er som følger:

1- Stabilitetsanalyser må dokumentere en sikkerhetsfaktor for områdestabilitet F ≥ 1,4, eller
2- Forbedring hvis F < 1,4 basert på figur 5.1 i (/ 2)

2.4 Erosjonsforhold – NVEs kvikkleireveileder

Ut fra i gjeldene kvikkleireveileder er det beskrevet at «aktiv erosjon kan utløse skred og må derfor vies særlig oppmerksomhet. Hvis aktiv erosjon forekommer, skal den hindres for kategori K1- K4» (/ 2).

Ut fra ordlyden i gjeldende veileder skilles det ikke mellom skred i sensitive og ikke sensitive masser. I revidert versjon av kvikkleireveilederen, som nå er ute på høring er det foreslått en omformulering som har til

hensikt å presisere behovet for erosjonssikring. Avsnitt 3.3.6 i ny kvikkleireveileder anbefaler at for tiltak i K3 og K4 «erosjon som kan utløse skred som kan ramme tiltaket må forebygges».

Det er lagt til grunn at erosjonssikring er nødvendig dersom erosjonsforholdene er av en slik karakter at det kan utløse et retrogressvt skred eller at beregningsmessig sikkerhet reduseres under angitt sikkerhetsnivå.

2.5 Kontroll

Presenterte vurderinger må kontrolleres av uavhengig foretak etter anbefalinger i NVEs kvikkleireveileder. Det legges opp til at en kvalitetssikring av prinsipp for sikringstiltak for disse detaljeres ut.

3 Geoteknisk vurdering – erosjonsforhold

3.1 Observasjoner

Norconsult har tidligere foretatt en befaring (desember 2019) av erosjonsforholdene ned mot bekkeløpet (/ 4). Det ble observert lite til noe erosjon på begge sider av bekkeløpet. Ved befaringstidspunktene var deler av elvekanten dekket av snø. For vestsiden ble det gitt anbefalinger om at det minimum ble foretatt erosjonssikring i de partiene «det er bratt nok skråning for at fortsatt erosjon kan forårsake utglidninger». Videre ble det anbefalt erosjonssikring av sørvestre del på bakgrunn av at «her står skråningene brattere enn lengre nord på samme side, og det eroderes innover i fot av skråningen».

I oktober 2020 ble det gjennomført en ny befaring, da i samråd med Norconsult, NVE og Fauske kommune. Befaringen ble gjennomført kort tid etter at det har blitt observert store vannmengder i bekken og elvebredden var ikke dekt av snø. Observasjoner fra befaringen tilsier lite-noe erosjon i deler av bekkeløpet. Det ble ikke observerte blottlagte leirflater på vestsiden, foruten i ett lite parti. Det er generelt et svakt fall i bekkeløpet, som gir en meget lav vannhastighet og lavt potensial for massetransport. I tillegg er det en god del flate partier på vestsiden, ned mot bekkeløpet. Erosjonsforholdene vurderes av den grunn som mindre kritisk enn ut fra tidligere observasjoner.

3.2 Vurderinger

Langs hele bekkeløpet ligger sprøbruddmaterialet under bekkebunn. Ut fra dette, kombinert med lav vannhastighet i bekkeløpet, vurderes det til at erosjon ikke kan gi et retrogressivt skred som forplanter seg inn over skoleområdet.

Basert på de befaringene som nå er utført så anbefales erosjonssikring av bekkeløpet utført. Da dette vil gi en permanent løsning for begge områdene nord og sør for bekken. Dersom det likevel ikke er ønskelig å foreta inngrep i bunn av bekkeløpet kan det akseptere under følgende forutsetninger:

- Omfanget av stabiliserende tiltak må økes i forhold til det nødvendige kravet slik at beregningsmessig sikkerhetsfaktor vil være tilfredsstilt selv med evt. noe videre erosjon av bekkeløpet.
- Overvåkning av erosjonsforholdene av bekkeløpet. Det må da innarbeides kontroll av erosjonsforholdene. Hyppighet og ansvar må avklares, samt plan dersom det blir mer erosjon enn det som er tatt høyde for.

Nærmere vurdering av steinsetting av sidebekkene ned mot Farvikbekken bør gjennomføres.

4 Geoteknisk vurdering – stabilitetsvurderinger

Da det fortsatt er krav til forbedring av beregningsmessig sikkerhetsfaktor og det ikke er ønskelig med inngrep i bekkeløpet anbefales det nå avlastning på topp av skråning. Tidligere var det anbefalt etablering av motfylling. Dersom det ikke velges erosjonssikring av bekkeløpet ar det mer hensiktsmessig å avlaste skråningstoppen, da bl.a. anleggsarbeidene anses å være enklere ved skråningstopp.

I vurderingsrapporten (/ 1) for området så er det foretatt stabilitetsberegning av fire kritiske profil (A, B, D og E). I denne fasen er det foretatt en vurdering for å kartlegge omfang av avlastning ved nedplanering av skråningstoppen. Det er foretatt vurderinger ut fra profil A. Beregningsmessig sikkerhet er lavest i profil E, men snitt E anses ikke som representativt for aktuelt delstrekke basert på topografiske forhold. Profil E ligger også utenfor aktuelt delstrekke. For profil B og D er det beregnet noe høyere sikkerhet for dagens situasjon enn for profil A. Vurderinger for profil A anses således som representativt for hele det aktuelle delstrekket (jfr. Figur 1). Det kan være muligheter for en liten grad av optimalisering dersom det er ønskelig å redusere omfanget av de nedplanering av skråningstopp.

For å ta hensyn til erosjon, ref. punkt 1 i kapittel 3.2, er det lagt opp til ytterligere forbedring basert på krav til nødvendig forbedring av dagens sikkerhetsfaktor. Nødvendig krav til sikkerhet er oppsummert i Tabell 1.

Tabell 1: Krav til sikkerhet for beregninger i profil A. Beregningene har tatt utgangspunkt i to ulike skjærflater

Beregningssnitt	Dagens sikkerhetsfaktor (udrenert analyse)	Sikkerhetskrav [1]*	Sikkerhetskrav [2]**	Oppnådd sikkerhetsfaktor ved avlastning (udrenert analyse)
A	1,14	1,21	1,275	1,34
A	1,24	1,29	1,328	1,32

*forbedring av dagens sikkerhetsfaktor iht. figur 5.1 i (/ 2)
** forbedring iht. figur 5.1 i (/ 2) av sikkerhetskravet som angitt under*

Resultatet fra beregningen er vist på Tegning V104. Tegningen viser også nødvendig omgang av avlastningen. Tiltaket vil berøre areal i en avstand på ca. 25 fra skråningstopp. Gravedybden anslås på det meste til 1 meter.

En nærmere vurdering av hvordan tiltaket kan tilpasses utomhusplanen bør utføres i samråd med landskapsarkitekt. Avlastning må detaljprosjektertes før arbeidet settes i gang.

5 Konklusjon

Opprinnelige planer har tatt utgangspunkt i erosjonssikring og etablering av motfylling ned mot bekkeløpet. Fauske kommune og NVE ønsker ikke inngrep i bekkeløpet. Erosjonsforholdene og andre mulige stabiliseringstiltak (avlastning) er vurdert. Om bekkeløpet ikke erosjonssikres foreslås det en videre økning av beregningsmessig sikkerhet, ut over nødvendig minimumskrav til forbedring av stabiliteten, for å ta hensyn til evt. noe erosjon av bekken i fremtiden. Dette forutsetter en videre overvåkning av erosjonsforholdene for å sikre at erosjonen av bekkeløpet er innenfor de tolleransekravene som er lagt til grunn i den prosjekterte løsningen.

For å øke krav til beregningsmessig sikkerhet foreslås det nå en nedplanering av skråningstopp. Nødvendig omfang varier noe, ut fra beregningsmessig sikkerhetsfaktor, men det bør legges til grunn nedplanering i en horisontalavstand på omtrentlig 20 -25 meter fra skråningstopp med en gjennomsnittlig gravedybde mellom 0,5-1,0 meter.

Før videre detaljering anbefales det at løsningen kvalitetssikres av uavhengig foretak. Optimalisering av løsningen, i samråd med landskapsarkitekt, bør utføres ved detaljering.

Sidebekkene fra skoleområdet og ned mot Farvikbekkene bør trolig steinsettes.

6 Referanser

/ 1 Rapport: 5180717-RIG01-rev.05 Farvikbekken -områdestabilitet, Norconsult, 2020-02-26

/ 2 NVE veileder 7-2014; «Sikkerhet mot kvikkleireskred, Vurdering av områdestabilitet ved arealplanlegging og utbygging i områder med kvikkleire og andre jordarter med sprøbruddegenskaper»

/ 3 Mail. Fra: Rambøll v/ Einar Lyche Til: Norconsult V/ Shaima Ali Alnajim og Fauske kommune v/ Evald Solbakken. Emne: SV: Uavhengig kvalitetssikring: Norconsult stabilitetsutredning vedr. Farvikbekken – Områdestabilitet. Dok.nr. 5180717-RIG01 V02, 2019-04-30

/ 4 Rapport: 5180717-RIG03 Farvikbekken, Fauske. Vurdering av erosjon etter NVEs regelverk, Norconsult, 2020-01-21

Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent
J01	2020-10-28	Notat utarbeidet	Christofer Klevsjø	Shaima Ali Alnajim	Christofer Klevsjø

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Profil A nord for bekken-stabiliseringstiltak avlastning

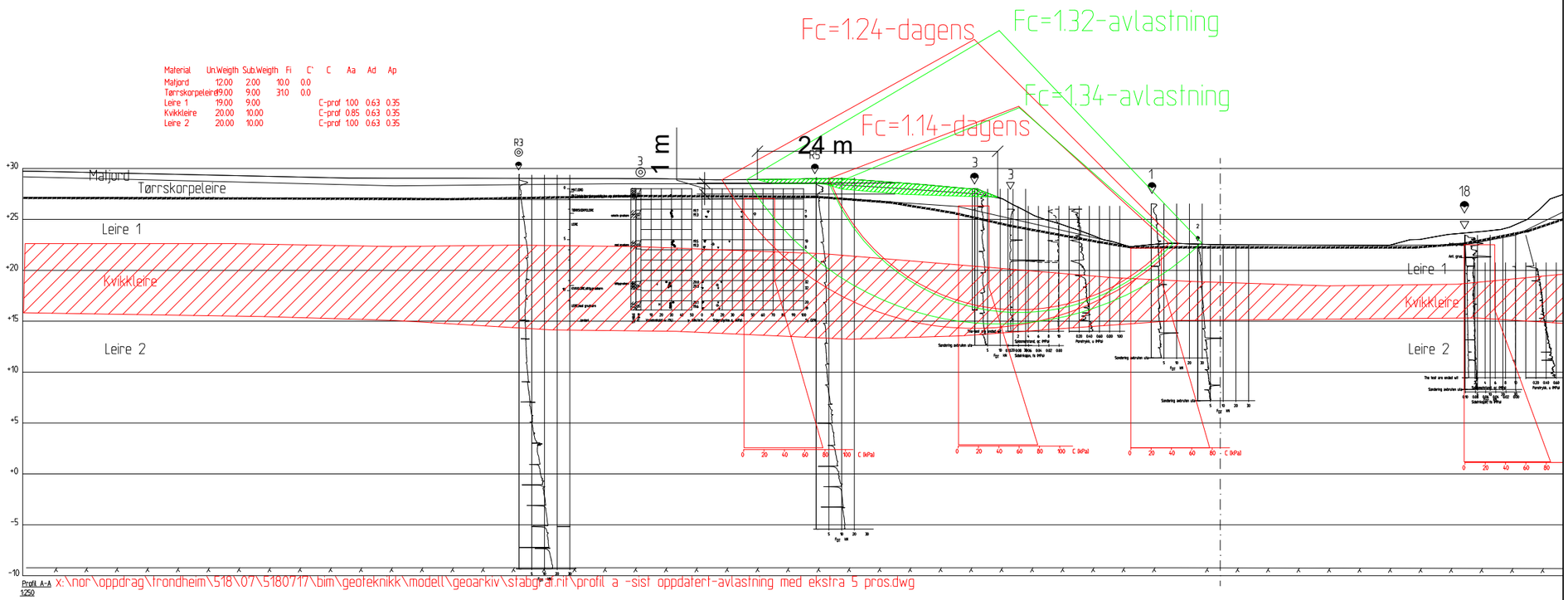

Omfang av avlastning i skråningstopp nord for bekken

1:100

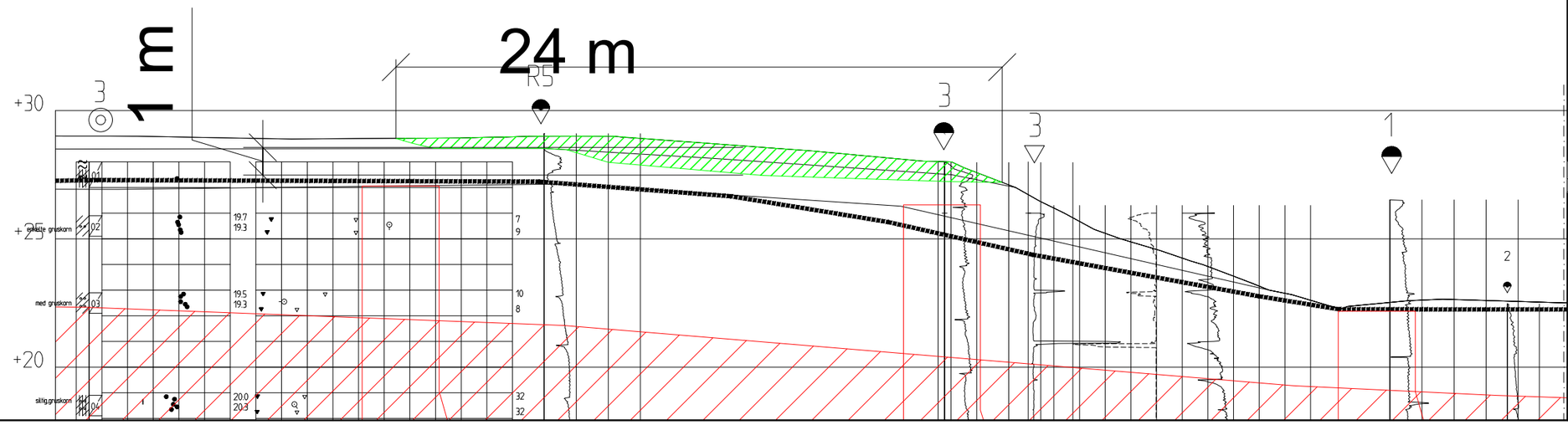

FORKLARINGER

Rødt: Stabiliteten for dagens situasjon

Grønt: Stabiliteten ved avlastning

Avlastning

Tegningen viser omfang av nødvendig avlastning for skoleområdet

Tegningsnummer	Revisjon
V104	00

Revisjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent
00	2020-10-26	Stabiliseringstiltak- avlastning	Shaal	ChKle	Chkle

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Fauske kommune

Målestokk (gjelder A1): 1:250-1:100

Fauske kommune
Farvikbekken/vestmyra områdestabilitetsutredning
Stabiliseringstiltak - avlastning i profil A
Beregninger for totalspenningsanalyse

Norconsult	Oppdragsnummer	Tegningsnummer	Revisjon
	5180717	V104	00

"X:\nor\oppdrag\Trondheim\518\07\5180717\BIM\Geoteknikk\Avtfil\Avlastning-2020-Tegninger\Lay_tegn-V104-Rev.00-Profil A Avlastning.dwg - StAAL - Plottet: 2020-10-27, 12:41:35 - LAYOUT = V104-rev.00 - XREF = Nytt-Kartgrunnlag - RASTER = X:\NOR\OPPDRAG\TRONDHEIM\518\07\5180717\5 ARBEIDSDOKUMENTER\52 GEOTEKNIKK\GRUNNLAG\MC-DATA\APPORT\19.PKG"

Fra:	Evald Solbakken
Sendt:	fredag 15. januar 2021 15:44
Til:	Anders Bjordal; Strand Stein-Are
Kopi:	Trond Heimtun; Frank Zahl; Rune Reisænen; Frode Ramskjell; Per Håkon Hanssen
Emne:	vedr. Farvikbekken - avslag på søknad om sikringstiltak
Vedlegg:	11.01.21 G-Notat-02.pdf

Viser til motatt avslag på søknad om sikringstiltak Farvikbekken, dat 11.11.2020.

Med bakgrunn i befaringene 7.10.20 og drøfting av mulig skredfare og erosjonsforhold i bekken ble det av de nevnte aktørene som deltok i befaringen (NVE, Norconsult og Fauske kommune) konkludert med at det undersøkte området i Farvikbekken ikke synes å utgjøre noen større erosjonsfare og at omfanget av stabilitetsforebyggende tiltak må vurderes på nytt.

På denne bakgrunn utarbeidet Norconsult et notat dat. 28.10.20 der det er gjort en ny vurdering av erosjonsforholdene og der metode for sikringstiltak endres fra tidligere å omhandle motfylling i bakkeskråning på sør og norsiden samt erosjonssikring av bekkeløpet, til en løsning som innebærer avlastning/ nedplanering av skråningstoppen opp mot skoletomta.

Rambøll har som uavhengig kontrollerende instans i G-NOTAT-02, gjort en kvalitetssikring av den fremlagte prinsippløsningen fra Norconsult og aksepterer denne under en del gitte forutsetninger (Se vedlagt G-NOTAT-02). Jeg ber NVE merke seg at Rambøll sier seg ening med Norconsult i at det anbefales at Fauske Kommune beholder opprinnelig løsning med erosjonssikring og motfylling i bunn, at dette vil gi en bedre sikring med tanke på at bekken ikke skal erodere ned til sprøbruddsmaterialet.

Med tanke på leirskredkatastrofen i Gjerdrum vil Fauske kommune gjerne ha sikkerhet for at NVE`s vurdering av at det er liten sannsynlighet for at erosjon skal utløse skred som kan ramme bebyggelsen i sør, og at skredfaren i Farvikbekken er liten, ønsker vi at NVE på ny bekrefter skriftlig at denne vurderingen står ved lag. Spesielt ettersom våre rådgivere(Norconsult og Rambøll) synes å være av en annen oppfatning mht. vurdering av skredfare er det viktig for kommunen å få klart svar fra NVE med nærmere begrunnelse for deres standpunkt.

Slik saken står vil jeg anta at det er uaktuelt for Fauske kommune å avstå fra å velge den opprinnelig løsningen for sikring av Farvikbekken. Vi ønsker derfor at NVE gjør en ny vurdering av vår søknad dat. 26.06.2019 om økonomisk bistand til gjennomføringen av tiltaket.

Denne saken skal opp til politisk behandling ila de nærmeste dagene, og jeg ber om en snarlig tilbakemelding på denne henvendelsen.

Vennlig hilsen Evald Solbakken
Prosjektleder Fauske kommunale eiendommer
+47 90 64 52 47
Evald.solbakken@fauske.kommune.no
http://www.fauske.kommune.no

FAUSKE KOMMUNE

Folkehelsekommunen der alle trives

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 21/5253 Arkiv sakID.: 18/1643	Saksbehandler: Trond Heimtun

Sak nr.		Dato
042/21	Kommunestyre	15.04.2021

Oppsigelse av opsjon tomteareal - tilbakeføring av tomt

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Fauske kommunestyre ber Kommunedirektøren å si opp opsjonsavtale med Åsmyra Industripark AS før fristens utløp 30.06.2021.

Vedlegg:

08.04.2021	Åsmyra Industripark - forlengelse av opsjon	1471859
08.04.2021	Signert avtale Åsmyra Industripark - Fauske kommune - 2018	1471860

Sammendrag:
Det ble i Fauske kommunestyre vedtatt i sak 080/18, en håndgivelse/opsjon på gnr/brnr 103/1451 samt 113/55 i Fauske kommune. Totalt areal på begge disse tomtene er i avtalen oppgitt til å utgjøre 204.322 m2.
Avtalen er inngått mellom Fauske kommune og Åsmyra Industripark AS. Åsmyra Industripark har til nå betalt 500.000, - kun for den eksklusive kjøpsrett. Total salgssum er i avtalen 6.500.000 inkludert sum for kjøpsrett.

Retten er gjeldende til 31.12.2021, men med oppsigelsesfrist innen 30.06.2021 i det tilfelle Fauske kommune har ønske om å tilbakeføre tomten til kommunal disposisjon.

Tomten er regulert til industriformål, kontraktens ordlyd sier at tomten ikke kan videreselges fra opsjonshaver til annet formål enn «datasenterindustriformål».
Åsmyra Industripark AS har kommet med en henvendelse datert 22.12.2020 om videre opsjon på den aktuelle tomten og også en spesifisering av formål til «formål som tilrettelegger for etablering av datalagringssenter, samt annet industriformål».

Saksopplysninger:
Fauske kommune har over år arbeidet aktivt med å få nytt tilgjengelig næringsareal for utvikling og tilførsel av nyetableringer til Fauske kommune. I tillegg er det stort fokus på å tilrettelegge, og strukturere, det til enhver tid tilgjengelige næringsareal.

Åsmyra Industripark AS har siden opsjonens inngåelse i 2018 også jobbet aktivt med interessenter for å kunne etablere datasenter, dette har inntil nå ikke lyktes selv om det er et marked for denne type industri. Korona situasjonen kan være en medvirkende årsak til at dette ikke har lyktes, men opsjonshaver har også fått henvendelser fra andre mulige etablerere innen industriformål.

Fauske kommune har også fått flere generelle henvendelser på etableringsønsker fra andre interessenter med industriformål i Fauske kommune. Denne interessen er økende, og det er en positiv

pågang av mulige etablerere, der det kan komme tilført arbeidsplasser.

Saksbehandlers vurdering:
Åsmyra Industripark AS har sammen med Fauske kommune helt fra undertegning av avtalen, påbegynt arbeidet med å forberede for etablering av datalagringsindustri på tomten, slik formålet var i avtalen. Arbeidet med reguleringen har vært i privat regi og finansiert av selskapet selv.
Fauske kommune har hatt en god dialog med selskapet hele tiden, og har hatt flere avklarende møter i forhold til eventuelle etablerere på det aktuelle tomteområdet. Det er dog ikke kommet noe mer konkret ut av dette arbeidet.

Det kan være ønskelig at Fauske kommune har hånd om dette tomtearealet for en fremtidig utnytting av en variert og klyngebasert industripark, der kraftkrevende industri er mest sentralt.
I dette kan et datasenter også være en naturlig etablering innom dette området.

Fauske kommune utelater derfor ikke, ved å si opp opsjonsavtalen, Åsmyra Industripark AS for å kunne komme med etablering av datasenter på et senere tidspunkt.

Sett i perspektiv kommunal økonomisk bærekraft (KØB), er det viktig for Fauske kommune å ha tilgjengelige næringsareal, tilpasset infrastruktur, samt å kunne ha en aktiv rolle i å presentere kommunen som en god plass for etablering.
I dette ligger også å ha en god forvaltning av de næringsområder som er tilgjengelig, slik at de attraktive områder blir profilert og solgt for riktig pris.

Ellen Beate Lundberg
kommunedirektør

Åsmyra Industripark

22.12.2020

Fauske kommune
v/Trond Heimtun

Henviser til detaljregulering av Åsmyra Industripark, kommunestyre 065/19, der det er vedtatt «formål som tilrettelegger for etablering av datalagringssenter, samt annen industri».

I opsjonsavtale mellom Åsmyra Industripark og Fauske kommune datert 4.9.18 spesifiseres kun datasenterindustriformål og avviker dermed fra vedtatt regulering.

Åsmyra Industripark har mange henvendelser fra industriaktører som søker egnede områder for etablering. I tillegg til datasenteraktører er det flere som arbeider med annen type kraftkrevende grønn industri. Opsjonsavtalen, slik den er i dag, begrenser muligheten vi har til å promotere tomten til etablerere som ikke fokuserer på datasenter.
Ber derfor om at opsjonsavtale justeres slik at formål samsvarer med vedtatt regulering.

-

Arbeidet med regulering av Åsmyra Industripark og påvente av endelig vedtak har tatt betydelig lengre tid enn forventet. Promotering av tomten og Fauske til aktuelle etablerere kunne ikke starte for fult før endelig vedtak ble fattet av kommunestyret.
3-årig tidsperiode med promotering, som var intensjonen i avtalen, ble dermed redusert med ca. 1 år.

Ny Salten trafo og linjer fra trafo til Fauske, som vi aktivt har arbeidet for med Nordlandsnett (nå Arva), har også vært tidskrevende. Beregnet ferdigstillelse er andre halvår 2023. Tilgang til betydelig kraftmengde er en forutsetning for å kunne få etablering av grønn kraftkrevende industri.

Vi er nå i dialog med flere mulige etablerere og ser at det tar tid å få avtaler på plass.
Grunnet overnevnte ønsker vi at intensjonsavtalen mellom Åsmyra Industripark og Fauske kommune forlenges med 2 år, gjeldende til og med 31.12.2023.

For Åsmyra Industripark

Lasse A Bang

Åsmyra Industripark AS Skolevegen 18 8250 Rognan – Telefon +47 906 68 704
Org. nr. 921 557 221 – labang@sbnett.no

OPSJONSAVTALE OM ERVERV AV EIENDOM

Det er inngått slik avtale mellom Åsmyra Industripark AS s.u.s. og Fauske kommune.

1. Gjenstand for overdragelse og forutsetning for håndgivelse / opsjonsavtale

Åsmyra Industripark AS gis en eksklusiv rett til fremtidig erverv av gnr. 103 bnr. 1451 og gnr. 113 bnr. 55 fra Fauske kommune for å legge til rette for fremtidig datasenterindustriutvikling. Retten gjelder dog ikke lengre enn til 31.12.2021.

Fauske kommune forplikter seg til ikke, direkte eller indirekte, selv eller gjennom andre, å innlede eller videreføre forhandlinger med andre om kjøp av eiendommene.

Åsmyra Industripark AS er ved erverv selv ansvarlig for opparbeiding / byggemodning, og detaljregulering av tomten.

Dersom kjøpet gjennomføres vil den omfatte grunneiendommene og bebyggelse med alle nagelfaste innretninger og alle rettigheter og forpliktelser som er knyttet til eiendommen.

Dersom kjøp ikke gjennomføres skal avtalen anses terminert og partene skal ikke utlede rettigheter eller forpliktelser av intensjonsavtalen med unntak av Fauske kommunes rettigheter som er regulert i punkt 7 og 8.

2. Kjøpesum

Dersom kjøp gjennomføres er det enighet om følgende kjøpesum:

Gnr. 103 bnr. 1451 har et areal på 189 762 m² og gnr. 113 bnr. 55 et areal på 14 560 m², totalt utgjør det 204 322 m².

Arealet er regulert til friområde. Arealet er allerede under omregulering til industriformål i regi av Fauske Kommune. Opsjonsavtalen trer ikraft så snart området er vedtatt omregulert til industriformål.

Åsmyra Industripark AS s.u.s. betaler **kr. 6 500 000**. Betalingsfristen er 14 dager etter varslet overtagelse.

Kr. 500 000 av dette beløpet betales som forskudd for den eksklusive kjøpsretten innen 14 dager etter vedtak om omregulering til industriformål er fattet. Beløpet vil ikke bli tilbakebetalt om kjøp ikke gjennomføres.

Selgers bankkontonummer er 4555 07 00348, Merkes Opsjonsavtale Travbanetomten

3. Overtakelse

Fauske kommune har ansvar for alle utlegg, skatter og avgifter knyttet eiendommen frem til overtakelse.

4. Oppgjør

Kjøpesum for nr. 103 bnr. 1451 og gnr. 113 bnr. 55 utbetales ved at Fauske kommune utsteder heftefritt skjøte som Åsmyra Industripark AS s.u.s. besørger tinglyst.

Åsmyra Industripark AS s.u.s. bærer selv omkostningene med tinglysning.

5. Heftelser mv.

Fauske kommune forsikrer at det ikke foreligger andre heftelser enn de som er tinglyst på nr. 103 bnr. 1451 og gnr. 113 bnr. 55 ved overdragelsen. Videre forsikrer Fauske kommune at det ikke foreligger offentlig pålegg som ikke er utført eller betalt.

6. Kostnader

Hver av partene dekker egne sakskostnader.

7. Videresalg

Åsmyra Industripark AS s.u.s. kan kun videreselge eiendommen til datasenterindustriformål.

Dersom Åsmyra Industripark AS s.u.s. selger eiendommene til et annet selskap, som ikke er 100 % eid av Åsmyra Industripark AS s.u.s., skal Fauske kommune ha rett til 10% av kjøpesummen, med fradrag for påløpte investeringsutgifter.

8. Forkjøpsrett

Forkjøpsretten for Åsmyra Industripark AS s.u.s løper frem til 31.12.2021. Fauske kommune gis rett til å få tilbakeført eiendommen vedlagsfritt dersom kjøpsopsjonen for eiendommen ikke er benyttet. Er eiendommen allerede ervervet og eie hos Åsmyra Industripark AS s.u.s kan Fauske kommune kjøpe den tilbake til kroner 6.000.000 kroner dersom eiendommen ikke er benyttet til formålet.

Fauske kommune må da varsle Åsmyra Industripark AS s.u.s. om at de ønsker å kjøpe eiendommen innen 30.06.2021. Overtagelsen må gjennomføres senest innen 31.12.2021. Ved overdragelsen utsteder Åsmyra Industripark AS s.u.s. heftefritt skjøte som Fauske kommune besørger tinglyst. Fauske kommune bærer selv omkostningene med tinglysning.

9. Forutsetning for overdragelsen

Overdragelsen av gnr. 103 bnr. 1451 og gnr. 113 bnr. 55 forutsetter Fauske politisk godkjenning.

10. Intensjon om opsjonsavtale vedr campingtomta.

Inkludert i denne avtale er også en intensjon om å inngå en opsjonsavtale med tilsvarende relative betingelser for Campingtomta. Dette så snart eiendomsforholdene på Campingtomta er endelig avklart. «Campingtomten» er avmerket på eget vedlegg til denne avtale. I forbindelse med politisk godkjenning iht pkt 9 besørges også en fullmakt til ordfører til å inngå en slik opsjonsavtale. Hensikten er at en slik opsjonsavtale da kan inngås hurtigere.

Fauske, den 3/9 - 2018
Fauske kommune

Jørn Steene
ordfører

Fauske, den 3/9 - 2018
Åsmyra Industripark AS s.u.s.

Odd Emil Ingebrigtsen
styreleder

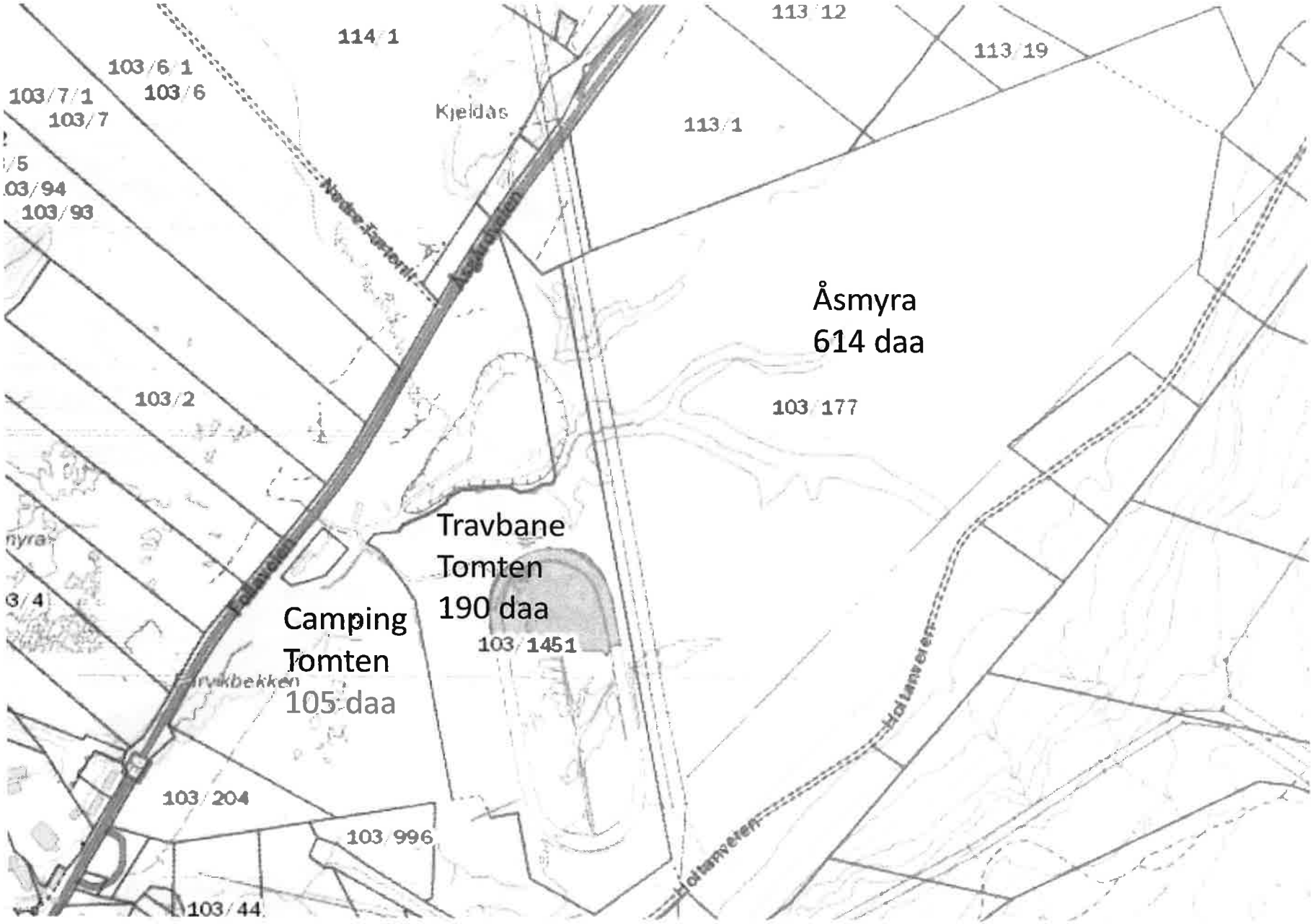

Tomt 103/204 og 103/996 ser ut til å tilhøre kommunen og vil dermed kunne utvide camping tomten.

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 21/4411 Arkiv sakID.: 21/704	Saksbehandler: Frode Ramskjell

Sak nr.		Dato
043/21	Kommunestyre	15.04.2021

Utredning - anskaffelse av brukt tankvogn til Sulitjelma

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Med bakgrunn i dagens gode brannvannsdekning i Sulitjelma og høye kostnader til innkjøp av brukt tankvogn, evt. utvidelse av eksisterende brannstasjon samt ny garasje til framskutt enhet, vedtar Fauske kommunestyre å ikke gå til anskaffelse av egen tankvogn til Sulitjelma.

Vedlegg:

25.03.2021	Slåttøy Transport - beskrivelse av ombygging av melkebiler til tank- og brannbiler	1471085
25.03.2021	Slåttøy Transport - liste over ombygde melkebiler til tankvogner og brannbiler	1471086
08.04.2021	Kapasitetsberegning brannvann Lomi - Prix	1471089
08.04.2021	Kapasitetsberegning brannvann Lomi - Storkontoret	1471090
08.04.2021	Kapasitetsberegning brannvann Storkontoret - Bursimarka	1471091
08.04.2021	Kapasitetsberegning brannvann Lomi - Fagerli	1471178
08.04.2021	Brukt tankvogn til Sulitjelma	1471709

Sammendrag:
I k-sak 023/21 Fauske kommune – ny brannordning, Salten IKS vedtok Fauske kommunestyre at det skulle utredes anskaffelse av en brukt tankvogn til Sulitjelma.

Brannvannssituasjonen i Sulitjelma
Fauske kommune anla tidlig på 2000-tallet ny hovedvannledning mellom Sandnes og Bursimarka. Hensikten med prosjektet var å legge ned tidligere Bursi vannverk. Prosjektet kom i stand gjennom en avtale med Salten Kraftsamband som ønsket å nyttegjøre mer av vannet i Bursielva til kraftformål. Vannsituasjonen i dag i Sulitjelma må betengnes som god med tilstrekkelig mengde vann og forholdsvis store dimensjoner på ledningsnettet. Det er ikke gjort nøyaktige beregninger på brannvannsdekningen i Sulitjelma.

Det er likevel gjort grove teoretiske beregninger ved hjelp av et beregningsprogram fra Pipelife AS (som er en stor leverandør av rørledninger). Det er testet på følgende strekninger; Lomi – Prix, Lomi – Storkontoret, Storkontoret – Bursimarka. Alle teoretiske beregninger viser en betydelig bedre brannvannsdekning enn kravet på 20 l/s, se vedlegg. I Fagerli er brannvannsdekningen på ca. 12 l/s noe som er under kravet, men kapasitet er nok i virkeligheten høyere på grunn av svært høyt trykk i ledningsnettet der.

Sulitjelma Fjellandsby ble bygget ut av Gunvald Johansen AS i 2010/11 og senere overtatt av Fauske kommune. Brannvannsdekningen i Fjellandsbyen ivaretas av et høydebasseng på 300 m3 og tilstrekkelige dimensjoner på vannledningsnettet.

Jacobsbakken Fjellsenter har privat vannforsyning med begrenset branndekning. Brannvann må skaffes fra åpen kilde (Vaffelkaktjønna) eller fra tankvogn.

Sulitjelma Turistsenter har privat vannforsyning. Brannvann må skaffes fra åpen kilde (Dajavatnet) eller fra tankvogn.

Ombygging av melkebiler til tankvogner
Salten Brann IKS fikk i e-post av 25. okt. 2019 fra et firma som har spesialisert seg på ombygging av tidligere melkebiler til brann- og tankbiler. Vedlagt er en beskrivelse fra firmaet Slåttøy AS samt en liste over ombygde melkebiler de senere år. Det må her gjøres oppmerksom på at disse ombygde bilene ikke er utstyrt med 4WD (firehjulstrekk).

Kostnad innkjøp tankvogn
For å bedre brannvannsdekningen i grisgrendte strøk i Fauske kommune ble det i 2019 valgt å anskaffe en ny tankvogn. Tankvogna står nå i beredskap på Fauske brannstasjon til enhver tid og kalles ut ved større branner i spredt bebygde områder og annet. Tankvogna benyttes også til rengjøring av vannledningsnett rundt om i kommunen. Tankvogna har høytrykkspumpe, 4WD og 10000 liter vann. Det ble valgt å bygge tankvogna på chassiset til en 12 år gammel egen lastebil som skulle byttes ut. Hvis en tenker seg at kapasiteten utnyttes fullt ut vil det ta ca. 6-7 minutter å tømme tanken.

Det er undersøkt på nettet om en egnet brukt tankvogn er til salgs og på Finn.no ble en egnet ombygd tankvogn funnet, se vedlegg. Tankvogna har ikke 4WD. Pris er antydet til kr. 500.000,- på en 2009-modell som er kjørt 272864 km. Det er heller ikke sikkert at denne prisen er mulig å oppnå hvis det skulle bli vedtatt å kjøpe inn ekstra tankbil.

Dersom kjøp av tankvogn skulle bli aktuelt må det lages en konkret spesifikasjon som må legges ut på en begrenset konkurranse.

For å gi et mest mulig riktig bilde av forventede kostnader til en brukt tankvogn tas det derfor utgangspunkt i Fauske kommunes kostnader til å bygge opp tankvogna som står på Fauske brannstasjon. Verdien av chassiet til den 12 år gamle lastebilen ble beregnet til kr. 375.000,-. Videre ble det kjøpt inn ny vanntank på 10000 liter fra Slåttland AS til kr. 801.248,-. I tillegg ble det kjøpt en ny Fox 4 høytrykkspumpe til kr. 144.000,- fra samme firma. Transport til Fauske kom på kr. 28.200,-.

Totalt kom kostnaden på en brukt 4WD tankvogn til Fauske på kr. 1.348.448,- ekskl. mva.

Eksisterende brannstasjon på Sandnes i Sulitjelma
Fauske kommune har undersøkt leieforholdene i eksisterende brannstasjon i Sulitjelma. I dag leier Fauske kommune kun ett garasjeløp på Sandnes der eksisterende brannbil og noe utstyr er plassert. I bygningen er det 2 garasjeløp. Eier av bygningen vil pr tiden ikke leie ut mer areal enn det som Fauske kommune leier i dag. Dette medfører at det ikke er plass til den framskutte enheten i bygningen og man må da eventuelt leie eller kjøpe en egnet garasje til den framskutte enheten en annen plass.

En annen utfordring er at eksisterende garasjeløp der dagens brannbil står, kun er 9,0 meter langt. Tankvogna som er plassert på Fauske er 9,1 meter lang. I tillegg bør det være ca. 1 meter klaring foran og bak bilen, altså burde disponibel lengde være minimum 11 meter. Dersom en tilsvarende tankvogn skulle plasseres i Sulitjelma, vil plassen på eksisterende brannstasjon bli for liten. Hvis kapasiteten på 10000 liter for en tankbil skulle være gjeldende, må det ut på konkurranse på leie av et annet tjenlig bygg, med dertil kostnader til personalrom osv, eventuelt utbygging av det eksisterende bygge som

rommer brannstasjon i dag.
En slik sak må utredes nærmere med tanke på kostnadsomfang.

Forholdet til kommunens økonomi
Kommunedirektøren redegjør for at vannsituasjonen er tilstrekkelig for å dekke behovet. Det er ikke penger i budsjettet til en slik investering og heller ikke til løpende driftskostnader. Kommunestyret har vedtatt at alle politiske beslutninger skal vurderes opp mot konsekvensen beslutningen har for kommunaløkonomisk bærekraft, i dette tilfelle, netto driftsresultat. Dersom det vedtas å anskaffe en tankvogn og dermed etablere en ny driftskostnad, må denne kostnaden dekkes inn ved å redusere kostnadene på et annet område for ikke å øke kommunens budsjettunderskudd ytterligere. Kommunedirektøren fraråder derfor å anskaffe tankvogn.

Ellen Beate Lundberg
kommunedirektør

Svar fra Kristian Warholm – ass. Daglig leder i Slåttøy Transport AS til Salten Brann IKS 25/10-2019:

Som nevnt på telefonen så er hovedstammen i vår portefølje bygget rundt biler som vi bruker til å hente melk for TINE. Dette er relativt nye chassis, med påbygg som er alt fra 4 til 12 år. Typisk kilometerstand når vi bytter dem ut er fra 250.000 til 600.000. Grunnen til den varierende kilometerstanden er at våre biler kjører på vidt forskjellige områder. På øyene produserer bilen ca 50.000 km i året da det er mange ferjestrekninger på ruten. Bilene på innlandet kan produsere opp mot 180.000 km i året da vi frakter melk over store avstander. Grunnen til at vi bytter dem ut er TINES interne regler om at et påbygg skal byttes ut etter 12 år, grunnet mild erosjon i stålet som kan følge av kraftige vaskemidler. Dette skaper små furer i stålet som potensielt kan påvirke kvaliteten på melka. Men som vannbærer er de på dette tidspunktet i livssyklusen veldig godt egnet, da syrefast stål har lang levetid. Det er verdt å merke seg at man kan beholde vaskeanlegget i tanken og på den måten opprettholde status som godkjent transportmiddel for drikkevann.

Våre biler er 3 og 4 akslede med tanker på 12- 18 M`3. Tankene er inndelt i skott, som gjør at man kan tilpasse tanken til ønsket volum. Skott som eventuelt ikke benyttes kan brukes til lagrinsareal ved å åpne tanken i sidene. (Eksempel Dyrøy og Frøya- se vedlagte linker)

Grovt sett kan vi si at en ombygd melkebil vil ligge i prisintervallet 1-1,6 millioner (ex mva) i standard utførelse. Dette inkluderer omlakkering av hytte hos en profesjonell aktør, en kraftig bensinpumpe (eksempel Ziegler UP-4) inkludert ekstern bensinfylling, sirene og blålysanlegg, vedlikeholds lader for luft og strøm og en arbeidslyspakke. Bilene leveres med nylig godkjent PKK- Tilstandsrapport fra eksternt verksted og sommer- og vinterhjul. Vi har i tillegg et bredt spekter av tilvalgs muligheter, f.eks.: Ekstra skapløsninger, skumanlegg, kanon, lysmast, vinsj for å nevne noe.

Vi har ingen bindinger i forhold til utstyrsleverandører og kan følgelig levere fra alle anerkjente branntekniske utstyrsleverandører.

Vi leverer også biler bygd opp på fabrikknye chassis. Vi har levert en bil til Vega (Brukt påbygg) , bygger for tiden en mannskapsbil til Gauldal hvor vi bygger nytt påbygg med 6,5 M`3 tank og har en i bestilling til Budal. Du nevnte at kravet fra statens vegvesen var 6 M`3. Tar man utgangspunkt i den bilen vi leverte til Vega; en MAN TGM 15.320 4X2 BL, kan vi levere en bil med 6 m`3 tank og en enkel pumpe til under 2 million. Da vil alt være nytt.

https://www.facebook.com/slaattoy/posts/2264264103837234?__xts__%5B0%5D=68.ARDexPgOgP32uZ2Ex5XNys08E0KBF769ixe3VZt9yu0ovSyCxoiKuDJthxaqd7IGsfNOiHkqGn-rLXEjmMR9iqovASZpAA3b0kwovYB1vDXpg6foDFuBmdghmya3OSuR5Hph6jnyGhFsh3OYD13fFdywUOuDNwtL4f-a6cp916DqmDWVUtph9pZmeqmfLR6iQ8b499cEn-tmLj7avHAmA-fgH6NYvFqvz9C3iVK4YVYb-CY4_sin3sgUnLqjF2I3z1q0jCjk4kGIErbDA1QV2v5P13ShDuGj37L7VZRGaU9yia-m0KC6kz6UyLtSRFcXERD6TXDgQiW9M2XhzOgx1CWIiGDo&__tn__=-R

I samme åndedrag kan vi også nevne bilen vi produserte til Gaular, som var laget med tanke på å øke beredskap mot tunellbrann. Denne hadde kanon, Fire-dos skumanlegg og generelt høyt utstyrsnivå. Vi prosjekterer for tiden en lignende til Høyanger. Prisnivå vil være i underkant av 2 millioner:

https://www.nrk.no/sognogfjordane/fra-mjolkebil-til-topp-moderne-brannbil-1.13946654

Mvh

Kristian Warholm
Assisterende daglig leder
Slåttøy transport

Byggenummer		Bil	Årsmodell	KM	Pris eks Mva	Utstyr	
23	Østre agder	Volvo FH540	2016	182000	1 600 000	Blålys, sirene, nivålrør, vedlikeholdslader el, luftfjæring bil, ziegler «pk, arbeidslyspakke, montering av nødterminal, fagmerking/logo, lys i alle skap, vedlikeholdslader brannpumpe, verktøytavler, montering GPS, Lakkering, Verkstedmateriell, ekstra skap, bøyle for montering av ekstralys, Lakkering.	https://www.facebook.com/kjoetoy/posts/2155871556656827__ats__%5B0%5D=68.ARAUvlvEsotLpDOqybrNvOvnIPiN2kcOiDG5WYwKtxvDhvgGmBCf8EcOf_DPkD9gSwiTTC7GrB6z-ngrvgmJhrm2Hr9s9A2PTwPfTajr7eMi-L9gNQdT1bBs53ix2T8kvDuNBmRXdTxl5sBn-xGiL4Hmwna1Pqbz727A3h-jbDcpd4Z7AQnWaigeo4526rvchBjTOHnDSDJqiAzSVUGz1Ev6WHXfx3JbMqPXHXFAARMTn3qpTuSH8FHzGZL0fxfIBue4oSyr3Rdx6SQB3FQnSar4n2ShYB6EdgCRdB7nrYgQvTvVomN2fgcR9u6v4mBdgEyZvTnDe88WNTtJfENfDc8o-X-xNQT5UB_-tn__=-R
22	Fosen	MAN TGS540	2013	423000	1 050 000	Blålys, sirene, vedlikeholdslader el, luftfjæring bil, ziegler LP4, Div holdere for slanger, Arbeidslyspakke, Montering av nødterminal, Elektronisk nivåstav, Motholt, Fagmerking og logo, Montering Locus/Dab/Oppbevaring hylle, Ekstra horn på taket. Lakkerinse.	https://www.facebook.com/kjoetoy/posts/2190302781233667__ats__%5B0%5D=68.ARA4kj7ehgrO7fGuvs77AqN6Ma-ZNTWwQi3y09xHfiD24fnL07Gu3uI-krsUKwS2h95V5jIsgnV_Kc6vBuDyVNA1rcUwfD3ZOwMEvAWQHo2NcgdwbI59rSS3TvcjAZvfs7UGcV_ZPMHp1mAD7FUKP58RC4R6SFiGpenYJ8T42Ve2b75eNVihvrfc_CoPwCyjXCMWNlZVH.47J4GDXnLmjVr_MiQPBA5eDRjDzPQEaDDBTKG-Nbsh2ayY21jCuYA_gWyaVMAX8KxCMHGBYgDSgdWeYWaSlom-bF2mnwLO9DovrSuDIjOnxFVOGQDpOr5Y3CSa9lnBNcVHUWyeThA__tn__=-R
20	Østre agder	Volvo FM500	2011	395000	1 150 000	Blålys, sirene, nivålrør, vedlikeholdslader el, luftfjæring bil, ziegler up4, arbeidslyspakke, montering av nødterminal, fagmerking/logo, lys i alle skap, ekstra skap, verktøytavler, montere GPS. Suesslanse. lakkerine.	https://www.facebook.com/kjoetoy/posts/2268785956271981?__ats__%5B0%5D=68.ARBcCMfaPtDBT5IouFndZYu9_RXCTCEIosMfwpdAtIlZBZaIIsYiY95hBdOCUhe0D6dSxc3IiIqStiodBE61Eo1tGqEtoEC3tFSWJcmLjDPDVJiAFAIoP78AQpeE50D03ZGAUX0DvfnZkLuxeQbOrvyrSxnUwIBJZU66MfsnSdEfSIIq1C1cHmwkZnDBs5RhDkdfbhSBPnnMDIBoeD5PeCwE2UT_CH9JEr5ZDBX0LTnZ6D27mDdmNkX1u_4-TI_baLvcVkbolA3AaSdexSeG7iTheE6unwiXhTxVqZwzHT3F7nm1QSxrw6XGuU4K1UnrWbWIwtEyo3_2B__tn__=-R
19	Hemne	Scania R560	2013	475000	1 350 000	Blålys, sirene, nivålrør, ziegler LP4, Fagmerking og logo, Arbeidslyspakke, Montering av nødrett, vedlikeholdladning av luft og el, vinsj, ekstra skap. lakkerine.	https://www.facebook.com/kjoetoy/posts/2166122857186937__ats__%5B0%5D=68.ARDvGE7hdCsHIRMVrWvQkeaV12vBJfDKKbrEGrbi-RIbhwIHI64bh2IBhbXHICv6dKQxeKbXtUSc7m5LRfeIP5Y89aEXHDiCaL5hDz5KHDhNvBE1IEFZK0SaeeI7LE88GeCiKwk3CeSa6edBJ1mSUR09o8GPKFWhaeQuN6kYJTVoIBcZaEncnGDuQaHQdrovoYaTuleCSTHr-dNAKK6AnckH1GB82Ibl8YoNn9t7N64E9I9aKarmazDDvxeaxnUckH4fvH0I3ZM-ub9_moOSk9k9UAnL_6fv2kIlCCeKVlaEaYkJEODNOL6LUBkB29IH9eaK62hUW7ZBI2-JNX6Aob9__tn__=-R
18	Dyrdy	Volvo FH (510hk)	2011	550000	950 000	Blålys, sirene, Ziegler LP4, Montering av nødrett, Stort ekstra skap, fagmerking og logo, vedlikeholdslader elfuft. Lakkerine	https://www.facebook.com/kjoetoy/posts/2150150553181527__ats__%5B0%5D=68.ARAJiUiPIH-rrq7IBQwXovMiBM41IQ7aHnuUsOYuq7xUaJwJEAfRwCCWGEFCc2wmPOmWvnaEtaWTeVwT1b2aCtiT5O-mrKBiF3OcSbkvFG_nKnJBwsCWK6MBHJvEN_rev52WfSeUWvfBC1eOvTdZdNEQm4NquGT1JcBeRDeOeUGEVaUMXn5GtXTsYFQDBKKRxDIKdNKA-hJbiFzdGEKUcA6ULCemUxoKwdAhaeW-YaeKGEEibmdFkfiBoLLSaPnebeh4ZaeuaFtYSSASGBVVfDGLqRxWbsnnnDB8__tn__=-R
16	Frøya	Scania R480	2011	599000	1 050 000	blålys, sirene, nivålrør, vedlikeholdslager el/luft, Ziegler LP4, Sugeslanger, Montering nødterminal, stort ekstra skap, fagmerking oe loen. ekstra lanarkv. Sialuisbraer. Lakkerine.	https://www.facebook.com/kjoetoy/posts/2067166110217027__ats__%5B0%5D=68.ARDCPI_UrQT5kSeq8TanLWoYBQSlvQeMvMJFSoIe1oYfGkKo5-pyQ6Ah7_fk7ZFDEv4fSr-ZFSaRKm0YaxvjnwsGuWJaCu6vMdMPkHaE_fPbQOSVfCeEQZBF3jF5e0KbQueBcFDvhAMPJU2nD-ICyLa6vdZ_FPL-hGudVTbDzRfooWFEAaQBHOHJOiGsMzmqUFlJr2ZB32jN/-m_u88RoPNxvYbaNrX3kwaeobDahaeGVeiBraGJRxr7aJQ3u-DuexrSuV2OUQeTaihWTbnUdxvP1ODQVGrvBi3-v9fVaFrcvvXGP3AuAWXDELrDk2Nbtwe3_RGQEHcFmWpx3tk__tn__=-R
14	Andøy	MAN tgx480	2009	473000	1 125 000	Blålys, sirene, nivålrør, ziegler LP4, Fagmerking og logo, Arbeidslyspakke, Montering av nødrett, vedlikeholdladning av luft og el, Motholt. Lakkerine	https://www.facebook.com/kjoetoy/posts/1951644101765904?__ats__%5B0%5D=68.ARAd4c1zF3b-fSDBV9Ams_9tl_KKwtplraPcOb1Ne9MmmNKo-BdNi-aK9Sc64PsvuDabuboLfDGSZGw31rTDSNMB3c441BiTfmt2AwzvyCEKkSihWyemJDcS_-NVC-LAQDDBSb-atiFBW5vG-ZsBg1-ri9fUT_RbfBs4JaNd4rbBwZlh_BAkuw7ljkQ3JoNQTEuFQfPla5-DbMc6c5W07I9RsGnQzOYaKB-wZuB5ZdW2N6CkMJetqv3cEGTAVxn_IoXc-0nemSSwzdaBRQePnPvBtrwT_TkCiqzoFv5zbFXxNBRDBwaX0AvDSaUC-6i0MVeeCKZSGVYesZ8enDh7Cth8__tn__=-R

lorsk

Inn-data

Beregn

○Avløpsrør (trykkløst)
◉Trykkrør

Trykktap og hastighet

Rørdata

◉ Utvendig diameter	Du	225	[mm]	SDR	17 [-]
○ Innvendig diameter	Di	198.53	[mm]		
Ruhet	μ	0.1	[mm]	Råd	
Rørledningens lengde	L	1000	[m]		
Vanntemperatur		20	[°C]		

Opplysninger om trykkforhold

Ønsket kapasitet	Q	20	l/s

Beregnede verdier

Resultater

Strømningshastighet	V	0.646	[m/s]
Trykktap	ΔP	0.207	bar

Dette programmet er et supplement til Pipelifes øvrige brosjyrer, kataloger og innhold på hjemmesiden. Vi forventer at brukeren har forståelse for beregningene og prinsippene bak - h de skal brukes til og begrensningene. Bruk av programmet erstatter ikke de vurderinger og de skjønn en kompetent ingeniør utfører. Vi gjør spesielt oppmerksom på at singulærtap kan vær betydelige ved store vannhastigheter. Selv om vi har tilstrebet å gjøre den informasjonen som

lorsk

Inn-data

Beregn

○Avløpsrør (trykkløst)
◉Trykkrør

Trykktap og hastighet

Rørdata

◉ Utvendig diameter	Du	225	[mm]	SDR	17 [-]
○ Innvendig diameter	Di	198.53	[mm]		
Ruhet	μ	0.1	[mm]	Råd	
Rørledningens lengde	L	2700	[m]		
Vanntemperatur		20	[°C]		

Opplysninger om trykkforhold

Ønsket kapasitet	Q	20	l/s

Beregnede verdier

Resultater

Strømningshastighet	V	0.646	[m/s]
Trykktap	ΔP	0.560	bar

Dette programmet er et supplement til Pipelifes øvrige brosjyrer, kataloger og innhold på hjemmesiden. Vi forventer at brukeren har forståelse for beregningene og prinsippene bak - h de skal brukes til og begrensningene. Bruk av programmet erstatter ikke de vurderinger og de skjønn en kompetent ingeniør utfører. Vi gjør spesielt oppmerksom på at singulærtap kan vær betydelige ved store vannhastigheter. Selv om vi har tilstrebet å gjøre den informasjonen som

lorsk

Inn-data

Beregn

○Avløpsrør (trykkløst)
◉Trykkrør

Trykktap og hastighet

Rørdata

◉ Utvendig diameter	Du	160	[mm]	SDR	17 [-]
○ Innvendig diameter	Di	141.18	[mm]		
Ruhet	μ	0.1	[mm]	Råd	
Rørledningens lengde	L	3300	[m]		
Vanntemperatur		20	[°C]		

Opplysninger om trykkforhold

Ønsket kapasitet	Q	20	l/s

Beregnede verdier

Resultater

Strømningshastighet	V	1.28	[m/s]
Trykktap	ΔP	3.81	bar

Dette programmet er et supplement til Pipelifes øvrige brosjyrer, kataloger og innhold på hjemmesiden. Vi forventer at brukeren har forståelse for beregningene og prinsippene bak - h de skal brukes til og begrensningene. Bruk av programmet erstatter ikke de vurderinger og de skjønn en kompetent ingeniør utfører. Vi gjør spesielt oppmerksom på at singulærtap kan vær betydelige ved store vannhastigheter. Selv om vi har tilstrebet å gjøre den informasjonen som

lorsk

Inn-data

Beregn

○Avløpsrør (trykkløst)
◉Trykkrør

Trykktap og hastighet

Rørdata

◉ Utvendig diameter	Du	110	[mm]	SDR	17 [-]
○ Innvendig diameter	Di	97.06	[mm]		
Ruhet	μ	0.1	[mm]	Råd	
Rørledningens lengde	L	1700	[m]		
Vanntemperatur		20	[°C]		

Opplysninger om trykkforhold

Ønsket kapasitet	Q	12	l/s

Beregnede verdier

Resultater

Strømningshastighet	V	1.62	[m/s]
Trykktap	ΔP	4.95	bar

Dette programmet er et supplement til Pipelifes øvrige brosjyrer, kataloger og innhold på hjemmesiden. Vi forventer at brukeren har forståelse for beregningene og prinsippene bak - h de skal brukes til og begrensningene. Bruk av programmet erstatter ikke de vurderinger og de skjønn en kompetent ingeniør utfører. Vi gjør spesielt oppmerksom på at singulærtap kan vær betydelige ved store vannhastigheter. Selv om vi har tilstrebet å gjøre den informasjonen som

Gjør det enkelt

(1/18)

Legg til favoritt

Scania R480

Pris
500 000 kr

Leasing fra 6 028 kr/mnd

Eff.rente 4,38 %. 325 000 o/5 år. Kostnad: 36 680 kr. Totalt 361 680 kr.

Modellår
2009

Kilometer
272 864 km

Girkasse
Manuell

Beskrivelse

SPESIELL TANKBIL TIL SALGS !

Tidligere Tine melketankbil med isolert tank brukt de siste 2,5 åra for å levere vann til borerigger. Pumperommet er bygget om og inneholder nå en bensindrevet brannpumpe som ble kjøpt ny og satt inn for 2 år siden, pumpa leverer 500 ltr/min ved 15 bar trykk, 900ltr/min ved 4 bar trykk. Det sitter en hydraulisk dreven slangetrommel med 60 meter 1 toms slange koblet til pumpa, det er også uttak for 2,5 toms flatslange/brannslange. Pumpa kan også suge vann inn på tanken med 12 meter sugeslange med sil fra en vannkilde.

Bilen er i meget god stand, gikk som reservebil hos Tine Meieri i Verdal fram til jeg kjøpte bilen sommeren 2018. Bilen hadde serviceavtale hos Scania så lenge den ble brukt som melketankbil, den hadde gått 261213 km når jeg kjøpte bilen og har vært jevnlig vedlikehodt de 11000 km jeg har eid den. Nylig satt inn ny dieselvarmer for hytte/motor, skiftet kingbolter i svingbar boggiaksel for ett år siden, nytt hengerfeste (veldig lite

Vis hele beskrivelsen

Spesifikasjoner

Kjøretøygruppe
Tankbil

Effekt
480 Hk

Sylindervolum
12 740 l

Totalvekt
27 000 kg

Akseltype
6x2

Aksclavstand
430

Fjærtype foran
Parabel

Fjærtype bak
Luft

Bakløft
Nei

Tilleggsbrems
Retarder

Kjøretøyet står i
Norge

Reg.nr.
XD79978

1. gang registrert
14.05.2009

Utstyr

Boggi -akselløft

Diff. sperre

Klimakontroll

Kraftuttak

Kupevarmer

Radio/CD

2337 Tangen

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 21/5246 Arkiv sakID.: 20/991	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
044/21	Kommunestyre	15.04.2021

Innspill til bruk av Iris-fondet 2021

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

*

Vedlegg:

10.03.2021	Innspill til bruk av Iris-fondet 2021 - frist 230421	1469447
10.03.2021	Saltenstrategier_2020-2024	1469448

Sammendrag:

Det vises til henvendelse fra Salten Regionråd om innspill til bruk av Iris-fondet for 2021. Frist for innspill er 23. april 2021.

Salten Regionråd har vedtatt at Saltenstrategiene skal legges til grunn for de prioriteringer som gjøres i forhold til tildeling fra fondet.

Prosjekter / satsinger som prioriteres skal ha et utviklingsperspektiv og komme alle kommunene til gode.

Ellen Beate Lundberg
kommunedirektør

Fra:	Heidi Robertsen <Heidi.Robertsen@salten.no>
Sendt:	onsdag 10. mars 2021 10:33
Til:	'post@beiarn.kommune.no'; 'Meløy kommune (postmottak@meloy.kommune.no)'; 'Sørfold kommune (post@sorfold.kommune.no)'; 'postmottak@rodoy.kommune.no'; 'Saltdal kommune (postmottak@saltdal.kommune.no)'; Postmottak Bodø Kommune; 'Steigen kommune (postmottak@steigen.kommune.no)'; 'Gildeskål kommune (postmottak@gildeskal.kommune.no)'; 'Hamarøy kommune (postmottak@hamaroy.kommune.no)'; Postmottak
Kopi:	Kjersti Bye Pedersen; adelheid.kristiansen; Eirik André Hopland (eirik.hopland@hamaroy.kommune.no); mikgei@gildeskal.kommune.no; Kitt Grønningsæter ; Ole Petter Nybakk; Rolf Kåre Jensen; stein.ole.rorvik; stig.holtedahl; tsl; Helge Akerhaugen
Emne:	Innspill til bruk av Iris-fondet 2021 - frist 23. april 2021
Vedlegg:	Saltenstrategier_2020-2024.pdf

Til kommunene i Salten

Vi viser til følgende retningslinjer for Iris-fondet som ble vedtatt av representantskapet i Iris Salten i 2018:

«Overføring til Iris-fondet
I henhold til Iris Salten IKS sin eierskapsstrategi skal de kommersielle selskapene betale 40% i utbytte dersom ikke spesiell situasjon tilsier noe annet. Hvordan dette skal disponeres bestemmes av representantskapet gjennom eget vedtak. Representantskapet kan velge å overføre til Iris-fondet, eller bestemme at midlene skal fordeles mellom eierne til selskapet.

Retningslinjer for Iris-fondet
Midler fra Iris-fondet skal gå til tiltak av svært viktig karakter for våre eiere og regionen Salten. Utbytte ut over det skal tilfalle kommunene.

Prosedyrer for tildeling av midler
For å sikre at midlene i Iris fondet blir brukt i henhold til retningslinjene vil prosessen frem mot innstilling til vedtak styres av Styret i Salten Regionråd og rådmannsgruppa. Dette gjøres gjennom to behandlinger i styret og mellomliggende behandling i rådmannsgruppa.

Mai	Prosjekter diskuteres i styret i regionrådet.
Mai/ Juni	Prosjekter er tema i rådmannsmøte.
Aug/ Sept	Styret i Regionrådet innstiller overfor representantskapet.
November	Representantskapet vedtar utbytte til eierne og bruk av midler fra Iris fondet etter innstilling fra styret i Regionrådet.»

Salten Regionråd har vedtatt at Saltenstrategiene skal legges til grunn for de prioriteringer som gjøres i forhold til tildeling fra fondet.
Prosjekter / satsinger som prioriteres skal ha et utviklingsperspektiv og komme alle kommunene til gode.

Saltenstrategier 2020 – 2024 følger vedlagt.

Under henvisning til foranstående ber vi kommunene om å komme med innspill til bruk av Iris-fondet 2021 innen **23. april 2021**

til Epost: heidi.robertsen@salten.no

Dokumentene sendes kun elektronisk.

Med vennlig hilsen

Heidi Robertsen
prosjektkoordinator

Salten Regionråd

Mobil: 906 50887
Besøksadr.: Sjøgt. 27, Bodø
Postadr.: Postboks 915, 8001 Bodø
www.salten.no

Miljøfyrtårn®

Salten Regionråd

Saltenstrategier 2020–2024

Innhold

Framtidsbilde og utgangspunkt

4 Salten mot 2035 – et ønsket framtidsbilde
7 Nåsituasjon for Salten

Strategier 2020 - 2024

8 Mål og fokusområder
9 Helhet
10 Visjon
11 Verdigrunnlag
12 Mål
14 Fokusområder
16 Attraktive Salten – bolyst og identitet
18 Bærekraftig nærings- og samfunnsutvikling
20 Infrastruktur og kommunikasjon

Oppfølging av Saltenstrategiene

22

Forord

Å skape et samfunn hvor mulighetene er store for alle, er en av vår tids viktigste oppgaver. Da må vi fremme bolyst og skape spennende arbeidsplasser, samtidig som vi forvalter ressursene bærekraftig og sørger for at generasjonene etter oss får flere og større muligheter enn det vi har. Dette er en stor oppgave som vi løser aller best i fellesskap, og derfor er også samarbeid vår inspirasjon når vi har gått sammen om Salten Regionråds strategier for perioden 2020–2024.

Saltenstrategiene gir retning for det regionale samarbeidet og regionrådets oppgaver i denne perioden. I strategiplanen har vi samarbeidet om et ønsket framtidsbilde for Salten mot år 2035, og vi har meislet ut hvilke verdier som skal ligge til grunn for regionrådets arbeid for å nå dette.

Samtidig som vi har arbeidet med strategiene har vi stått midt i en verdensomspennende pandemi og erfart hvor sårbare vi er som samfunn. Når kriser rammer oss, krever det enda mer av vår evne til å arbeide i fellesskap og dra i samme retning. Vi vet enda ikke hvordan pandemien vil påvirke oss i Salten på sikt, men vi vet allerede nå at den vil utfordre oss i årene som kommer. Derfor er Saltenstrategiene og våre felles målsettinger og evne til å arbeide sammen kanskje enda viktigere nå enn tidligere.

Saltenstrategiene er utviklet med bidrag fra en bredt sammensatt referansegruppe, en åpen innspillskonferanse med bred deltakelse, styret, kommunene og regionrådet. Det er Salten Regionråd som har det overordnede ansvaret for utvikling og implementering av Saltenstrategiene, i nært samarbeid med kommunene i Salten og andre samarbeidspartnere i samfunns- og næringsliv.

Vi vil takke alle som har bidratt til planen, og ser fram til å samarbeide om å realisere Saltenstrategiene. Det er et arbeid som vi håper vil motivere og engasjere slik at vi når målsettingen om samarbeid for ei spennende framtid for alle i Salten.

Ida Pinnerød
Leder

Kjersti Bye Pedersen
Daglig leder

Framtidsbilde og utgangspunkt

I arbeidet med saltenstrategiene har vi tatt utgangspunkt i et ønsket framtidsbilde for Salten, og sammenholdt det med en felles oppfatning av hva som er ståstedet for regionen per i dag. Målet er å gi et overordnet perspektiv for hvordan vi ønsker at Salten skal framstå innen 2035.

Saltdal kommune
Foto: Øyran Kristensen

Attraktive Salten – bolyst og identitet

I 2035 er Salten en av Nord-Norges mest folkerike regioner og et godt sted å bo og virke i, hvor det er etablert trygge og utviklende oppvekstmiljø. Vi har en balansert demografi, andelen barn og unge er høyere enn nasjonalt og de unge ønsker å bosette seg i regionen etter endt utdanning.

Saltens åpenhet og kulturelle mangfold er i sterk utvikling. En viktig årsak er Bodø som Europeisk kulturhovedstad 2024, som har bidratt til å posisjonere Bodø som en nasjonal og internasjonal kulturby, og Salten som en kreativ, skapende og pulserende region – med naturbane kvaliteter og som arena for opplevelser i verdensklasse. Det jobbes målrettet med styrking og utvikling av samisk språk og kultur, og Nord universitet, Árran Julevsáme guovdásj/lulesamisk senter og Duoddara Ráfe/pitesamisk senter har en viktig rolle i dette arbeidet. Alle kommunene har vedtatt og godkjent samiske parallellnavn og etablert samiske veiskilt.

Merkevaren «Salten» står sterkt i 2035, og vi opplever stor interesse fra unge mennesker fra ulike deler av verden som ønsker å bosette seg i Salten. Som en konsekvens av kulturhovedstadsåret 2024, og som følge av en spennende reiseliv- og opplevelsesnæring i Salten, er kultur, opplevelser og mangfold blant våre største styrker. Dette har blant annet bidratt til 1.000 nye arbeidsplasser innenfor reiseliv- og opplevelsesnæringen og kreative næringer.

Salten har et sterkt fokus på friluftsliv og folkehelse, som igjen bidrar til høy livskvalitet i befolkningen. Vi har tatt en ledende posisjon innenfor helse og oppvekst og er blant de beste i landet på å gi utdanning, trygghet og muligheter for alle. Det er etablert en nullvisjon i forebygging av utenforskap og vi har flere kompetansemiljøer innenfor området som også har bidratt til null frafall i skolen. Barn og unge opplever en god overgang fra barnehage til videregående skole, og skoletilbudet i Salten er blant de beste i landet. Strukturen i videregående opplæring er tilpasset nærings- og arbeidslivets behov, både når det gjelder yrkesrettede utdanninger og overgangen til høyere utdanning. Det er et godt utviklet tilbud innenfor videregående opplæring i relativ nærhet til der ungdommen bor. Knut Hamsun videregående skole er nasjonalt ledende innenfor friluftsfag, og Sjunkhatten Folkehøgskole er etablert i Valnesfjord som den eneste folkehøgskolen som gir et universelt tilbud til unge mennesker fra hele landet. Nord universitet har stor tilsøkning fra studenter i både inn- og utland, og er et førstevalg blant unge i Salten.

Økt fokus på kompetanseheving og endringsvilje har bidratt til at kommunene lykkes med den digitale transformasjonen, demokratiutvikling og innbyggerinvolvering. Digitalisering er etablert som en del av kommunenes kjernevirksomhet, og vi har et fullverdig bredbåndstilbud i hele regionen. Som et resultat av flere målrettede regionale satsinger, er det regionale samarbeidet ytterligere styrket og det er etablert et felles ungdomsråd for hele Salten. Vi er i front når det gjelder samarbeid med frivillig sektor.

Bærekraftig nærings- og samfunnsutvikling

Som et resultat av et mangfoldig og bærekraftig nærings- og arbeidsliv, er Salten blant de regionene i landet med høyest verdiskaping og en viktig bidragsyter inn i den nasjonale økonomien. Regionen har en sterk og konkurransedyktig industri hvor det «grønne skiftet» har stort fokus. Kraftforedlende industri, mineraler, marine næringer, og skog- og landbruksnæringer, samt reiseliv og kreative næringer, er våre fremste eksportnæringer, basert på en bærekraftig og høyteknologisk utvikling. Salten er et utstillingsvindu for bærekraftige byer og samfunn, for framtidens energiløsninger og eksport av grønn energi, og grønn luftfart.

Gjennom økt fokus på bio- og sirkulærøkonomi er verdikjedene innenfor flere sektorer utvidet. Som en konsekvens av dette er det etablert flere tjenesteytende næringer hvor gjenbruk og resirkulering er viktige fokusområder. Næringslivet preges av nytenking og god samhandling, med etablering av nye fremtidsrettede næringsklynger. Arbeidslivet er preget av et høyt innslag av arbeidstakere fra Norge og andre nasjoner, særlig innenfor forskning og nyetableringer.

Nord universitet besitter høy kompetanse og sterke fagmiljøer innenfor akvakultur og økologisk økonomi. Dette har i stor grad bidratt til å videreutvikle Saltens rolle som leverandør til marine og andre næringer. Nord universitet tilbyr relevante utdanninger til nærings- og arbeidslivets behov, og er en viktig samarbeidspartner for økt innovasjon i Salten.

Infrastruktur og kommunikasjon

Saltens naturlige bo- og arbeidsregioner er forsterket gjennom ny og forbedret infrastruktur. Det er gjort betydelige oppgraderinger langs vei, sjø og jernbane, og flere nye investeringer har gitt velfungerende transportkorridorer som har åpnet for nye markeder og muligheter. «Kystriksveien» fra Bodø til Namsos er anerkjent som en viktig transportåre og en av verdens vakreste turistveier, og forsterker et sammensatt næringsliv og levende kystsamfunn.

Bodø Internasjonale Lufthavn er etablert og byggingen av «Ny by – Ny flyplass» er kommet godt i gang med de ringvirkningene dette gir for hele regionen. Den nye lufthavnen bidrar til at landsdelen, Europa og verden forøvrig er lett tilgjengelig. En tydelig effekt er økt internasjonalisering i næringsliv og befolkning.

Bodø har styrket sin rolle som intermodalt transportknutepunkt og det er lagt til rette for økt transportvirksomhet via fly, sjø og bane. Fauske er videreutviklet som logistikknutepunkt for omlasting av gods, med ny og moderne godsterminal. Den nye «Nord-Norge-linjen» har flyttet mye av godstrafikken til sjø og bane. Kommunene rundt byene er lett tilgjengelig og videreutviklet til levende steder med gode tilbud til befolkning og næringsliv.

Som følge av økt fokus på smarte transportløsninger er det utviklet miljøvennlige og førerløse løsninger i regionen. I tillegg er den digitale infrastrukturen videreutviklet med full fiber- og bredbåndsdekning i hele Salten, noe som bidrar til gode og attraktive bo- og arbeidssteder i alle kommunene. Nordlandsbanen er oppgradert og etablert som en null-utslippsbane, og Nord-Norgebanen er under planlegging og etablering fra Fauske og nordover.

Gildeskål kommune
Foto: Katrine Sørgård

1.2 Nåsituasjon for Salten

Salten består av 10 kommuner, hvorav tre av disse har samisk parallellnavn; Beiarn, Bodø-Bådåddjo, Fauske-Fuosko, Gildeskål, Hábmer-Hamarøy, Meløy, Rødøy, Saltdal, Steigen og Sørfold. Regionen er på 25 088,22 km² (kilde: Kartverket), hvorav 12 947,70 km² er landareal (fastland og øyer). Avstanden mellom Fauske – Oslo er den samme som Fauske – Nordkapp.

Regionen har pr. 1. januar 2020 om lag 84.500 innbyggere, hvorav 74 prosent er bosatt i Saltens to bykommuner, med 62 prosent i fylkeshovedstaden Bodø og 12 prosent i Fauske. Den øvrige bosettingen er spredt rundt i de åtte distriktskommunene i Salten, og mer enn hundre ulike nasjonaliteter er representert i regionen.

Salten kan by på fem nasjonalparker, lang og vakker kystlinje, Norges nest største isbre, en fantastisk skjærgård og øyrike, grotter, mektige fjell og et godt og variert kulturtilbud. Her kan du både ta del i et pulserende kultur- og byliv, og ha unike naturopplevelser.

Salten besitter store naturressurser og har en meget sterk og konkurransedyktig industri med et stort potensial for videre vekst. Viktige næringer er eksportrettet og kraftforedlende industri, vannkraft, bygg og anlegg, marine næringer og skog- og landbruksnæringer, reiseliv og tjenesteytende næringer, i tillegg til offentlig sektor.

Salten har et godt utviklet interkommunalt samarbeid og et godt utgangspunkt for å realisere nye muligheter og møte utfordringene i årene framover.

Salten har noen sentrale fortrinn som bør utnyttes i større grad:

- Viktige natur- og kulturressurser, herunder lang kystlinje og store arealer.
- Bodø som Europeisk kulturhovedstad i 2024.
- «Grønne» og sterke næringsmiljø som for eksempel industri, kraftoverskudd, skog- og landbruk, reiseliv/ kultur og marine næringer.
- Sterke kompetansemiljø innen ulike sektorer.
- Universitetsby og –region.
- Bredt og godt interkommunalt/regionalt samarbeid
- Fylkeshovedstad med storflyplass, og satsing på «Ny By – Ny flyplass».

Salten har også noen sentrale utfordringer som bør ha særlig fokus:

- Demografi, herunder svak befolkningsutvikling, lave fødselstall og færre unge.
- Mange unge flytter ut av regionen.
- Tilgang på arbeidskraft, både i privat og offentlig sektor
- Samferdsel med til dels nedbygging av tilbud, spesielt i distriktene og langs kysten.
- Dårligere kollektivløsninger og manglende utbygging av bredbånd vanskeliggjør nærings- og samfunnsutvikling.
- Usikker kommuneøkonomi.
- Ringvirkninger som følge av Covid-19 pandemien, som økt arbeidsledighet, konkurser, etc.

Mål og fokusområder

Håbmera suohkan
Hamarøy kommune
Foto: Andreas Ellingsen

Helhet

Sammenhengen og helheten i Saltenstrategiene er illustrert nedenfor, med visjon, verdier og mål for perioden, samt tre fokusområder med delstrategier som viser hvordan vi vil satse for å nå våre mål i perioden.

Visjon

Sammen skaper vi ei spennende framtid i en attraktiv region.

Våre verdier

Framtidsrettet. Inkluderende. Naturlig.

Hovedmål

Vi skal stimulere til bolyst, bærekraftig verdiskaping og velferd i Salten.

Fokusområder med delstrategier

a
Attraktive Salten – bolyst og identitet

- Øke bolyst, trivsel og livskvalitet
- Styrke satsing på barn og unge
- Salten skal være en attraktiv region å besøke
- Styrke fellesskapskultur og identitet i Salten

b
Bærekraftig nærings- og samfunnsutvikling

- Styrke næringssamarbeidet i Salten
- Øke samarbeidet om utdanning og forskning
- Nyskaping og bærekraft
- Videreutvikle internasjonale allianser

c
Infrastruktur og kommunikasjon

- Videreutvikle infrastruktur og smarte kommunikasjonsløsninger
- Forsterke naturlige bo- og arbeidsområder i Salten
- Utvikle transportknutepunktene Bodø og Fauske
- Videreutvikle Bodø som regionsenter

Sammen skaper vi ei spennende framtid i en attraktiv region.

Ved valget av begrepene **sammen** og **vi** vektlegger vi at samarbeid skal stå i fokus. Dette betinger et forpliktende samarbeid mellom Salten Regionråd og kommunene i Salten, men også at samarbeid med andre aktører, utviklingsmiljøer og regionale og nasjonale myndigheter skal ha fokus.

Med **skaper** mener vi at vi skal skape verdier i næring og samfunn på en bærekraftig måte. Vi har et nyskapende nærings- og arbeidsliv som bidrar til utvikling og verdiskaping. Vi er fremoverlente og skapende innenfor kunst, kultur og kreative næringer.

Ei spennende framtid i en attraktiv region bygger på at Salten skal være et godt sted å bo og virke i, og besøke. Regionen besitter store naturressurser som gir gode muligheter for rekreasjon og næringsutvikling. Salten skal være en attraktiv og levende region med muligheter for alle, med et spennende og mangfoldig nærings- og arbeidsliv.

Fauske kommune
Foto: Jan Raffaj

For å oppnå vår visjon og våre mål skal vårt samarbeid basere seg på et sett av felles verdier. Disse holdningene skal prege samarbeidet i vår egen organisasjon og vårt samarbeid med andre, både i og utenfor regionen.

Framtidsrettet

Vi ser muligheter og er kreative.
Vi søker kunnskap og er nysgjerrige.
Vi utvikler bærekraftige lokalsamfunn og næringsliv.

Inkluderende

Vi unner hverandre å lykkes og spiller hverandre gode.
Vi er gode på innbyggerinvolvering, og er rause og åpne for hverandre og andre.

Naturlig

Vi er ekte og tydelige.
Vi lever i et samspill og tar vare på hverandre og naturen.
Vi er stolte av vår kultur og identitet, og søker utvikling der vi har naturlige fortrinn.

Foto: Anders Bergkvist

Foto: Jan H. Finstad

Vi skal stimulere til bolyst, bærekraftig verdiskaping og velferd i Salten.

Sørfold kommune
Foto: Igor Kostin

Foto: Peter Steggo

Foto: Elisa Nilsen

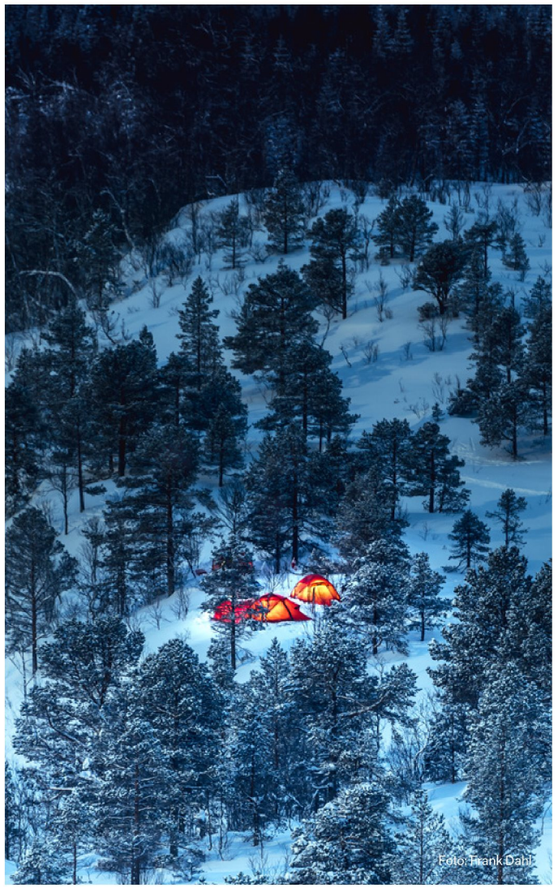

Foto: Frank Dahl

For å realisere hovedmålet har vi definert tre fokusområder med delmål som vi skal satse ekstra på i Salten:

a

Attraktive Salten – bolyst og identitet

Salten skal være en attraktiv region å bo og arbeide i, og besøke.

b

Bærekraftig nærings- og samfunnsutvikling

Øke kompetansen, verdiskaping og sysselsetting i et framtidsrettet næringsliv.

c

Infrastruktur og kommunikasjon

Styrke naturlige bo- og arbeidsområder, og Salten som et helhetlig servicemarked.

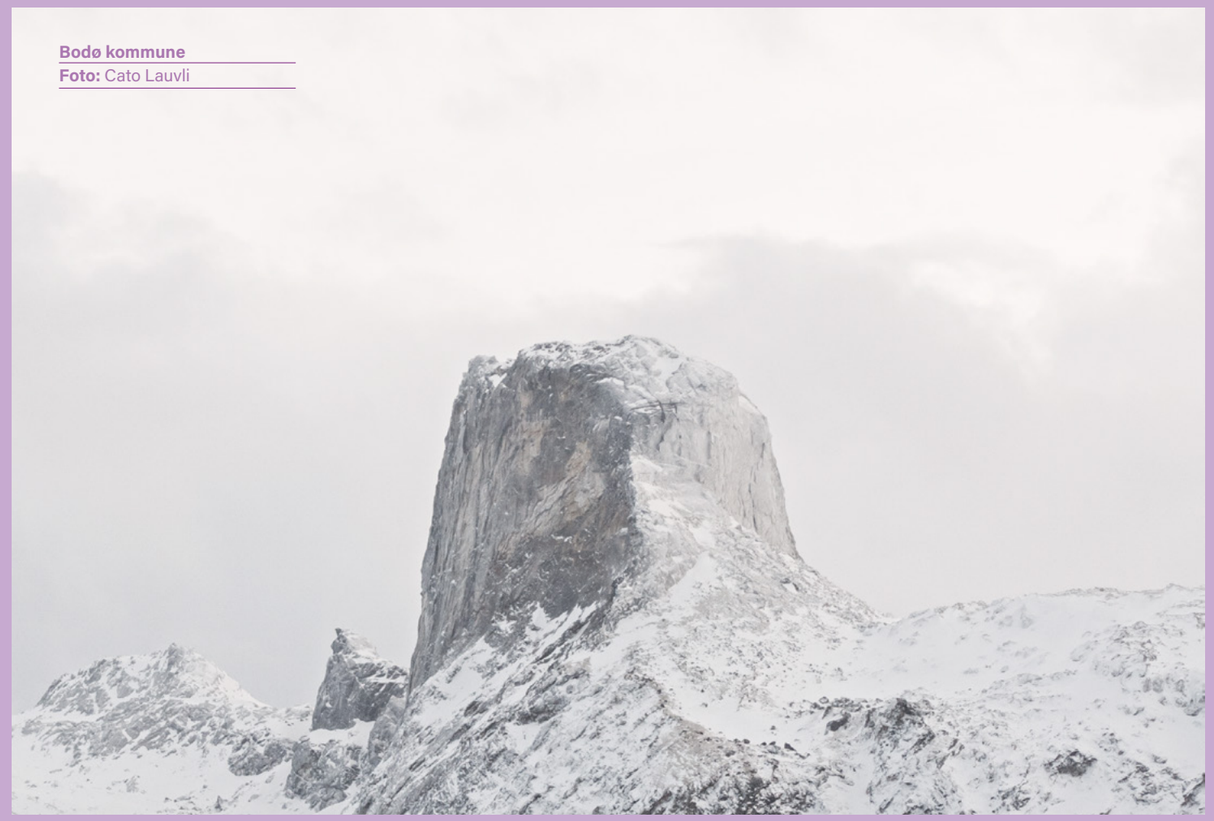

Bodø kommune
Foto: Cato Lauvli

På tvers av de tre fokusområdene har vi definert fire sentrale perspektiver som alle innebærer en mulighet:

Bærekraftig utvikling

FN har definert 17 bærekraftsmål gjennom FNs 2030 Agenda for bærekraftig utvikling som reflekterer miljømessig, økonomisk og sosial bærekraft. Gjennom bevisstgjøring av disse målene i Saltenstrategiene ønsker vi å bidra til å fremme verdier og holdninger for et mer bærekraftig samfunn.

Sosial bærekraft innebærer at vi vil jobbe for at alle mennesker skal ha like sjanser til et godt liv gjennom tilgang til skole, utdanning og arbeid, og ved å forhindre diskriminering.

Det grønne skiftet setter fokus på at Norge skal bli et lavutslippsland, og gir oss muligheter for utvikling av nye produkter, tjenester og teknologiske løsninger. Våre konkurransefortrinn kan forsterkes blant annet innen industri basert på fornybar energi og produksjon av lokale råvarer. Miljøvennlige og smarte transportløsninger vil ha stor betydning for reduksjon av utslipp fra samferdselssektoren i vår region.

Relevante bærekraftsmål er synliggjort under hvert fokusområde i strategiplanen.

Samisk kultur, liv og virke

Salten er en region med innbyggere fra ulike samiske språkområder og hvor én av våre kommuner, Hábmer-Hamarøy er et samisk forvaltningsområde med ansvar for lulesamisk språk. Det bor samer i alle kommunene i Salten.

I Salten har vi et mål om å styrke og utvikle samisk språk og kultur, hvor blant annet Nord universitet, Árran Julevsáme guovdásj/lulesamisk senter og Duoddara Ráfe/pitesamisk senter spiller en viktig rolle. I Salten gis det i dag et samisk språktilbud fra barnehage til og med videregående skole, og Bodø er også vertskapsby for samiske studenter.

Et aktivt forhold til den samiske delen av vår kulturarv er viktig, og vi ønsker å jobbe målrettet for å fremme likeverd og forhindre diskriminering.

Bodø som Europeisk kulturhovedstad 2024

Høsten 2019 ble Bodø utnevnt til å være Europeisk Kulturhovedstad i 2024, med hele Nordland som arena. Dette er både et kunst- og kulturprosjekt og et samfunnsutviklingsprosjekt som gjennom sterk involvering og medvirkning, i utvikling og gjennomføring av prosjektet, vil gi langsiktige ringvirkninger til hele landsdelen.

Flere strategiske målområder for Bodø som Europeisk kulturhovedstad 2024 er sammenfallende med Saltenstrategiene:

- Å gjøre Nordland mer attraktiv med tanke på å besøke, studere, bo og arbeide i regionen
- Å knytte oss tettere til befolkningsgrupper vi i dag ikke når i tilstrekkelig grad
- Å styrke fasiliteter/infrastruktur i bygd og by, og skape et sterkt nettverk av levende plasser
- Å styrke karrieremuligheter innen kreative næringer

Bodø som Europeisk kulturhovedstad vil gi grunnlag for betydelig vekst innen kreative næringer både før, i og etter 2024. Selskapet Bodø2024 skal ivareta videre planlegging og gjennomføring av prosjektet, og Salten Kultursamarbeid vil ha en viktig rolle som pådriver og tilrettelegger for utviklingen som skal skje i regionen.

Digitalisering

Norge ligger langt fremme i bruk av teknologi og har en veldreven og effektiv offentlig sektor. På tross av dette opplever kommunene utfordringer i oppgaveløsing og leveranse. Digitaliseringsbehovet er et resultat av de utfordringer Norge og offentlig sektor står overfor, både innen effektivisering og for å kunne levere enda bedre tjenester til innbyggere, næringsliv og frivillige organisasjoner.

Salten Regionråd har i samarbeid med kommunene i Salten, derfor valgt å etablere ei målrettet satsing gjennom prosjektet «Ett digitalt Salten». Visjonen er å levere en «enklere hverdag for innbyggere og næringsliv i Salten» gjennom økt fokus på digitalisering, og forenklede prosesser og tjenestetilbud.

a

Salten skal være en attraktiv region å bo og arbeide i, og besøke.

Rødøy kommune
Foto: Lukas Loette

Øke bolyst, trivsel og livskvalitet

- Utvikle bostedskvalitet i by og bygd og etablere regionalt samarbeid knyttet til profilering av det å bo, studere og arbeide i Salten.
- Fremme Saltens fortrinn med hensyn til friluftsliv, norsk og samisk historie og kultur, opplevelser og arbeidsliv.
- Tilby gode kommunale og digitale tjenester, og god innbyggerinvolvering.

Salten skal være en attraktiv region å besøke

- Tydelig mandat og forventning til Visit Bodø som destinasjonsselskap for hele Salten, herunder proaktiv bærekraftig reisemålsutvikling.
- Etablere felles masterplan for reiseliv i Salten som også inkluderer opplevelser, blant annet tilknyttet Saltens fem nasjonalparker, lokalmat og norsk og samisk kultur.
- Utvikle Salten som en attraktiv kulturregion med langsiktige ringvirkninger av Bodø som Europeisk kulturhovedstad 2024, herunder å samarbeide om å dokumentere og følge opp samfunnseffekter av satsingen.

Styrke satsing på barn og unge

- Ta i bruk og utvikle de unges evner og ressurser gjennom en null-visjon for utenforskap.
- Arbeide aktivt for at unge voksne vil bo og flytte til regionen.
- Etablere en god overgang fra barnehage til videregående skole, uten frafall i skolen, og god overgang fra videregående skole til nærings- og arbeidslivet og til høyere utdanning.
- Økt satsing på flere lærere i skolen og på samisk språk.

Styrke fellesskapskultur og identitet i Salten

- Bygge stolthet og felles identitet ved økt bevissthet om vår historie og unike kvaliteter.
- Videreutvikle samarbeidet i og utenfor regionen, og etablere flere møtesteder på tvers av ulike miljø, kulturer, alder og geografi.
- Tale med én tydelig stemme gjennom felles budskap på vegne av regionen.

b

Øke kompetansen, verdiskaping og sysselsetting i et framtidsrettet næringsliv.

Meløy kommune
Foto: Pernille Frøskeland

Delstrategier

Styrke næringssamarbeidet i Salten

- Tydelig mandat og forventninger til Næringsnettverket i Salten ved å understøtte vedtatte regionale planer for utvikling, blant annet innen havbruk, mineral og reiseliv.
- Stimulere til nyetableringer, spesielt innen bio- og sirkulærøkonomi og kreative næringer.
- Samarbeide om næringsvennlige og gode digitale tjenester til næringslivet i Salten.

Nyskaping og bærekraft

- Stimulere til nyskaping i eksisterende og nytt næringsliv innen områder som fremmer bærekraft og sirkulærøkonomi. Herunder økt satsing på marine næringer, lokale råvarer og industri basert på fornybar energi.
- Målrettet satsing på kulturopplevelser som gir varige lokale arbeidsplasser i tilknytning til Bodø som Europeisk kulturhovedstad 2024.
- Støtte opp under markedsføring av Salten som etablerersted.

Øke samarbeidet om utdanning og forskning

- Samarbeide om å tilpasse strukturen i videregående opplæring til nærings- og arbeidslivets behov, og i relativ nærhet til ungdommens hjemkommune.
- Tydelig mandat og forventning til Nord universitet om å ta en ledende rolle og posisjon som et attraktivt forsknings- og studiested, både for lokale, nasjonale og internasjonale studenter.
- Utvikle samarbeid og partnerskap mellom kommuner, næringsliv og utdannings- og forskningsinstitusjoner om relevante utdanningsbehov, studentoppgaver, rekrutteringstiltak, forskning og innovasjon.

Videreutvikle internasjonale allianser

- Utnytte internasjonale samarbeidsmuligheter som Bodø som Europeisk kulturhovedstad 2024 og «Ny by – Ny flyplass» gir.
- Videreutvikle samarbeidet mellom kommunene i Salten og Nord-Norges Europakontor i Brussel.
- Forsterke samarbeidet øst-vest, mellom Salten og Nordkalotten.

C

Styrke naturlige bo- og arbeidsområder, og Salten som en helhetlig serviceregion

Beiarn kommune
Foto: Andreas Ellingsen

Videreutvikle infrastruktur og smarte kommunikasjonsløsninger

- Jobbe for at prioriterte veiprosjekter blir realisert, både riksveier og fylkesveier.
- Støtte opp under utbyggingen av Nye Bodø lufthavn og Bodø som kompetansesenter for grønn luftfart.
- Jobbe for en oppgradering av Nordlandsbanen og styrking av tilbudet på Nordlandsbanen og Saltenpendelen.
- Støtte opp under planlegging og etablering av Nord-Norgebanen fra Fauske og nordover.
- Jobbe for re-etablering av Nord-Norgelinjen.
- Utvikle smarte og bærekraftige kommunikasjons-løsninger i regionen, og bringe inn miljøperspektivet i sterkere grad.
- Jobbe for at innbyggere og næringsliv får et fullverdig bredbåndstilbud i hele regionen.

Utvikle transportknutepunktene Bodø og Fauske

- Styrke Bodøs rolle som intermodalt knutepunkt med terminal for tog, sjø og bil, og legge til rette for økt transportvirksomhet via fly, sjø og bane.
- Videreutvikle Fauske godsterminal for effektiv håndtering av godstransport.

Forsterke naturlige bo- og arbeidsområder i Salten

- Tilrettelegge for at folk kan bo og arbeide i distriktene ved å videreutvikle gode og bærekraftige transporttilbud med buss, båt og ferge, også for besøkende.
- Etablere samisk parallellnavn og skilting i kommunene.

Videreutvikle Bodø som regionsenter

- Innlemme Bodø i byvekstavtale med Staten.
- Støtte opp under prosjektet «Ny by – Ny flyplass».
- Støtte opp under Bodø som Norges luftfartsby, knutepunkt for luftfartsteknologi og inn-/ utflygninger til og fra landsdelen.

Oppfølging av Saltenstrategiene

Steigen kommune
Foto: Kjell Stian Brunes

Salten Regionråd er ansvarlig for oppfølging og gjennomføring av Saltenstrategiene. Arbeidet vil skje i nært samarbeid med kommunene i Salten og andre viktige samarbeidspartnere.

Det skal utvikles en egen handlingsplan med konkrete tiltak for å iverksette strategiene. Denne danner grunnlag for budsjettering, ressursallokering og finansiering av prosjekter og tiltak.

Resultater av det strategiske arbeidet skal måles ved å følge både kvalitative og kvantitative måleindikatorer for samfunnsutvikling i perioden.

Implementering og resultater av Saltenstrategiene blir fulgt opp gjennom:

- Årlig utvikling av handlingsplan med allokering av ressurser.
- Årlig rapportering om status fra administrasjon til styret i Salten Regionråd.
- Årlig måling av relevante indikatorer for å følge samfunnsutviklingen i Salten.

Salten Regionråd

Salten Regionråd

Sjøgata 27, 8006 Bodø
75 54 86 00
regionradet@salten.no
www.salten.no

Design: **BYRAA** byraabodo.no

Beiarn | Bodø | Fauske | Gildeskål | Hábmer Hamarøy | Meløy | Rødøy | Saltdal | Steigen | Sørfold

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 21/5251 Arkiv sakID.: 19/2563	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
045/21	Kommunestyre	15.04.2021

Nyvalg til styre for Sulitjelma boligfond for perioden 2019 - 2023

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Som nytt varamedlem etter Kathrine Moan Larsen i Sulitjelma Boligfond velges:

. ……..

Sammendrag:

Kathrine Moan Larsen har fratrådt sitt verv som varamedlem til styret i Sulitjelma Boligfond.

Styret består av følgende:

STYRE FOR SULITJELMA BOLIGFOND FOR PERIODEN 2019 - 2023

Som styre for Sulitjelma boligfond for perioden 2019 - 2023 velges:

1. Tove Wensell, Myrvn. 31, 8230 Sulitjelma leder (FL)
2. Michael Sagnes, Reitanvn. 9A, 8210 Fauske (FRP)
3. Karl Gunnar Strøm, Ytter-Leivset 22, 8211 Fauske (SP)

Varamedlemmer:

For medlem 1:

1. Kathrine Moan Larsen, Charlotta 59A, 8230 Sulitjelma (FL)

For medlem 2 og 3:

1. Siv Anita Johnsen Brekke, Kleiva 29, 8200 Fauske (H)
2. Ronny Borge, Kirkevn. 43B, 8207 Fauske (H)

Det bes om at kommunestyret foretar valg av nytt varamedlem etter Larsen.

Ellen Beate Lundberg
kommunedirektør

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 21/1813 Arkiv sakID.: 21/304	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
018/21	Formannskap	23.03.2021
046/21	Kommunestyre	15.04.2021

Reglement for utbetaling av kommunal støtte til politiske partier

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 23.03.2021

Innstilling til kommunestyret:

1. Forslag til reglement for utbetaling av kommunal støtte til politiske partier vedtas.
2. Under reglementets pkt. 4 vedtas alternativ 1.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

1. Forslag til reglement for utbetaling av kommunal støtte til politiske partier vedtas.
2. Under reglementets pkt. 4 vedtas alternativ 1.

Formannskap 23.03.2021:

Behandling:

Reglement for utbetaling av kommunal støtte til politiske partier, foreslått av Hilde Johanne Dybwad, Arbeiderpartiet

Punkt 4 strykes.

Punkt 3 endres til:

Hvis et medlem av kommunestyret i løpet av kommunestyreperioden endrer parti\gruppetilknytning overføres kommunestyrerepresentanten sin andel av den kommunale støtten til representanten sin nye parti\grupperingen.

Kommunedirektørens forslag til innstilling ble vedtatt med 5 (1FRP, 2H, 2SP) mot 4 (3AP, 1R) stemmer avgitt for AP's forslag.

FOR- 018/21 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

1. Forslag til reglement for utbetaling av kommunal støtte til politiske partier vedtas.
2. Under reglementets pkt. 4 vedtas alternativ 1.

Sammendrag:

Det er tidligere ikke vært laget til reglement for utbetaling av støtte til politiske partier. Det har vært sedvane å utbetale det beløp, som kommunestyret til en hver tid vedtar i budsjettet, til de politiske

partiene i forhold til valgresultatet (stemmetallet) ved siste kommunestyrevalg.

I forbindelse med at Felleslista ble nedlagt i valgperioden, har det blitt et spørsmål med hvordan denne situasjonen skal håndteres.

Kommunedirektøren ser for seg 3 alternativer:

1. Støtten som har vært tildelt et nedlagt parti/gruppering i valgperioden utbetales ikke.
2. Støtten som har vært tildelt et nedlagt parti/gruppering i valgperioden fordeles til de resterende partiene og det nedlagte parti/grupperings stemmetall tas bort.
3. Støtten som har vært tildelt et nedlagt parti/gruppering i valgperioden fordeles til partiene/grupperingene som overtar det nedlagte parti/grupperings kommunestyremedlemmer.

Forslag til reglement:

Pkt. 1
Det utbetales kommunal støtte til politiske partier fordelt i forhold til valgresultatet ved siste kommunestyrevalg. Beløpet utbetales ut fra det kommunestyret til en hver tid vedtar i budsjettet.

Pkt. 2
I kommunestyrevalgåret fordeles støtten med ¾ før kommunestyrevalget og ¼ etter kommunestyrevalget.

Pkt. 3
Hvis et medlem av kommunestyret i løpet av kommunestyreperioden endrer partitilknytning, endrer dette ikke fordelingen.

Pkt. 4
Hvis et parti/gruppering blir nedlagt i løpet av valgperioden … (alternativ 1, 2 eller 3).

Ellen Beate Lundberg
kommunedirektør

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 21/2441 Arkiv sakID.: 21/408	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
019/21	Formannskap	23.03.2021
047/21	Kommunestyre	15.04.2021

Vigselsmyndighet i kommunen

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 23.03.2021

Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret tildeler kommunedirektør Ellen Beate Lundberg vigselsmyndighet fra tiltredelesdato.

Vigselsmyndigheten opphører dersom vigslerens ansettelsesforhold i kommunen avsluttes.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Kommunestyret tildeler kommunedirektør Ellen Beate Lundberg vigselsmyndighet fra tiltredelesdato.

Vigselsmyndigheten opphører dersom vigslerens ansettelsesforhold i kommunen avsluttes.

Formannskap 23.03.2021:

Behandling:

Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 019/21 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret tildeler kommunedirektør Ellen Beate Lundberg vigselsmyndighet fra tiltredelesdato.

Vigselsmyndigheten opphører dersom vigslerens ansettelsesforhold i kommunen avsluttes.

Sammendrag:

Tidligere rådmann Geir Mikkelsen var vigsler fram til hans ansettelsesforhold i kommunen ble avsluttet. Ordfører og varaordfører har automatisk vigselsmyndighet etter ekteskapsloven § 12.

Kommunestyret kan selv, etter ekteskapsloven § 12, gi andre kommunalt ansatte eller folkevalgte vigselsmyndighet.

Det bes om at kommunedirektør Ellen Beate Lundberg gis vigselsmyndighet fra tiltredelsesdato.

Ellen Beate Lundberg
kommunedirektør